

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

นางสาวธนัญญิณี สิริปุลณาริรัชต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2557

Factors Affecting the Successful Adoption of the Sufficiency Economy

Philosophy in Ranong Province

Miss Thaninyarin Siripunnadhirajata

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration

School of Management Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง
ชื่อและนามสกุล นางสาวนิญริญญ์ สิริบุญณาธิราชต์
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เทพศักดิ์ บุญรัตน์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. คุณิต เวชกิจ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จุมพล หนิมพานิช)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เทพศักดิ์ บุญรัตน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. คุณิต เวชกิจ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ในจังหวัดระนอง

ผู้วิจัย นางสาวธนัญญิณี สิริปณณาริรัชต์ รหัสนักศึกษา 2543003632

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์
(2) รองศาสตราจารย์ ดร. คุณิต เวชกิจ **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง (2) เปรียบเทียบความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำแนกตามอำเภอ (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง และ (4) เสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพื่อให้สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจผสมผสานกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ประชากรคือประชาชนจาก 5 อำเภอในจังหวัดระนอง จำนวน 86,838 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาโรยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิในการคัดเลือกตัวแทน สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์เป็นนัยอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่ (1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (2) การวิเคราะห์สถิติอนุมาน นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคสวอท เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยในการหาข้อสรุปรวมเพื่อการเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนองอยู่ในระดับมาก (2) ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองแตกต่างกัน (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ 1) องค์ประกอบของปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบไปด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล และเงื่อนไขความรู้ 2) ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ และ 3) ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ โดยทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) แนวทางการดำเนินการเพื่อให้สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ได้สังเคราะห์มาจากแบบสัมภาษณ์โดยผ่านเทคนิคสวอท และการทำตารางทาวส์ เมทริกซ์ออกมาเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินการ ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ภาครัฐควรขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการสร้างวัฒนธรรมแห่งภูมิปัญญาวิถีชีวิตดั้งเดิม โดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดระนองเป็นฐาน โดยการจัดทำโครงการธรรมชาติบำบัดชีวิตภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีอิทธิพล เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดระนอง

Thesis title: Factors Affecting the Successful Adoption of the Sufficiency Economy Philosophy in Ranong Province

Researcher: Miss Thaninyarin Siripunnadhirajata; **ID:** 2543003632;

Degree: Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr. Theppasak Boonyarataphan, Associate Professor;
(2) Dr. Dusit Vejjakij, Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The purpose of this research were to (1) study level of successful adoption of the Sufficiency Economy Philosophy in Ranong Province, (2) compare the successful adoption of the Sufficiency Economy Philosophy of Ranong Province by districts, (3) study factors affecting the successful adoption of the Sufficiency Economy Philosophy in Ranong Province and (4) the recommended for Sufficiency Economy Philosophy into practice to achieve more success.

This research was a survey research and collect qualitative information. Population consist of 5 districts of Ranong Province of 86,838 peoples and sample groups 398 peoples from the calculation using a formula of Taro Yamane at confidence level of 95 percent and a stratified random sampling to select agents and key informants interviewed by a sheriff or sheriff who has been the definition of 5 districts. The research instruments were questionnaire and in-depth interview. Quantitative analysis was categorized into 2 methods (1) descriptive statistics applying frequency distribution, percentage, mean, standard deviation (2) inferential statistics applied for hypothesis testing by applying one-simple t-test and F-test via Multiple Regression Analysis while qualitative analysis was done by applying SWOT techniques to analyze data in inductive inferences to share feedback.

The results revealed that (1) the level of successful adoption of the Sufficiency Economy Philosophy in Ranong Province had the high level 2) the successful adoption of the Sufficiency Economy Philosophy by districts of Ranong Province was different (3) factors affecting of successful adoption of the Sufficiency Economy Philosophy in Ranong Province were 1) components of sufficiency economy philosophy factor which consists of modesty, rationality, and knowledge condition 2) policy regarding adoption factor of the sufficiency economy philosophy and 3) motivation of adoption factor of the sufficiency economy philosophy, which all factors had the significance at the .05 level. (4) the recommended into practice for Sufficiency Economy Philosophy to achieve more success, synthesis via SWOT Technical and TOWS Matrax, was the government should primarily driven philosophy by creating a culture of wisdom traditions by virtue of its rich natural resource base of Ranong the projects under the Economic Homeopathy life.

Keywords: Factors affecting, Sufficiency Economy, Ranong Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้เห็นถึงปัญหาความขาดแคลนในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้ประชาชนได้ปรับเปลี่ยนไปสู่ค่านิยมด้านวัตถุตามกระแสโลกาภิวัตน์จนหลงลืมคุณภาพชีวิตที่ดีทางจิตใจ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาอันเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง และเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแล้วทำให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งถึงน้ำพระทัยที่พระองค์ทรงห่วงใยพสกนิกร รวมไปถึงความเป็นอัจฉริยภาพของพระองค์ ทำให้ผู้วิจัยเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทยและได้อยู่ได้ร่วมพระบรมโพธิสมภาร ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ทรงอุทิศพระวรกายเพื่อประชาชนตลอดมา ผู้วิจัยขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญขันธ์พันธุ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. คุณิต เวชกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเมตตาต่อศิษย์เสมอมาจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้ง 2 ท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช ที่ให้เกียรติเป็นประธานในการคุมสอบตลอดจนอาจารย์คณะกรรมการสอบและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่เป็นคอยเป็นธุระให้การสอบลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ท่านนายอำเภอชนกากร ทิพย์ประเสริฐสุข ท่านนายอำเภอชนนิศ กุลสุนทร ท่านปลัดอาวุโสไชยวุฒิ บุตรศรี ท่านปลัดใหญ่วัชรินทร์ อินทจักร ท่านปลัดธาดา อิกมอรัตน์ ท่านปลัดชยพันธ์ สุวรรณรัตน์ ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้สัมภาษณ์และให้การต้อนรับเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณที่สุดคือท่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและประชาชนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อีกทั้งยังให้การต้อนรับด้วยความยินดีเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์จนสามารถนำความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการในงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่านที่คอยอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยในทุกด้าน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมรุ่น MPAS ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจและคอยให้ความช่วยเหลือระหว่างที่เรียนด้วยกันเสมอมา และขอขอบพระคุณรุ่นพี่และท่านอาจารย์กลุ่ม wirmpa โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณกฤษณ์ศต เนติบัณฑิตกฤตที่คอยให้คำแนะนำ ผลักดัน และให้กำลังใจด้วยความห่วงใยผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา คุณปู่ คุณย่าผู้เป็นแรงบันดาลใจในการเรียนต่อระดับปริญญาโทในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณยาย คุณลุง คุณป้า คุณอา พี่ชาย พี่สาว ครอบครัวตั้งใจ ครอบครัวอินทวิเศษ และมีพระคุณทุกท่านที่คอยช่วยเหลือ เสียสละ คอยดูแล และให้กำลังใจทำให้ผู้วิจัยตั้งใจทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จ ขอขอบพระคุณคุณมะริษา กลับบัว ที่ชักชวนให้ผู้วิจัยได้เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยอันทรงเกียรติแห่งนี้ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ธนัญญิณณ์ สิริปัญญาธิวัฒน์

พฤษภาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย	7
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	10
ขอบเขตการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	17
ส่วนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	17
ส่วนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	39
ส่วนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ	50
ส่วนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	88
ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	95
ส่วนที่ 6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง	108

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	111
รูปแบบการวิจัย.....	111
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	111
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	127
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	128
ระยะเวลาการวิจัย.....	130
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	131
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	131
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.....	134
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง.....	141
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	159
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค SWOT ที่ได้จากการสัมภาษณ์ นายอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในจังหวัดระนอง จำนวน 5 อำเภอ.....	175
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	186
สรุปการวิจัย.....	186
อภิปรายผล.....	200
ข้อเสนอแนะ.....	210
บรรณานุกรม.....	223
ภาคผนวก.....	228
ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	229
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์.....	246
ประวัติผู้วิจัย.....	248

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	วัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย..... 10
ตารางที่ 2.1	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติจากกรณีศึกษา..... 60
ตารางที่ 3.1	ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของจำนวนประชากร..... 114
ตารางที่ 3.2	โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง..... 116
ตารางที่ 3.3	สัมประสิทธิ์แอลฟาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของแบบสอบถาม..... 126
ตารางที่ 3.4	ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง..... 130
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป..... 132
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง..... 134
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง ด้านชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน..... 135
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง ด้านการมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน..... 136
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง ด้านการมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน..... 138
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง ด้านการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน..... 140
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ..... 141
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความพอประมาณ..... 142

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความมีเหตุผล..... 143
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี..... 144
ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขความรู้..... 145
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม..... 146
ตารางที่ 4.13	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ..... 147
ตารางที่ 4.14	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย..... 148
ตารางที่ 4.15	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร..... 149
ตารางที่ 4.16	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย..... 151
ตารางที่ 4.17	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ..... 152
ตารางที่ 4.18	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง..... 153
ตารางที่ 4.19	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ..... 154

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ.....	155
ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการดำรงชีพ.....	156
ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น.....	157
ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต.....	158
ตารางที่ 4.24 การทดสอบระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง.....	160
ตารางที่ 4.25 ผลการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยความแตกต่างของระดับความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอ ในจังหวัดระนอง ในภาพรวม ด้วยวิธี One-Way ANOVA.....	161
ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง โดยจำแนกเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe.....	162
ตารางที่ 4.27 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 3 ตัวแปร.....	164
ตารางที่ 4.28 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยการนำนโยบาย เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 5 ตัวแปร.....	167

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.29 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 3 ตัวแปร.....	171
ตารางที่ 4.30 การประเมินสภาพแวดล้อมของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.....	183

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบเศรษฐกิจพอเพียง.....	32
ภาพที่ 2.2 สรุปปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.....	38
ภาพที่ 2.3 แนวคิดของการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้.....	47
ภาพที่ 2.4 ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ.....	48
ภาพที่ 2.5 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.....	49
ภาพที่ 2.6 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ โคนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น.....	54
ภาพที่ 2.7 ผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม.....	59
ภาพที่ 2.8 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของนโยบาย.....	67
ภาพที่ 2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาระดับท้องถิ่น.....	68
ภาพที่ 2.10 การนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.....	87
ภาพที่ 2.11 ผลลัพธ์ที่เกิดจากการสร้างแรงจูงใจ.....	90
ภาพที่ 2.12 กระบวนการจูงใจ (The Motivation Process).....	91
ภาพที่ 2.13 ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.....	94
ภาพที่ 2.14 กรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Framework of Analysis).....	97
ภาพที่ 2.15 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	110
ภาพที่ 3.1 รายละเอียดของประชากรจังหวัดระนอง 5 อำเภอ.....	112
ภาพที่ 4.1 ตัวแบบสมมติฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.....	174

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 5.1 การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง โดยใช้ ทาวส์ แมทริก (TOWS Matrix).....	211
ภาพที่ 5.2 แผนภูมิแก่งปลาปัญหาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง.....	214

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในปี พ.ศ. 2540 ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในมวลรวมของประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีรายได้ต่อหัวลดลง เกิดปัญหาคนว่างงานที่มีจำนวนสูงถึง 1.13 ล้านคนในปี พ.ศ. 2541 รวมทั้งการได้รับสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิตอย่างปกติสุข ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ชีวิตด้วยความลำบาก สาเหตุหลักส่วนหนึ่งมาจากการบริหารประเทศที่มีความพยายามนำแนวทางการพัฒนาของต่างประเทศมาใช้นำประเทศไปสู่ความทันสมัยแบบก้าวกระโดด โดยขาดความรอบคอบในมิติบริบทและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย (แพรวภัทร ยอดแก้ว, 2553 : 2) ทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและยังส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศขาดเสถียรภาพอย่างรุนแรง เกิดการชะงักงันของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความยากจนและความไม่เท่าเทียมกันสูงขึ้น โดยการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ติดลบถึงร้อยละ 1.4 และ 10.5 ในปี พ.ศ.2540 และ พ.ศ.2541 ตามลำดับ เช่นนี้ แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่รัฐต้องมีความตระหนักในการบริหารประเทศด้วยความมีเหตุมีผล ความรอบคอบ และกำหนดนโยบาย มาตรการทางเศรษฐกิจด้วยความระมัดระวัง พิจารณาเหตุและผลที่จะติดตามมาในระยะยาว และยังคงคำนึงถึงความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อม และมาตรการของรัฐในการจัดการปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากนโยบาย และเป็นที่น่าสังเกตว่า ภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่เกิดจากในระบบที่มีสมมติฐานด้านเศรษฐกิจในแง่บวกมากเกินไป เช่น เมื่อเศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วก็คาดการณ์ว่าจะขยายตัวเช่นนี้ตลอดไป จึงมีการลงทุนขนาดใหญ่จนหลงลืมการคาดการณ์ทางเลือกกรณีเศรษฐกิจไม่เป็นไปตามคาด จึงเป็นเหตุให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจข้างต้น (จุมพล วิเชียรศิลป์, 2550 : 3)

ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในปี พ.ศ. 2540 ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลกระทบส่วนใหญ่ส่งผลกับชีวิตความเป็นอยู่กับประชาชนในชนบทหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาด และพ่อค้าคนกลางในการสั่งซื้อสินค้า ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลง ภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมกันมาถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไป และสิ่งสำคัญ ก็คือ

ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ อีกทั้งความสามารถในการพึ่งตนเองที่เป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิม ต้องถูกกระทบกระเทือนจนเกือบสูญสิ้นไปด้วย (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2556 : www.chaipat.or.th)

ประเทศไทยในอดีตนับย้อนหลังไปในปี พ.ศ. 2517 ในงานพระราชทานปริญญาบัตรของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระกระแสรับสั่งไว้ตอนหนึ่งว่า “...ในการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐานคือ ความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชาเมื่อพื้นฐานเกิดความมั่นคงพอควรแล้วจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป...การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้นก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์” (พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2517 ในงานพระราชทานปริญญาบัตรของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) จากกระแสรับสั่งนี้ แสดงถึงพระราชวินิจฉัยที่แม่นยำเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจที่ใช้อยู่ที่ไม่เหมาะสม และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่ออนาคตของประเทศไทย (จุมพล วิเชียรศิลป์, 2550 : 4) และในเวลาต่อมา เมื่อประเทศไทยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแล้ว พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสอธิบายถึงความพอเพียงว่า... “...อันนี้เคยบอกว่า ความพอเพียง นี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเองจะทอผ้าใส่เองอย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...” (พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา) และพระองค์ยังได้ขยายความหมายของคำว่าเศรษฐกิจพอเพียง ในตอนที่ทรงตรัสว่า “...เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy ... คำว่า Sufficiency Economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ ... Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำราเพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่า เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและโลกพัฒนาดีขึ้น” (พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542) จึงเป็นที่มาของคำว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังที่มูลนิธิชัยพัฒนา (2556) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าว

หันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการในทุกขั้นตอน ในขณะที่เดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งชี้ให้เห็นถึงทางสายกลาง ดำเนินการและปฏิบัติด้วยความรอบคอบ และความระมัดระวัง เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอันอาจขึ้นได้ทุกเมื่อ เช่นเดียวกันกับคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนให้ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาทนั่นเอง เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นปรัชญาที่ใช้นำทางในการพัฒนาที่มีความสมดุล และเหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทยอย่างยิ่ง จึงได้มีการอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-9 (ราชกิจจานุเบกษา, 2549 : 2) เพราะเป็นแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม โดยไม่มุ่งเน้นที่การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่พระองค์ทรงเน้นที่การมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมเป็นหลักในการพัฒนาประเทศ แต่ให้เน้นที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐาน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อนจะเกิดการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก่อน จึงค่อยเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป เช่นนี้จึงทำให้ประชาชนได้อยู่ดี กินดี มีความมั่นคงในชีวิต มีสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดี และมีความสุขอย่างยั่งยืน สิ่งที่ยืนยันถึงพระปรีชา และอัจฉริยภาพของพระองค์ คือ องค์การสหประชาชาติ ได้มอบหมายให้ นายโคฟี อันนัน เลขาธิการ องค์การสหประชาชาติ ทูลเกล้าถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (UNDP Human Development Lifetime Achievement Award) เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2546 โดยที่ นายโคฟี อันนัน กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่องค์การสหประชาชาติ จัดทำรางวัลเกียรติยศมอบให้บุคคลดีเด่นชื่นชมในฐานะที่ทรงเป็นต้นแบบการพัฒนาคน โดยไม่รู้ลี้กเหน็ดเหนื่อย ไม่เลือกเชื้อ

ชาติ วรรณะและศาสนา พร้อมกันนั้น ได้ทูลอัญเชิญแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปเผยแพร่สู่นานาชาติทั่วโลกอีกด้วย และจากการใช้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่ได้รื้อฟื้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนนั้น ได้มีผลสรุปออกมาเป็นที่น่าพอใจในความสำเร็จ เพราะเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยการมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหาเสพติดอีกด้วย (ราชกิจจานุเบกษา, 2549 : 2) และจากผลสำเร็จดังกล่าวนี้เอง คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาในการประชุมมีมติให้ความเห็นชอบ ว่าเป็นเรื่องที่ดี ควรสนับสนุน โดยมีข้อเสนอแนะให้เน้นการมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมวิธีการที่หลากหลายในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การวัดผลสำเร็จเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับเชิงปริมาณ

ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงยังคงอัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนา ซึ่งต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9 โดยที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นี้ได้ให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนา พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ มีการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 สังคมไทยได้อัญเชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งได้มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันรื้อฟื้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ในการจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคี

การพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องบริหารจัดการแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้อัตลักษณ์การพัฒนาพื้นที่ภารกิจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย

ถึงแม้ว่านโยบายของรัฐบาลตั้งแต่ ปี 2545 จนถึงปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วก็ตาม แต่ทว่าประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่ได้เห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญ และไม่คิดว่าหลักปรัชญาดังกล่าวสามารถใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ จนทำให้การบริหารประเทศภายใต้แนวคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านมาเป็นเพียงนามธรรมเท่านั้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงสิ่งที่พระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับได้ตระหนักถึงความสำคัญ และเล็งเห็นในประโยชน์ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น จนนำไปสู่การน้อมนำแนวคิดและหลักการนี้มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และต้องประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม จนกระทั่งนำไปสู่การปลูกฝังการปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับระบบ และโครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงด้วย ผู้วิจัยจึงได้เลือกพื้นที่ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมการใช้แนวคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว โดยเลือกประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระนองมาเป็นประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากจังหวัดระนองเป็นเมืองโบราณที่มีอายุเก่าแก่และมีความสำคัญมากเมืองหนึ่ง

ในภาคใต้ โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย ซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัดระนองในปัจจุบันนั้นตั้งซ้อนทับเมืองโบราณเดิม จากหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีแสดงให้เห็นว่าเมืองระนองไม่เคยร้าง เป็นเมืองโบราณที่พัฒนาขึ้นมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม จนกลายเป็นปัจจัยที่ทำให้เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และศาสนาตลอด กล่าวได้ว่าจังหวัดระนองเป็นแหล่งอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรืองมานานหลายชั่วอายุคน บรรพบุรุษของชาวระนองได้ฝากร่องรอยวิถีชีวิตอันเรียบง่าย สงบสุข เป็นมรดกแก่ลูกหลาน นั่นคือ “มรดกทางภูมิปัญญา” แม้ว่ากระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงจะเป็นตัวแปรที่ทำให้สูญหายไปบ้างตามกาลเวลา แต่ก็ยังคงเหลือเทคโนโลยีท้องถิ่นที่แสดงถึงประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถของชาวบ้านในการดำรงชีวิต โดยใช้ศักยภาพของตนเองรังสรรค์และถ่ายทอดคุณค่าแห่งภูมิปัญญา อันเป็นเครื่องบ่งบอกได้ว่าบรรพบุรุษของเราได้ตั้งสมมติวิวัฒนาการความเจริญก้าวหน้าทางอารยธรรม วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่สอดคล้องกับธรรมชาติเสมอมา

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาอันเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนและความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้ทางให้หันกลับมาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกลับสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากร การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ ชุมชนกับชุมชน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เกิดจากภูมิปัญญา (กรมพัฒนาชุมชน, 2541) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดระนองที่เป็นเมืองเก่าแก่และมีความสำคัญมากของประเทศไทย จึงมีความต้องการที่จะให้จังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่มีพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระนอง โดยสำนักงานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดระนอง (2556: www.ranonglocal.go.th) ได้มีการกำหนดพันธกิจเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง และความมั่นคง ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และความต้องการของชุมชน จึงส่งผลให้จังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่มีการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการ 4 ปี ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นฐานการพัฒนาประเทศ และจากเหตุผลดังกล่าวรวมถึงความเป็นมาและความสำคัญ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพื่อเป็นการอนุรักษ์ พัฒนาศักยภาพภูมิปัญญาของชุมชน ให้เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และ

สิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และที่สำคัญที่สุดเพื่อให้ประชาชนในจังหวัดระนองได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ดีกินดีทั้งในระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับจังหวัด อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง ประเทศชาติมั่นคงอย่างยั่งยืนสืบต่อไป จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น อันได้แก่ สาเหตุ ความเป็นมา และความสำคัญ ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดคำถามในการวิจัยได้ 4 หัวข้อดังต่อไปนี้

2. คำถามในการวิจัย

- 2.1 ประชาชนในจังหวัดระนองประสบความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอยู่ในระดับใด
- 2.2 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในอำเภอของจังหวัดระนองมีความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไร
- 2.3 ปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองประสบความสำเร็จ
- 2.4 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในจังหวัดระนอง ควรมีการดำเนินการอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง
- 3.2 เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง
- 3.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง
- 3.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพื่อให้สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการที่ได้นำเสนอไว้สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งนำมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ (1) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง¹ คือ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สำหรับ 3 ห่วง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง สำหรับ 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (2) การนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตามแนวคิดของ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn)² ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และ (3) แรงจูงใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ที่เรียกว่า ทฤษฎีอีอาร์จี (ERG) ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต และกำหนดให้ความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ (1) การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน (2) การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน (3) การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน และ (4) การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มาเป็นตัวแปรตาม จากตัวแปรดังกล่าวผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1.1 ดังนี้

¹ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคำเรียกที่ประชาชนทั่วไปใช้กันอย่างแพร่หลาย สำหรับมูลนิธิชัยพัฒนา (2556 : www.chaipat.or.th) ใช้คำว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

² สำหรับแนวคิดของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn) ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระเพื่อศึกษาอิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามเท่านั้น โดยไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรการนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นสมมติฐานการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยดังตารางที่ 1.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 วัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	สมมติฐานการวิจัย
1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง	1. ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง	2. ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง	3. ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพื่อให้สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น โดยไม่ได้นำมากำหนดสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

6. ขอบเขตการวิจัย

6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับความสำเร็จ ปัจจัยที่มีอิทธิพล ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จของประชาชนในจังหวัดระนอง

6.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนองเท่านั้น ซึ่งประกอบไปด้วย 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองระนอง อำเภอละอุ่น อำเภอกะเปอร์ อำเภอกระบุรี และอำเภอสุขสำราญ

6.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระนอง ซึ่งประกอบไปด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระนอง อำเภอละอุ่น อำเภอกะเปอร์ อำเภอกระบุรี และอำเภอสุขสำราญ รวมเป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 86,838 คน (สำนักบริหารการทะเบียนภาค 8 (สาขาจังหวัดระนอง) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2554: www.phor7.go.th/index.php?name=knowledge&file=readknowledge&id=11, ค้นคืนเมื่อ 18 มีนาคม พ.ศ. 2557) จากนั้น ผู้วิจัย คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane's, 1967: 398) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน

6.4 ขอบเขตด้านตัวแปร

6.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ (1) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ได้แก่ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สำหรับ หลัก 3 ห่วง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี สำหรับ 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (2) การนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตามแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn) ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรรศนการ การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งตัวแบบนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตามเท่านั้น และ (3) แรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ที่เรียกว่า ทฤษฎีอีอาร์จี (ERG) ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต

6.4.2 ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน และการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

6.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 14 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2557 ถึงเดือนมิถุนายน 2558

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 ตัวแปรอิสระ หมายถึง ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในที่นี้ประกอบด้วย (1) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (2) การนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และ (3) แรงจูงใจในการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ดังนี้

7.1.1 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข) หมายถึง แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย มีการพัฒนาที่เป็นขั้นตอน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลากับประชาชนในทุกระดับ และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยมีหลักการ 3 ข้อ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยอยู่บนพื้นฐานของ 2 เงื่อนไข ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดของนิยามศัพท์เฉพาะแต่ละตัวแปร ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ความรู้ และคุณธรรม ดังนี้

1) **ความพอประมาณ** หมายถึง การรู้จักจับจ่ายใช้สอยตามความจำเป็น ไม่ฟุ้งเฟ้อ สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน มีการบริโภคและการผลิตในระดับพอดี รวมไปถึงการรู้จักนำวัสดุที่มีอยู่มาทำเครื่องอุปโภค-บริโภคไว้ใช้เองในครัวเรือนด้วย

2) **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ เช่น มีการจัดแบ่งรายได้ออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค

เงินออม และเงินฉุกเฉิน มีการตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยความรอบคอบ และมีเหตุผลเสมอ มีการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพและคุ้มค่ามากกว่ามีชื่อเสียง เป็นต้น

3) *ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี* หมายถึง การเตรียมความพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เช่น มีการเก็บออมเงินไว้ส่วนหนึ่งจากรายรับทั้งหมด มีการแบ่งเงินไว้ใช้ยามเจ็บป่วยหรือใช้ยามฉุกเฉิน มีการแบ่งเงินไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตน มีการเตรียมตัวเพื่อสร้างความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อม เป็นต้น

4) *เงื่อนไขความรู้* หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อใช้ความรู้ที่ได้มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันกับการวางแผนอย่างระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เช่น มีการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านหนังสือ มีความรู้ความเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี เป็นต้น

5) *เงื่อนไขคุณธรรม* หมายถึง การมีความตระหนักในคุณธรรม ความอดทน ความมานะ ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตบนความซื่อตรงและซื่อสัตย์ต่อตนเอง สังคม และอาชีพ และตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยหลักเหตุผลตามหลักพุทธศาสนา เป็นต้น

7.1.2 การนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ หมายถึง การที่ผู้มีอำนาจหรือภาครัฐได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาแปลงเป็นนโยบาย จัดร่างเป็นกฎหมายและแผนงานไปสู่การปฏิบัติ โดยผ่านตัวแบบและกระบวนการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn) มาใช้ในการกำหนดเป็นตัวแปร โดยมีรายละเอียดของนิยามศัพท์เฉพาะของแต่ละตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

1) *มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย* หมายถึง นโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของส่วนท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับนโยบายส่วนกลาง ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมีมาตรการในการกระตุ้นเพื่อส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีการประเมินผลที่รัดกุมและมีประสิทธิภาพ

2) *ทรัพยากร* หมายถึง การที่หน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรร และสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ และมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาข่อมเยาให้แก่ประชาชนไว้ซื้อเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือนที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย หมายถึง การที่หน่วยงานภาครัฐมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน มีโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและน่าสนใจ

4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง โครงสร้างและวิธีการบริหารของหน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีความเข้มแข็ง และศักยภาพของบุคลากร รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กรมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบในการสนับสนุนให้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบผลสำเร็จ

5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หมายถึง การที่หน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีแผนรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างดี

6) ท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การที่ผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ซึ่งรวมไปถึงผู้นำในชุมชนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเป็นอย่างดี

7.1.3 แรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างแสดงพฤติกรรมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี อีอาร์จี (ERG) ของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) มาใช้ในการกำหนดเป็นตัวแปร ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีรายละเอียดของนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1) ความต้องการดำรงชีพ หมายถึง การที่จังหวัดระนองมีสิ่งกระตุ้นให้ประชาชนเห็นว่า มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อดำรงชีวิตที่ดี ได้แก่ การมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมหลากหลาย มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ดี สามารถส่งเสริมให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

2) ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น หมายถึง การที่ประชาชนเห็นว่า จังหวัดระนองมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีมีการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง มีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติจนเป็นที่ยอมรับโดยประชาชนทั่วไป ในที่นี้หมายถึง การที่ประชาชนเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวคิดที่สามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกสภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ เพราะเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป และเป็นหลักของการพึ่งพาอาศัยกันของคนในสังคมชั้นที่พี่น้อง

3) ความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต หมายถึง การที่ประชาชนในจังหวัดระนองมีความเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่เริ่มจากความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของตนเอง และนำไปสู่กระบวนการการมีส่วนร่วมที่ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าสู่ระดับชุมชน และเป็นแนวคิดที่เป็นทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องเหมาะสมที่ทำให้ชีวิตมีความสุข และพึ่งพาตนเองได้อยู่ร่วมกันกับธรรมชาติที่สามารถสร้างความมั่นคงแก่ชีวิตได้อย่างยั่งยืน

7.2 ตัวแปรตาม หมายถึง ความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ประกอบด้วย การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน และการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน ดังนี้

7.2.1 การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน หมายถึง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติแล้วช่วยทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีและมั่นคงโดยคำนึงถึงหลักเหตุและผล และมีความสุขจากการดำรงชีวิตแบบพอเพียง

7.2.2 การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน หมายถึง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติทำให้ครอบครัวประหยัดค่าใช้จ่าย มีรายได้เสริม ใช้เงินอย่างมีเหตุมีผลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ จนทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น

7.2.3 การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน หมายถึง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติทำให้ชุมชนปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป คนในชุมชนมีสัมพันธภาพและความผูกพันที่ดีต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้น และเป็นชุมชนที่มีระเบียบเรียบร้อยและมั่นคงมากขึ้น

7.2.4 การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน หมายถึง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติทำให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม จึงทำให้สามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุลและยั่งยืน อีกทั้งช่วยให้ชุมชนพร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติได้มากขึ้น

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับออกเป็น 3 ส่วน คือ ประโยชน์ในทางวิชาการ ประโยชน์ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ต่อประชาชน

8.1 ประโยชน์ในทางวิชาการ

ช่วยให้เกิดการประยุกต์ใช้และเกิดการขยายผลในการดำเนินการวิจัยมากขึ้นเพื่อขยายพื้นที่ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติทั่วทั้งประเทศ

8.2 ประโยชน์ในทางปฏิบัติ

8.2.1 นำข้อค้นพบที่ได้ไปใช้ในการขยายผลในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

8.2.2 สามารถนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีดำเนินงานและใช้เป็นวิธีในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดอื่น ๆ ได้

8.2.3 สามารถนำจุดแข็งและโอกาสของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมาพัฒนาต่อยอดในส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น พร้อมทั้งนำจุดอ่อน และข้อจำกัดมาพัฒนาต่อไป เพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

8.3 ประโยชน์ต่อประชาชน

8.3.1 เป็นการเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนได้เข้าใจถึงความหมายและหลักการเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

8.3.2 ประชาชนได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองให้มากขึ้น

8.3.3 ประชาชนทั่วประเทศที่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี อุดมสมบูรณ์ มีความมั่นคงด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นพื้นฐาน และแนวทางในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการศึกษาออกเป็น 6 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดการวิจัยโดยแบ่งเป็นตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ส่วนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

เนื้อหาในส่วนนี้ได้กล่าวถึงที่มาของเศรษฐกิจพอเพียง ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง และสรุปปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้วิจัยขอแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ที่มาของเศรษฐกิจพอเพียง

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อมได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่กับประชาชนในชนบทเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการที่ต้องพึ่งพิงตลาด และพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้า ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการ

ทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมได้แตกสลายลง ภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมกันมานั้นก็ถูกลืมเลือนจนเริ่มสูญหายไป และสิ่งสำคัญที่สุดก็คือความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ อีกทั้งความสามารถในการพึ่งตนเองที่เป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิม ยังได้รับกระทบกระเทือนจนเกือบสูญสิ้นไปด้วย (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2556 : www.chaipat.or.th) ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงมีพระราชดำรัสในชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตทางสายกลางให้แก่พสกนิกรชาวไทย นั่นคือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์ได้ทรงตรัสไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ซึ่งเป็นเวลา 30 กว่าปีมาแล้วที่พระองค์ท่านทรงเฝ้าพระราชทานพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาอย่างต่อเนื่อง เป็นเพราะว่าพระองค์ท่านทรงตั้งพระทัยจะแก้ปัญหาปากท้องและปัญหายากจนให้แก่ประชาชนคนไทยอันเป็นที่รักยิ่งของพระองค์ท่าน ดังนั้นพระองค์จึงได้พระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นการเตือนสติและให้ข้อคิดแก่คณะรัฐบาล คณะบุคคล ตลอดจนพสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศให้ใช้หลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยอาศัยหลักความรู้และอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมในการนำพาชีวิตไปสู่ความพออยู่ พอกินอย่างมีความสมบูรณ์ มั่งคั่งและยั่งยืน ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลและภาคเอกชนได้ร่วมกันนำเสนอและรณรงค์การดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกันมาอย่างต่อเนื่อง จนคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” กลายเป็นคำที่นิยมพูดกันจนติดปากคนไทยไปทั่วประเทศ แต่ถึงกระนั้นการตีความหมายเกี่ยวกับหลักปรัชญาดังกล่าวก็ยังคงแตกต่างกันไปตามพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ สภาพสังคม เศรษฐกิจและสาขาอาชีพของแต่ละบุคคลอยู่ดี ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยขออัญเชิญความบางตอนของพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงตรัสเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในวโรกาสต่าง ๆ (กรวรรณ สังขกร, 2552: 11-16) ดังต่อไปนี้

เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานปฐมพระราชดำรัสว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียงแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เนื่องในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร โดยมีความตอนหนึ่งว่า

“... ในการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ได้วางแผนปฏิบัติการให้สัมพันธ์กับสภาวะ

เรื่องของเศรษฐกิจแบบค้าขาย ภาษาฝรั่งเขาเรียก Trade Economy ไม่ใช่แบบพอเพียง ซึ่งฝรั่งเรียกว่า Self Sufficient Economy ถ้าเราทำแบบที่ทำได้ คือ เศรษฐกิจแบบพอเพียงกับตัวเอง เราก็อยู่ได้ไม่ต้องเดือนร้อน ... พวกกลับไปกลับมาในเรื่องการค้า การบริโภค การผลิตและการขาย รู้ว่าทำนทั้งหลายกำลังกั้มใจในวิกฤตการณ์ ตั้งแต่คนที่เงินน้อยจนกระทั่งคนที่มีเงินมาก แต่สามารถที่จะเปลี่ยนให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องหมด แม้ว่าจะไม่ถึงครึ่ง อาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็สามารถที่จะอยู่ได้ การแก้ไขจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนที่ใจร้อนเพราะเดือนร้อน แต่ถ้าว่าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็สามารถที่จะแก้ไขได้ ที่จริงในสมัยนี้มีนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็ควรจะเข้าใจที่พูด...” (จุมพล วิเชียรศิลป์, 2550: 4-5)

เนื่องด้วยกระแสพระราชดำรัสดังกล่าว ทำให้มีการตีความเศรษฐกิจพอเพียงกันอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการหลากหลายสาขา เป็นเหตุให้ปีต่อมาในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงเน้นย้ำและอธิบายเพิ่มเติมเรื่องความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนอีกครั้ง ซึ่งมีความตอนหนึ่งว่า “... คำว่าพอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ถ้าใคร ได้มาอยู่ที่นี้ในศาลานี้เมื่อเท่าไร 20-24 ปี เมื่อปี 2517 ถึง 2541 นี้ก็ 24 ปีใช่ไหม วันนั้นได้พูดว่าเราควรจะทำปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมากบางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนั้นจะไม่พอมีพอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงให้ได้ พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินอยู่ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุขถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็หมายความว่าอีกอย่างของเศรษฐกิจหรือระบบพอเพียง เมื่อปีที่แล้วตอนที่พูดพอเพียงแปลในใจแล้วก็ได้พูดออกมาด้วยว่าจะแปลเป็น self-sufficiency (พึ่งตนเอง) ถึงได้ว่าบอกว่าพอเพียงแก่ตนเอง แต่ความจริงเศรษฐกิจพอเพียงนี้กว้างขวางกว่า self-sufficiency คือ self-sufficiency นั้น หมายความว่า ผลิตอะไรที่พอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง บางคนแปลจากภาษาฝรั่งว่า ให้ยืนบนขาตัวเอง คำว่า ยืนบนขาตัวเองนี้มีคนบางคนพูดว่าชอบกลใครจะมายืนบนขาคนอื่น มายืนบนขาเราเราก็โกรธ แต่ตัวเองยืนบนขาตัวเองก็ต้องเสียหลักหกล้มหรือล้มลง อันนี้ก็เป็นการคิดที่อาจจะเพียงพอไปหน่อย แต่ว่าเป็นตามที่เขาเรียกว่ายืนบนขาของตัวเอง หมายความว่า สองขานี้ยืนบนพื้นให้อยู่ได้ไม่หกล้ม ไม่ต้องไปขอซื้อขาของคนอื่นมาใช้สำหรับยืน แต่พอเพียงนี้มีความหมายกว้างยิ่งกว่านี้อีก คือ คำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอดังนั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุก

ประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของ หูหาก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไร ก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง ทางความคิดก็เหมือนกัน ไม่ใช่ทางกายเท่านั้น ถ้ามีใครมีความคิด อย่างหนึ่ง และต้องการบังคับให้คนอื่นคิดอย่างเดียวกับตัว ซึ่งอาจจะเป็นความคิดที่ไม่ถูกก็ไม่ สมควรทำ ปฏิบัติอย่างนี้ก็ไม่ใช่การปฏิบัติแบบพอเพียง ความพอเพียงในความคิดก็คือ แสดง ความคิดของตัวเอง ความเห็นของตัวเอง และปล่อยให้อีกคนพูดบ้าง และมาพิจารณาว่าที่เขาพูดกับที่เราพูด อันไหนพอเพียง อันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไข เพราะว่าถ้าพูดกัน โดยที่ไม่รู้เรื่องกันก็จะ กลายเป็นการทะเลาะกัน จากการทะเลาะด้วยวาจาจะกลายเป็นการทะเลาะด้วยกาย ซึ่งในที่สุดก็ นำมาสู่ความเสียหายแก่ผู้ที่เป็นตัวละครทั้งสองคน ถ้าเป็นหมูก็เลยเป็นการตีกันอย่างรุนแรงได้ ซึ่งจะทำให้คนอื่นอีกมากเดือนร้อน ฉะนั้นความพอเพียงนี้แปลว่า ความพอประมาณ และความมี เหตุผล ที่พูดอย่างนี้ก็เพราะต้องอธิบายคำว่าพอเพียงที่คนไม่เข้าใจเมื่อปีที่แล้ว...”

หลังจากนั้นพระองค์ท่านก็ยังทรงเฝ้าอธิบายและเน้นย้ำถึงความหมายของหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอีกหลายต่อหลายครั้งในวโรกาสต่าง ๆ เนื่องจากคนส่วนใหญ่หรือแม้แต่ นักวิชาการเองก็ยังคงตีความผิดและเข้าใจผิดกันอยู่ นอกจากนั้นพระองค์ยังทรงอธิบายถึงประโยชน์ ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอีกด้วยดังจะเห็นได้จากวันพฤหัสบดี 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ได้ทรงพระราชทานพระราชดำรัสแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลใน โอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ดังนี้

“... เมื่อ 2 ปี พูดถึงเศรษฐกิจ พูดถึงเศรษฐกิจพอเพียง พูดถึงทฤษฎีใหม่ แล้วก็บอก ว่าถ้าไม่รู้เรื่อง ปีหน้าจะมาอีก แล้วปีหน้าก็มาจริง ๆ คือ ปี พ.ศ. 2541 มาแล้วก็ต้องอธิบายใหม่ ที่บอกว่าพูดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แล้วแปลเป็นภาษาอังกฤษก็ไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง ก็เลยบอกแล้วว่า ถ้าไม่เข้าใจก็จะอธิบายใหม่ ก็ได้อธิบายใหม่ เมื่อปีที่แล้ว วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ก็ได้อธิบาย ก็รู้สึกว่าได้อธิบายอย่างแจ่มแจ้งยืดยาว ก็ใครต่อใครก็พยักหน้าว่า เออดี ทำไปทำมาก็ถามกันว่าจะทำอย่างไร สำหรับทำเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัว ก็มีการ สัมมนา กัน มีรายการวิทยุ ผู้เชี่ยวชาญหลายคนถามกันไปถามกันมาว่าเศรษฐกิจพอเพียงของ พระเจ้าอยู่หัวนี้เป็นอย่างไร เขาบอกว่ารู้ดี จะทำให้ประเทศชาติรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ได้ บางคน ก็คัดค้านบอกไม่ดี ไม่ใช่ว่าผู้ที่กล่าวถึงเศรษฐกิจเป็นคล้าย ๆ เป็นทฤษฎีขึ้นมาใหม่จะน้อยใจ ไม่น้อยใจ ดีใจที่ท่านผู้ที่เป็นนักเศรษฐกิจผู้ที่เป็นอาจารย์เศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียง เขาอุทิศกำลังถึง เอ่ยถึงเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัว ถ้าเขาไม่เห็นว่าเป็นดี เขาไม่พูดเลย ถ้าพูดดีจะหาว่ามาตี เตะชนพระเจ้าอยู่หัวไม่ดี แต่นี่เขาก็พยายามเอามันมาใช้ แต่ก็มีคำถามว่า เป็นอย่างนั้นใช่ไหม

อย่างนี้ใช้ใหม่ เหมือนเขากล่าวพระเจ้าอยู่หัวแต่เขาพูดในที่วิ พระเจ้าอยู่หัวฟังคุณ มัน ไม่ใช่ 2 ทาง เดียว เราต้องตั้งสถานีโทรทัศน์ ดูเขาเถียงกันบนเวที แล้วพระเจ้าอยู่หัวก็นั่งฟังอยู่ ถ้าเขามีอะไรที่จะถาม เขาก็ถามว่าพระเจ้าอยู่หัวคิดอย่างไร พระเจ้าอยู่หัวก็ยกมือขึ้นเหนือหัว แล้วก็กดไมโครโฟน แล้วก็ตอบยืดยาว จนกระทั่งมีการประท้วง แต่ยังไม่ ทำอย่างนั้นเราก็ไม่ได้นอน ไม่ได้หลับ คือ เขาจะมีโปรแกรมโต้ว่าที่กัน ถ้าพูดอย่างนั้นก็กลายเป็น โต้ว่าที่ ให้กระชับหน่อย กระชับไม่ได้ อธิบายถึง เรื่องที่สำคัญ คือ เศรษฐกิจของประเทศ เขาพูดกันมาเป็นแรมปีแล้ว เป็น 100 ปี ก็ยังตกลงกันไม่ได้ ไม่ใช่พระเจ้าอยู่หัวจะมาแก้ปัญหาเองได้ทันทีทั้งหมด แต่ว่าบางอย่างก็ค้นปากที่จะตอบ แล้วเขาก็บอกว่า เขาไม่บอก เพราะว่าเขาไม่ได้ยินหรือ ไม่ได้ทราบว่าเขาจะประท้วง แต่อยากประท้วงเพราะว่า พาดพิง ...อันนี้ขอพูดต่อจากที่เขียน หรือที่พูดเมื่อปีที่แล้ว ว่าจะเป็นการประนีประนอมอย่างไรต่อไป ซึ่งก็ แยมเอาไว้แล้ว แต่เศรษฐกิจพอเพียงนั้น เขาตีความว่าเป็นเศรษฐกิจชุมชน ก็หมายความว่า ให้พอเพียงในหมู่บ้าน หรือในท้องที่ ให้สามารถที่จะมีพอกิน มันเริ่มด้วยพอกิน พอมีพอกิน อันนี้ได้ พูดมาหลายปี สิบกว่าปีมาแล้ว ให้พอมีพอกิน แต่ว่าพอมีพอกินมันเป็นเริ่มต้นของเศรษฐกิจ เมื่อปีที่แล้วบอกว่าถ้าพอมีพอกิน (Self Sufficiency) คือ พอมีพอกินของตัวเองนั้น เป็นเศรษฐกิจสมัยหิน มันไม่ใช่ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียง สมัยหินนั้นเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน แต่ว่าค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมา ก็ต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน มีการไม่พอเพียงกัน ถึงบอกว่า ถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียง เพียง เศษ 1 ส่วน 4 ก็พอแล้ว จะใช้ได้เพราะว่าถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียง เพียงเศษ 1 ส่วน 4 สมมติว่าเดี๋ยวนี้ ไฟดับ ถ้าไม่มีเศรษฐกิจพอเพียง ไฟดับ ไฟหลวง ไฟฟ้าหลวง หรือไฟฟ้าฝ่ายผลิตเขาดับหมด พัง หมด จะทำอย่างไรที่ ๆ ต้องใช้ไฟฟ้าก็ต้องแยกไป บางคนต่างประเทศ เวลาไฟดับ เขามาดูตัวตาย แต่ของเราไฟดับ เราเคยชิน เราไม่เป็นไร ไฟดับ ถ้ามีความจำเป็น เศรษฐกิจพอเพียงนี้ที่จะมาบอกว่า ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกัน แลกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีหลวง คือ ให้สามารถ ดำเนินงานได้ แต่ที่ว่าเมืองไทยไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง นี้ไม่ได้ดำเนิน ไม่เคยพูด นี้พูดในตอนี้ พูด เวลานี้ ขณะนี้ว่าประเทศไทยไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง ค่อนข้างจะย่ำเพราะว่าจะทำให้ล้มจม เศรษฐกิจพอเพียงที่หมายถึงนี้ คือว่า อย่างคนทำธุรกิจ ก็ย่อมต้องไปกู้เงิน เพราะว่าธุรกิจ หรือกิจการ อุตสาหกรรมสมัยใหม่นี้ คนเดียวไม่สามารถที่จะรวบรวมทุนมาสร้างกิจการ กิจกรรมที่ใหญ่ซึ่ง จำเป็นที่จะต้องใช้กิจกรรมที่ใหญ่ ถ้านับดูปีนี้นี่ที่น่าจะมีความเสียหายหมื่นล้าน ไม่ต้องเสีย ที่ไม่ต้อง เสียนี้ก็ทำให้เกิดมีผลผลิตโดยเฉพาะอย่างเกษตรกร เขามีผลผลิตได้ แม้จะปีนี้ ซึ่งเขื่อนยังไม่ได้อ่างงานในด้านชลประทานก็ทำให้ป้องกันไม่ให้มีน้ำท่วม ทำให้เกษตรกรเพาะปลูกได้ ก็เป็นเงินหลายพันล้าน ฉะนั้นในปีเดียวเขื่อนป่าสักนี้ได้คุ้มแล้ว คุ้มค่าที่ได้สร้าง 2 หมื่นล้านนั้น ค่าสร้างตัว เขื่อนและส่วนประกอบต่าง ๆ ก็ไม่ถึงล้าน...”

จากพระบรมราชาโฆวาทและพระราชดำรัส นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา จะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความห่วงใยต่อสถานการณ์ของบ้านเมือง และเหล่าพลสกนิกรชาวไทย พระองค์จึงได้ทรงเน้นย้ำถึงบทสรุปของแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และทรงเตือนสติประชาชนชาวไทยไม่ให้ประมาทในการดำรงชีวิต ให้มีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต ซึ่งแนวความคิดนี้ได้เป็นที่รู้จักกันดีภายใต้ชื่อว่า “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” นั่นเอง

1.2 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเน้นย้ำและทรงอธิบายถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จึงได้มีนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ออกมาแสดงทัศนะและตีความหมายเศรษฐกิจพอเพียงที่น่าสนใจหลายท่าน ดังนี้

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2542) (อ้างถึงใน กรวรรณ สังขกร, 2552: 16) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การลดความอยากลงมาสู่ระดับที่พึ่งตนเองได้พอเพียง เป็นสิ่งเดียวกับภูมิปัญญาไทย และเป็นการประยุกต์ศาสนาเข้ามาในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเรื่องจิตวิญญาณและภูมิปัญญาของคนในประเทศ เป็นทุนทางสังคมของประเทศ ซึ่งจะต้องรู้จักใช้ เพราะมีเหตุผลสำคัญต่อพื้นฐานและทิศทางการพัฒนาประเทศ

ในขณะที่ ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2546: 26) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่าอาจมองได้ 2 ลักษณะใหญ่คือ

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของ

2. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พันนาการอยู่กับสิ่งใด

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2546: 20-31) ได้จัดให้มีการเสวนาทางวิชาการสำหรับนักวิชาการในสาขาเศรษฐศาสตร์ โดยการจัดเสวนาทางวิชาการเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์” จากที่ประชุมได้มีการพยายามตีความเศรษฐกิจพอเพียงของนักเศรษฐศาสตร์ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์หรืออยู่

เหนือเศรษฐศาสตร์ ซึ่งจากการเสวนาสามารถแบ่งความคิดของนักเศรษฐศาสตร์ออกเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน ดังนี้

1. กลุ่มที่อธิบายว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นความคิดที่เหนือแนวคิดเศรษฐศาสตร์ มีความเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การลดความอยากลงมาสู่ระดับที่พึงตนเองได้พอเพียง เป็นสิ่งเดียวกับภูมิปัญญาไทยและเป็นการประยุกต์ศาสนาเข้ามาในระบบเศรษฐกิจซึ่งเป็นเรื่องจิตวิญญาณของคนในประเทศ กับเรื่องภูมิปัญญาของคนในประเทศ เป็นทุนทางสังคมของประเทศซึ่งจะต้องรู้จักใช้ เพราะมีผลสำคัญต่อพื้นฐานและทิศทางการพัฒนาประเทศ เป็นทิศทางที่ใช้หลักพุทธศาสนาไปใช้เป็นการพัฒนาประเทศนั้นคือ การเน้นการพึ่งตนเอง ต้องการลดความอยากมาสู่ในระดับที่พึงตนเองได้ ตรงนั้นเรียกว่า พอดีเป็นความแข็งแรงเพราะไม่ต้องพึ่งผู้อื่น และจะเริ่มรู้สึกว่ามีเหลือ คือ เหลือเวลา เหลือความรู้ เหลือปัญญา เหลือความเมตตา เหลือความเอื้อเพื่อเหลือทุน เมื่อพบว่าเหลือ ก็จะเริ่มมีความสามารถในการให้ และเมื่อสามารถให้ได้ก็จะพบความสุข

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจที่เน้นการพึ่งตนเอง เป็นเรื่องของเศรษฐกิจชุมชน เป็นเรื่องเศรษฐกิจของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งอยู่แบบชุมชนไม่ได้อยู่แบบปัจเจกชน ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ของปัจเจกชนนั้น มิได้มีเฉพาะมิติที่เป็นความสัมพันธ์กับตลาดเท่านั้น แต่มีความสัมพันธ์ต่อครอบครัวและชุมชนในมิติอื่น ๆ ของการวิเคราะห์จากเศรษฐกิจระบบตลาดแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะในสังคมไทยชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ อันเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของไทยมาช้านาน เป็นรากฐานของชีวิตและสังคมของประเทศชาติ ดังนั้นถ้าจะทำความเข้าใจกับเศรษฐกิจพอเพียง นักเศรษฐศาสตร์จะต้องหันเหความสนใจจากระบบทุนและการศึกษาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ในบริบทของตะวันตก ซึ่งเน้นปัจเจกชนมาสนใจระบบเศรษฐกิจซึ่งเป็นแบบชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานระบบเศรษฐกิจของไทย

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของความพอดี ซึ่งเป็นเรื่องของแนวคิดและปรัชญาที่อยู่เหนือวิชาเศรษฐศาสตร์ เพราะโยงไปถึงศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาพุทธ อย่างที่ E.F. Schumacher เขียนในหนังสือที่ชื่อว่า Small is Beautiful หรือพุทธเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ เศรษฐกิจพอเพียงไม่น่าจะมีความหมายเหมือนจุดดุลยภาพ (Equilibrium) ในวิชาเศรษฐศาสตร์ แต่หมายถึงว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้คนมีเหตุผลในลักษณะที่มีความพอดี แต่ก็เชื่อว่ามาตรการทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายทางเศรษฐศาสตร์สามารถควบคุมความโลภและกิเลสของคนได้

แต่ถ้าหากจะ โยงเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่สิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักคุ้นเคย เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic Security) เศรษฐกิจพอเพียงนั้นน่าจะนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ เหมือนเช่นในกรณีของเศรษฐกิจการเกษตรที่ประเทศส่วนมากเน้นความมั่นคงทางอาหาร

ถึงแม้ว่าจะมีต้นทุนในการผลิตสูง เพื่อรักษาการจ้างงานและภาคเกษตรของตนเองเอาไว้ เพราะในบางครั้งเมื่อมีเหตุการณ์ไม่ปกติ เช่น สงคราม หรือเกิดภาวะขาดแคลนทั่วโลก ถึงแม้จะมีเงินก็หาซื้ออาหารไม่ได้ ดังนั้นการสร้างความมั่นคงทางอาหาร หรือในกรณีเศรษฐกิจพอเพียงนี้ เป็นการสร้างความมั่นคงให้เป็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่งจึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความจำเป็นจะต้องทำให้เกิดมีขึ้นเป็นสำคัญ เพื่อช่วยลดความเสี่ยง หรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว

2. กลุ่มที่มีความคิดตรงกลาง มีความเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบที่สำคัญสามส่วนคือ ความพอดี ความเสี่ยงและการพึ่งตนเอง โดยที่องค์ประกอบทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกันทั้งสามส่วน จะขาดส่วนหนึ่งส่วนใดมิได้ ความพอดีที่กล่าวถึงนี้ อาจจะใกล้เคียงกับความหมายดุลยภาพ (Equilibrium) ในทางเศรษฐศาสตร์ แต่เน้นดุลยภาพที่มีความเป็นพลวัต คือ มีการปรับตัวตลอดเวลาขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสมของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มของบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง คือ การสร้างภูมิคุ้มกันหรือการลดความเสี่ยง คือให้ปลอดภัยจากความแปรผันมากที่สุด มีลักษณะที่ยั่งยืน (Sustainability) ซึ่งขึ้นอยู่กับว่า จะต้องการความปลอดภัยมากน้อยเพียงใด ดังนั้นความพอดีในอีกความหมายหนึ่ง ก็คือการกระจายไม่ให้เกิดความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้นการลดความเสี่ยงประเภทดังกล่าวจึงต้องพยายามกระจายความเสี่ยงหรือสร้างภูมิคุ้มกัน และอีกวิธีหนึ่งที่จะลดความเสี่ยงก็คือการพึ่งตนเอง ก็คือพยายามเพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่แน่นอนต่าง ๆ ในส่วนที่แต่ละคนสามารถควบคุมได้ด้วยตนเองให้มากที่สุด เพราะถ้าหากยังสามารถพึ่งตนเองได้มากเท่าใด ปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตนเองยิ่งลดลง ซึ่งจะมีผลทำให้ความเสี่ยงลดลงด้วย ส่วนองค์ประกอบของการพึ่งตนเองนั้นประกอบด้วย สติ ความรู้และความเพียร องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยลดความเสี่ยงได้มาก แต่การพึ่งตนเองไม่ได้หมายความว่าไม่ควรจะพึ่งตนเอง แต่ควรจะมีการพึ่งพากันในชุมชนซึ่งช่วยให้สร้างพลังและที่ต้องหลีกเลี่ยงคือการเอาเปรียบ ดังนั้นสิ่งที่กำกับความปลอดภัยคือ ความเสี่ยง และสิ่งที่กำกับความเสี่ยงคือการพึ่งตนเอง

อีกทัศนะหนึ่งเห็นว่า ความพอเพียง มีความหมายใกล้เคียงกับความยั่งยืน (Sustainability) มากสิ่งที่ต่างกับเศรษฐศาสตร์กระแสหลักก็คือ เศรษฐศาสตร์กระแสหลัก สมมติให้ทุกคนมีเหตุมีผลและแต่ละคนจะมีเป้าประสงค์ (Objective) และฟังก์ชันของอรรถประโยชน์ (Utility Function) แต่เมื่อเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้จะต้องสร้างคำถามกับเป้าประสงค์ดังกล่าว เพราะก่อนภาวะวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจคนไทยเป็นจำนวนมากมีพฤติกรรมที่ชอบจะเสี่ยง (Risk Lover) สูงซึ่งมีสาเหตุจากนโยบายรัฐบาลที่ประกันความเสี่ยง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักในเรื่องนี้ จึงเน้นให้แต่ละคนพยายามที่จะลดความเสี่ยง ขณะเดียวกันปัญหาที่เกิดขึ้นบางครั้งผู้ที่ตัดสินใจเสี่ยงนั้นมิได้มีผลกระทบต่อตัวเอง หรือถึงมีก็อาจจะน้อยแต่กลับไป

สร้างผลกระทบต่อผู้คนที่จำนวนมาก ดังนั้นคำถามที่ควรจะมีคำตอบที่ชัดเจน คือจะทำอย่างไรที่จะให้การตัดสินใจเสี่ยงของบุคคลผู้นั้น โดยที่ตัวเองจะต้องได้รับผลตอบแทนจากต้นทุนทางสังคมด้วย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ คุณภาพของระบบนิเวศน์ และกระจายความเสี่ยง ลดการพึ่งพิงรายได้ที่เป็นตัวเงิน เนื่องจากมีต้นทุนในการแลกเปลี่ยน (Transaction Cost) สูงเกินไป ซึ่งไม่ขัดแย้งกับเหตุผลในทางเศรษฐศาสตร์ ถ้านำเอาต้นทุนในการแลกเปลี่ยนเข้ามาพิจารณาประกอบด้วย อย่างไรก็ตามข้อเสนอดังกล่าวของพระองค์ มีกลุ่มคนหรือพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายแน่นอน มิใช่เป็นข้อเสนอที่ควรจะไปปฏิบัติทั่วประเทศ

อีกทัศนะหนึ่งของแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มนี้ก็คือ ความพยายามที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพโดยรวมที่ดีที่สุด (Optimal Global Efficiency) เพราะถ้าหากพิจารณาเฉพาะเศรษฐกิจในระบบตลาดแต่เพียงอย่างเดียว และเน้นประสิทธิภาพของระบบตลาด (Market Efficiency) นั้น ก็อาจจะเป็นจุดเน้นได้ แต่ข้อเท็จจริงก็คือ ระบบตลาดนั้นมีต้นทุนเช่นกัน นั่นคือต้นทุนในการแลกเปลี่ยน (Transaction Cost) นอกจากนั้นสนามแข่งขันอาจจะไม่เหมาะสมหรือไม่ได้ระดับสำหรับทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอำนาจในการต่อรองต่ำ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการแลกเปลี่ยนของบุคคลเหล่านี้สูงเกินไป ดังนั้นในส่วนที่ไม่สามารถพึ่งประสิทธิภาพของระบบตลาดได้ หรือไม่สามารพพึ่งเศรษฐกิจระบบตลาด (Trade Economy) ทางเลือกจึงต้องเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและพึ่งพากันเอง

3. กลุ่มที่อธิบายว่าสอดคล้องกับเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก เห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้ข้อจำกัดของรายได้ (Budget Constraint) อีกแนวคิดหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น คือแนวทางในการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) โดยมีการกระจายความเสี่ยงอย่างสมดุล ทั้งนี้เพราะจะต้องคำนึงถึงการแลกเปลี่ยนกับประสิทธิภาพ นั่นก็คือ ถ้าหากไม่พึ่งภายนอกมากนักก็สามารถลดความเสี่ยงได้มาก แต่ก็จะเสียโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ในแง่ของประสิทธิภาพที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากการที่แต่ละฝ่ายเน้นความชำนาญเฉพาะอย่าง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนกัน หรืออาจจะเปรียบเทียบระหว่างการบริโภคและการลงทุน การที่มีรายได้แล้วเอาไปบริโภค ความเสี่ยงก็จะไม่มีและทรัพย์สินก็จะไม่มอดกย แต่ถ้าหากต้องการให้ทรัพย์สินมอดกยด้วยการไปลงทุนความเสี่ยงก็ย่อมตามมา นอกจากนั้นการไม่ติดต่อค้าขายก็มิได้หมายความว่าไม่มีความเสี่ยงเกิดขึ้น เพราะการค้าขายเปิดโอกาสให้มีทางเลือกมากขึ้นและสามารถลดความเสี่ยงลงได้เช่นกัน ถ้าหากการพึ่งตนเองมีความหมายในแง่ความสามารถในการควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้ ถึงแม้จะติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ หรือใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศ ก็ขึ้นอยู่กับว่าสามารถควบคุมกลไกที่ทำงานของตลาดหรือเทคโนโลยีเหล่านั้นได้มากน้อยเพียงใด

ดังนั้นการค้ากับต่างประเทศหรือการใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศไม่ได้หมายถึงการสูญเสียการควบคุมโดยอัตโนมัติ หากแต่ขึ้นอยู่กับกฎกติกาที่ตกลงกันได้

อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เน้นการให้น้ำหนักกับเสถียรภาพ ความค่อยเป็นค่อยไปมากกว่าความเสี่ยง ปัญหาที่สำคัญในประเด็นนี้ คือ ความสามารถในการประเมินความเสี่ยง ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการบริหารความเสี่ยงในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีข้อมูลมากมาย จะช่วยให้การเสี่ยงแล้วเกิดความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ยากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะนักเก็งกำไรจะเข้ามาเก็งกำไรจากความผิดพลาดของผู้ที่ชอบเสี่ยงมากเกินไป ระบบดังกล่าวจะช่วยให้จะต้องมีความแม่นยำในความคิดเพิ่มมากขึ้น โดยปริยาย อย่างไรก็ตาม พระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เน้นการให้น้ำหนักแก่ความเสี่ยงทางด้านล่าง (Downside Risk) เนื่องจากทางด้านล่างนั้น โดยธรรมชาติมีขีดความสามารถที่จะเผชิญกับความเสี่ยงต่ำหรือมี Risk Margin ต่ำนั่นเอง ซึ่งระบบดังกล่าวจะช่วยให้กลุ่มที่มีอำนาจต่อรองต่ำ มีขีดความสามารถที่จะเผชิญกับความเสี่ยงต่ำ ซึ่งระบบดังกล่าวจะช่วยให้กลุ่มที่มีอำนาจต่อรองต่ำ มีขีดความสามารถที่จะเผชิญกับความเสี่ยงต่ำ สามารถรับแรงกระแทก (Shock Resistance) ทำให้ระบบมีเสถียรภาพ

อีกทัศนะหนึ่งชี้ให้เห็นว่า เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เน้นให้เปิดทางเลือก คือ เลือกว่าจะทำอะไรได้ดีที่สุดในภาพรวม ไม่จำเป็นต้องทำเองทั้งหมด ดังนั้นสิ่งที่ป็นข้อตกลงโดยไม่มีข้อยกเว้นในทางเศรษฐศาสตร์ก็คือ ทฤษฎีว่าด้วยการได้เปรียบโดยการเปรียบเทียบ แต่ถึงแม้จะยอมรับทฤษฎีดังกล่าว สิ่งหนึ่งที่จะต้องมิด้วยคือ ความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Necessity) ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจและเพื่อที่จะให้เกิดความมั่นคงนั้นมีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องทำเองทั้งหมด ซึ่งพระองค์เน้นว่าเพียงหนึ่งในสี่ก็พอ ซึ่งถือว่าเป็นจุดที่ดีที่สุด (Optimality) ประเด็นสำคัญคือทำอย่างไรถึงจะทำให้เกิดดุลยภาพสูงสุดในสภาพการผลิตที่จะช่วยรักษาความมั่นคงในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานเอาไว้ให้ได้

4. ความคิดที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ เศรษฐกิจพอเพียงนั้น ความจริงควรจะพิจารณาในฐานะข้อคิดที่จะดำเนินชีวิต และดำเนินการพัฒนาประเทศว่าควรจะเป็นไปในทิศทางใดจึงจะเกิดความ เป็นปึกแผ่นเพื่อให้ประเทศไทยมีความเป็นอยู่บนพื้นฐานที่ควรจะได้รับตามศักยภาพของประชาชนและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ซึ่งจะต้องพิจารณาตั้งแต่ระดับครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขของทั้งประเทศ และระดับชุมชนที่ครอบครัวอาศัยอยู่ไปจนถึงระดับประเทศ เป็นการวิเคราะห์ภาพเศรษฐกิจมหภาคที่พิจารณาจากภาพเศรษฐกิจในระดับจุลภาค

จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างของการให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงที่ต่างกันระหว่างนักเศรษฐศาสตร์สองกลุ่ม คือ กลุ่มที่อธิบายว่าเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เหนือแนวคิดของวิชาเศรษฐศาสตร์ คือ กลุ่มที่ใช้ความหมายที่พระองค์ทรงอธิบายไว้ว่า พอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก และต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น ส่วนกลุ่มที่อธิบายว่าสอดคล้องกับเศรษฐศาสตร์กระแสหลักนั้นจะใช้คำจำกัดความที่สั้นกว่า คือ พอประมาณและมีเหตุผล และเหตุผลที่สำคัญก็คือการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เพื่อให้เกิดสถานการณ์ที่ดีที่สุด (Optimality)

อภิชัย พันธเสน (2546: 64) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั้นก็คือ พุทธเศรษฐศาสตร์ที่เน้นทางสายกลางคือทางที่ไม่ข้องแวะกับกิเลสและความทุกข์ทรมานซึ่งไม่ช่วยให้เกิดสติปัญญา ในแง่มุมของพุทธเศรษฐศาสตร์ ปัญญาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดเพราะจะทำให้มนุษย์สามารถพ้นจากทุกข์ได้ โดยที่กระบวนการสะสมปัญญาไม่สามารถดำเนินไปด้วยตนเองได้อย่างเป็นเอกเทศ แต่จะต้องก้าวไปพร้อมกับศีลและสมาธิ หรือที่รู้จักกันในนามของไตรสิกขา โดยพุทธเศรษฐศาสตร์มุ่งให้คนพ้นจากความทุกข์ และมุ่งให้เศรษฐกิจของสังคมและของโลกเป็นระบบที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน การผลิตและการบริโภคเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการเจริญทางสติและปัญญา มิได้มีจุดหมายที่จะสิ้นสุดในตัวเองเหมือนคำอธิบายในเศรษฐศาสตร์และกระแสหลักที่แสวงหาความพึงพอใจสูงสุด อันมีที่มาสำคัญจากการบริโภค ซึ่งความจริงคือสาเหตุของปัญหาเศรษฐกิจที่มนุษยชาติในปัจจุบันกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภจนเกินไป และไม่เบียดเบียนผู้อื่นโดยเนื้อแท้ก็คือ พุทธเศรษฐศาสตร์ที่อธิบายอย่างง่าย เพื่อให้ประชาชนชาวไทยสามารถเข้าใจได้ เนื่องจากส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มีรากฐานจากพุทธศาสนานั้นเอง

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (2549: 7) นักวิชาการและนักพัฒนาสังคม ผู้มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้สรุปรวบยอดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไว้อย่างกระชับและได้ใจความว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจแบบไม่โลภมาก แบบรู้จักพอ เน้นความพอประมาณ ความพอดี ความสมดุล ความมั่นคง พร้อมกับใช้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ค้นหาความจริงให้ถ่องแท้ พิจารณาความเหมาะสมด้วยเหตุด้วยผล มีความรอบคอบระมัดระวังและมีคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมานะพากเพียร ความอดทนอดกลั้น เป็นบรรทัดฐานและเป็นหลักยึดในการประพฤติปฏิบัติ

ประเวศ วะสี (อ้างถึงใน กรวรรณ สังขกร, 2552: 16) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้หมายความว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค เศรษฐกิจพอเพียงจึงหมายถึง เศรษฐกิจสมดุล

เป็นการกลับสู่สมดุลของสังคม เศรษฐกิจ จิตใจ สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญญาพอเพียง ฐานวัฒนธรรมพอเพียง และมีความมั่นคงพอเพียง

ทั้งนี้ ประเวศ วะสี ยังได้เสนอแนะเพื่อให้การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยการชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงก็คือเศรษฐกิจพื้นฐาน ซึ่งพื้นฐานที่มีอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศไทยก็คือชุมชน โดยเศรษฐกิจพื้นฐานประกอบด้วย 5 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นเศรษฐกิจของคนทั้งมวล
2. มีชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจ
3. มีความเป็นบูรณาการเข้มแข็งไปพร้อม ๆ กันหมด ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
4. เติบโตบนพื้นฐานที่เข้มแข็งของเราเอง เช่น ด้านการเกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรมเกษตรสมุนไพร อาหาร การท่องเที่ยว เป็นต้น
5. มีการจัดการที่ดีเป็นพื้นฐาน ส่งเสริมการเกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ให้สามารถนำมาใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง

ในมุมมองของ ประเวศ วะสี ได้ให้น้ำหนักของเศรษฐกิจพอเพียงที่ความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งในบางชุมชนอาจมีความพร้อมด้านทรัพยากร (ทุน-บุคลากร-องค์กร) สนับสนุนไม่เพียงพอ โดยกรอบที่เล็กที่สุดแต่ครอบคลุมทรัพยากรอย่างเพียงพอก็คือ กรอบแนวคิดระดับตำบล ดังนั้นยุทธศาสตร์สำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงจึงอยู่ที่ประชามตำบล

จากการทบทวนวรรณกรรมถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงจากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเห็นได้ว่า พระองค์ท่านทรงให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงในวโรกาสต่าง ๆ อย่างชัดเจนแล้ว และได้มีนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ นำมาตีความเพื่อให้เกิดความกระจ่างและนำไปสู่ความชอบธรรมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้พัฒนาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแต่ละบทบาทหน้าที่ของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งการตีความหมายของนักวิชาการ และนักพัฒนาแต่ละท่าน แต่ละสาขาอาจมีความสอดคล้องและแตกต่างกันไปตามพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ บริบทที่ให้ความสำคัญ และหลักวิชาการของแต่ละคน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้นำมาสรุปความหมายโดยรวมของเศรษฐกิจพอเพียงได้ว่า หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของคนทุกระดับที่ตั้งอยู่บนทางสายกลาง ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม กล่าวคือ การดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับนั้นต้องมีความพออยู่พอกิน

พอประมาณ พอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น การตัดสินใจในระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล ใช้ความรู้และเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ มีคุณธรรมและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีที่พร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมได้ โดยเศรษฐกิจพอเพียงนี้ครอบคลุมทั้งวิถีการดำเนินชีวิต ความคิดและจิตใจ เพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างปกติสุข

1.3 หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำบทความเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมนำกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย และพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ความว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวหน้าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพร้อมต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำบทความหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่และบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังได้ระบุเกี่ยวกับหลักแนวคิดการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ซึ่งมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้

ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กันดังนี้
ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

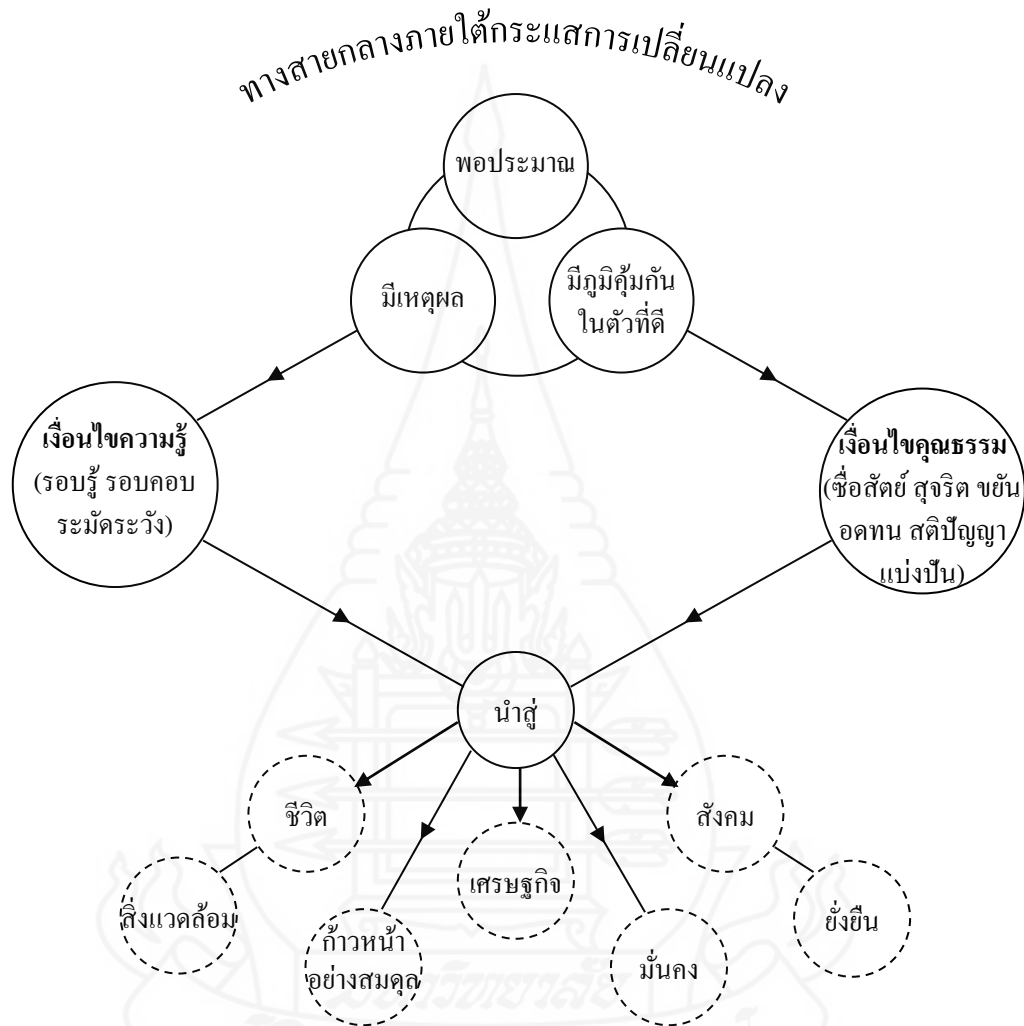
การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ และเงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางการปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

หากพิจารณานิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะพบว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตในลักษณะพหุนิยมที่ยอมรับการดำรงอยู่ร่วมกันของสิ่งที่แตกต่างกัน ซึ่งนับเป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย เชื่อมโยงทุกมิติของวิถีชีวิตเข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม ตลอดจนเป็นปรัชญา ที่มองสถานการณ์โลกในเชิงระบบที่มีลักษณะเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ผู้นำไปปฏิบัติสามารถมีความสุขได้ตามอัธยาศัยที่เหมาะสมกับเวลาและสถานะของคนประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ทั้งระดับครอบครัว ชุมชนและรัฐ เป็นแนวทางในการวางแผนและ

พัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี (กรวรรณ สังขกร, 2552: 27) จึงทำให้เห็นว่า หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ที่เป็นห่วงสอคล้องประสานกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่อยู่บนพื้นฐานของ 2 เงื่อนไข ดังภาพที่ 2.1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: รงค์ ประพันธ์พงศ์, 2550: 36

จากภาพที่ 2.1 องค์ประกอบเศรษฐกิจพอเพียงที่ รงค์ ประพันธ์พงศ์ (2550: 34) ได้นำเสนอหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 3 คุณลักษณะ และ 2 เงื่อนไข ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

นอกจากคุณลักษณะ 3 ห่วงดังกล่าวแล้ว สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การกำหนดเงื่อนไขไว้ 2 ประการ เพื่อการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน นั่นคือเงื่อนไขต่อไปนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต เมื่อพิจารณาแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ พึ่งพาตนเอง พอประมาณ เติบโตอย่างยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน มีเหตุผล เป็นคนดี และรู้จักสามัคคี

ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสเกี่ยวกับหลักการพึ่งตนเอง สรุปได้ดังนี้ (รงค์ ประพันธ์พงศ์, 2550: 38)

1. พึ่งตนเองทางจิตใจ หมายถึง คนที่มีจิตใจเข้มแข็ง ต่อสู้ชีวิตด้วยความสุจริตธรรม แม้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต แต่ก็มิได้ท้อแท้
2. พึ่งตนเองทางสังคม หมายถึง การสร้างชุมชนหรือสังคมด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทุกคนทำหน้าที่อย่างเต็มที่เพื่อให้งานรุดหน้าพร้อมเพียงกัน
3. พึ่งตนเองทางทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การส่งเสริมความสามารถของผู้คนในท้องถิ่นในการแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. พึ่งตนเองทางเทคโนโลยี หมายถึง การส่งเสริมให้มีการศึกษาทดลอง และทดสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ ๆ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

5. พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ หมายถึง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น แม้ไม่มีเงินก็ยังมีทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น ข้าว ผัก ปลาและผลไม้เพื่อการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กวางรณสังขกร, 2552: 29) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องยึดหลักการความพอเพียง ซึ่งมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ต้องใช้หลักความมีเหตุผลในการคิดวิเคราะห์ เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ รู้จักประมาณคือ “รู้เรา” รู้ว่าสถานะของประเทศเป็นอย่างไร มีจุดแข็งจุดอ่อนในการพัฒนาเรื่องใดบ้างและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกยุคโลกาภิวัตน์ คือ “รู้เขา” โดยต้องเข้าใจถึงโอกาสและภัยคุกคาม ข้อดี ข้อเสีย ที่จะเกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ จะได้รู้จักเลือกรับและนำสิ่งที่ดี มีความเหมาะสมมาประยุกต์ใช้และเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงหรือใช้หลักความพอประมาณ ในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างสมดุลบนพื้นฐานของความพอดีระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก และระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และเตรียมการจัดการความเสี่ยงด้วยระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้พอเพียงพร้อมรับผลกระทบและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ในการขับเคลื่อนกระบวนการวางแผนและการพัฒนาทุกขั้นตอนให้เป็นไปตามหลักความพอเพียงนั้นต้องใช้ความรู้ในหลักวิชาและความรู้ในแต่ละคนอย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีสำนึกในคุณธรรมจริยธรรมและมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร ให้พร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ประเทศไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้นำหลักการทรงงานมาเป็นแนวทาง และใช้เงื่อนไขความรู้เริ่มต้นจากการวิเคราะห์บริบทการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนา เพื่อให้รู้ว่าประเทศไทยในขณะนั้นอยู่ในสถานะใด ความรู้มีอยู่ในระดับไหน ซึ่งพบว่าประเทศไทยต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สามารถก่อให้เกิดผลกระทบจากที่ทั้งเป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาใน 5 บริบท ได้แก่

1. การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก ขณะนี้เป็นศตวรรษแห่งเอเชียที่มีจีนและอินเดียเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ

โลก ทำให้การเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้าและบริการ รวมทั้งคนในและระหว่างประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น ปัญหาความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจของโลกที่สะสมมานานจึงได้ระเบิดขึ้น ประเทศไทยเกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ และเผชิญกับปัญหาด้านพลังงาน ซึ่งเป็นระบบที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลก

2. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี ทำให้เกิดการถ่ายโอนองค์ความรู้และภูมิปัญญาระหว่างประเทศอย่างท่วมท้น ประเทศไทยจำเป็นต้องบริหารจัดการลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรและคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ประเทศไทยจะเริ่มก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ ขณะที่อิทธิพลของสื่อและความก้าวหน้าของการเดินทางอันเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไป มีแนวโน้มที่จะยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติมากขึ้น

4. การเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการขนส่งและกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดการเดินทางทั้งเพื่อท่องเที่ยวและการทำธุรกิจในที่ต่าง ๆ ทั่วโลกมากขึ้น มีการทำธุรกิจข้ามชาติบริษัทข้ามชาติ ประชาชนเริ่มยอมรับและเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกัน สังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้เกิดการขยายตัวมากขึ้น

5. การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันประชากรโลกที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลกแบกรับไม่ไหว เกิดความเสื่อมโทรมและแปรปรวน รวมทั้งเกิดการแพร่ระบาดของเกิดการแพร่ของเชื้อโรคในรูปแบบพันธุกรรมใหม่ ๆ มากขึ้น

บทบทการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้ง 5 ด้านนี้ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างจากการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลและไม่ยั่งยืน ประเทศไทยจึงต้องหันมาทบทวนตนเองและปรับกระบวนการพัฒนาให้เป็นที่พึ่งทางของการพึ่งตนเองและสร้างภูมิคุ้มกันต่อประเทศให้มากขึ้น จำเป็นที่จะต้องหันมายึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการ เป็นองค์รวม ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้เริ่มวิเคราะห์ในเรื่องของโลกาภิวัตน์และสภาพบริบทการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ตลอดจนพิจารณาทุนที่ประเทศไทยมี มาประกอบการกำหนดยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้
2. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบทบาทความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

สำหรับในภาคการผลิต 3 สาขาหลัก ได้แก่ (1) เกษตร (2) อุตสาหกรรม และ (3) การบริการ โดยแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจะเน้นการพัฒนาให้เกิดความสมดุลระหว่างการผลิตและเหมาะสมสอดคล้องกับความถนัดและทรัพยากรที่มีอยู่ภายในประเทศในแต่ละช่วงเวลา เช่น แรงงาน ทู่น ที่ดินและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับขีดความสามารถของคนไทย รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาไทย นอกจากนี้ควรเน้นส่งเสริมการออกภายในประเทศ และการผลิตที่หลากหลาย เพื่อสร้างระบบภูมิคุ้มกันผลกระทบจากภายนอก และลดความเสี่ยงด้านการตลาดที่เกิดขึ้นในโลก โดยสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2547: 161-162)

1. สาขาเกษตร เป็นพื้นฐานสำคัญของแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในเบื้องต้น โดยเฉพาะการสร้างภูมิคุ้มกันผลกระทบจากภายนอกในระดับครัวเรือน โดยให้การผลิตแบบพอเพียง พอกิน ในครอบครัวก่อนที่จะเหลือจึงขายสู่ตลาด และเผยแพร่รูปแบบนี้ให้กระจายไปยังกลุ่มเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง เพื่อวางพื้นฐานให้สามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการใช้และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนของภาคเกษตรในระยะยาว ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมของภาคเกษตร คือการพัฒนาแบบสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีการผลิตและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เน้นการบำรุงดินและน้ำ การกำหนดแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสมโดยแบ่งพื้นที่เป็นเขตเกษตรกรรม เขตเมืองและชุมชน และเขตอุตสาหกรรม ซึ่งมีมาตรการควบคุมที่ชัดเจนเคร่งครัด นอกจากนี้สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมควรแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน เป็นพื้นที่เขตเกษตรเศรษฐกิจที่สามารถพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งใหญ่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมแปรรูปได้ ส่วนพื้นที่เกษตรรายย่อยควรเน้นวิธีการทำการเกษตรที่หลากหลายเช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ และวนเกษตร เป็นต้น

2. สาขาอุตสาหกรรม รูปแบบการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงควรเน้นสร้างจิตสำนึกของผู้ประกอบการให้รู้จักประมาณตนด้วยการลงทุนไม่เกินตัว มีความรอบคอบในการวางแผนการผลิตและการตลาด โดยอาจลงทุนในธุรกิจเล็กไปก่อน จนกระทั่งมีความรู้ความชำนาญและเงินทุนเพียงพอ จึงขยายเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ในอนาคตต่อไป รวมทั้งควรเน้นอุตสาหกรรมที่สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานในขบวนการผลิตและไม่ต้องใช้งบลงทุนในระยะเริ่มแรกสูงมากนัก เช่น อุตสาหกรรมในกลุ่มที่ใช้วัตถุดิบการเกษตรเป็นปัจจัยการผลิตหลัก และอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร เป็นต้น

3. สาขาบริการ รูปแบบการพัฒนาของภาคบริการตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ควรเน้นการใช้ปัจจัยการผลิตในประเทศให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มข้น เสริมสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้ยากจนและด้อยโอกาสทางสังคมให้สามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งสร้างทางเลือกจากการผลิต และการบริการที่หลากหลายภายใต้หลักความพอดี และเดินทางสายกลาง เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ ซึ่งประเภทบริการที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การบริการทางการศึกษา การบริการทางการแพทย์แผนไทย การบริการด้านสุขภาพ เป็นต้น

1.4 สรุปปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง สรุปได้ดังภาพที่ 2.2 ต่อไปนี้

**ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข)**

.....

1. ความพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล
3. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
4. ความรู้
5. คุณธรรม

ภาพที่ 2.2 สรุปปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

จากวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยเห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้สำเร็จเพื่อให้เกิดความอยู่ดี กินดี และเกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ชีวิตอย่างยั่งยืนต่อไป กล่าวคือเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นจากการใช้หลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่บนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม ซึ่งจะนำไปให้เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนในชีวิตประชาชนทั้งในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน ระดับสังคม และระดับประเทศชาติ รวมไปถึงการมีเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมที่สมดุลมั่นคงยั่งยืนอีกด้วย ดังนั้นเมื่อศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้นแล้วจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติดังหัวข้อที่จะกล่าวต่อไปด้วย

ส่วนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำความหมายของความสำเร็จ และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เพื่อกำหนดเป็นตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ความหมายของความสำเร็จ สำหรับคำว่า ความสำเร็จนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำเร็จโดยใช้ชื่อเรียกต่าง ๆ กันไป ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และรูปแบบในการใช้ เช่น การบรรลุวัตถุประสงค์ การบรรลุเป้าหมาย และประสิทธิผล เป็นต้น ผู้วิจัยจึงได้นำความหมายที่นักวิชาการได้ให้ไว้มาทบทวนเพื่อหาข้อสรุปได้ ดังนี้

พิทยา บวรวัฒนา (2528: 68) เห็นว่า ความสำเร็จหรือประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถขององค์การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายใน 4 ประการ คือ (1) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ (Integration) (2) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม (Adaptability) (3) การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสังคม (Social Relevance) และ (4) ผลผลิตขององค์การ (Productivity)

พิทยา บวรวัฒนา (2531: 60) องค์การที่ประสบความสำเร็จ หมายถึง องค์การที่ดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องของความสำเร็จขององค์การในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ องค์การที่ประสิทธิภาพสูงจึงเป็นองค์การที่ประสบผลสำเร็จอย่างสูงในการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย ในทางตรงกันข้ามองค์การที่มีประสิทธิภาพต่ำจึงเป็นองค์การที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานให้ลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

ศุภชัย ยาวะประภาส (2540: 79) กล่าวถึงความหมายของความสำเร็จหรือประสิทธิผลว่า เป็นระดับความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบาย การพิจารณาทางเลือกโดยใช้ประสิทธิผลเป็นเกณฑ์ทำได้โดยการวิเคราะห์ทางเลือกนั้นว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์มากหรือน้อยเพียงใด

สเชอน์ (Schein 1970: 177) มีความเห็นว่า ความสำเร็จหรือการบรรลุเป้าหมาย องค์การ หมายถึง สมรรถนะ (Capacity) ขององค์การในการที่จะอยู่รอด (Survival) ปรับตัว (Adapt) รักษาสภาพ (Maintain) และการเติบโต (Grow) ไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ใดที่ต้องการให้ลุล่วง และยังให้ข้อสังเกตว่า นักทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การในยุคต้น ๆ พอใจที่จะกล่าวถึงเพียงเรื่องการแสวงหาผลกำไรสูงสุด และผลผลิตสูง ขวัญกำลังใจพนักงานดี ว่าเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จหรือประสิทธิผลที่เพียงพอแล้ว แต่ปรากฏว่าเกณฑ์เหล่านี้ไม่เพียงพอที่จะอธิบายความเป็นจริงที่พบ

ต่อมาว่าองค์การซึ่งชอบด้วยเหตุผล (Rational) มีพฤติกรรมที่นำไปสู่ความไม่มีประสิทธิผล ถ้าเกณฑ์เดียวที่องค์การนั้นใช้คือ การให้บริการที่คืนจากนี้ยังพบว่า องค์การมีหลายหน้าที่ (Multiple Functions) ที่จำเป็นจะต้องได้รับการปฏิบัติให้ครบถ้วนตลอดจนมีหลายเป้าหมาย (Multiple Goals) ซึ่งบางเป้าหมายอาจขัดแย้งกับเป้าหมายอื่น เช่น องค์การที่เป็นมหาวิทยาลัย โรงพยาบาลที่เป็นโรงเรียนแพทย์ ทัศนสถาน ล้วนมีหลายหน้าที่หรือหลายเป้าหมาย ทุกเป้าหมายเป็นเป้าหมายเบื้องต้น (Primary) มหาวิทยาลัยต้องสอน และในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างความรู้ที่เชื่อถือได้ด้วยการวิจัย โรงพยาบาลที่เป็นโรงเรียนแพทย์ก็ต้องดูแลรักษาคนไข้และให้โอกาสการเรียนรู้แก่แพทย์ฝึกงาน ทัศนสถานก็ต้องเก็บตัวอาชญากรไว้จากสังคม ในขณะเดียวกันก็ต้องให้โอกาสฟื้นฟูอาชีพให้เป็นพลเมืองต่อไปเมื่อส่งกลับเข้าสังคม ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์การจะถูกตัดสินด้วยผลการปฏิบัติงานในหน้าที่หนึ่งหรือทั้งสองหน้าที่แยกออกจากกัน หรือจากการผสมผสานกันหลายหน้าที่ (กรณี กิริติบุตร, 2529: 6-7)

สรุปได้ว่า ความสำเร็จ หมายถึง การบรรลุถึงเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ตามเกณฑ์ที่องค์การต้องการหรือการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่องค์การได้ตั้งเอาไว้

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ สำหรับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์กรในลักษณะที่เกี่ยวกับการวัดระดับการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2536: 22) ได้กล่าวถึงแนวทางในการวัดความสำเร็จหรือประสิทธิผลไว้ว่า การวัดระดับความสำเร็จมีสองแนวทางใหญ่ ๆ คือ (1) การวัดระดับความสำเร็จจากกรอบของหน่วยงาน และ (2) เปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนงานเท่านั้น แต่ไม่ได้กล่าวถึงไปถึงการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและการวัดความสำเร็จในแง่ของการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ โดยพิจารณาทั้งในแง่เชิงปริมาณ คุณภาพ ความรวดเร็ว ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการด้วย

สเทียร์ (Steers, 1977: 75) ได้เสนอแนวคิดของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การด้วยวิธีครอบคลุมหลายด้าน (Multidimensional Approach) ซึ่งเหมาะกับการวิเคราะห์ความสำเร็จขององค์การที่มีความยุ่งยากซับซ้อน การวัดความสำเร็จ สามารถทำได้ที่ดีที่สุดด้วยการพิจารณาแนวความคิดที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ (1) การบรรลุถึงเป้าหมายให้ได้สูงสุด (Goal Optimization) (2) แนวความคิดด้านระบบ (System Perspective) และ (3) แนวความคิดการบรรลุถึงเป้าหมายให้ได้สูงสุดที่เน้นบทบาทของพฤติกรรมของบุคคลในองค์การที่มีต่อความสำเร็จขององค์การในระยะยาว

สตีเยอร์ (Steers, 1977: 90-115) ยังได้สรุปเพิ่มเติมอีกว่า องค์การที่มีประสิทธิผลนั้น ถูกกำหนดโดยปัจจัยภายนอก บทบาทของนักบริหารที่ดีก็คือการทำความเข้าใจในสภาพแวดล้อม แล้วปรับโครงสร้าง นโยบาย แผนการบริหาร และการปฏิบัติที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ให้เข้าได้กับ สภาพแวดล้อมดังกล่าว รวมทั้ง การบริหารจัดการที่ดีในการจัดหาและการใช้ทรัพยากร การสร้าง สภาพแวดล้อมการทำงาน กระบวนการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ และการปรับตัว การริเริ่มสิ่งใหม่ เป็นต้น

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสำเร็จ หรือประสิทธิผลหรือการบรรลุเป้าหมาย เป็นแนวทางการวัดระดับความสามารถขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึง การสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจที่จะนำไปปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ เป็นต้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดข้างต้นมาเชื่อมโยงเพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดตัวแปร ของความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้ ดังนี้

ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัตินี้สืบเนื่องมาจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติต้องการจะอัญเชิญหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตของคน ในชาติ พร้อมทั้งได้จัดทำบทความเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ทุกระดับ มีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอ พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2542 โดยพระองค์ท่านทรงพระกรุณา ปรับปรุงแก้ไขและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 และจากการใช้แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่ได้เน้นนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนนั้น ได้มี ผลสรุปออกมาเป็นที่น่าพอใจในความสำเร็จ เพราะเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้าง สุขภาพอนามัยการมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดย ครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหาเสพติดอีกด้วย (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549 : 2) และจากผลสำเร็จดังกล่าวนี้เอง คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาในการประชุมมีมติให้ความ เห็นชอบ ว่าเป็นเรื่องที่ดี ควรสนับสนุน โดยมีข้อเสนอแนะให้เน้นการมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม

วิธีการที่หลากหลายในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การวัดผลสำเร็จเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับเชิงปริมาณ และได้นำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นี้ได้ให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนา พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ และมีการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 สังคมไทยได้อัญเชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัวชุมชน สังคมจนถึงระดับประเทศ ซึ่งได้มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ในการจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องบริหารจัดการแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต

หลักการพัฒนาพื้นที่ภารกิจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย

การนำหลักของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้สำหรับประชาชนทั่วไปถือเป็นสิ่งที่สำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดการสัมมนาเรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนขึ้น จากการสัมมนาดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ได้ร่วมกันค้นหาหลักการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จากประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน โดยสามารถสรุปและแบ่งระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในมุมมองของชุมชนได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับจิตสำนึก (2) ระดับปฏิบัติ และ (3) ระดับปฏิเวธ (ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ) ดังนี้คือ (กรวรรณ สังขกร, 2552: 26)

1. ระดับจิตสำนึก เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกในชุมชนแต่ละคนตระหนักถึงความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตอย่างพอดี (ความสัน โดษ) และรู้สึกถึงความพอเพียง คือ ดำเนินชีวิต “อย่างสมถะ” ประกอบสัมมาอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้อย่างถูกต้อง ไม่ให้อดอยาก หรือ โลกแล้วตกตวงหรือเบียดเบียนผู้อื่นจนเกินความจำเป็น แต่คิดเผื่อแผ่แบ่งปัน ไปยังสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชนด้วย อย่างไรก็ตามแม้ว่าระดับความพอเพียงของสมาชิกแต่ละคนจะไม่เท่าเทียมกัน แต่สมาชิกทุกคนที่ดำเนินชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงเห็นสอดคล้องกันในการยึดมั่นหลักการ 3 ประการ คือ

1.1 การใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเองด้วย

การพยายามทำจิตใจให้ผ่องใส รวมทั้งมีความเจริญและมีความเย็นจิตใจอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

1.2 การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ คือ เมื่อมีปัญหาจากการดำเนินชีวิต ก็ให้ใช้สติปัญญาไตร่ตรองหาสาเหตุของปัญหาและแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัย ด้วยความสามารถและศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ก่อนที่จะคิดพึ่งผู้อื่น และมีการปรึกษาหารือ ถ้อยทีถ้อยอาศัย ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน เป็นต้น

1.3 การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รู้จักลดกิเลสและลดความต้องการของตนเองลง เพื่อให้เหลือแรงและเวลาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากขึ้น

2. ระดับปฏิบัติ จากการที่ได้จัดเวทีระดมความคิดเห็นให้ผู้นำของแต่ละชุมชน ทบทวนกิจกรรมที่ตนเองได้ทำมา พร้อมกับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามมุมมองของผู้แทนในแต่ละชุมชนว่า มีความเห็นเกี่ยวกับความหมายของหลักปรัชญาดังกล่าวว่าอย่างไร พบว่าผู้นำชุมชนจากแต่ละพื้นที่ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปเป็นแนวทางในการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับปฏิบัติ

ได้เป็น 4 ขั้นคือ (1) พึ่งตนเองได้ (2) อยู่ได้อย่างพอเพียง (3) อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร และ (4) อยู่ดี ยั่งยืนด้วยการเรียนรู้ โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นแรก สมาชิกในชุมชนควรมีชีวิตหลักของการ “พึ่งตนเอง” คือ ต้องพยายาม พึ่งตนเองให้ได้ในระดับครอบครัวก่อน โดยแต่ละครอบครัวมีการบริหารจัดการอย่างพอดีและ ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย โดยสมาชิกแต่ละคนจะต้องรู้จักตนเอง เช่น รู้ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย ใน ครอบครัวของตนเอง และสามารถรักษาระดับการใช้จ่ายของตนไม่ให้เกินนี้ และสมาชิกจะต้อง รู้จักดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยเฉพาะควรสามารถ พึ่งตนเองในเรื่องของปัจจัยสี่ให้ได้ในระดับหนึ่ง

2.2 ขั้นที่สอง หลักจากที่สมาชิกพึ่งตนเองในด้านปัจจัยสี่ดังกล่าวข้างต้นได้แล้ว สมาชิกทุกคนควรพัฒนาตนเองให้สามารถ “อยู่ได้อย่างพอเพียง” คือ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทาง สายกลางมัชฌิมาปฏิปทาให้ตนเองอยู่ได้อย่างสมดุล คือมีความสุขที่แท้โดยไม่รู้สึกขาดแคลนจน ต้องเบียดเบียนผู้อื่นหรือเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม แต่ให้ดำเนินชีวิตดังที่สมาชิกในภาคเหนือเรียกว่า เป็นการดำเนินชีวิตด้วยการทำเกษตรแบบ “แกงโฮะ” คือให้มุ่งทำเกษตรแบบพออยู่พอกิน ปลูกไว้ กินเองก่อน หากเหลือจึงขาย และขยายพันธุ์ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการลงแขกเพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกแทนการใช้เครื่องจักรเพื่อทุ่นแรง

2.3 ขั้นที่สาม สมาชิกในชุมชนควร “อยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร” คือ มีความคิดที่ จะแจกจ่ายแบ่งปัน ไปให้ผู้อื่น ซึ่งจะทำได้เพื่อนและเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดี ที่จะช่วยลดความเห็น แก่ตัวและสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในจิตใจ เช่น ในการจัดการทรัพยากรป่านั้น สมาชิกที่อาศัย อยู่บริเวณป่าจะมุ่งเก็บผลผลิตจากป่าเพื่อมาใช้ในการยังชีพให้พออยู่พอกิน พอเหลือจึงค่อยแจกจ่าย ออกไปด้วยวิธีให้ไม่ใช่ด้วยวิธีการขาย ซึ่งเมื่อทำได้ดังนั้นก็ทำให้สมาชิกมีทรัพยากรใช้หมุนเวียน ได้ตลอดทั้งปีอย่างพอเพียง เพราะเก็บไปเพื่อกิน ไม่ได้เก็บไปขายเพื่อร่งหาเงิน ซึ่งการมีจิตใจที่ แบ่งปันกันนี้จะเป็นพื้นฐานทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่าง สมาชิกต่อไป

2.4 ขั้นสุดท้าย สมาชิกควร “อยู่ดียั่งยืนด้วยการเรียนรู้” คือต้องรู้จักพัฒนา ตนเอง โดยการเรียนรู้จากธรรมชาติและประสบการณ์ในโลกกว้างด้วยตนเองหรือจากการ แลกเปลี่ยนร่วมกับผู้อื่น ให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ทุกคนช่วยกันพัฒนาชีวิตของตนเองและ ผู้อื่นร่วมกัน มีการสืบทอดและเรียนรู้เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาให้เป็นที่มั่นคง และยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้คุณธรรมและวัฒนธรรมเป็นตัวนำ ไม่ได้ใช้เงินเป็น ตัวตั้ง

3. ระดับปฏิเวธ (ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ) ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากประสบการณ์ที่แลกเปลี่ยนกันนั้น ครอบคลุมไปถึงการวัดผลจากการปฏิบัติตามหลักการข้างต้นด้วย กล่าวคือ สมาชิกในแต่ละชุมชนได้พัฒนาชีวิตของตนเองได้ดีขึ้น โดยเริ่มจากการพัฒนาจิตใจ ให้เกิดความพอเพียงในทุกระดับของการดำเนินชีวิต ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และขยายไปถึงในระดับสังคม ดังนี้

3.1 ความพอเพียงในระดับครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ในลักษณะที่พึงพาตนเองได้อย่างมีความสุข ทั้งทางกายและทางใจ สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งไม่เป็นหนี้หรือมีภาระด้านหนี้สินของตนเองและครอบครัว แต่สามารถหาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองได้ โดยที่ยังมีเหลือเป็นส่วนออมของครอบครัวด้วย

3.2 ความพอเพียงในระดับชุมชน เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกจากแต่ละครอบครัวในชุมชนมีความพอเพียงในระดับครอบครัวก่อน ที่จะรู้จักรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น บริหารจัดการปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทรัพยากร ภูมิปัญญา หรือศักยภาพของสมาชิกในท้องถิ่น ที่มีอยู่ให้สามารถนำไปใช้ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและสมดุล เพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่พอเพียงของชุมชนโดยรวมในที่สุด

3.3 ความพอเพียงในระดับสังคม เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่งที่มีความพอเพียงมาร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญาและร่วมกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

สำหรับแนวทางในการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้สำหรับประชาชนทั่วไปทุกระดับนั้น ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล กล่าวถึง การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไว้ดังนี้ (รงค์ ประพันธ์พงศ์, 2550: 44)

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจังดังพระราชดำรัสที่ว่า “...ความเป็นอยู่ที่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง...”

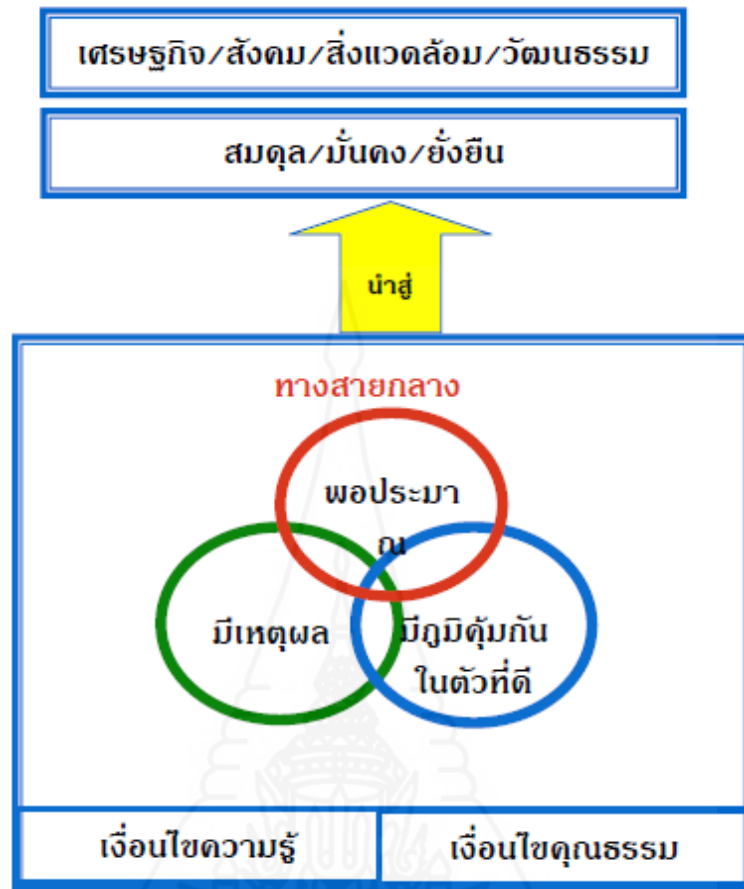
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “...ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ...”

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า “...ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนาและการกระทำไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น...”

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า “...การที่ต้องการให้ทุกคนที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุขพอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือให้เกียรติว่าขึ้นได้ด้วยตัวเอง...”

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมิใช่น้อยที่ดำเนินการปราศจากละอายต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่า “...พยายามไม่ก่อความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้งอกงามสมบูรณ์ขึ้น...”

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549: 10) ได้สรุปแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีเป้าหมายมุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคมและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี อันเป็นทางสายกลางที่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน ทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยอาศัยหลักการพื้นฐานจากความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเงื่อนไข (ความรู้คู่คุณธรรม) ที่จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน รวมทั้งการเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เช่นนี้ จึงสรุปแนวคิดของการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แนวคิดของการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ที่มา: ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2549: 10

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 12) ได้กำหนดไว้ว่า เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ภายใต้แนวปฏิบัติของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. พัฒนาคอนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาพที่ดีอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้คุณภาพของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากความผันผวนของสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์บนพื้นฐานการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับการออมที่พอเพียง มีการปรับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม ใช้จุดแข็งของความหลากหลายทางชีวภาพและเอกลักษณ์ความเป็นไทย ควบคู่กับการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ และการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ พลังงาน กฎกติกากา และกลไกสนับสนุนการแข่งขันและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

3. ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เป็นธรรม

จากพันธกิจของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พอสรุปได้ว่าความสำเร็จในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ นั้นมุ่งเน้นไปที่คุณภาพคน สังคม และสิ่งแวดล้อมที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล มั่นคง และนำไปสู่ความยั่งยืนในที่สุด

2.3 สรุปความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

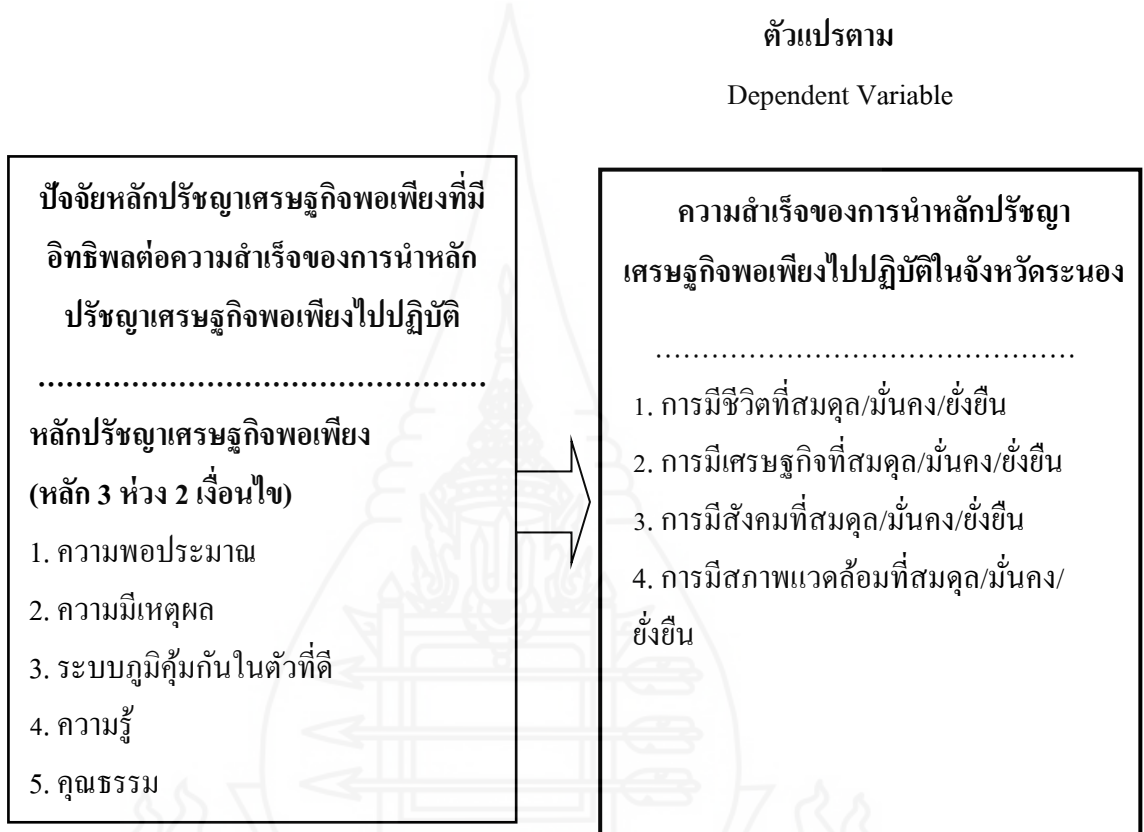
จากการทบทวนความหมายของความสำเร็จ และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติคือการมีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่มีความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน จำแนกเป็นรายด้านได้ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม (2) ด้านการมีเศรษฐกิจที่มั่นคง (3) ด้านการใช้ชีวิตในสังคมอย่างอบอุ่นและมีความสุข และ (4) ด้านการมีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรตามได้ดังภาพที่ 2.4 ดังนี้

**ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ที่มีต่อชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน**

1. การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน
2. การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน
3. การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน
4. การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

ภาพที่ 2.4 ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยบูรณาการปัจจัยที่เป็นตัวแปรทั้ง 2 ได้ ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

จากการสรุปทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า การที่จะเกิดความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้นั้นต้องมีการนำส่วนที่เป็นหลักการของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติ ซึ่งในที่นี้เป็นการนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั่นเอง โดยจะต้องผ่านนโยบายของรัฐลงไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น เนื่องจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาที่มาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้น้อมนำมาบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งรัฐบาลจะต้อง

ประกาศนโยบายเพื่อนำมาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ และส่งต่อนโยบายไปจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดโดยผ่านกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกจังหวัด รวมถึงจังหวัดระนองนั้นจะต้องมีนโยบายที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ของประเทศ อีกทั้งภาครัฐเองจะต้องพยายามและให้การสนับสนุนเพื่อจูงใจให้ประชาชนต้องการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตอีกด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยง และเป็นปัจจัยสนับสนุนหรือมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองมาทบทวนเพื่อกำหนดเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ และแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอในส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 ต่อไป

ส่วนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติในการศึกษารครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางศึกษามาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 ซึ่งได้นำมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งได้นำแนวคิดและตัวแบบเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมาทบทวน เพื่อสร้างตัวแปรที่เกิดจากการผสมผสานความรู้จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยแบ่งการทบทวนออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ (3) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง และ (4) สรุปปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมพร เพ็ญจันทร์ (2552: 195) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติคือการปฏิบัติภายใต้ข้อกำหนดของนโยบาย โดยมีบุคคล คณะบุคคล ชั้นตอน/กระบวนการที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และส่งผลต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวของนโยบาย โดยผ่านการประเมินของนโยบายอีกครั้งหนึ่ง

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster; cited in Sabatier & Mzmanian, 1983: 143, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2552: 5) ได้อธิบายความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ตรงตัวว่า หมายถึง กระบวนการนำการตัดสินใจของนโยบายหลักที่อยู่ในรูปต่าง ๆ ไปปฏิบัติ เช่น นำกฎหมาย คำพิพากษาของศาล คำสั่งของฝ่ายบริหาร หรือพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามระบอบรัฐสภา หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี ไปปฏิบัติ

โดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Donald S. Van Meter & Van Horn, 1975: 202, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2552: 5) ได้ให้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นการกระทำโดยคนหรือกลุ่มของภาครัฐและเอกชนที่มุ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามการตัดสินใจของนโยบายก่อนหน้านั้น การกระทำนี้มีทั้งความพยายามครั้งเดียวที่จะแปลงการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ และความพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะทำให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนหรือที่ละน้อยตามที่กำหนดไว้ใน การตัดสินใจของนโยบาย

แมซเมเนีย และซาบาเตียร์ (Mazmanian & Sabatier, 1981: 5-6, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2552: 6) นิยามว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการนำการตัดสินใจของนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งปกติกำหนดในรูปพระราชบัญญัติ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติตามธรรมดากระทำผ่านขั้นตอนต่าง ๆ หลายขั้น เริ่มตั้งแต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติไปจนเกิดการทำตามโดยหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการทำตามของกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนเกิดผลกระทบที่เป็นไปตามที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ มีการแก้ไขหรือพยายามแก้ไขพระราชบัญญัติ

ริปลีย์ และแฟรงกลิน (Ripley & Franklin, 1986: 4, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2552: 7) อธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากที่กฎหมายได้ให้อำนาจแก่แผนงาน นโยบายหรือให้ผลประโยชน์หรือผลผลิตบางอย่างที่จับต้องได้ คำนี้หมายถึงกลุ่มของกิจกรรมที่ตามมากับเจตนาของแผนงานหรือผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา การนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วยกรกระทำหรือไม่กระทำของตัวแสดงหลายคน โดยเฉพาะข้าราชการ การออกแบบให้แผนงานบังเกิดผล มีวิธีการที่มองเห็นได้ชัดว่าจะบรรลุจุดมุ่งหมาย

เอ็ดเวิร์ดที่สาม (Edward III, 1980: 1-24, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2552: 7) อธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่อยู่ระหว่างการกำหนดนโยบายกับผลลัพธ์ของนโยบายที่คนได้รับ ถ้าหากว่านโยบายไม่เหมาะสม และไม่สามารถแก้ปัญหาที่ออกแบบได้ ก็อาจล้มเหลวตั้งแต่แรก โดยไม่ต้องไปสนใจว่าการนำไปปฏิบัติจะดีเพียงใด แต่ถ้าเป็นนโยบายที่หลักแหลม หากปฏิบัติไม่ดีก็อาจจะไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การนำนโยบายไปปฏิบัติมีกิจกรรมหลายอย่างมาก ตั้งแต่การกำหนดและบังคับให้เป็นไปตามทิศทาง การกระจายทุน การให้เงินกู้ ให้รางวัลเป็นเงินให้เปล่า ลงนามในสัญญา เก็บรวบรวมข้อมูล กระจายข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา มอบหมายและจ้างงานบุคลากร สร้างหน่วยงาน เสนอทางเลือก วางแผนเพื่ออนาคตและต่อรองกับเอกชน นักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์ หน่วยงานราชการหรือแม้แต่กับต่างประเทศ

เกอร์สตัน (Gerston, 1983:95, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2552: 6-7) อธิบายว่า นโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมาย ค่านิยมและความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ของบรรดาผู้มีอำนาจ ซึ่งเกิดจากการที่พวกเขาประสบวิกฤติและการเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ แต่ว่า

นโยบายในตัวเองไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ นโยบายเป็นเพียงตัวกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้นโยบายเกิดผลขึ้นมาจริง หน่วยงานของรัฐบาลก็ต้องแปลงนโยบาย เช่น แปลงกฎหมายและแผนงานไปสู่การปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นสิ่งที่แสดงกระบวนการแปลงแผนต่าง ๆ ในทางนโยบายไปสู่ความเป็นจริง เมื่อมองเผิน ๆ แล้วอาจเข้าใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามมาโดยอัตโนมัติโดยที่รัฐบาลและผู้กำหนดนโยบายสามารถสั่งการได้ แต่ความจริงนั้นก็มักมีช่องว่างระหว่างกฎหมายหรือระเบียบกับการปฏิบัติจริงอยู่เสมอ

จากการที่ทบทวนความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าความหมายของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของ เกอร์สตัน มีความสอดคล้องกับกับงานวิจัยในครั้ง นี้ คือ แนวทางการนำอ้อมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นนโยบายในการแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่และนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นตัวกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงให้สามารถฟันฝ่าวิกฤตและปัญหาต่าง ๆ ไปได้ ดังนั้นการนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในที่นี้จึงหมายถึง การที่ผู้มีอำนาจหรือภาครัฐได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่นำอ้อมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาแปลงเป็นนโยบาย จัดร่างเป็นกฎหมายและแผนงานไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านตัวแบบและกระบวนการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามแผนที่ได้กำหนดไว้ เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดระนอง เพื่อทบทวนประกอบการกำหนดตัวแปรในการนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองดังได้นำเสนอในหัวข้อถัดไป

3.2 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมพร เฟื่องจันทร์ (2552: 202-203) ได้กล่าวถึงตัวแบบหรือทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติว่ามีเป็นจำนวนมาก โดยนักวิชาการเหล่านั้นได้แบ่งกลุ่มทฤษฎีออกเป็น 3 กลุ่มตัวแบบ ได้แก่

1. กลุ่มตัวแบบแนวทางการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง (Top-down approach) เป็นกลุ่มตัวแบบที่นักวิชาการเสนอเป็นกลุ่มแรก ๆ ได้แก่ ตัวแบบที่เสนอโดย โคนัลด์ เอส แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Donald S. Van Meter & Van Horn, 1975) และตัวแบบที่เสนอโดย จอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III, 1980)
2. กลุ่มตัวแบบแนวทางการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติแบบมองจากล่างขึ้นบน (Bottom-up approach) ตัวแบบในกลุ่มนี้จะเป็นการเสนอที่มองตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก นั่นคือ

การมองว่า หน่วยงานระดับล่างและข้าราชการระดับล่างมีผลต่อความสำเร็จของนโยบายสาธารณะมากกว่ากลุ่มข้าราชการที่อยู่ในระดับบน นักวิชาการต่อไปนี้เป็นผู้เสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ ตัวแบบที่เสนอโดย อาร์ เอฟ เอลมอร์ (R.F. Elmore, 1982) และตัวแบบที่เสนอโดย เอ็ม ลิฟสกี (M. Lipsky, 1980)

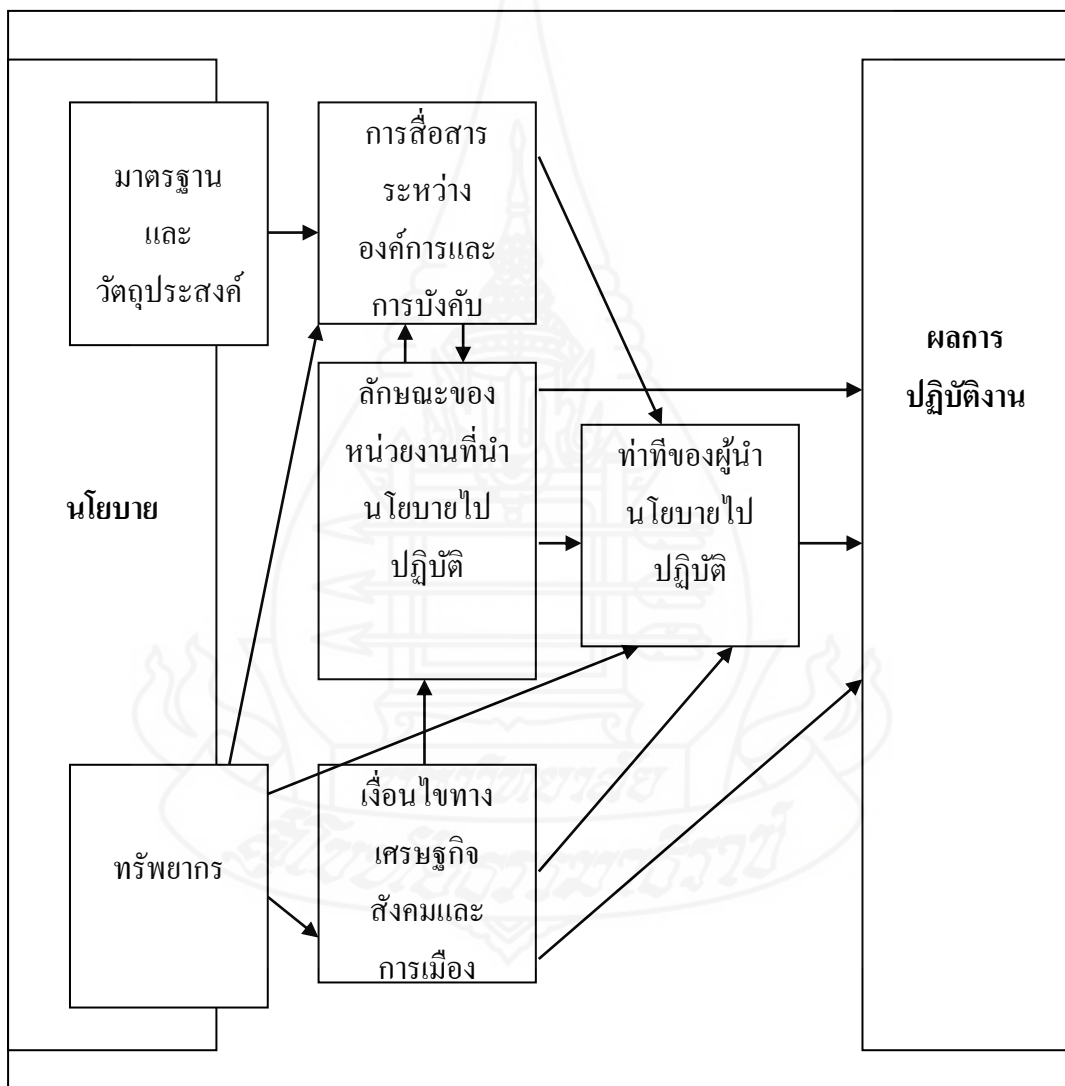
3. กลุ่มตัวแบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติแบบผสม ตัวแบบกลุ่มสุดท้ายนี้เป็นการอธิบายไม่มองเป็นภาพสุดขั้วเหมือนกับสองกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว แต่เป็นมุมมองที่มองการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสม กล่าวคือผู้กำหนดนโยบายควรพิจารณาว่าเครื่องมืออะไรที่ทำให้เกิดการบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ชัดเจนของบุคลากรระดับล่างสุดให้ชัดเจน และทบทวนวิธีปฏิบัตินั้น โดยการตรวจไปข้างหน้าและย้อนหลัง สำหรับ ดี เอช แมซมานเนียน (D. H. Mazmanian) มองว่า กระบวนการปฏิบัติตามนโยบายในแต่ละนโยบายมีความแตกต่างกัน จึงควรอธิบายเฉพาะแต่ละนโยบายเท่านั้น

สำหรับงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัตินี้ ผู้วิจัยขอเสนอเฉพาะรายละเอียดตัวแบบกลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวแบบแนวทางการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง (Top-down approach) เนื่องจากนโยบายที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นนโยบายมาจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงคิดขึ้นและทรงมีพระบรมราชานุญาตให้บรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนำไปเป็นแผนยุทธศาสตร์ของชาติ โดยรัฐบาลได้มีแถลงนโยบายและการส่งต่อนโยบายนี้ไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งรวมถึงจังหวัดระนองด้วยเช่นกัน จากเหตุผลดังกล่าวนี้ถือเป็นการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง หรือ แบบ Top-down approach นั่นเอง ซึ่งงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับตัวแบบที่เสนอโดย โดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น และตัวแบบที่เสนอโดย จอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม เนื่องจาก 2 ตัวแบบนี้เป็นตัวแบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง โดยที่ตัวแบบของ โดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น นั้นรองรับความเชื่อมโยงนโยบายและผลการปฏิบัติงาน ส่วนตัวแบบที่เสนอโดย จอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม นั้นเป็นตัวแบบที่รองรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จไปปฏิบัติ เมื่อเอา 2 ทฤษฎีนี้มาผสมผสานกันก็จะมี ความสอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแบบทั้ง 2 มาทบทวนไว้ดังนี้

3.2.1 ตัวแบบที่เสนอโดย โดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Donald S.

Van Meter & Van Horn, 1975)

ตัวแบบของโดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ประกอบไปด้วยตัวแปรย่อยทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย (Policy) และสมรรถนะ (Performance) ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent variables) ที่มีต่อกัน และความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม (Dependent variable) ซึ่งได้รับการพิสูจน์ในเชิงประจักษ์แล้ว ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของโดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์

และแวน ฮอร์น (Donald S. Van Meter & Van Horn, 1975)

ที่มา: (วรเดช จันทรศร, 2548: 127)

จากภาพที่ 2.6 สามารถอธิบายถึงความเชื่อมโยงระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงาน โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานนั้นมีทั้งหมด 6 ตัวแปร ดังนี้

1) *มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Policy standards and objectives)*

หมายความว่า นโยบายต้องมีวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรมและมีมาตรฐานที่ชัดเจนเพื่อให้สะดวกต่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจนหรือคลุมเครือย่อมมีผลต่อการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ความเห็นของ ดี เอช แมซมานเนียน และพี เซบาตเตียร์ (D. H. Mazmanian and P. Sabatier, 1983) เห็นว่า การที่นโยบายจะได้รับการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นและวัตถุประสงค์นั้นจะต้องสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วย สำหรับ มยุรี อนุমানราชชน (2547: 32) เห็นว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายควรจะเป็นการกำหนดในลักษณะเฉพาะเจาะจง และในลักษณะที่วัดได้เป็นตัวเลขหรือให้เป็นเชิงปริมาณให้มากที่สุด

2) *ทรัพยากรของนโยบาย (Policy resources)* ตัวอย่างเช่น เงินหรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ ซึ่งต้องมีอย่างเพียงพอ

3) *การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับให้เป็นไปตามนโยบาย*

(*Inter organizational communication and enforcement activities*) หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร อันได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางและท้องถิ่น ต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามหลักของการกระจายอำนาจ สามารถสื่อสารกันเข้าใจและบังคับใช้นโยบายได้ สามารถการติดต่อสื่อสารและประสานงานได้อย่างเต็มที่มีระบบการจัดการที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีความขัดแย้งภายในองค์กร

4) *ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of implementing agencies)* เช่น จำนวนเจ้าหน้าที่ การควบคุมตามสายการบังคับบัญชา ความอยู่รอดขององค์กร ความสัมพันธ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการกับผู้กำหนดนโยบาย ตัวอย่างที่มักเกิดปัญหาปัจจัยด้านนี้ เช่น หน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่มักมีปัญหาในการปฏิบัตินโยบาย และที่ประสบความสำเร็จมักเป็นนโยบายที่มอบหมายให้กลุ่มหน่วยงานที่มีอยู่แล้ว และมีแนวโน้มเห็นด้วยกับนโยบายนี้ และถ้าหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติเป็นหน่วยงานที่มีขนาดใหญ่ มีสายการบังคับบัญชายาว แต่ในแต่ละช่วงชั้นการบังคับบัญชามีผู้ได้บังคับบัญชาน้อย มักจะมีปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกเสียจากได้ผู้บังคับบัญชาที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งเท่านั้นที่จะมีโอกาสนำนโยบายไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จ

5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (*Economic, social and political conditions*) เช่น ลักษณะของมติประชาชน และกลุ่มผลประโยชน์

6) ท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (*Disposition of the implementers*) ได้แก่ การรับรู้ นโยบาย เช่น ความรู้ความเข้าใจนโยบาย ทิศทางการสนองตอบ เช่น ยอมรับ หรือเฉย ๆ หรือปฏิเสธนโยบาย และระดับความเข้มข้นของการสนองตอบ เช่น การยอมรับหรือปฏิเสธ ดังกล่าวมีระดับมากหรือน้อยเพียงใด ทักษะคดีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะต้องเป็นผู้มีทักษะคดีที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผลด้วย

ตัวแบบของโดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น จำแนกตัวแปรออกตามปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ และมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบอย่างง่าย ๆ เขาเสนอว่าการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติต้องนำการเปลี่ยนแปลงและนำระดับของการเห็นพ้องกันมาร่วมพิจารณาด้วย สมมติฐานของ โดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น คือการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จมากที่สุด เมื่อการเปลี่ยนแปลงมีเพียงเล็กน้อยและคนเห็นด้วยกันกับจุดมุ่งหมายของนโยบายในระดับสูง ตัวแบบของโดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดการศึกษานโยบายจำนวนมาก ตัวแบบนี้มุ่งอธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าสนใจให้คำแนะนำแก่ผู้กำหนดนโยบาย ตัวแบบนี้มาจากองค์ความรู้มาจากวรรณกรรม 3 ด้าน คือ ทฤษฎีองค์การ การศึกษาผลกระทบของนโยบาย และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับท้องถิ่น (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551: 219) โดย โดนัลด์ เอส แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ได้ตั้งข้อสังเกตสำคัญในการนำตัวแบบไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 3 ประการ คือ (1) กระบวนการสื่อสาร ถือได้ว่าเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสื่อสารระหว่างหน่วยงานและกิจกรรมการส่งเสริมลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการยอมรับในตัวผู้ปฏิบัติ โดยแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น ได้ยกตัวอย่างของการปฏิรูปกฎหมายด้านการศึกษาในปี 1965 ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องทำให้เกิดการเข้าถึงของนโยบายไปยังโรงเรียนต่าง ๆ จึงจะประสบความสำเร็จได้ (2) ปัญหาด้านความสามารถ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น ได้กล่าวว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับความสามารถของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่าสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้หรือไม่ ปัญหาด้านความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปร 4 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบายการสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง โดยทั้งสองได้ยกตัวอย่างการศึกษาของเดอร์ธิก (Derthick, 1972) ในนโยบายการสร้างเมืองใหม่ของประธานาธิบดีจอห์นสัน ซึ่งจากการศึกษาของเดอร์ธิก พบว่า

หน่วยงานไม่สามารถที่จะนำที่คืนที่เหลือไปขายในราคาถูกได้เนื่องจากข้อตกลงกฎหมาย และยังไม่สามารถนำทรัพยากรและแรงสนับสนุนที่มีอยู่มาดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จได้ และ (3) ความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติไม่ยอมรับในสิ่งที่ต้องทำ ปัญหานี้จะเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมการส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดย โคนัลด์ เอส แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ได้ยกตัวอย่างในกรณีของความขัดแย้งระหว่างประธานาธิบดีเคนเนดีและกองทัพเรือเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ด้านอาวุธในคิวบา ซึ่งเกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพราะผู้ปฏิบัติ (กองทัพเรือ) ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของประธานาธิบดี (วเรช จันทรศร, 2548: 134-135)

3.2.3 ตัวแบบของ จอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III, 1980)

ตัวแบบนี้เป็นการมองแบบบนลงล่างเหมือนตัวแบบของ โคนัลด์ เอส แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น สำหรับ จอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม ระบุว่าปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมี 4 ปัจจัย ได้แก่ (George C. Edwards III, 1980: 10-12, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551: 219-221)

1) การสื่อสาร (Communication) หากต้องการให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จแล้ว ผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องทราบว่าจะทำอะไร ดังนั้นคำสั่งของการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องถ่ายทอดไปให้ทุกคน และคนนั้นต้องรับคำสั่งด้วยความเข้าใจอย่างแม่นยำและสม่ำเสมอ เพราะถ้าคนที่นำนโยบายไปปฏิบัติเข้าใจไม่ชัด ก็อาจนำนโยบายไปปฏิบัติในทางที่ผิด หากเขาเกิดความสับสนก็ยังมีโอกาสไม่ปฏิบัติตามที่คนสั่งต้องการ การสื่อสารที่ไม่ดีพอจะทำให้ผู้ปฏิบัติใช้ดุลพินิจเพื่อกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติม แต่เป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายตั้งแต่แรกไม่ต้องการดังนั้น จึงต้องมีคำสอนในการปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดการบิดเบือนในการถ่ายทอด หรือเกิดความคลุมเครือซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร ในทางกลับกัน หากคำสั่งชัดเจนไปก็จะมีปัญหาเพราะจะปิดกั้นการสร้างสรรค์และการปรับตัว ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้นโยบายล้มเหลวได้

2) ทรัพยากร (Resources) แม้คำสั่งจะชัดเจนหรือถ่ายทอดลงไปดีเพียงใด ถ้าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีทรัพยากรที่จะทำงานได้ การนำนโยบายไปปฏิบัติก็ยังไม่ประสบความสำเร็จอยู่ดี ทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีทำตามนโยบาย ให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม มีอำนาจหน้าที่และมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น อาคาร เครื่องมือ ที่ดินและอุปกรณ์ การมีทรัพยากรที่ไม่เพียงพอจะทำให้นโยบายไม่ถูกนำไปปฏิบัติและไม่เกิดการให้บริการ

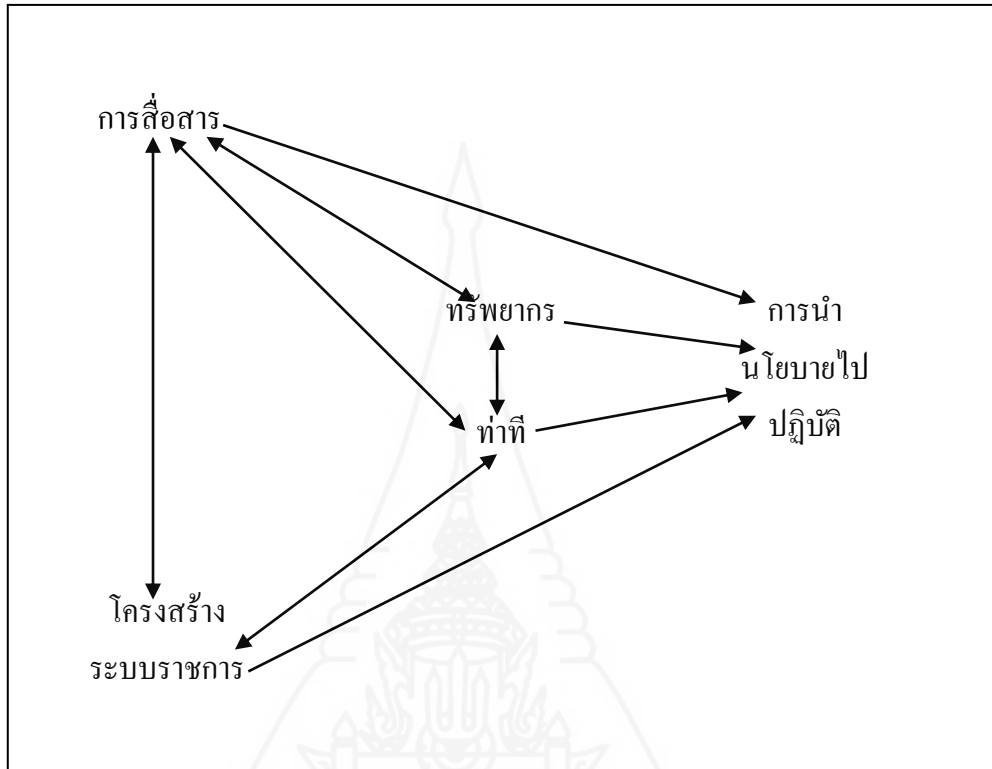
3) *ท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Dispositions of the implementers)* ท่าทีหรือทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญเป็นอันดับสาม นอกจากผู้ปฏิบัติต้องรู้สิ่งที่จะทำ และมีความสามารถที่จะทำแล้ว ยังต้องตั้งใจที่จะทำด้วย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติส่วนใหญ่ใช้ดุลพินิจมาก เหตุผลหนึ่งเป็นเพราะเป็นอิสระจากผู้กำหนดนโยบาย ส่วนอีกเหตุผลหนึ่งเป็นเพราะความซับซ้อนของนโยบาย แต่การใช้ดุลพินิจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติส่วนใหญ่ก็ขึ้นอยู่กับท่าทีหรือทัศนคติของเขาต่อนโยบาย ซึ่งท่าทีของเขาจะเป็นอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับทรรษนะที่มีต่อนโยบายหรือความคิดที่ว่านโยบายมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนตัวและองค์การอย่างไร แต่อย่างไรก็ดีผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักมีท่าทีที่ไม่ตรงกับที่ผู้กำหนดนโยบายคิด ผู้กำหนดนโยบายจึงต้องเผชิญกับปัญหาการปรับท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติให้ถูกต้อง

4) *โครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic structure)* แม้ว่าจะมีทรัพยากรเพียงพอและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติรู้และต้องการที่จะทำตามนโยบายแล้ว การนำนโยบายไปปฏิบัติยังอาจมีปัญหาเพราะความบกพร่องของโครงสร้างระบบราชการ การที่โครงสร้างระบบราชการแยกออกจากกันเป็นส่วน ๆ อาจเป็นอุปสรรคต่อการประสานงานที่ต้องรวมคนและทรัพยากรตามนโยบาย เช่น ก่อให้เกิดการขัดขวางการเปลี่ยนแปลง หรือเกิดความสับสนในการทำงานข้ามสายงาน จนเป็นผลให้ไม่เห็นความสำคัญของนโยบาย องค์การส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยสร้างมาตรฐานการทำงานขึ้นมา แต่มาตรฐานกลับยังไม่เหมาะกับนโยบายใหม่ ๆ และเป็นต้นเหตุให้เกิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ถ่วงเวลา ทำให้งานล่าช้าหรือเกิดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการอื่น ๆ มาตรฐานการทำงานจึงเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าเป็นประโยชน์

ตัวแบบของเฮ็คเวิร์ดที่สาม เกิดจากการเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามว่าอะไรเป็นเงื่อนไขขั้นต้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ขณะเดียวกันอะไรเป็นอุปสรรคของความสำเร็จดังกล่าว ซึ่งคำตอบที่ได้รับ คือ การสื่อสาร ทรัพยากร ท่าทีหรือทัศนคติและโครงสร้างระบบราชการ เหตุผลของเฮ็คเวิร์ดที่สาม คือ ปัจจัยดังกล่าวมีผลพร้อมกันทั้งด้านบวกและลบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเขาเห็นว่าต้องมองการทำงานของปัจจัยทั้งหมดพร้อมกันเมื่อเข้าใจแล้วก็สามารถแยกออกมาพิจารณาหลักการแต่ละด้าน แต่เขาย้ำว่าถึงอย่างไรก็ต้องมองการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่พลวัต (Dynamic process) ซึ่งเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลายปัจจัยพร้อม ๆ กัน

สำหรับตัวแบบของ จอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม ดังกล่าวนี้สามารถแสดงได้ดัง

ภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.7 ผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม

ที่มา: (George C. Edwards III, 1980, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551: 221)

จากกรณีศึกษาของ วรเดช จันทรศร (2548: 421-424) ที่สรุปผลจากการถอดตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สอดคล้องและครอบคลุมกับตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวนฮอร์น (D. Van Meter and C. Van Horn) และตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III) จากการทบทวนวรรณกรรมตามแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบบนลงล่าง (Top-down approach) ซึ่งในตารางได้ระบุปัจจัยหลักและปัจจัยรองที่แสดงถึงรายละเอียดหรือลักษณะในการนำปัจจัยหลักมาดำเนินการในทางปฏิบัติแล้วสรุปเป็นตารางปัจจัยที่ส่งผลการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือเรียกอีกอย่างว่า “ตัวชี้วัด” ซึ่งในตารางนี้ได้สรุปถึงปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อ การนำนโยบายไปปฏิบัติ 10 ปัจจัย โดยมีการแยกย่อยออกเป็นปัจจัยต่าง ๆ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติจากกรณีศึกษา

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยรอง
1. นโยบาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย 2. นโยบายมีทฤษฎีที่เหมาะสมรองรับ 3. นโยบายสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย 4. นโยบายสอดคล้องกับนโยบายส่วนกลาง และนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5. มีการกำหนดตัวชี้วัด มาตรฐานการบรรลุผลสำเร็จอย่างชัดเจน 6. ประเภทของนโยบาย 7. ศักยภาพของนโยบายในการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 8. การกำหนดคน นโยบายมาทดลองใช้ใน กลุ่มเป้าหมายบางส่วน
2. การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความชัดเจน 2. ความสอดคล้องของโครงการที่มีต่อเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายหลัก 3. วิธีปฏิบัติงานสามารถเข้าใจได้ง่าย 4. การกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติงาน 5. การกำหนดคบทลงโทษ และการให้รางวัล 6. มีการจัดสรรอำนาจหน้าที่
3. ทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเพียงพอของทรัพยากรทางการเงิน 2. ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และสถานที่ 3. ความเหมาะสมของการจัดสรรทรัพยากรทางการเงิน 4. การกระจายทรัพยากรไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยรอง
4. ลักษณะหน่วยงาน/องค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะโครงสร้างองค์กร 2. ความซับซ้อนปฏิสัมพันธ์และเครือข่ายภายในองค์กร 3. ความยืดหยุ่นของการปฏิบัติงาน 4. ภาวะเทียบการดำเนินงานขององค์กร 5. จำนวนบุคลากร 6. ลักษณะของกระบวนการสื่อสารภายในองค์กร 7. สมรรถนะในการนำนโยบายไปปฏิบัติในอดีต 8. ความเป็นทางการของปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กรและการประสานงาน 9. ลักษณะการเรียนรู้ขององค์กร 10. การกำหนดมาตรฐานของการปฏิบัติงาน
5. ทำทึของผู้บริหารและการบริหารงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2. ทักษะและความเข้าใจด้านการบริหารงาน 3. อำนาจหน้าที่ 4. การสนับสนุนของผู้บริหาร 5. การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้บริหาร 6. ความซับซ้อนของกระบวนการตัดสินใจ 7. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาความล่าช้าที่เกิดขึ้น
6. ทำทึของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทศนคติต่อนโยบาย 2. ทักษะการดำเนินงาน ความรู้ความสามารถ 3. ระดับการยอมรับในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยรอง
	4. ความเต็มใจในการปฏิบัติงาน 5. ความจงรักภักดีต่อองค์กร 6. ความสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากนโยบาย 7. ความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์ 8. บุคลากรได้รับการฝึกอบรม 9. ขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อผู้ปฏิบัติงาน
7. เจือปนไขทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง	1. ผลกระทบจากเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี 2. ผลกระทบจากการต่อต้าน และคัดค้านนโยบายจากฝ่ายต่าง ๆ 3. ผลกระทบต่อศีลธรรมและสังคม 4. การสนับสนุนทางการเมืองและกฎหมาย 5. การสนับสนุนจากส่วนกลางของรัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น
8. กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ	1. ทักษะคติดที่มีต่อนโยบาย 2. ความเข้าใจในประโยชน์ที่จะได้รับและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น
9. การประสานงานและความร่วมมือ	1. ความสามารถในการประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ หรือองค์กรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2. จำนวนหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง 3. ระดับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยรอง
10. การประชาสัมพันธ์	1. รูปแบบของสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร 2. ผลกระทบจากการประชาสัมพันธ์ที่มีต่อการปฏิบัติงานและกลุ่มเป้าหมาย
11. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	1. ประสิทธิภาพในการดำเนินการควบคุม 2. วิธีการควบคุม ดูแล และประเมินผลการปฏิบัติงาน 3. มาตรการในการกระตุ้นส่งเสริม 4. ผลกระทบต่อบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

จากตารางที่ 2.1 นี้เป็นการสรุปถึงปัจจัยที่ส่งผลการนำนโยบายไปปฏิบัติที่แสดงถึงผลกระทบจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ 11 ตัวแปร มีรายละเอียด ดังนี้

1. นโยบาย มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย (2) นโยบายมีทฤษฎีที่เหมาะสมรองรับ (3) นโยบายสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (4) นโยบายสอดคล้องกับนโยบายส่วนกลาง และนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (5) มีการกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานการบรรลุผลสำเร็จอย่างชัดเจน (6) ประเภทของนโยบาย (7) ศักยภาพของนโยบายในการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 8.การกำหนดคนนโยบายมาทดลองใช้ในลุ่มเป้าหมายบางส่วน ซึ่งในข้อนี้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (policy standards and objectives) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น

2. การสื่อสารระหว่างองค์การและการบังคับ มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความชัดเจน (2) ความสอดคล้องของโครงการที่มีต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายหลัก (3) วิธีปฏิบัติงานสามารถเข้าใจได้ง่าย (4) การกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติงาน (5) การกำหนดบทลงโทษ และการให้รางวัล (6) มีการจัดสรรอำนาจหน้าที่ ซึ่งในข้อนี้มีรายละเอียด

เหมือนกับการสื่อสารระหว่างองค์การและการบังคับ (inter organizational communication and enforcement activities) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น และสอดคล้องกับการสื่อสาร (communication) และโครงสร้างระบบราชการ (bureaucratic stricter) ตามตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III)

3. ทรัพยากร มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) มีความเพียงพอของทรัพยากรทางการเงิน (2) ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ (3) ความเหมาะสมของการจัดสรรทรัพยากรทางการเงิน (4) การกระจายทรัพยากรไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งในข้อนี้มีรายละเอียดสอดคล้องกับทรัพยากรของนโยบาย (policy resources) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น และเหมือนกับทรัพยากร (resources) ตามตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III)

4. ลักษณะของหน่วยงาน / องค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ลักษณะโครงสร้างองค์การ (2) ความซับซ้อนปฏิสัมพันธ์และเครือข่ายภายในองค์การ (3) ความยืดหยุ่นของการปฏิบัติงาน (4) กฎระเบียบการดำเนินงานขององค์การ (5) จำนวนบุคลากร (6) ลักษณะของกระบวนการสื่อสารภายในองค์การ (7) สมรรถนะในการนำนโยบายไปปฏิบัติในอดีต (8) ความเป็นทางการของปฏิสัมพันธ์ภายในองค์การและการประสานงาน (9) ลักษณะการเรียนรู้ขององค์การ (10) การกำหนดมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ซึ่งในข้อนี้มีรายละเอียดเหมือนกับลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (characteristics of implementing agencies) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น

5. ทำที่ของผู้บริหารและการบริหาร มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (2) ทักษะและความเข้าใจด้านการบริหารงาน (3) อำนาจหน้าที่ (4) การสนับสนุนของผู้บริหาร (5) การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้บริหารตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น และตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III) โดยที่ตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น นั้นไม่ได้กล่าวลงรายละเอียดเกี่ยวกับแต่รวบรวมเนื้อหาไว้ในลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III) ได้รวบรวมเอาทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไปไว้กับโครงสร้างระบบราชการ

6. ทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ทศนคติต่อนโยบาย (2) ทักษะการดำเนินงาน ความรู้ความสามารถ (3) ระดับการยอมรับในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

(4) ความเต็มใจในการปฏิบัติงาน (5) ความจงรักภักดีต่อองค์กร (6) ความสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากนโยบาย (7) ความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์ (8) บุคลากรได้รับการฝึกอบรม (9) ขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งในข้อนี้มีรายละเอียดสอดคล้องกับท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (disposition of the implementers) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น และตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III)

7. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ผลกระทบจากเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี (2) ผลกระทบจากการต่อต้าน และคัดค้าน นโยบายจากฝ่ายต่าง ๆ (3) ผลกระทบต่อศีลธรรมและสังคม (4) การสนับสนุนทางการเมืองและกฎหมาย (5) การสนับสนุนจากส่วนกลางของรัฐและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งในข้อนี้มีรายละเอียดตรงกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (economic, social and political conditions) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น

8. กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ทักษะที่มีก่อนนโยบาย (2) ความเข้าใจในประโยชน์ที่จะได้รับและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งในข้อนี้มีรายละเอียดสอดคล้องกับท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (disposition of the implementers) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น และตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III)

9. การประสานงานและความร่วมมือ มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ความสามารถในการประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ หรือองค์กรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) จำนวนหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง (3) ระดับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งในข้อนี้มีรายละเอียดสอดคล้องกับการสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับ (inter organizational communication and enforcement activities) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์นและสอดคล้องกับการสื่อสาร (communication) ตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III)

10. การประชาสัมพันธ์ มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) รูปแบบของสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร (2) ผลกระทบจากการประชาสัมพันธ์ที่มีต่อการปฏิบัติงานและกลุ่มเป้าหมาย

ซึ่งในข้อนี้มีรายละเอียดสอดคล้องกับ การสื่อสารระหว่างองค์กรและการบังคับ

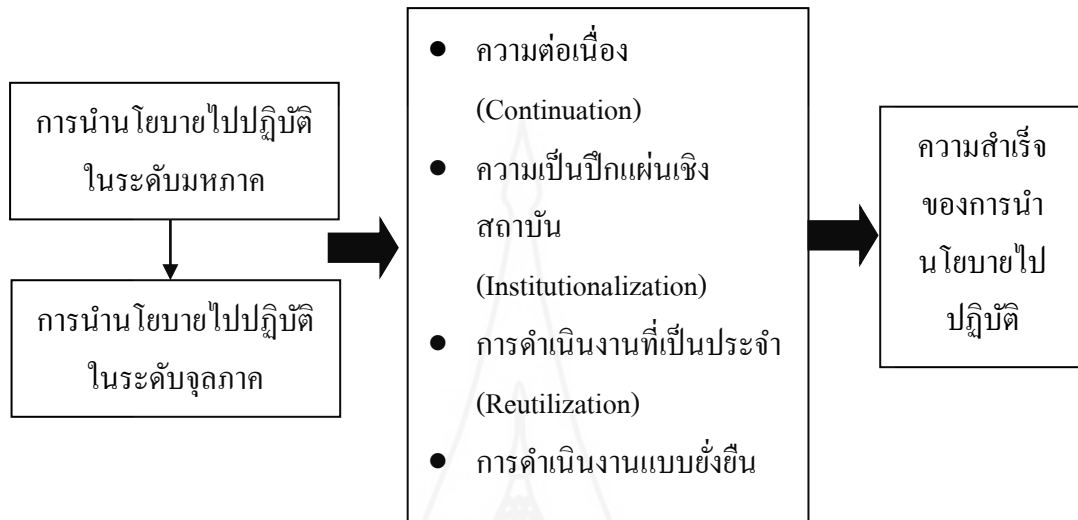
(inter organizational communication and enforcement activities) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์นและสอดคล้องกับการสื่อสาร (communication) ตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III)

11. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีการระบุปัจจัยรองหรือรายละเอียดของนโยบายที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ประสิทธิภาพในการดำเนินการควบคุม (2) วิธีการควบคุม ดูแล และประเมินผลการปฏิบัติงาน (3) มาตรการในการกระตุ้นส่งเสริม (4) ผลกระทบต่อบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งในข้อนี้มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (policy standards and objectives) ตามตัวแบบของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น

จากการทบทวนตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ และกรณีศึกษาของ วรเชช จันทรศร (2548 : หน้า 421-424) ที่ถอดตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติระหว่างตัวแบบของ แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น (D. Van Meter and C. Van Horn) และตัวแบบของจอร์จ ซี เอ็ดเวิร์ดที่สาม (George C. Edwards III) ผู้วิจัย พบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวแปรที่เกิดจากการผสมผสานระหว่าง 2 ตัวแบบ มีตัวแปรที่มีความเหมือน รวมทั้งตัวแปรที่พอเทียบเคียงสามารถยุบรวมกันได้ ดังนั้น ผู้วิจัย ได้นำมาสรุป และกำหนดเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ (2) ทฤษฎีการ (3) การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย (4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง และ (6) ทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม วรเชช จันทรศร (2532: 45) ได้เสนอเพิ่มเติมอีกว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงได้นั้นจำเป็นต้องทำให้ความสำเร็จหรือผลลัพธ์นั้นเกิดขึ้นในระยะยาวหรือถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (Continuation) ถึงแม้ว่าระยะเวลา นโยบายนั้นได้สิ้นสุดแล้วก็ตาม ก็ยังมีการนำไปปฏิบัติต่อไป ซึ่งการที่จะให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องนี้หมายความว่า นโยบายนั้นจะต้องถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวัน (Reutilization) ของผู้ปฏิบัติด้วย การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากมีนโยบายเป็นจำนวนมากที่หน่วยปฏิบัติในระดับล่างมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติเฉพาะในช่วงระยะเวลาอันสั้นเท่านั้น เมื่อรัฐบาลเลิกให้ความสนใจหรือเลิกให้งบประมาณหน่วยงานระดับล่างก็มักจะเลิกปฏิบัติตามนโยบายนั้น ฉะนั้นการสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้นผู้เกี่ยวข้องต้องหางานหรือสร้างระบบที่ทำให้การปฏิบัติตามนโยบายนั้นสามารถสร้างความเป็น ปึกแผ่นเชิงสถาบัน (Institutionalization) หรือความต่อเนื่องในการปฏิบัติให้เกิดขึ้นกับนโยบายนั้น

ให้ได้จึงจะถือว่าเป็นความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงได้นำภาพความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังภาพที่ 2.8 มาเสนอไว้ ดังนี้

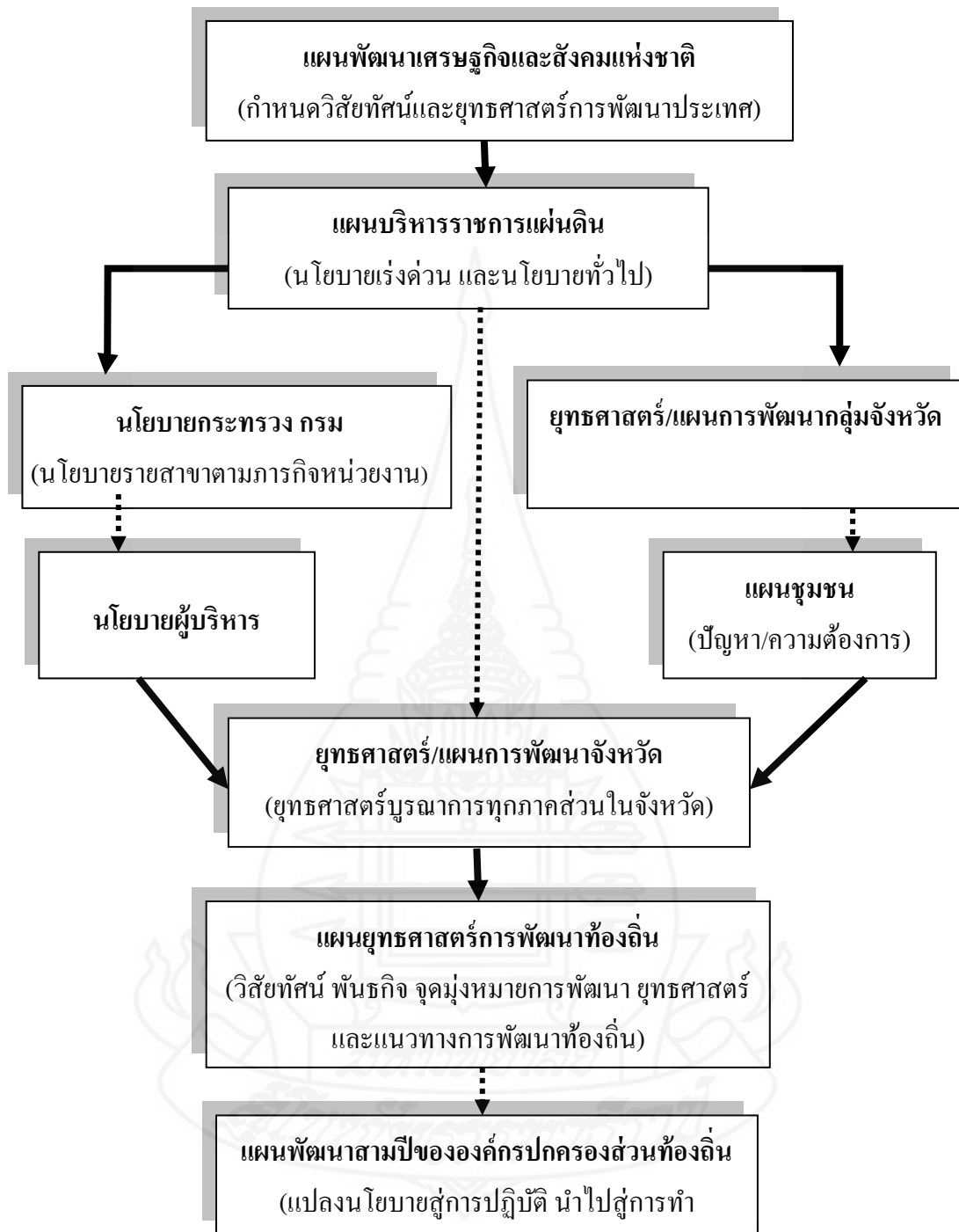
ภาพที่ 2.8 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของนโยบาย

ที่มา: วรเดช จันทรศร, 2532: 45

จากภาพที่ 2.8 ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของนโยบาย แสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องเกิดจากการดำเนินนโยบายระดับมหภาค และระดับจุลภาคควบคู่กันไป คือ ตั้งแต่ระดับประเทศไปจนถึงระดับท้องถิ่น เช่นนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำนโยบายที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับประเทศไปจนถึงระดับท้องถิ่นมาทบทวนไว้ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ และนโยบายของนายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัดระนอง ตามลำดับในหัวข้อถัดไป

3.3 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

การนำนโยบายที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในพื้นที่ของจังหวัดระนองนั้น ภาครัฐได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจและเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ผู้วิจัยขอเสนอแผนภาพแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาระดับท้องถิ่นของจังหวัดระนอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สืบค้นจาก <http://www.nesdb.go.th>) ดังนี้

ภาพที่ 2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาระดับท้องถิ่น

จากภาพที่ 2.9 และการทบทวนวรรณกรรมตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเห็นได้ว่าการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้นมีกระบวนการที่น่าสนใจ อาทิ การศึกษาผลกระทบในการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม ความสอดคล้องของระบบที่นำมาใช้ เช่น ระบบโครงสร้างราชการ จนกระทั่งมาถึงในส่วนของการทำให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีมิติที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ด้วยการด้วยกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วยการทำเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ และนโยบายระดับท้องถิ่นสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการนำนโยบายระดับประเทศลงไปสู่ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น และเพื่อสร้างความเข้าใจให้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ และนโยบายของนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองมาทบทวนไว้ ดังนี้

3.3.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การจัดทำแผนพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของแผนการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนการพัฒนาเป็นการบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 – 2549) ได้ัญเชิญ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาการแบบบูรณาการองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” ต่อเนื่องมาจากฉบับที่ 8 ผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่า ประสบความสำเร็จที่น่าพอใจเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัย การมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหาเสพติดแต่เศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็งและอ่อนไหวต่อความผันผวนของปัจจัยภายนอก ขณะที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความโปร่งใสในการบริหารจัดการของภาครัฐ ที่ยังต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

สำหรับในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) ยังคงน้อมนำ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติและยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยืด “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” ต่อเนื่องมาจากฉบับที่ 8-9 และการพัฒนาที่สมดุลทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการสร้างความเข้มแข็งของทุนที่มีอยู่ในประเทศและการบริหารจัดการความเสี่ยงให้พร้อมรับต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยทุกคน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2554-2559) เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับปัจจุบันที่ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งภายในและภายนอกและยังส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา เรียกได้ว่าเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่มีต่อประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นี้ทุกภาคส่วนในสังคมไทยยังมีความเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำ “หลักของปรัชญาเศรษฐกิจ” พอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ทุกภาคส่วนจึงร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม และเพื่อให้เร่งสร้างภูมิคุ้มกันต่อในประเทศให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงรวมถึงมีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าสู่ความสมดุลและเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย และจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นการพัฒนาประเทศระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการพัฒนาที่นำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้หลักการพัฒนาพื้นที่ การกิจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะขอแสดงรายละเอียดในแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศในลำดับต่อไป

แต่เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นั้นยังอยู่ในระหว่างดำเนินการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอยู่นั้น ดังนั้นในศึกษาถึงกระบวนการนำนโยบาย

เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัตินั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาและนำเสนอกระบวนการนำนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ซึ่งมีทั้งขั้นตอนและการประเมินผลการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ซึ่งมีรายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554 จัดทำขึ้นในช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็วและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสม โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของระบบต่าง ๆ ภายในประเทศให้มีศักยภาพ แข่งขันได้ในกระแส โลกาภิวัตน์ และสร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทันภายใต้การดำเนินตาม “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม และเสริมสร้างความเท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นพร้อมทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์เป็นรากฐานการพัฒนาที่มั่นคง และเป็นฐานการดำรงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมไทย ตลอดจนการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศทุกระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืนสามารถดำรงอยู่ในประชาคมโลก ได้อย่างมีเกียรติภูมิและมีศักดิ์ศรี โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 16-21) ดังนี้

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(1) การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็งมีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการพร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศ โดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

(2) การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข มุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมบนฐานของความมีเหตุมีผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน พัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลายและ

ครอบคลุมทั่วถึงสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ส่งเสริมการค้าจริงชีวิตที่มีความปลอดภัย นำอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังควบคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองและความตระหนักถึงคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อลดความขัดแย้ง

3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(1) การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการส่งเสริมการรวมตัวร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชนมีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในการนำไปสู่การพึ่งตนเอง รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง

(2) การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพ และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการและสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ที่มีการจัดสรรประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชนส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพ

(3) การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล ด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสงวนอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา ใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งสร้างกลไกในการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

4) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(1) การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยปรับโครงสร้างภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการที่ใช้กระบวนการพัฒนาคลัสเตอร์และห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งเครือข่ายชุมชนบนรากฐาน

ของความรู้สมัยใหม่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างสินค้าที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง มีตราสินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด รวมทั้งสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดี เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ ตลอดจนการบริหารองค์ความรู้อย่างเป็นระบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การปฏิรูปองค์กร การปรับปรุงกฎระเบียบ และพัฒนาระบบมาตรฐานในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศให้สนับสนุนการปรับ โครงสร้างการผลิต และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(2) การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคงและสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตโดยการระดมทุนไปสู่ภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพ พัฒนารัฐวิสาหกิจให้มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประสิทธิภาพและสวัสดิการสูงสุดแก่ประเทศการส่งเสริมการออมอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแหล่งระดมทุนและเป็นหลักประกันในชีวิตของประชาชนและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือกเพื่อลดการพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานและประหยัดเงินตราต่างประเทศ

5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(1) การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ส่งเสริมสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ตลอดจนพัฒนาระบบการจัดการร่วมเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดเขต และการจัดการเชิงพื้นที่ภายใต้การจัดทำข้อตกลงกับชุมชนท้องถิ่นในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติหลัก ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง ทรัพยากรแร่ รวมถึงการมีมาตรการหยุดใช้ทรัพยากรที่สำคัญที่ถูกทำลายสูงเป็นการชั่วคราวและการสร้างกลไกแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี รวมทั้งการพัฒนาระบบการจัดการและการป้องกันภัยพิบัติ

(2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการปรับแบบแผนการผลิตและพฤติกรรมผู้บริโภคไปสู่การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อลดผลกระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดนโยบายสาธารณะ และใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ทั้งด้านการเงินและการคลัง รวมทั้งการสร้างตลาดสินค้าและบริการที่

เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษและควบคุมกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต โดยผลักดันให้เกิดระบบประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ระบบประเมินผลกระทบทางสังคมและสุขภาพในโครงการพัฒนาของรัฐ หรือที่รัฐอนุมัติให้ออกชนดำเนินการควบคู่กับการยกระดับขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตลอดจนมีกลไกกำหนดจุดยืนต่อพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม

(3) การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญ เริ่มจากการจัดการองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันการคุ้มครองทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพจากการคุกคามภายนอก โดยเฉพาะจากพันธกรณีระหว่างประเทศ สร้างระบบการคุ้มครองสิทธิชุมชน และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมส่งเสริมการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงของภาคเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนรวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถและสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ

6) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(1) การเสริมสร้าง และพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่เยาวชน และประชาชนทุกระดับ อย่างต่อเนื่องจริงจังพร้อมทั้งพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในสังคมทุกระดับเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ตลอดจนวางรากฐานกระบวนการประชาธิปไตยโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการเมืองให้เข้มแข็งและเป็นอิสระมากขึ้น

(2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ โดยส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวและรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันให้เข้มแข็งส่งเสริมให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียม และร่วมในกระบวนการบริหารจัดการประเทศให้เกิดความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายการทำงานของกลไกตรวจสอบภาคประชาชน เพื่อติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของภาครัฐได้อย่างเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ

(3) สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการ แทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจด้วยการปรับบทบาทโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ลดการบังคับควบคุม คำนึงถึงความต้องการของประชาชนและทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา เพิ่มบทบาทภาคเอกชนในกิจการของรัฐและรัฐวิสาหกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการให้บริการสาธารณะ และลดภาระการลงทุนของภาครัฐ ตลอดจนพัฒนากลไกการกำกับดูแลที่เข้มแข็งเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม โปร่งใส โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศและคุ้มครองผู้ใช้บริการ โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึกข้าราชการให้เห็นความสำคัญและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และยึด/ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างเคร่งครัด

(4) ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล โดยมีมาตรการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจเอกชนทั้งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และธุรกิจเอกชนทั่วไปเป็น “บรรษัทภิบาล” เพิ่มมากขึ้น สร้างจิตสำนึกในการประกอบธุรกิจอย่างซื่อสัตย์ ยุติธรรมต่อผู้บริโภค และเป็นธรรมกับธุรกิจคู่แข่ง พร้อมทั้งยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งปันผลประโยชน์คืนสู่สาธารณะ ตลอดจนสนับสนุนสถาบันวิชาชีพธุรกิจประเภทต่าง ๆ ให้มีบทบาทในการสร้างธรรมาภิบาลแก่ภาคธุรกิจมากขึ้น

(5) การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพและความยั่งยืน โดยการพัฒนาศักยภาพ บทบาท และภารกิจของหน่วยงานด้านการป้องกันประเทศ ความมั่นคง และการรักษาความสงบเรียบร้อย ให้มีประสิทธิภาพมีความพร้อมในการป้องกันประเทศและตอบสนองต่อภัยคุกคามในทุกรูปแบบสถานการณ์ได้ฉับไว พร้อมทั้งผนึกพลังร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ดำเนินการป้องกันและพัฒนาประเทศให้สามารถพิทักษ์รักษาเอกราช สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์ของชาติ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งสามารถสร้างความมั่นคงของประชาชนและสังคมให้มีความอยู่รอดปลอดภัยโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในทุกระดับ

3.3.2 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

สู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคีพัฒนาจากทุกภาคส่วน เพื่อสามารถผนึกพลังความร่วมมือตามบทบาทความรับผิดชอบ ร่วมกันขับเคลื่อน โดยนำเอาแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนมาแปลงไปสู่แผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ ที่สามารถนำไปขับเคลื่อนให้

เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ควบคู่ไปกับการปรับระบบการจัดสรรทรัพยากรและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ รวมทั้งสร้างองค์ความรู้เพื่อหนุนเสริมการขับเคลื่อนให้สัมฤทธิ์ผล และมีการติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวทางสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2554: 22-24) ดังนี้

1) เสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนา จัดทำแผนปฏิบัติการใน ระดับต่าง ๆ ที่บูรณาการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ ที่ 10 ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับการจัดแบ่งบทบาทหลักที่ ชัดเจนของภาคีพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสถาบันต่าง ๆ รวมถึงภาคชุมชนเพื่อสามารถ ดำเนินภารกิจร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกันได้ควบคู่ไปกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการประยุกต์ใช้ให้กับภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง เพื่อมี ส่วนร่วมขับเคลื่อนและจัดทำแผนปฏิบัติการระดับต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์พัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 โดยภาครัฐจัดทำและขับเคลื่อนแผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนปฏิบัติการใน รูปแบบต่าง ๆ ที่ยึดโยงกับมิติของงานตามภารกิจ มิติของพื้นที่ และมิติตามวาระงานพิเศษ และใช้ กลไกกระบวนการชุมชนสร้างการบูรณาการกับแผนท้องถิ่น แผนจังหวัด/กลุ่มจังหวัดและภาคไป จนถึงแผนระดับชาติ ตลอดจนให้มีกลไกที่ปรึกษาภาคประชาชนเพื่อร่วมขับเคลื่อนในระดับพื้นที่

2) กำหนดแนวทางการลงทุนที่สำคัญตามยุทธศาสตร์การพัฒนาใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เพื่อภาคีพัฒนาสามารถนำไปขับเคลื่อนภายใต้ บทบาทภารกิจของตน และสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีแนวทางการลงทุนภายใต้ การพัฒนาคนและสังคม รวมทั้งความเข้มแข็งของชุมชน เน้นการพัฒนาระบบสุขภาพครบวงจร การเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาคุณภาพการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาศักยภาพชุมชนอย่างต่อเนื่อง การสร้างหลักประกันสังคมให้ผู้อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบ การแก้ปัญหาความยากจนอย่างบูรณา การ ภายใต้การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ จะให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบการออม การ รวมกลุ่ม การปฏิรูประบบนวัตกรรม การลดต้นทุนการขนส่ง และโลจิสติกส์ การลงทุนเพื่อสร้าง โอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานที่สมดุลเป็นธรรม และสร้างความมั่นคงด้านพลังงานภายใต้การ พัฒนาระบบฐานความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรสิ่งแวดล้อมจะ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ การพัฒนาแหล่งน้ำการควบคุม และบรรเทาอุทกภัย การลงทุนในการสร้าง ขยาย และปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะมูล ฝอย การใช้เทคโนโลยีสะอาดการปรับเปลี่ยนมาใช้เครื่องยนต์และพลังงานที่สะอาดการสร้างระบบ จัดการฐานข้อมูลและสร้างศูนย์ข้อมูลระดับชาติด้านทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ภายใต้ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลจะให้ความสำคัญกับการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกธรรมาภิบาล ค่านิยม

วัฒนธรรม ประชาธิปไตย วัฒนธรรมสันติวิธีแก่ประชาชนทุกระดับ ทุกภาคส่วน และทุกสถาบัน การเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้าร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินการ รับผิดชอบ และร่วมตรวจสอบ ในกระบวนการบริหารจัดการประเทศ และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาวัฒนธรรม ประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาล

3) เร่งปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ภายใต้กรอบการปรับปรุงกฎหมายที่ เอื้อต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การปรับ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเสริมสร้างศักยภาพการ แข่งขันของประเทศการแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันการทุจริต การกระจายผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึงตลอดจนการมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในยุค โลกาภิวัตน์ และเร่งรัดการพัฒนานุเคราะห์ทางกฎหมายให้มีความรู้ความสามารถทันต่อความจำเป็น ของทางราชการและการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีกฎหมาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ฯ และการบริหารจัดการที่ต้องเร่งผลักดันการออกกฎหมาย การปรับปรุงแก้ไข และ การประกาศใช้ รวมทั้งการยกเว้นใหม่

4) ศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่อหนุนเสริมการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 คู่การปฏิบัติ โดยให้ ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้ที่จะช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้และการเผยแพร่ ขยายผลให้เกิดประโยชน์ทั้งในระดับการปฏิบัติและระดับนโยบายได้ต่อไป โดยมีประเด็นสาระ งานวิจัยหลัก ๆ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 10

5) พัฒนาระบบการติดตามประเมินผลและสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จของ การพัฒนาในทุกระดับ โดยพัฒนาระดับระบบติดตามตรวจสอบและประเมินผลการบริหาร จัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน ให้มีมาตรฐานและมีวิธีวัดผลงานที่ ชัดเจน สามารถตรวจสอบและเปรียบเทียบผลระหว่างหน่วยงานได้ รวมทั้งสนับสนุนให้ทุกส่วน ราชการพัฒนาสู่ระบบตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ที่มุ่งความคุ้มค่า ความโปร่งใส และตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชน ตลอดจนสนับสนุน การพัฒนาดัชนีชี้วัดผลสำเร็จของการพัฒนาตามแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 ทั้งในระดับภาพรวม และ ระดับยุทธศาสตร์ รวมทั้งพัฒนาดัชนีชี้วัดผลกระทบขั้นสุดท้ายของการพัฒนาที่มุ่งสู่สังคมอยู่เย็น เป็นสุขร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม ควบคู่ไปกับการสร้างองค์ความรู้ด้านการติดตาม ประเมินผล และการเผยแพร่รายงานด้านการติดตามประเมินผลสู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

6) สนับสนุนการพัฒนากระบวนงานข้อมูลในทุกระดับและการเชื่อมโยงโครงข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานกลางระดับนโยบาย ตลอดจนระดับพื้นที่และท้องถิ่น โดยสนับสนุนให้หน่วยงานระดับนโยบายด้านข้อมูลพัฒนาระบบข้อมูล ฐานข้อมูล และระบบบริหารจัดการสถิติเพื่อการวางแผนให้ตอบสนองต่อการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ส่งเสริมการพัฒนาข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวังและบ่งชี้ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เศรษฐกิจ สังคมของประเทศและระดับโลก ติดตามตรวจสอบการดำเนินนโยบาย และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายข้อมูลร่วมกันเพื่อการวางแผนและติดตามประเมินผลในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน ส่งเสริมการเชื่อมโยงโครงข่ายข้อมูลระดับจังหวัดท้องถิ่น และชุมชนเข้ากับส่วนกลาง ให้เป็นระบบที่เข้าถึงได้ง่าย และใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

3.3.3 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดระนอง

(พ.ศ. 2554-2558)

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดระนองจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางการพัฒนาในอนาคตของกองการบริหารส่วนจังหวัดระนองซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยมุ่งสู่การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชน และศักยภาพการพัฒนาของกองการบริหารส่วนจังหวัดระนอง โดยที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ.2546 ได้กำหนดให้การบริหารราชการต้องเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ และพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550 กำหนดให้การจัดทำแผนการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ดังนั้น ในการจัดทำแผนการของกองการบริหารส่วนจังหวัดจะต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นและกำหนดแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล แผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด แผนชุมชน และนโยบายของผู้บริหาร รวมถึงการบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน ซึ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดระนองฉบับนี้ได้มาจากการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดกำหนดให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด จนนำสู่การกำหนดวิสัยทัศน์และการพัฒนาของจังหวัด และในส่วนนี้ผู้วิจัยขอ

นำเสนอแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองเฉพาะรายละเอียดที่เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง, 2555: 22-26) ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์: เป็นเมืองท่าฝั่งอันดามันที่มีชื่อเสียงในระดับสากล ด้านการเป็นเมืองน้ำแร่และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สภาพแวดล้อมดี มีวัฒนธรรม ธรรมชาติอุดมสมบูรณ์และน่าอยู่

พันธกิจ : มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมให้น่าอยู่ เศรษฐกิจเติบโตและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมบนฐานความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Agenda) ประกอบด้วย

**ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคง เข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
เป้าประสงค์ สร้างรายได้ที่มั่นคงบนพื้นฐานสังคมที่เข้มแข็งและสงบสุข
ตัวชี้วัด**

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด
2. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
3. ร้อยละการเกิดคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศลดลง
4. ร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้ผ่านเกณฑ์ จปฐ.
5. ร้อยละความพึงพอใจการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ

แนวทางการพัฒนา

1. เสริมสร้างศักยภาพพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม
2. มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดระนองให้ยั่งยืนและมั่นคง ในระยะยาวต้องเร่งปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามหลักการ “พอเพียง” ที่มุ่งใช้ “ความมีเหตุผล” มุ่งให้เกิดการขยายตัวที่สมดุลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยใช้กระบวนการพัฒนาการรวมกลุ่มกันเป็นคลัสเตอร์ (Cluster) รวมทั้งเครือข่ายชุมชนบนรากฐานของความรู้สมัยใหม่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างสินค้าที่มีคุณภาพและมีมูลค่าสูง (Value creation) ให้เป็นฐานรายได้ที่มั่นคงของเกษตรกร

3. ส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ประชาชนในจังหวัดระนองได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขบนพื้นฐานความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้ทุนทางเศรษฐกิจ

ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีสมดุลภาพ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ลดรายจ่าย สร้างรายได้ และแก้ปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาขีดความสามารถและสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของระนอง

เป้าประสงค์

1. ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยนวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. จังหวัดระนองมีชื่อเสียงด้านการเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนกิจกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมที่เพิ่มขึ้น
2. มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้น
3. ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้น
4. ระดับความสำเร็จในการเสริมสร้างสุขภาวะให้กับประชาชน

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างค่านิยมและเสริมสร้างภาพลักษณ์การเป็นสังคมแห่งสุขภาพ สร้างประชามสุขภาพของชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร การใช้สมุนไพรและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทดแทนสารเคมี เพื่อความปลอดภัยของอาหารควบคู่กับการเสริมสร้างให้ชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพและเฝ้าระวังสุขภาวะของชุมชน ทั้งโรคอุบัติใหม่ โรคระบาดซ้ำ การอนามัยที่ดีและสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ปลอดภัย

2. เสริมสร้างการพัฒนานวัตกรรมโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและนวัตกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างคุณค่าของสินค้า (Value creation) และบริการที่มีโอกาสทางการตลาดสูง เช่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) อาหารสุขภาพ หัตถกรรม บริการสุขภาพ บริการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยรักษาคุณค่าทางเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง เมื่อนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไปต่อยอดขยายผลในเชิงพาณิชย์ พัฒนาองค์ความรู้สร้างตราสินค้า และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของกลุ่มต่าง ๆ

3. ดำรงและสืบทอดประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชุมชนที่ดั้งเดิม ยึดหลักตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้มีการสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชุมชน ศึกษาวิจัยอนุรักษ์มรดกทรัพย์สินทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมให้เป็นระบบโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ฟื้นฟูสืบทอดภูมิปัญญาไทย ธรรมรักษาวินัยวัฒนธรรมระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

**ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและ
การพัฒนาที่ยั่งยืน**

เป้าประสงค์

บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า เป็นธรรม
และยั่งยืน

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าบกและป่าชายเลน
2. จำนวนแหล่งน้ำที่ได้รับการพัฒนา
3. เกษตรกรมีความรู้เรื่องเกษตรชีวภาพและพลังงานทดแทนครบวงจร
และลดต้นทุน การผลิตเพิ่มขึ้น
4. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
ภาครัฐ

แนวทางการพัฒนา

1. การส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรยั่งยืนเพื่อลดการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร โดยส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสะอาดในภาคการเกษตร ส่งเสริมการทำเกษตรโดยใช้ปุ๋ยชีวภาพพัฒนาถ่ายเทเทคนิคและทอดความรู้เกษตรยั่งยืน พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายด้านการตลาดรองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการนำวัสดุเหลือทิ้งจากการเกษตรมาใช้ประโยชน์ ส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนจากปาล์มน้ำมัน
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเข้าถึงอำนาจการตัดสินใจตามหลักประชาธิปไตย รวมไปถึงเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัด สามารถมีบทบาทในกระบวนการตรวจสอบภาครัฐให้ดำเนินการอย่างโปร่งใส

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาเมืองให้ได้รับการยอมรับและยกย่องในระดับสากล

เป้าประสงค์

สร้างสินค้าและบริการสู่ระดับสากล

ตัวชี้วัด

1. จำนวนผลิตภัณฑ์จากน้ำแร่ที่ได้รับจากการพัฒนา
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร
ในพื้นที่สงวน ชีวมณฑล และพื้นที่ชุ่มน้ำ

3. ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของท่าเรือระนอง

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมจากการใช้ประโยชน์จากน้ำแร่การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ส่งเสริมจากการใช้ประโยชน์จากน้ำแร่อย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นไปอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน โดยใช้การแพทย์แผนไทยเป็นส่วนเสริม ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งปัจจัยความสำเร็จในการใช้ประโยชน์จากน้ำแร่อย่างคุ้มค่าและยั่งยืนจะต้องทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ทราบถึงสรรพประโยชน์ของน้ำแร่อย่างแท้จริง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า การพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการดำเนินการด้านการตลาด

2. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากที่ชุ่มน้ำและพื้นที่สงวนชีวมณฑล ด้วยจังหวัดระนองได้รับการขึ้นทะเบียนป่าชายเลนเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลโลกจาก UNESCO โดยสภาพพื้นที่ป่าชายเลนยังมีสภาพสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 303.09 ตร.กม. หรือ 189,431 ไร่ ซึ่งยังขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบและขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการร่วมมือกันดูแลพื้นที่ป่าแห่งนี้ จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

3.3.4 นโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2551 มีรายละเอียดของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง, 2555: 1-8) ดังนี้

1) นโยบายด้านการบริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง อันจะเอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยจะดำเนินการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนยกระดับคุณภาพศูนย์เครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น (Clinic center) ให้เป็นเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เติบโตและมั่นคง เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง

(2) บริหารองค์กรและจัดทำบริการสาธารณะตามหลักธรรมาภิบาล และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยยึดหลักความคุ้มค่า โปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้

(3) สนับสนุนให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำการพัฒนาชุมชนของตนเองตามความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

2) นโยบายด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประชาชนจังหวัดระนองต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี การมีคุณภาพชีวิตที่ดี หมายความว่าประชาชนจังหวัดระนองทุกหมู่เหล่ามีความสุข อยู่ดีมีสุข การมีที่อยู่ที่ดีในการประกอบอาชีพ การมีสุขภาพที่ดี การมีชีวิตที่ยืนยาวตลอดจนถึง สิ่งแวดล้อมที่ดี และได้รับการเรียนรู้และการดูแล เพื่อให้สังคมประชาชนจังหวัดระนอง เกิดความมั่นคงและเจริญยั่งยืน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) สนับสนุนการพัฒนาอาชีพและรายได้ของประชาชน ได้แก่ส่งเสริม การแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าในท้องถิ่น สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในด้านการทำธุรกิจและการตลาดส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการอาชีพสาขาต่าง ๆ

(2) ส่งเสริมพัฒนาระบบการผลิต การตลาด และการลงทุนในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการตลาดการพัฒนาเทคโนโลยีควบคุมปัญหาท้องถิ่นตามแนว พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ เด็ก สตรี ให้เข้าถึงบริการของรัฐเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

(4) ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบ ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานและสนับสนุนให้จังหวัดระนอง มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง

(5) พัฒนาบุคลากร สถานศึกษา โรงเรียนเอกชน โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระนอง ให้เป็นศูนย์การพัฒนาชุมชนและเป็นเลิศทางวิชาการสู่ ระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

(6) ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยวิจัยและพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน

(7) ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาพิเศษ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษานอกระบบสร้างโอกาส สร้างงาน สร้างอาชีพให้กับประชาชนและเยาวชนให้มีความมั่นคง เพื่อการพัฒนาชีวิตที่ดีของชุมชน

(8) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสอนจริยธรรมและธรรมศึกษาของ สถานศึกษาระดับพื้นฐานทุกระดับในจังหวัดระนอง

(9) ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาสถานพยาบาลบุคลากรในสาขาการแพทย์ เฉพาะทางการยกระดับภูมิปัญญามีมาตรฐานบริการด้านสาธารณสุข เพื่อสร้างสุขภาพที่ดีของชุมชน

(10) ส่งเสริมสนับสนุนศูนย์คอมพิวเตอร์นวัตกรรม เพื่อกระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาในทุกกระดับและบริการชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนการผลิตบุคลากรทางการแพทย์อุปกรณ์เวชภัณฑ์ เพื่อเพิ่มเติมประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาล รวมทั้งการรณรงค์ป้องกันโรคระบาด โรคติดต่อร้ายแรง

(11) สนับสนุนพัฒนาภารกิจของ อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) องค์กรผู้สูงอายุและองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้มีความเข้มแข็งมีความรู้สูงขึ้น และมีบทบาท

(12) สนับสนุนเครือข่าย อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้เป็นเครือข่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนภารกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนองเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

(13) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและฝึกอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อพัฒนารายได้ของประชาชน

3) นโยบายด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ส่งเสริมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง พร้อมทั้งพัฒนาขีดความสามารถของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อรณรงค์ป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและสาธารณภัยทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

(2) สนับสนุนให้มีระบบเตือนภัยสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากสาธารณภัย

4) นโยบายด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี โดยส่งเสริมและ

สนับสนุน ดังนี้

ก. ส่งเสริมและสนับสนุนจัดตั้ง โรงงานผลิต Bio – Diesel เป็นพลังงานทดแทนสามารถลดต้นทุนการใช้พลังงาน เพื่อการผลิตการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง รวมทั้งการใช้งานกับเครื่องจักรกล เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและเกิดความมั่นคงด้านพลังงาน

ข. ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิตและฟื้นฟูสภาพดินและน้ำเพื่อลดปัญหามลพิษ

5) นโยบายด้านการท่องเที่ยว เนื่องด้วยศักยภาพอันโดดเด่นของจังหวัดระนองประกอบกับการมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายทั้งทางบกและทางทะเล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทะเลอันดามันที่สมบูรณ์ มีชื่อเสียงระดับโลก สิ่งแวดล้อมสะอาดสวยงาม มีแหล่งอาหารที่สมบูรณ์ และที่สำคัญจังหวัดระนองมีน้ำแร่คุณภาพที่ดี ปริมาณมาก และมีกระจายอยู่หลายแห่งในจังหวัด ประกอบกับจังหวัดระนองมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์มีภูมิประเทศสวยงาม สภาพอากาศดี มีความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ ตั้งคมเอื้ออาทร มีภูมิปัญญาประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์และมีประวัติความเป็นมายาวนาน สะท้อนคุณธรรมและวิถีความเป็นอยู่ที่น่าสนใจ จังหวัดระนองจึงมีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่แปลงเป็นมูลค่าด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งเชิงนิเวศน์ เชิงสุขภาพ และเชิงอนุรักษ์ สอดคล้องกับคำว่า “ ระนองเป็นเมืองน่าอยู่ เปิดประตูสู่อันดามัน ” เพื่อพัฒนาจังหวัดระนองให้มีศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจจังหวัดระนองให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาจังหวัดระนองให้เกิดความยั่งยืนโดยจะดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง เพื่อบริการข้อมูลข่าวสาร สถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดระนองทั้งทางบกและทางทะเล สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้รับประโยชน์จากธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

(2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อให้มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง

(3) ส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของจังหวัดระนอง

(4) สร้างศูนย์แสดงสินค้าสำหรับรองรับสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์พื้นเมือง สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน

(5) สนับสนุนการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยฟื้นฟูพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น และสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน ควบคู่กับการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ เช่นกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มดูแลรักษาสุขภาพ กลุ่มประชุมและแสดงสินค้า

6) นโยบายด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรการในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่อาศัย ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นสิ่งที่มีค่าสำคัญสำหรับจังหวัดระนอง โดยดำเนินการพัฒนาระบบกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพครบวงจรและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

7) นโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี ศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรม โบราณสถาน และแหล่งประวัติศาสตร์ ของท้องถิ่นจังหวัดระนองให้ดำรงอยู่ต่อไป โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ดำรงชีวิตบนพื้นฐานหลักศาสนา

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชน

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชนกับท้องถิ่นต่างประเทศเพื่อนบ้าน

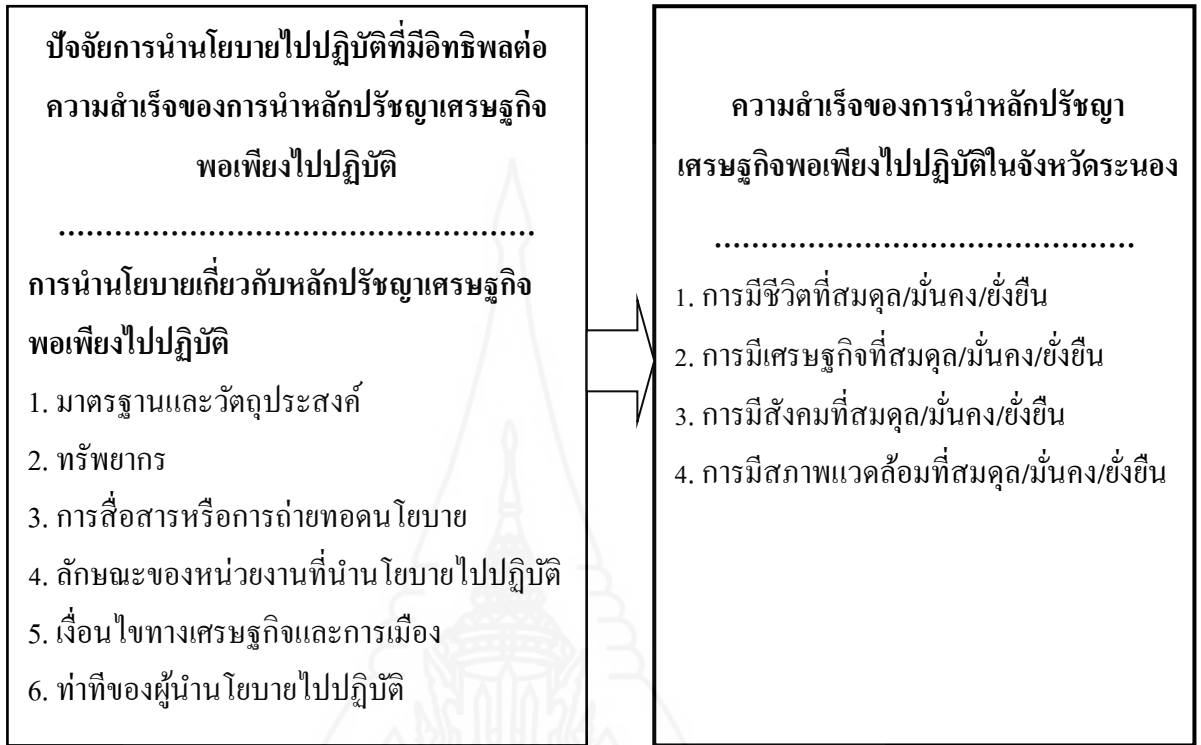
จากรายละเอียดของนโยบายที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความสัมพันธ์ของแผนในระดับต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าแผนในระดับต่าง ๆ นั้นเชื่อมโยงกันตามลักษณะการบริหารงานภาครัฐ โดยผ่านกระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.4 สรุปปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองแล้ว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การที่ผู้มีอำนาจหรือภาครัฐได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาแปลงเป็นนโยบาย จัดร่างเป็นกฎหมายและแผนงานไปสู่การปฏิบัติ โดยผ่านตัวแบบและกระบวนการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในตัวแบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีความสัมพันธ์กันทั้งระดับมหภาคและระดับจุลภาค ที่ผู้วิจัยสรุปได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ (2) ทรัพยากร (3) การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย (4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง และ (6) ท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ จึงสามารถสรุปได้เป็นแนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ ดังภาพที่ 2.10 ต่อไปนี้

ตัวแปรตาม

Dependent Variable

ภาพที่ 2.10 การนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะถูกนำมาบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจนส่งผลให้ภาครัฐมีการขับเคลื่อนและพัฒนาบทบาทของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งต่อมาในรูปแบบของนโยบายแล้วก็ตาม ภาครัฐเองจะต้องพยายามและให้การสนับสนุนเพื่อจูงใจให้ประชาชนต้องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนัก เห็นถึงความสำคัญ จนนำสู่การนำของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจมาศึกษาทบทวนเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

ส่วนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ

ความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัตินี้ แม้ว่า เป้าหมายของความสำเร็จจะมุ่งเน้นไปที่การสนับสนุนจากภาครัฐเป็นหลักก็ตาม แต่ในมิติของการมีส่วนร่วม ความต้องการ และความพึงพอใจของประชาชน ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ก็ไม่อาจมองข้ามเช่นเดียวกัน เพราะการสร้างแรงจูงใจจากภาครัฐเพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถก็เป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจมาร่วมทบทวนวรรณกรรม เพื่อใช้กำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาได้ ดังนี้

4.1 ความหมายของแรงจูงใจ

นักวิชาการได้ให้ความหมายแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปโดยเน้นสร้างพฤติกรรมเชิงบวกต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541: 106) ให้ความหมายของการจูงใจไว้ในหนังสือองค์การและการจัดการว่า การจูงใจ (Motivation) หมายถึง การที่บุคคลได้รับการกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีพลัง มีคุณค่า มีทิศทางที่ชัดเจน ซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจและเต็มใจ ความพยายามหรือพลังในตนเอง รวมทั้งการเพิ่มพูนความสามารถที่จะทุ่มเทในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ และสร้างความพึงพอใจสูงสุด

พิทยา บวรวัฒนา (2542: 29) ให้ความหมายของการจูงใจไว้ในหนังสือทฤษฎีองค์การสาธารณะว่า การจูงใจ หมายถึง การสร้างความปรารถนาในตัวคนที่จะทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อให้ได้รับการกระทำนั้นเป็นตัวสนองความต้องการของปัจเจกบุคคล

มัลลิกา ต้นสอน (2544: 194) กล่าวถึงการจูงใจว่า เป็นความยินดี ความเต็มใจที่บุคคลจะทุ่มความพยายามเพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย บุคคลที่มีแรงจูงใจจะแสดงออกมาในการแสดงพฤติกรรมด้วยความกระตือรือร้นที่มีทิศทางที่เด่นชัดและไม่ย่อท้อเมื่อเผชิญอุปสรรคหรือปัญหา

บาร์ริสัน และ สเตอเนอร์ (Bareson and Steiner, 1964: 240) กล่าวว่า การจูงใจเป็นภาวะภายในที่คอยเสริมกำลังหรือกระตุ้น หรือทำให้เคลื่อนไหว เพื่อที่จะนำทางพฤติกรรม หรือเพื่อบ่งชี้แนวทางพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

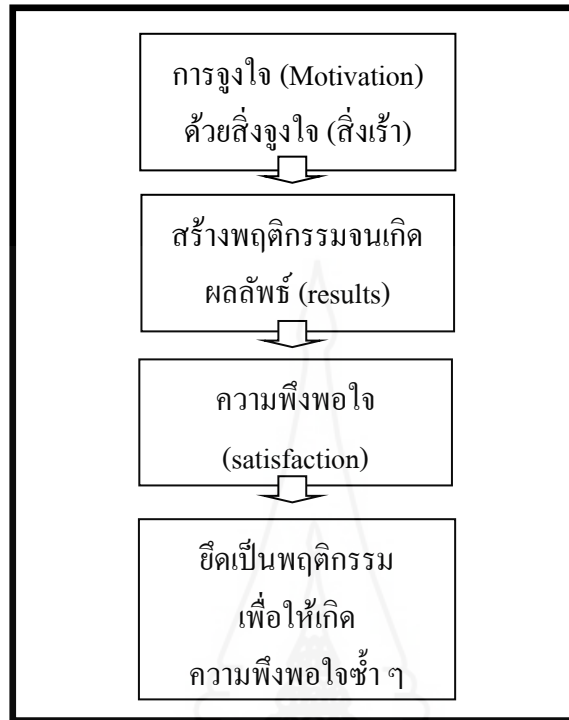
บีช (Beach, 1965: 379) กล่าวว่า การจูงใจเป็นการทำให้คนเต็มใจที่จะใช้พลังงานที่มีอยู่ในตัวเพื่อประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือรางวัลที่ได้รับ

ดอร์แลนด์ (Dorland, 1974: 983) พบว่า แรงจูงใจ คือ พลังที่อยู่ภายในซึ่งควบคุมพฤติกรรมให้กระทำในสิ่งที่สนองความต้องการเพื่อจะได้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนา

มิทเชลล์ และลาร์สัน (Mitchell and Larson, 1987: 154) กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปแล้ว การจูงใจ คือ ระดับความต้องการและความพยายามที่จะกระทำภารกิจของแต่ละคน ผ่านการจูงใจเป็นกระบวนการทางจิตที่รวมถึงเหตุที่ปลุกเร้าพฤติกรรม ทิศทางของพฤติกรรม และความคงอยู่ของพฤติกรรม ที่กระทำด้วยความเต็มใจ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย

จากการทบทวนความหมายของจากแนวคิดของนักวิชาการมากมาย ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ออกมาเพื่อตอบสนองแรงผลักดันที่เกิดขึ้น ซึ่งถ้าหากสร้างแรงผลักดันให้กับประชาชนก็จะเป็นการสร้างพฤติกรรมให้เกิดขึ้นด้วย และเมื่อผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมนั้นทำให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจก็จะส่งผลให้เกิดการยึดเป็นพฤติกรรมอย่างถาวรเพื่อให้เกิดความพึงพอใจซ้ำ ๆ โดยสามารถแสดงความเชื่อมโยงตั้งแต่การจูงใจจนถึงการยึดเป็นพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความพึงพอใจซ้ำ ๆ ได้ดังภาพที่ 2.11 ต่อไปนี้

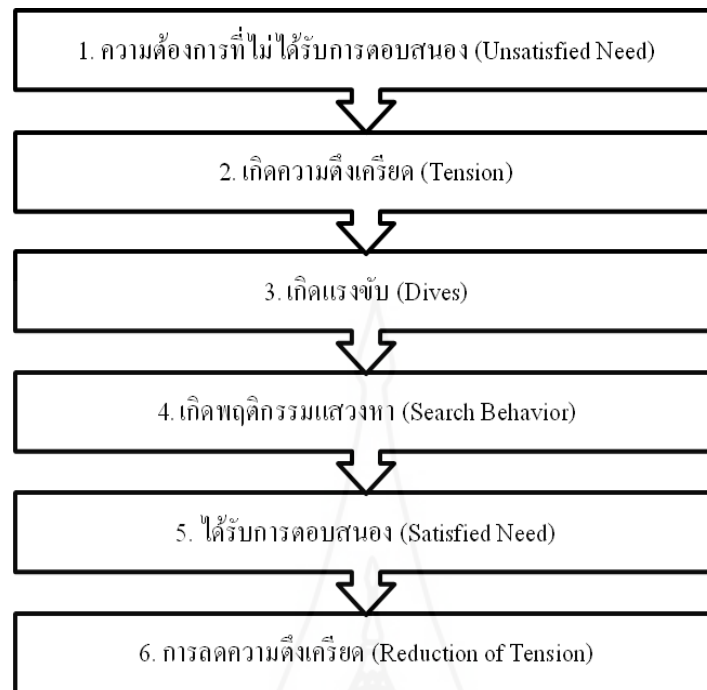

ภาพที่ 2.11 ผลลัพธ์ที่เกิดจากการสร้างแรงจูงใจ

4.2 กระบวนการจูงใจ

กระบวนการจูงใจเป็นลำดับขั้นตอนของแรงจูงใจซึ่งนำมาสู่การเกิดพฤติกรรม โดยเริ่มจากบุคคลเกิดความต้องการและความต้องการนั้นยังไม่ได้รับการตอบสนอง (Unsatisfied Need) ทำให้เกิดความตึงเครียดและเกิดแรงขับในตัวบุคคล ซึ่งไปกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นรับการตอบสนองจะทำให้ความตึงเครียดของบุคคลลดลงหรือหมดไป (Reduction of tension) แต่ถ้าความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองก็จะทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียดและเกิดแรงขับอีกครั้งจนกว่าบุคคลจะเกิดความพึงพอใจ โดยสามารถแสดงแผนภาพของกระบวนการจูงใจ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2550: 168) ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.12 กระบวนการจูงใจ (The Motivation Process)

ที่มา: ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2550: 169

4.3 ประเภทของแรงจูงใจ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550: 169-170) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทการจูงใจของนักจิตวิทยาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.3.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง ภาวะบุคคลที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้หรือแสวงหาบางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง โดยมีให้บุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น พนักงานตั้งใจทำงานด้วยความรู้สึกใฝ่ดีในตัวเอง ไม่ใช่เพราะถูกบังคับหรือมีสิ่งล่อใจใด ๆ มากระตุ้น ได้แก่

1) ความต้องการ (Need) ทุกคนมีความต้องการที่อยู่ภายในซึ่งทำให้เกิดแรงขับ (Drives) แรงขับนี้ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ เช่น บุคคลต้องการมีเงินมากขึ้น ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจในการทำงานพิเศษเพิ่มรายได้ เพื่อให้ได้เงินเพิ่มตามที่ต้องการ

2) ทศนคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายของรัฐจึงให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ เป็นอย่างมาก

3) ความสนใจพิเศษ (Special Interest) ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เป็นพิเศษจะทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ มากกว่าปกติ เช่น ประชาชนมีความสนใจเป็นพิเศษในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เขาก็จะพยายามศึกษาหาความรู้และทดลองปฏิบัติตามหลักปรัชญาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะช่วยให้เขาสามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้

4.3.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาพของบุคคลที่ได้รับแรงกระตุ้นมาจากภายนอกให้มองเห็นจุดหมายปลายทางหรือสิ่งที่เขาจะได้รับนำสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคลตามจุดมุ่งหมายของผู้กระตุ้นหรือผู้จูงใจ ซึ่งแรงจูงใจภายนอกเหล่านี้ ได้แก่

1) เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคล บุคคลที่มีเป้าหมายในการกระทำใด ๆ ย่อมมีแรงกระตุ้นหรือมีแรงจูงใจให้มีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสมที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น พนักงานที่อยู่ในช่วงทดลองงานมีเป้าหมายที่จะได้รับการบรรจุเข้าทำงานจึงตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ

2) ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า ถ้าบุคคลทราบว่าเขาจะได้รับ ความก้าวหน้าอย่างไรจากการทำงาน ย่อมเป็นแรงจูงใจให้ตั้งใจและเกิดพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้

3) บุคลิกภาพ ความประทับใจอันเกิดจากบุคลิกภาพสามารถจูงใจให้เกิดพฤติกรรมขึ้นได้ เช่น นักการเมือง นักปกครอง นักบริหาร จะต้องมีบุคลิกภาพของผู้นำที่ดี

4) เครื่องล่อใจอื่น ๆ มีสิ่งล่อใจหลาย ๆ อย่างที่ก่อให้เกิดการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น การให้รางวัล อันเป็นเครื่องกระตุ้นให้อยากกระทำ หรือการลงโทษซึ่งกระตุ้นมิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้การชมเชย การดีเดียน การประกวด การแข่งขันหรือการทดสอบ ก็จัดว่าเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทั้งสิ้น

4.4 ทฤษฎีแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ได้มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation approach) ไว้หลายยุคและหลากหลายทฤษฎีด้วยกัน ได้แก่ ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ และทฤษฎีทวิปัจจัยของ เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg's two-factor theory) เป็นต้น แต่ในที่นี้ผู้วิจัยขอเสนอเฉพาะทฤษฎีแรงจูงใจ อี อาร์ จี (ERG) ของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG theory) เนื่องจากทฤษฎีการจูงใจของอัลเดอร์เฟอร์นี้เป็นทฤษฎีที่กระชับและสรุปใจความได้ครอบคลุมมากกว่าทฤษฎีอื่น อีกทั้งยังสอดคล้องกับตัวแปรตามในงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคงยั่งยืน (2) การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/

มั่นคงยั่งยืน (3) การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคงยั่งยืน (4) การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคงยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยขอแสดงรายละเอียดของทฤษฎีแรงจูงใจ อี อาร์ จี (ERG) ดังนี้

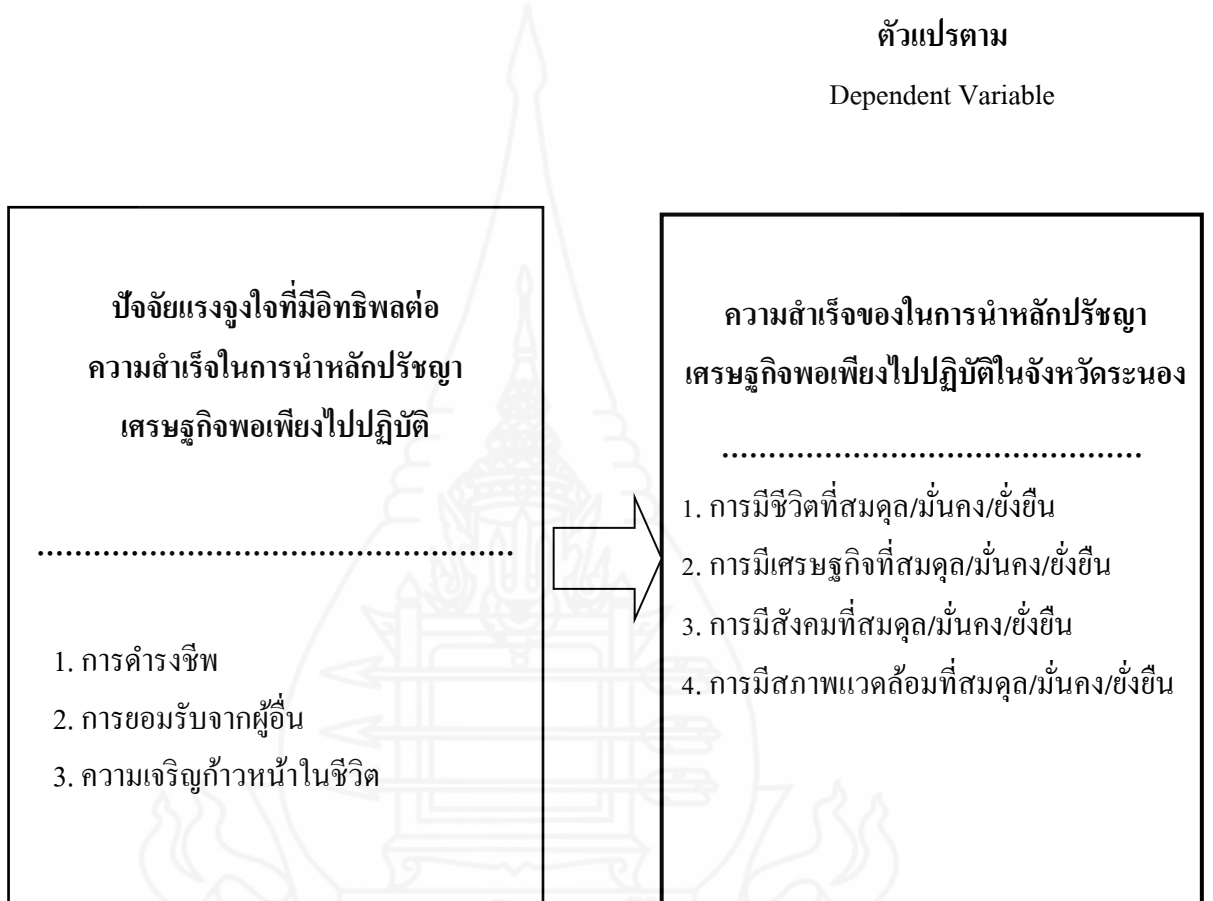
ทฤษฎีแรงจูงใจ อี อาร์ จี (ERG) ของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG theory) เป็นทฤษฎีประเภทความต้องการหรือความปรารถนาภายในของบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ทำให้เกิดความพอใจตามความต้องการของมนุษย์ แต่ไม่คำนึงถึงขั้นความต้องการว่าความต้องการใดจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง และความต้องการหลาย ๆ อย่างอาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้ อัลเดอร์เฟอร์ ได้ชี้ความแตกต่างระหว่างความต้องการในระดับต่ำและความต้องการในระดับสูง และอธิบายถึงกลไกความต้องการของบุคคลที่บุคคลมีความต้องการที่แตกต่างกันในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และทฤษฎีนี้ยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ 5 ประการ แต่ทฤษฎีแรงจูงใจ อี อาร์ จี (ERG) ของ อัลเดอร์เฟอร์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เหลือเพียง 3 ประการ (Mc.Shane & Glinow, 2003 อ้างถึงใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2548: 89) ดังนี้

1. ความต้องการในการอยู่รอด หรือความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence needs (E)) เป็นความต้องการของบุคคลในระดับต่ำที่สุดที่ต้องการการตอบสนองทางร่างกาย เช่น ต้องการอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การรักษาโรค เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านนี้ รวมถึงความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยด้วย

2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness needs (R)) เป็นความต้องการของบุคคลที่ต้องการจะมีมิตรและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่แวดล้อม การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ในการทำงานผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลภายนอกด้วย เช่น จัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและพนักงาน รวมถึงมิตรภาพที่เกิดขึ้นในการทำงานให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคลากรด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีม เพื่อให้สภาพเป็นที่ยอมรับทางสังคม

3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth needs (G)) เป็นความต้องการในระดับสูงสุดของบุคคล ได้แก่ ความต้องการได้รับการยกย่องและความต้องการประสบความสำเร็จตามทฤษฎีของมาสโลว์ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้พนักงานพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือให้รางวัลเกียรติยศ และสนับสนุนการเกิดวัฒนธรรมการทำงานที่ทำให้พนักงานหรือบุคคลตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง โดยมอบหมายให้รับผิดชอบงานในระดับที่สูงขึ้น อันจะเป็นโอกาสก้าวหน้าสู่ความสำเร็จของพนักงานหรือบุคคลได้

สรุปได้ว่าแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เกิดจากการประยุกต์จากทฤษฎีการจูงใจ อี อาร์ จี ของ อัลเดอร์เฟอร์ ที่มีอยู่ 3 ประการ มาปรับใช้เป็น (1) ความต้องการเพื่อการดำรงชีพ (2) ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น และ (3) ความต้องการความเจริญก้าวหน้าในชีวิต มาใช้ในการกำหนดเป็นตัวแปรในการวิจัยได้ ดังภาพที่ 2.13

ภาพที่ 2.13 ปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ส่วนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยที่มีอิทธิพลมาทบทวน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัยไว้ ดังนี้

อาคม ใจแก้ว (2533) ได้ทำการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศและพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติเชิงทฤษฎีประกอบไปด้วยปัจจัยหลากหลายด้านด้วยกัน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย ได้แก่ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของนโยบาย ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหาภายใต้เงื่อนไขของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาพิจารณากำหนดนโยบายนั้น ๆ
2. ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ ได้แก่ การประสานงานและการสนับสนุนจริงจัง ตลอดจนการปรับตัว
3. ปัจจัยด้านลักษณะข้าราชการ ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ความตั้งใจจริง ตลอดจนการปรับตัว
4. ปัจจัยด้านทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณและจำนวนทีมงาน หรือบุคลากร
5. ปัจจัยด้านการใช้ข้อมูลและกระบวนการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การใช้ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่และการใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติงานร่วมกัน
6. ปัจจัยด้านลักษณะกลุ่มบุคคลเป้าหมายของนโยบาย ได้แก่ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และการสนับสนุนของผู้นำท้องถิ่น
7. ปัจจัยด้านลักษณะชุมชน ได้แก่ ความสำคัญด้านสังคมและวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น

จากการศึกษาวิเคราะห์เชิงปริมาณได้แบ่งการทดสอบออกเป็น 2 แบบ คือ แบบแรกเป็นการทดสอบปัจจัยด้านชุมชนและปัจจัยด้านลักษณะประชาชน พบว่าปัจจัยดังกล่าวถึงแม้จะมีผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบายทั้งเชิงทัศนคติและเชิงพฤติกรรมแต่ก็มีผลกระทบน้อยมาก ส่วนแบบที่สองเป็นการทดสอบลักษณะของนโยบาย ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ ปัจจัยด้านลักษณะข้าราชการ ปัจจัยด้านการใช้ข้อมูลและกระบวนการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านทรัพยากร พบว่าปัจจัยทั้งหมดมีผลต่อความสำเร็จของนโยบายเชิงทัศนคติพอใช้ แต่จะมีผลต่อความสำเร็จของนโยบายเชิงพฤติกรรมการปฏิบัติงานของข้าราชการน้อยมาก

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2536) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายการให้บริการประชาชนไปปฏิบัติ โดยทำการเปรียบเทียบกันระหว่างตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบาย ความพร้อมของทรัพยากร ความซับซ้อนของโครงสร้างและการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ พบว่าตัวแปรความพร้อมของทรัพยากรมีอิทธิพลและสามารถอธิบายความมีประสิทธิผลได้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ตัวแปรความซับซ้อนของโครงสร้าง ตัวแปรความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบาย และตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการตามลำดับ ส่วนในด้านทิศทางของความสัมพันธ์พบว่า ตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ ความชัดเจนในเป้าหมายของนโยบาย ความพร้อมของทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ ในขณะที่ความซับซ้อนของโครงสร้างมีความสัมพันธ์เชิงลบกับประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการอยู่ดีมีสุขภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 2550 เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการอยู่ดีมีสุขของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการอยู่ดีมีสุขภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง การสำรวจใช้วิธีการสุ่มแบบ Stratified Three-stage Sampling มีจำนวนประชาชนที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 4,800 คน ใช้วิธีส่งเจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติไปสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ครัวเรือนละ 1 คน ระหว่างวันที่ 8-15 สิงหาคม 2550 และนำเสนอผลในระดับภาค และทั่วประเทศ ในรูปร้อยละ ในที่นี้จะขอนำเสนอผลสำรวจบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

5.1 ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

จากการที่ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการอยู่ดีมีสุขภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำงบประมาณดังกล่าวไปแก้ไขปัญหาตนเองภายในหมู่บ้าน/ชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่คาดหวังว่าการแก้ปัญหาดังกล่าวจะสามารถช่วยให้คุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน/ชุมชนดีขึ้น ร้อยละ 54.4 เท่าเดิม ร้อยละ 28.9 และแย่ลง มีเพียงร้อยละ 1.8 ส่วนที่ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ ร้อยละ 14.9 ถ้าพิจารณาเป็นรายภาค พบว่าประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เห็นว่าคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน/ชุมชนดีขึ้น ร้อยละ 61.2 และร้อยละ 56.8 ตามลำดับ ส่วนประชาชนภาคใต้และภาคกลางเห็นว่าคุณภาพชีวิตดีขึ้นร้อยละ 47.3 และร้อยละ 45.6 ตามลำดับ

5.2 ความพึงพอใจต่อบริการของรัฐ

เมื่อสอบถามความพึงพอใจต่อบริการภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตนเองภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนโดยรวมมีความพึงพอใจระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 82.6 มีความพึงพอใจน้อยและไม่พึงพอใจเพียงร้อยละ 6.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่าประชาชนตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ มีความพึงพอใจในระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 87.6 และร้อยละ 86.9 ตามลำดับ ส่วนภาคใต้และภาคกลาง ร้อยละ 78.0 และ 74.3 ตามลำดับ

สำหรับประชาชนที่ระบุว่ามีความพึงพอใจน้อยและไม่พึงพอใจต่อบริการภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ได้ให้เหตุผลว่า ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีเท่าที่ควร ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือ รัฐควรเข้ามาช่วยเหลือดูแลอย่างทั่วถึง ไม่มีการส่งเสริมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและอื่น

5.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

5.3.1 การรับฟัง/ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการเคยรับฟัง/ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าประชาชนส่วนใหญ่รับฟัง/ทราบ สูงถึงร้อยละ 96.5 ส่วนที่ไม่เคยรับฟัง/ทราบข้อมูลข่าวสารเลย มีเพียงร้อยละ 3.5 โดยสื่อ/ช่องทางที่เคยรับฟัง/ทราบมากที่สุด คือ โทรทัศน์ร้อยละ 90.8 รองลงมา คือวิทยุ ร้อยละ 30.4 เจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 25.2 หนังสือพิมพ์และหอกระจายข่าว ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 23.4 และ 22.7 ตามลำดับ จากญาติ/เพื่อน/คนรู้จัก ร้อยละ 14.5 หนังสือ/เอกสารที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 6.7 อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 1.0 และอื่น ๆ เช่น นิตยสาร/วารสาร ร้อยละ 2.1 เป็นต้น

5.3.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผลการสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าประชาชน โดยรวมมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 49.8 ปานกลาง ร้อยละ 42.3 ส่วนผู้ที่เข้าใจน้อยถึงน้อยที่สุดมีเพียง 7.9 เท่านั้น หากพิจารณาเป็นรายภาคพบว่าประชาชนประมาณร้อยละ 50 มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับมากถึงมากที่สุด

5.3.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ดีมีสุขภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนประมาณ ร้อยละ 27.6 ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ดีมีสุข โดยเห็นว่าควรใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย ควรมีเจ้าหน้าที่อบรมให้

ความรู้ใหม่ ๆ ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน ควรใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ควรใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรมีความสามัคคีร่วมมือกัน เช่น การจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่น ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องต่อสภาพสังคมปัจจุบัน ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ของครัวเรือน เป็นต้น

สัมภาษณ์ อนุรักษ์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ใน 3 ด้าน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ของเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ตามตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหนี้สิน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา เก็บตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test

ผลการศึกษา พบว่า 1) เกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และความพอประมาณ 2) เกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหนี้สินต่างกัน มีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นเกษตรกรลูกค้ำ ธ.ก.ส. ที่มีอายุไม่เกิน 35 ปี มีการปฏิบัติในด้านความพอประมาณมากกว่าเกษตรกรที่อายุมากกว่า 35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุป เกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหนี้สินต่างกัน มีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ภูษิตา วงศ์ธรรมวัฒน์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบ (2) ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบระดับอำเภอและระดับจังหวัด (3) ศึกษาปัจจัยที่

มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบ (4) ศึกษาบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุข ต้นแบบ และ (5) เสนอแนะแนวทางพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบใน อนาคต รูปแบบการวิจัยที่ใช้คือ การวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในหน่วยศึกษาคั้งนี้คือ หมู่บ้าน ในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย หมู่บ้านระดับจังหวัด 2 แห่ง และหมู่บ้านระดับอำเภอ 4 แห่ง มี ตัวแทนประชากรทั้งหมด 287 ครัวเรือน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามแนวของยามานะ ที่ความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 ได้ตัวแทนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 167 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .949 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแบ่งได้ 2 วิธีคือ (1) การวิเคราะห์สถิติพรรณนา ใช้การแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) การวิเคราะห์สถิติอนุมาน นำมาทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าการทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ผ่านการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ส่วนการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้ CIPP Model ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบ เปรียบเทียบ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ประสิทธิผลของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขจังหวัด ปทุมธานีมีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (2) ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นมีความ แตกต่างกันระหว่างหมู่บ้านต้นแบบระดับจังหวัดและหมู่บ้านต้นแบบระดับอำเภอ (3) ตัวแปรที่ สามารถอธิบายประสิทธิผลของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขคือ หลักความมีเหตุผล หลักความพอประมาณ เงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ อธิบายรวมกันได้ร้อยละ 57.7 (4) เมื่อ วิเคราะห์โดยใช้ CIPP Model พบว่าหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นต้นแบบระดับจังหวัดมีบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่ดีกว่าระดับอำเภอ (5) ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ การจัดทำมี การสอนให้รู้จักการใช้ชีวิตอย่างมีเหตุผล นำหลักสายกลางของพุทธศาสนามาใช้ เน้นสร้างความ เชื่อสัจสุจริตและความพอเพียงให้เกิดขึ้น ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต ส่งเสริมให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และเพื่อให้ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ควรใช้ชีวิตอยู่บนหลักเหตุและผล คิดพิจารณาทุกอย่าง รอบคอบทั้งในระยะสั้นระยะยาว เน้นเศรษฐกิจครัวเรือนให้พออยู่ พอกิน พอใช้ และสร้างชุมชนให้ เป็นสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลอาทรกัน มีความรัก สามัคคี

อรรถพล อุทุมพร (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเรื่องการนำแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนและข้าราชการส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่มีต่อการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน รวมทั้งบทบาทขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลหารแก้วในการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนและศึกษาปัญหาอุปสรรคในการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการศึกษาจากเอกสารขององค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้วเพื่อศึกษาถึงแนวความคิดทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชนรวมทั้งสิ้น 42 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวน ตำบลหารแก้ว จำนวน 22 คน ผู้นำฝ่ายปกครองจำนวน 9 คน ผู้นำกลุ่มองค์กรจำนวน 4 คน ผู้นำกลุ่มอาชีพจำนวน 5 คน และข้าราชการส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลหารแก้วจำนวน 2 คน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำชุมชนทุกคนรู้จักและรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสายของหมู่บ้าน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ของทางราชการและจากอินเทอร์เน็ต และเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยคนละ 1 ครั้ง หากประชาชนทุกครัวเรือนสามารถดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงก็จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและระดับประเทศได้ รวมทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้วให้การสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน โดยการจัดทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงน้อยมาก ซึ่งเป็นกิจกรรมการพัฒนากลุ่มอาชีพและกิจกรรมส่งเสริมเกษตรแบบผสมผสานเท่านั้น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีประชาสัมพันธ์การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนที่มีแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรมในตำบลหารแก้ว สร้างศูนย์สาธิตการทำเกษตรแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในตำบลและนำประชาชนที่สนใจไปศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้พื้นที่อื่น ในการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้วมีอุปสรรคทางด้านบุคลากรเนื่องจากพนักงานส่วนตำบลผู้ปฏิบัติหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการ ปฏิบัติงานอีกหลายตำแหน่ง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง และอุปสรรคด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ภารกิจที่หลากหลายตามอำนาจหน้าที่ ดังนั้นจึงได้มีการจัดสรรงบประมาณให้ภารกิจที่สามารถเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนกว่าการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน

อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัตินั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โครงการ/กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้วได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการเป็นไปเพื่อให้รู้สึกว่าได้สนองพระราชดำริของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรรวมทั้งเป็นไปเพื่อให้มีโครงการกิจกรรมรองรับการตรวจสอบจากหน่วยงานกำกับดูแลในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเท่านั้น

กิริติ เกิดคำ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านสันติสุขหมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สืบค้นถึงความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่ดี มีสุข” บ้านสันติสุข (2) ศึกษาถึงสาเหตุแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านสันติสุข และ (3) แสวงหาแนวทางการเชื่อมโยง และขยายผลในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน/หมู่บ้าน/ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน และสามารถนำไปใช้ในทุกระดับอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษาข้อมูลจากผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ประธานกลุ่มอาชีพ จำนวน 20 คน และสอบถาม/สัมภาษณ์ผลการปฏิบัติกิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากทุกครัวเรือน จำนวน 133 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามของการดำเนินกิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” การสังเกต โดยใช้กระบวนการสังเกตที่ประกอบด้วย การสอบถาม (การสัมภาษณ์) และบันทึกร่วมไปด้วย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม (Group Interview) และการศึกษาประวัติชุมชน และข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับความสำเร็จของนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่ดี มีสุข” บ้านสันติสุข หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความสำเร็จอยู่ในระดับสูง (2) สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จอย่างสูง โดยเรียงตามลำดับความสำคัญคือ ผู้นำชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและเป็นสาเหตุหลักของความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบาย และ (3) ค้นพบแนวทางการเชื่อมโยง และขยายผลในการขับเคลื่อนนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน/หมู่บ้าน/ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน และสามารถนำไปใช้ในทุกระดับอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ได้แก่ ภาครัฐควรสนับสนุนความรู้และงบประมาณด้านการเกษตร เช่น การปลูกพืชผักเพื่อขาย เลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภค/ขาย เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และภาครัฐควรมีการนำเสนอความรู้ และแนะนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้ต่อเนื่องและให้ประชาชนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและทั่วถึง ให้ชุมชนอื่นๆ ดำเนินชีวิตตามหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

น้ำฝน ผ่องสุวรรณ (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและปัญหาในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ จังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หมู่ที่ 3 บ้านท้ายหาด ตำบลท้ายหาด อำเภอเมือง หมู่ที่ 3 บ้านบางจาก ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา และหมู่ที่ 10 บ้านบางใหญ่ ตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสำรวจโดยใช้แบบสอบถามกับครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านต้นแบบรวมจำนวน 195 ครัวเรือน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย และสถิติไค-สแควร์

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต แบ่งเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านจิตใจและสังคม ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม/จัดเวทีประชาคมเพื่อการตัดสินใจ การเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน การปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของหมู่บ้าน/ชุมชนตามที่ตกลงกันไว้ การได้รับบริการจากกองทุนสวัสดิการ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมเวทีประชาคม การปฏิบัติศาสนกิจกับคนในหมู่บ้าน การปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณี และมารยาทไทย (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน (3) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมการจัดเก็บรวบรวมวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีวิทยาการใหม่ ๆ การเรียนรู้แล้วนำเทคโนโลยีไปใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือนและเกิดความคุ้มค่า การมีส่วนร่วมการปรับปรุงแผนชุมชน และ (4) ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การมีส่วนร่วมวางแผนอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเข้าร่วมกิจกรรมเครือข่ายด้านอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับปัญหาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แบ่งเป็น 4 กลุ่มปัญหา ได้แก่ (1) ปัญหาด้านจิตใจและสังคม คิดเป็นร้อยละ 30.26 ของกลุ่มปัญหาทั้งหมด (2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.44 (3) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 0.51 และ (4) ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 3.59 ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการส่งเสริมกิจกรรม ได้แก่ การผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน การมีส่วนร่วมในการจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชน การเรียนรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีวิทยาการใหม่ ๆ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ศศิษา ศัลยกำธร (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ศึกษากรณี เครื่องข่ายกสิกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา กระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ศึกษากรณี เครื่องข่าย กสิกรรมธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จากการเลือกแบบเจาะจง 3 ศูนย์ฝึกอบรม เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการฝึกอบรมของแต่ละแห่งที่ใช้ในการพัฒนาคน โดยอันเชิญนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการฝึกอบรม รวมถึง เพื่อติดตามผลจากการฝึกอบรมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การพึ่งพาตนเองและการนำความรู้จาก หลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ทราบว่ากระบวนการฝึกอบรมนี้สามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลจากการวิจัยนี้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและใช้ ประโยชน์ต่อไป และพิสูจน์ให้เห็นว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นั้นมีคุณประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกหนแห่ง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เข้าอบรมของศูนย์ฝึกอบรมทั้ง 3 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจำนวน 2 ชุด แบบสังเกตการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าทางสถิติไค-สแควร์ และค่าสถิติ t-test โดยทำการทดสอบ สมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า กระบวนการฝึกอบรมในหลักสูตรเดียวกันนี้ ทำให้ผู้เข้ารับการ อบรมเกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งก่อนฝึกอบรมและหลัง ฝึกอบรมผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ส่วนผู้ผ่านการฝึกอบรมที่นำความรู้จากหลักสูตรไปใช้แล้ว สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ จากการประเมินผลผู้เข้า รับการฝึกอบรม ณ ศูนย์ฝึกอบรมทั้ง 3 แห่ง โดยภาพรวมส่วนใหญ่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกตามศูนย์ฝึกอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัชรพงศ์ ศรีสำราญ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างเกษตรกรต้นแบบโดย ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภูมิสังคมของเกษตรกร ต้นแบบในพื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร (2) ศึกษาชุดความรู้ที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่รูปแบบในการสร้างเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ ดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร และ (3) สร้าง เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นเกษตรกรศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของ

ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 37 คน จากหมู่บ้านโดยรอบศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเขตอำเภอเมืองสกลนคร และอำเภอต่างอย จำนวน 27 หมู่บ้าน ใช้วิธีการวิจัยผสมผสาน (Mix Methodology) ประกอบกับนำกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community – based Research) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยมาประยุกต์ใช้ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสนทนากลุ่ม เวทีชาวบ้าน แบบสอบถาม แบบสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพภูมิสังคมของหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร มีสภาพทางกายภาพส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา มีเทือกเขาภูพานเป็นป่าต้นน้ำโดยสภาพเป็นป่าเต็งรัง ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะการทำเกษตรกรรมของเกษตรกรเชิงพื้นที่เป็น 2 พื้นที่ คือ วิธีทำเกษตรโดยอาศัยน้ำชลประทาน และวิธีทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ ซึ่งพบกลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่บ้านที่ทำการเกษตรรอบศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาติพันธุ์ไทย ชาติพันธุ์ไท และชาติพันธุ์ไทอีสาน มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมต่างกันไป พบว่าชุดความรู้ที่เป็นวิถีดั้งเดิมและชุดความรู้ใหม่ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ตามลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ ทั้งในระบบเกษตรในพื้นที่ชลประทานและทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝน (2) ผลการศึกษารูปแบบการสร้างเกษตรกรต้นแบบโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และถอดบทเรียน สรุปขั้นตอนการสร้างเกษตรกรต้นแบบ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมหรืออาจส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมของเกษตรกรเป็นสำคัญ ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิถีพุทธปฏิบัติธรรม 7 เป็นแนวทางในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ กล่าวคือ ธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคนเก่ง มี 7 ประการ คือ 1) เป็นผู้รู้จักเหตุ 2) เป็นผู้รู้จักผล 3) เป็นผู้รู้จักตน 4) เป็นผู้รู้จักประมาณ 5) เป็นผู้รู้จักกาล 6) เป็นผู้รู้จักชุมชน และ 7) เป็นผู้รู้จักบุคคล ขั้นตอนที่ 3 ถ่ายทอดชุดความรู้ให้เกษตรกร โดยเลือกกิจกรรมทำการเกษตรที่สอดคล้องกับลักษณะภูมิศาสตร์และบริบท/วัฒนธรรมตามอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และสามารถนำชุดความรู้ดั้งเดิมหลอมรวมกับชุดความรู้ใหม่ที่ได้รับถ่ายทอดจากศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาลักษณะภูมิศาสตร์ของแปลงเกษตรกรรมที่ดำเนินการ และบริบท/วัฒนธรรมของพื้นที่โดยสอดคล้องกับกลุ่มชาติพันธุ์และตามความต้องการของเกษตรกรเป็นสำคัญ ขั้นตอนที่ 5 ยกระดับการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบใน 3 ระดับ คือ ระดับบุคคล สถาบันครอบครัว และระดับชุมชน นำสู่เกษตรกรต้นแบบที่สมบูรณ์ โดยอธิบายปรากฏการณ์กระบวนการสร้างเกษตรกรต้นแบบใน 3 ระดับ คือ (1) ระดับบุคคล เกษตรกรสามารถพึ่งตนเอง เน้นความพอเพียง ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ เป็นชุด

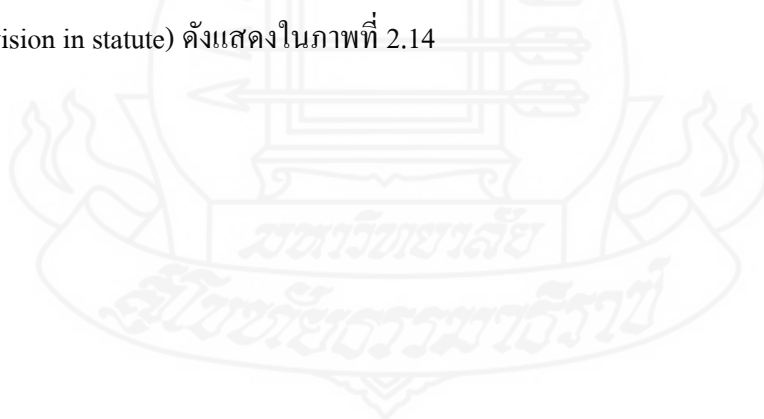
ความรู้เฉพาะบุคคล ถ่ายทอดเฉพาะคนในครอบครัวเท่านั้น (2) ระดับสถาบันครอบครัว เกษตรกรทำการเกษตรโดยอาศัยแรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก มีการแบ่งภารกิจความรับผิดชอบภายในครัวเรือน พบมีทายาทในการสืบทอดระหว่างคนในครอบครัว เน้นแรงงานและชุดความรู้ของครอบครัว ถ่ายทอดแก่คนภายนอกที่สนใจเข้าไปศึกษาเรียนรู้ในแปลงเชื่อมโยงการผลิตใช้ในครอบครัว และเริ่มจำหน่ายสู่ตลาดภายนอก และ (3) ระดับชุมชน เกษตรกรมีความพร้อมทั้งส่วนตนและครอบครัว เป็นบุคคลสาธารณะ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม เป็นตัวแทนของชุมชน เป็นผู้นำทางความคิด และเป็นผู้นำในเวทีต่าง ๆ

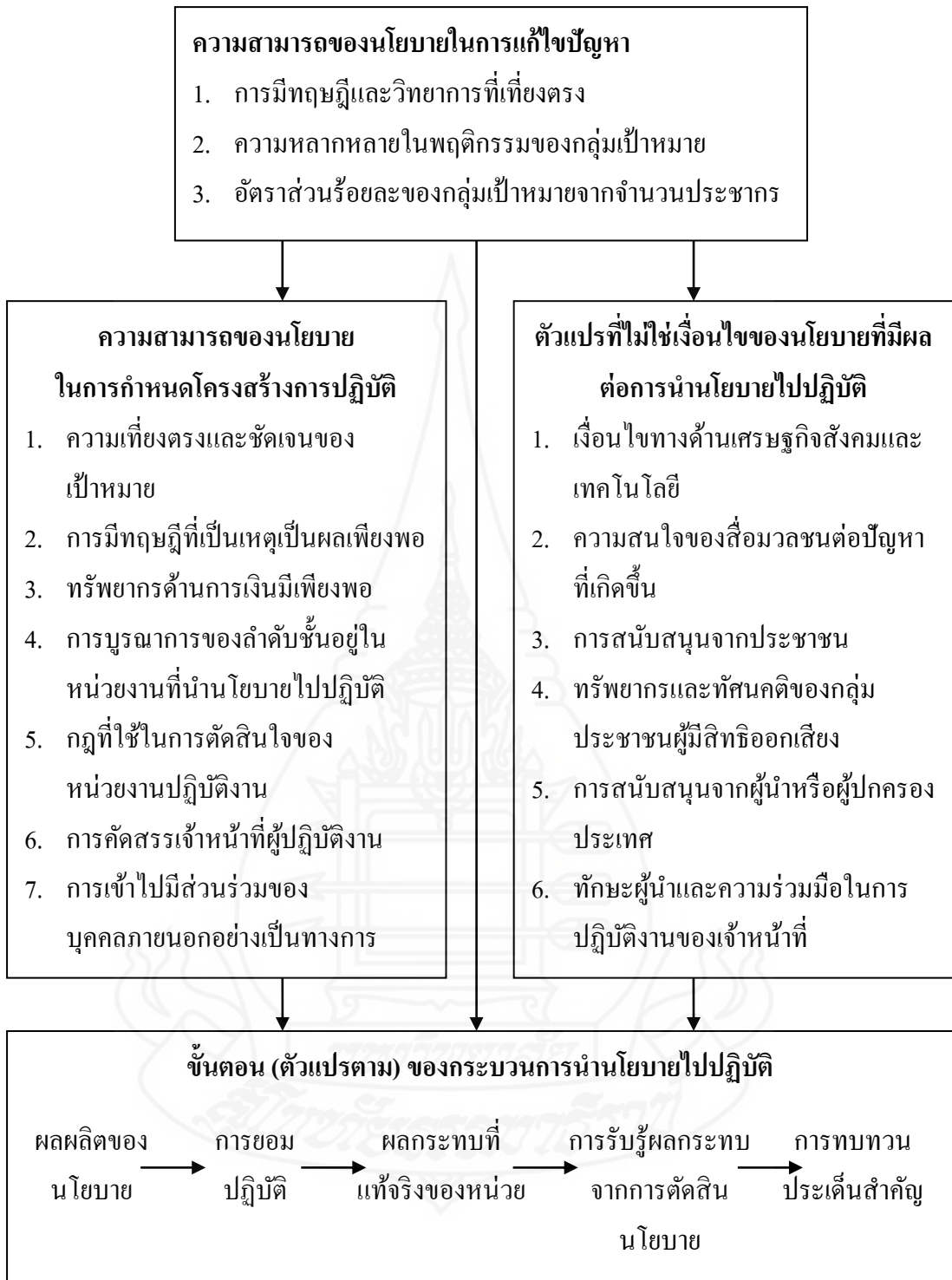
นุชนภา วชิรমন (2557) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครู (2) ปัจจัยในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครู (3) ปัจจัยในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ที่ส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครู และ 4) หารูปแบบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้าราชการครู โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการถดถอยแบบพหุ

ผลการศึกษา พบว่า (1) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (2) ภาพรวมปัจจัยในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก (3) ปัจจัยในการส่งเสริมด้านการจูงใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร และ (4) รูปแบบ ประกอบด้วย ปัจจัยในการส่งเสริมด้านการจูงใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

อินแกรม และแมน (Helen M. Ingram and Dean E. Mann, 1980) ได้ทำการศึกษาว่าทำไมนโยบายบางนโยบายจึงประสบความสำเร็จ ในขณะที่นโยบายหลายนโยบายต้องล้มเหลว การศึกษาของทั้งสองสรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ (1) ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง (2) ความต้องการของสังคม (3) นโยบายแต่ละอย่างอาจมีข้อดีและข้อเสียต่างกัน (4) ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (5) ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายหนึ่งกับนโยบายอื่น ๆ และ (6) การกำหนดขอบเขตของปัญหาและวัตถุประสงค์ที่ไม่ชัดเจน

ซาบาเตียร์ และแมซมานเนียน (Sabatier and Mazmanian, 1980, อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2532: 89-91) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว นั้นนโยบายจะต้องมีลักษณะ 3 ประการคือ (1) นโยบายนั้นสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ยากหรือง่าย (2) นโยบายนั้นสามารถกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานได้ชัดเจนแค่ไหน และ (3) นโยบายนั้นได้รับผลกระทบจากตัวแปรอื่น ๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจสังคม การสนับสนุนจากประชาชน ผู้นำประเทศ หรือความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด โดยการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ ซาบาเตียร์ และแมซมานเนียน จะดูจากตัวแปรต่าง ๆ 5 ตัวแปร คือ ผลผลิตของนโยบาย (policy outputs) การยอมปฏิบัติตามนโยบาย (compliance) ของหน่วยปฏิบัติ ผลกระทบของนโยบายที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (actual impact of policy outputs) การรับทราบถึงผลกระทบของนโยบาย (perceived impacts of policy outputs) และการทบทวนประเด็นสำคัญของนโยบายนั้น (major revision in statute) ดังแสดงในภาพที่ 2.14

ภาพที่ 2.14 กรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Framework of Analysis)

กล่าวโดยสรุป กรอบการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติของชาบาเตียร์และแมชมาเนี่ยนมองว่า กระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต้องใช้การพิจารณาของผู้กำหนดนโยบายว่าจะกำหนดคน นโยบายขึ้นมาอย่างไรจึงจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผลสำเร็จได้ อย่างไรก็ตามแนวคิดของชาบาเตียร์และแมชมาเนี่ยนยังนำปัจจัยอื่นเข้ามาพิจารณาด้วย คือ ปัจจัยที่อยู่นอกเหนือจากตัวนโยบาย ได้แก่ เงื่อนไขของสภาพเศรษฐกิจสังคม การเมือง การสนับสนุนจากผู้นำ ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

ส่วนที่ 6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองในครั้งนี้ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (ตัวแปรตาม) และทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข) การนำนโยบายไปปฏิบัติ และแรงจูงใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (ตัวแปรอิสระ) สรุปได้ดังนี้

1. สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (ตัวแปรตาม) พบว่า ความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติคือการมีชีวิต สังคม และสภาพแวดล้อมที่มีความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน จำแนกเป็นรายด้านได้ 4 ด้าน ได้แก่ (1) การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน (2) การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน (3) การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืนยั่งยืน และ (4) การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

2. สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข) (ตัวแปรอิสระ) พบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (4) ความรู้ และ (5) คุณธรรม

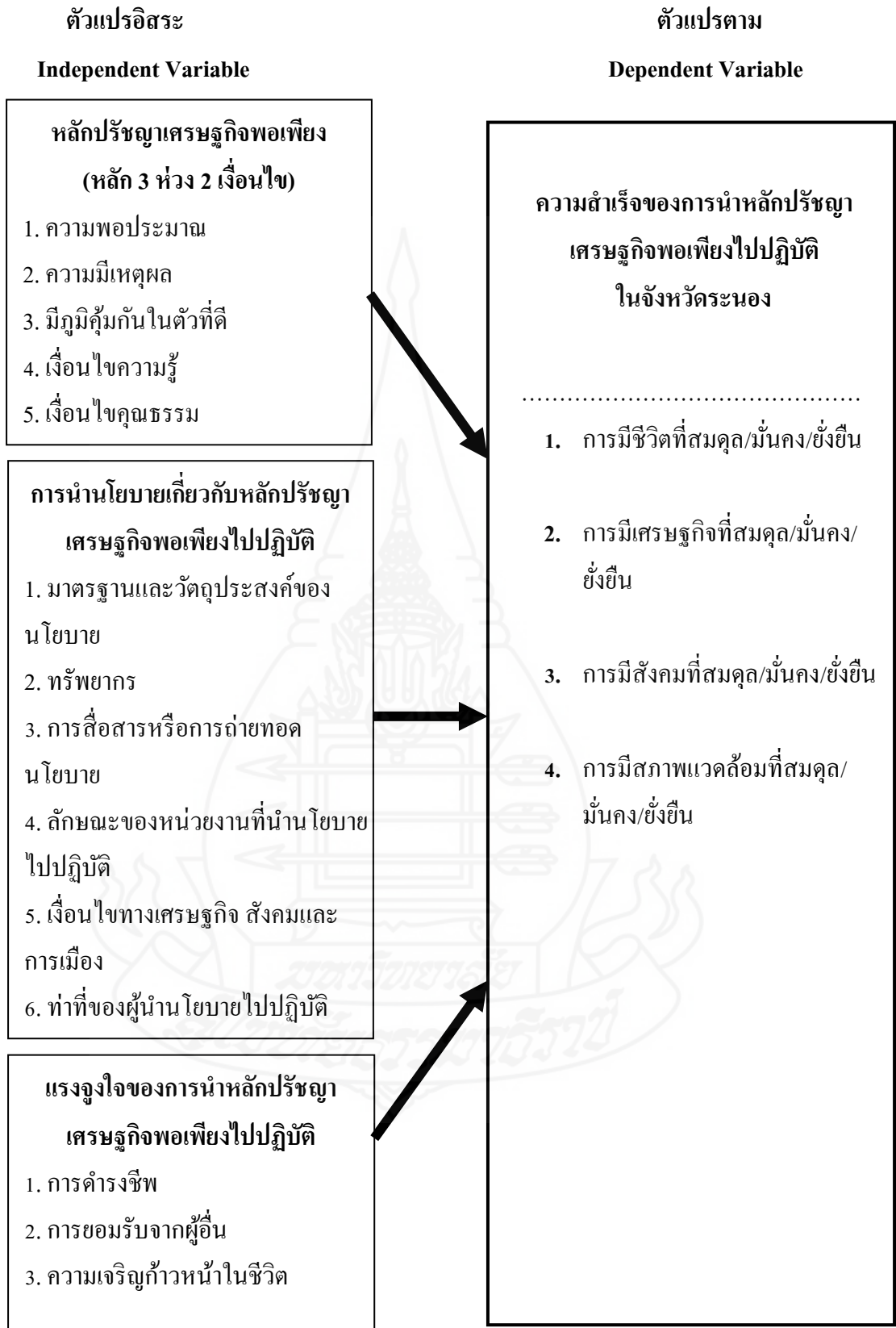
3. สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ตัวแปรอิสระ) พบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติในตัวแบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องมีความสัมพันธ์กันทั้งระดับมหภาคและระดับจุลภาค สรุปตามตัวแบบของโดนัลด์ เอส แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Donald S. Van Meter & Van Horn, 1975 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2548: 127) ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ 6 ตัวแปร ได้แก่ (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ (2) ทรัพยากร (3) การสื่อสารหรือการ

ถ่ายทอดนโยบาย (4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง และ (6) ท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

4. สรุปรายการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (ตัวแปรอิสระ) พบว่า แรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เกิดจากการประยุกต์จากทฤษฎีการจูงใจ อี อาร์ จี ของ อัลเดอร์เฟอร์ ที่มีอยู่ 3 ประการ มาปรับใช้เป็น (1) ความต้องการเพื่อการดำรงชีพ (2) ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น และ (3) ความต้องการความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

สรุปได้ว่า ผลสรุปรายการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้นล้วนมีความเกี่ยวข้องและมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง โดยที่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระองค์ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้นำไปบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 – 11 และรัฐบาลได้นำไปเป็นนโยบายเพื่อนำไปปฏิบัติ โดยอาศัยแรงจูงใจจากความต้องการในการดำรงชีพ การยอมรับจากผู้อื่น และความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของประชาชน เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดระนองได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสำเร็จในชีวิต มีความอยู่ดีกินดี มีสังคมที่เอื้ออาทร เกิดความสมดุลและยั่งยืนแก่สภาพแวดล้อมจนกระทั่งทำให้สามารถแก้ปัญหาความยากจนประชาชนจังหวัดระนองได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงได้นำผลการสรุปตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพที่ 2.15

ภาพที่ 2.15 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง” เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาระดับความสำเร็จและความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ รวมไปถึงศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง และเป็นการศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพื่อให้สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น มีระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาใช้ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยผู้วิจัยใช้แบบการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-experimental Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบตัดขวาง เนื่องจากเป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรจำนวนมากและเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว นำมาผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอของจังหวัดระนองมีจำนวน 5 อำเภอ ซึ่งประกอบด้วย อำเภอเมืองระนอง อำเภอละอุ่น อำเภอกะเปอร์ อำเภอกระบุรี และอำเภอสušขสำราญ เป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 86,838 คน (สำนักบริหารการทะเบียนภาค 8 (สาขาจังหวัดระนอง) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2554: www.phor7.go.th/index.php?name=knowledge&file=readknowledge&id=11, ค้นคืนเมื่อ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2557) และสาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกจังหวัดระนองเนื่องจากจังหวัดระนองเป็นเมืองโบราณที่เก่าแก่ และมีประวัติศาสตร์โบราณคดีที่สำคัญ มีสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม เป็นจังหวัดที่สำคัญทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา เป็นแหล่งอารยธรรมที่รุ่งเรืองมาหลายช่วงอายุคน มีมรดกทางภูมิปัญญา มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับพระราช

คำรัสของพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงให้กลับมาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมพัฒนาชุมชน, 2541) อีกทั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระนอง โดยสำนักงานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดระนอง (www.ranonglocal.go.th) ได้มีการกำหนดพันธกิจเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมือง การปกครอง และความมั่นคง ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และความต้องการของชุมชน จึงส่งผลให้จังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่มีการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัตินโยบาย 4 ปี ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นฐานการพัฒนาประเทศอีกด้วย ดังนั้นจังหวัดระนองจึงเป็นจังหวัดที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้

ประชากรของจังหวัดระนอง จำแนกรายอำเภอ

อำเภอเมืองระนอง 4 ตำบล	อำเภอกระบุรี 6 ตำบล	อำเภอกะเปอร์ 5 ตำบล	อำเภอละอุ่น 5 ตำบล	อำเภอสušสำราญ 2 ตำบล
↓	↓	↓	↓	↓
14 หมู่บ้าน	50 หมู่บ้าน	34 หมู่บ้าน	21 หมู่บ้าน	15 หมู่บ้าน
↓	↓	↓	↓	↓
5,047 ครัวเรือน	12,392 ครัวเรือน	6,464 ครัวเรือน	4,237 ครัวเรือน	3,613 ครัวเรือน

ภาพที่ 3.1 รายละเอียดของประชากรจังหวัดระนอง 5 อำเภอ

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยได้นำประชากรจาก 5 อำเภอ จำนวน 86,838 คน มากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ ทาโรยามานะ (Taro Yamane's, 1967: 398) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน โดยมีวิธีการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ดำเนินการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาวิจัย โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane's ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง
 N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ศึกษา
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (โดยในการศึกษานี้กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

แทนค่าจากสูตร (1)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{86,838}{1 + (86,838)(0.05)^2}$$

$$n = \frac{86,838}{1 + (86,838)(0.0025)}$$

$$n = \frac{86,838}{1 + (217.09)} = \frac{86,838}{(218.09)}$$

$$n = 398.16 \text{ (ปรับเป็น 398 คน)}$$

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

โดยเลือกสุ่มโดยการแยกประชากรออกเป็นแต่ละอำเภอ และในแต่ละชั้นภูมิจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) โดยใช้สูตรเพื่อคำนวณหาจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ จะได้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละอำเภอ ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละอำเภอ} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตัวอย่างเช่น การหาการสุ่มตัวอย่างอำเภอกระบุรีสามารถหาได้ ดังนี้

- ประชากรในอำเภอกระบุรีทั้งหมด เท่ากับ 30,132 คน
- จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมด เท่ากับ 402 คน

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากประชากร} &= \frac{398 \times 30,132}{86,838} \\ &= 138.10 \text{ หรือ } 138 \text{ คน} \end{aligned}$$

ตารางที่ 3.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของจำนวนประชากร

ชื่ออำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. อำเภอเมืองระนอง	14,943	69
2. อำเภอกระบุรี	30,132	138
3. อำเภอกะเปอร์	18,541	85
4. อำเภอละอุ่น	11,034	50
5. อำเภอสุขสำราญ	12,188	56
รวม	86,838	398

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียนภาค 8 (สาขาจังหวัดระนอง) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2554)

ขั้นที่ 3 เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามต้องการในแต่ละอำเภอแล้ว ก็ดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีการทำฉลากรายชื่อประชากรแต่ละอำเภอ ซึ่งตรวจสอบรายชื่อจากการสำมะโนประชากร แล้วดำเนินการจับฉลากรายชื่อให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ หลังจากนั้นแบบสอบถามไปแจกตามรายชื่อดังกล่าว กรณีกลุ่มตัวอย่างตามลำดับรายชื่อที่จับได้เป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ผู้วิจัยจะเลือกลำดับต่อไปเป็นกลุ่มตัวอย่างแทน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัย “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง” ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งจะมีคำถามในลักษณะปลายปิดและปลายเปิด และการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 แบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสอบถามประชาชนที่เป็นตัวแทนของแต่ละอำเภอ แบ่งลักษณะของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklists) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Close-end) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และภูมิฐานะเป็นราษฎร หรือที่พักในอำเภอที่อยู่ในจังหวัดระนอง

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน และการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ (1) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ คือ 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn) ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ททรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และ (3) แรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ที่เรียกว่า ทฤษฎีอีอาร์จี (ERG) ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามในนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ โดยคำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert's Seale ซึ่งทำการแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง น้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง มาก

ระดับที่ 5 หมายถึง มากที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะของความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-end)

สำหรับ โครงสร้างและรายละเอียดแบบสอบถาม ได้กำหนดตัวบ่งชี้ตัวแปร และข้อคำถามต่าง ๆ สรุปได้ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
ตัวแปรอิสระ		
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
(3 หัวง 2 เงื่อนไข)		
ความพอประมาณ	1. การใช้จ่ายใช้สอยตามความจำเป็น	ตอนที่ 3 ข้อ ข.1.1
	2. ความเป็นอยู่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้	ตอนที่ 3 ข้อ ข.1.2
	3. การมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้	ตอนที่ 3 ข้อ ข.1.3
	4. การนำวัสดุเหลือใช้มาทำเครื่องใช้ เช่น สบู่ ยาสระผม น้ำยาซักผ้า เป็นต้น เพื่ออุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน	ตอนที่ 3 ข้อ ข.1.4
	5. การลงทุนทำการเกษตรตามกำลังและฐานะ	ตอนที่ 3 ข้อ ข.1.5
ความมีเหตุผล	1. การใช้จ่ายด้วยความรอบคอบ และมีเหตุผล	ตอนที่ 3 ข้อ ข.2.1
	2. การดำรงชีวิตโดยการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	ตอนที่ 3 ข้อ
	3. มีการพิจารณาโดยอาศัยเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการตัดสินใจ	ตอนที่ 3 ข้อ ข.2.3

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	4. การจัดแบ่งรายได้ออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค เงิน ออม และเงินฉุกเฉิน เป็นต้น	ตอนที่ 3 ข้อ ข.2.4
	5. การเลือกซื้อสินค้าที่คุณภาพและความ คุ้มค่ามากกว่าชื่อเสียงและความนิยม	ตอนที่ 3 ข้อ ข.2.5
มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	1. การเก็บออมเงินจากรายรับทั้งหมด	ตอนที่ 3 ข้อ ข.3.1
	2. การแบ่งเงินไว้ใช้ยามเจ็บป่วยหรือใช้ ยามฉุกเฉิน	ตอนที่ 3 ข้อ ข.3.2
	3. การแบ่งเงินเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของตน	ตอนที่ 3 ข้อ ข.3.3
	4. การเตรียมตัวเพื่อสร้างความพร้อมรับ ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	ตอนที่ 3 ข้อ ข.3.4
เงื่อนไขความรู้	1. การมีความรู้และเข้าใจถึงหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ข.4.1
	2. การหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของ ตนเองอยู่เสมอ	ตอนที่ 3 ข้อ ข.4.2
	3. การนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ มาประกอบการวางแผนการทำงานใน อาชีพ	ตอนที่ 3 ข้อ ข.4.3
	4. การผสมผสานความรู้แขนงต่าง ๆ ที่ หลากหลายเข้ากับอาชีพและการ ดำรงชีวิต	ตอนที่ 3 ข้อ ข.4.4
	5. การค้นคว้าหาความรู้จากการอ่าน หนังสือ หรือถามไถ่ผู้รู้เสมอ	ตอนที่ 3 ข้อ ข.4.5

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
เงื่อนไขคุณธรรม	1. การดำเนินชีวิตอยู่บนข้อสัจธรรมต่อตนเอง สังคม และอาชีพ	ตอนที่ 3 ข้อ ข.5.1
	2. การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยหลักทางสายกลาง	ตอนที่ 3 ข้อ ข.5.2
	3. ความมานะบากบั่นทำงานในอาชีพ	ตอนที่ 3 ข้อ ข.5.3
	4. การใช้สติและปัญญาในการดำเนินชีวิต	ตอนที่ 3 ข้อ ข.5.4
ตัวแปรอิสระ		
การนำนโยบายไปปฏิบัติ		
ด้านมาตรฐานและ วัตถุประสงค์ของนโยบาย	1. หลักความพอประมาณของนโยบาย เศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	ตอนที่ 3 ข้อ ค.1.1
	2. หลักความมีเหตุผลของนโยบาย เศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	ตอนที่ 3 ข้อ ค.1.2
	3. หลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของนโยบาย เศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	ตอนที่ 3 ข้อ ค.1.3
	4. หลักความรู้ของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	ตอนที่ 3 ข้อ ค.1.4
	5. หลักคุณธรรมของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	ตอนที่ 3 ข้อ ค.1.5
	6. ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมีการแปลงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม	ตอนที่ 3 ข้อ ค.1.6

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
ด้านทรัพยากร	1.หน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรรและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.2.1
	2.หน่วยงานภาครัฐมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาย่อมเยาให้แก่ประชาชนไว้ซื้อเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือน	ตอนที่ 3 ข้อ ค.2.2
	3.ชุมชนมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	ตอนที่ 3 ข้อ ค.2.3
	4.การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างพอเหมาะพอดีและเกิดประโยชน์สูงสุด	ตอนที่ 3 ข้อ ค.2.4
	5.การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผสมผสานกับภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน	ตอนที่ 3 ข้อ ค.2.5
ด้านการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย	1.หน่วยงานภาครัฐมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน	ตอนที่ 3 ข้อ ค.3.1
	2.หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นมีโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.3.2
	3. ชุมชนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	ตอนที่ 3 ข้อ ค.3.3
	4.ชุมชนมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.3.4

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
ด้านลักษณะของหน่วยงานที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ	1. ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและความ กระตือรือร้นในการผลักดัน/ขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.4.1
	2. ผู้นำชุมชนมีศักยภาพในการดำเนิน กิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.4.2
	3. กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่ดำเนินตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเข้มแข็ง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.4.3
	4. กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนมีศักยภาพในการ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.4.4
ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	1. สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันช่วย กระตุ้นให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาปฏิบัติ	ตอนที่ 3 ข้อ ค.5.1
	2. สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านช่วยให้ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.5.2
	3. ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญและ สนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาปฏิบัติ	ตอนที่ 3 ข้อ ค.5.3
	4. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตาม นโยบายของภาครัฐสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม และสังคม	ตอนที่ 3 ข้อ ค.5.4
ด้านท่าทีของผู้นำนโยบาย ไปปฏิบัติ	1. ผู้นำในชุมชนมีทักษะและความเข้าใจ ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ	ตอนที่ 3 ข้อ ค.6.1
	2. ผู้ใหญ่บ้านมีการขับเคลื่อนหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างเอา จริงเอียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.6.2

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	3.ผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	ตอนที่ 3 ข้อ ค.6.3
	4.ผู้ใหญ่บ้านสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ตอนที่ 3 ข้อ ค.6.4
ตัวแปรอิสระ	1.เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมและสามารถพึ่งพาตนเองได้	ตอนที่ 3 ข้อ ง.1.1
แรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	2.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น	ตอนที่ 3 ข้อ ง.1.2
ด้านการดำรงชีพ	3.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติสามารถลดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนได้	ตอนที่ 3 ข้อ ง.1.3
	4.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น	ตอนที่ 3 ข้อ ง.1.4
	5.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น	ตอนที่ 3 ข้อ ง.1.5
ด้านการยอมรับจากผู้อื่น	1.เมื่อเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ท่านปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้วย	ตอนที่ 3 ข้อ ง.2.1
	2.หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและอบอุ่นขึ้น	ตอนที่ 3 ข้อ ง.2.2

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	3.เมื่อปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดความภูมิใจ	ตอนที่ 3 ข้อ ง.2.3
	4.จากการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนเป็นชุมชนที่เอื้อเพื่อพ่อแม่และเอื้ออาทรกันระหว่างสมาชิกในชุมชน	ตอนที่ 3 ข้อ ง.2.4.
	5.การแลกเปลี่ยนทางความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างสมาชิกในชุมชน	ตอนที่ 3 ข้อ ง.2.5.
ด้านความเจริญก้าวหน้าในชีวิต	1.เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าขึ้น	ตอนที่ 3 ข้อ ง.3.1
	2.เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีฐานะที่มั่นคงขึ้น	ตอนที่ 3 ข้อ ง.3.2
	3.หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเจริญก้าวหน้าและมั่งคั่งขึ้น	ตอนที่ 3 ข้อ ง.3.3
	4.หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีและยั่งยืนขึ้น	ตอนที่ 3 ข้อ ง.3.4.
ตัวแปรตาม ระดับความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ		
การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	1.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้	ตอนที่ 2 ข้อ ก.1.1
	2.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้สามารถพึ่งตนเองได้	ตอนที่ 2 ข้อ ก.1.2

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	3.หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและมั่นคงขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.1.3
	4.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ใช้ชีวิตโดยคำนึงถึงหลักเหตุและผลขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.1.4.
	5.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้มีความสุขจากการดำรงชีวิตแบบพอเพียง	ตอนที่ 2 ข้อ ก.1.5
การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	1.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้มีการประหยัดค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.2.1
	2.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.2.2.
	3.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจได้	ตอนที่ 2 ข้อ ก.2.3
	4.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ใช้เงินอย่างมีเหตุผล	ตอนที่ 2 ข้อ ก.2.4
	5.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้มีการออมเงิน	ตอนที่ 2 ข้อ ก.2.5
การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	1.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้	ตอนที่ 2 ข้อ ก.3.1
	2.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.3.2

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	3.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนมีความผูกพันกันขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.3.3
	4.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือเกื้อกูลกันขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.3.4
	5.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.3.5
	6.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนของท่านเป็นชุมชนที่มีระเบียบเรียบร้อยและมั่นคงมากขึ้นในระดับใด	ตอนที่ 2 ข้อ ก.3.6
การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/ มั่นคง/ยั่งยืน	1.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุล	ตอนที่ 2 ข้อ ก.4.1
	2.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมมากขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.4.2
	3.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้สภาพแวดล้อมในชุมชนสามารถอยู่อย่างยั่งยืนขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.4.3
	4.การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนพร้อมรับผลกระทบที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติมากขึ้น	ตอนที่ 2 ข้อ ก.4.4

จากผลวิเคราะห์ทั้งหมดข้างต้นจึงถือว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และพร้อมที่จะนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.1.2 แบบสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยยังเลือกใช้เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์นายอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายของจังหวัดระนอง (ภาคผนวก ข) เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและแนวทางพัฒนา และข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จากนั้นนำมาสังเคราะห์ เรียบเรียง พร้อมทั้งได้จัดลำดับความสำคัญเชิงเนื้อหา โดยยึดสาระสำคัญจากจำนวนของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหลัก และทำตารางสรุปสาระสำคัญการประเมินสภาพแวดล้อมของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองจากบทสัมภาษณ์ในประเด็นจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง โดยอาศัยตาราง ทาวส์ แมททริก (TOWS Matrix) ในการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงรับ/เชิงป้องกัน (ST Strategy) กลยุทธ์เชิงปรับ/เชิงพัฒนา (WO Strategy) กลยุทธ์เชิงเปลี่ยน/เชิงประคองตัว (WT Strategy) และผู้วิจัยได้นำจุดอ่อนวิเคราะห์ในเชิงประเด็นปัญหาและจัดระบบโดยใช้แผนภูมิแก๊งปลา ซึ่งทำให้เห็นประเด็นปัญหาจากเล็กไปหาใหญ่ เพื่อใช้ประกอบในการสังเคราะห์จนได้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

3.2 การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาวิจัย ไปทำการทดสอบความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability)

3.2.1 การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้หรือไม่ดังตารางที่ 3.2 ที่ได้กล่าวข้างต้น จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมานำไปปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนที่จะดำเนินการขั้นต่อไป

3.2.2 การหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) หรือทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย จำนวน 30 ราย หลังจากนั้น นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความ

สมบูรณ์ และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha method) โดยวิธีของ Cronbach's alpha ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้กับเครื่องมือ หรือแบบสอบถามที่ทุกข้อคำถามไม่ใช่แค่ 0 และ 1 เท่านั้น แต่เป็นคำตอบประเภทให้คะแนนตามลำดับ (Rating scale) ซึ่งคำนวณตามสูตรต้องได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ไม่น้อยกว่า 0.75 หรือคิดเป็น 75% (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 215) ตามสูตรคำนวณดังต่อไปนี้

$$\alpha \text{ หรือ } r_\alpha = \frac{n}{n-1} \left(\frac{1 - \sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α หรือ r_α = ค่าความเชื่อถือได้
 n = จำนวนข้อคำถาม
 S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของคำถามข้อที่ 1
 S^2 = ค่าแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

ทั้งนี้เมื่อคำนวณตามสูตรดังกล่าวแล้วได้ผลวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรต่าง ๆ ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.90 การนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.94 และแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.94 และตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.94 ผู้วิจัยขอแสดงตารางข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่จำแนกตามตัวแปร ดังนี้

ตารางที่ 3.3 สัมประสิทธิ์แอลฟาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ตัวแปรอิสระ	
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.90
การนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	0.94
แรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	0.94

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
<u>ตัวแปรตาม</u>	
ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติใน จังหวัดระนอง	0.94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลในส่วนนี้ได้มาจากแบบสอบถาม และการตอบแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1.1 ประสานงานไปยังหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด และนายอำเภอในจังหวัดระนอง ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 47 จังหวัดระนอง เป็นต้น เพื่อขอข้อมูลและความร่วมมือประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

4.1.2 ประสานงานไปยัง ผู้นำชุมชนในระดับอำเภอของจังหวัดระนอง และผู้ใหญ่บ้านเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยและเก็บข้อมูล

4.1.3 ผู้วิจัยและทีมงานดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้แก่ประชาชนแต่ละคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยติดตามเก็บแบบสอบถามทุกระยะ 7 วัน จนกระทั่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบ จำนวน 398 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งในแบบสอบถามจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะ คือ

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

การดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแบบเลือกตอบจากแบบสอบถามต่าง ๆ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะมีคำตอบไว้ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งจะเป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของกลุ่ม

ตัวอย่าง โดยกำหนดระดับความคิดเห็นไว้ 5 ระดับ กล่าวคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งจะเป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดระดับความคิดเห็นไว้ 5 ระดับ กล่าวคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามปลายเปิด อยู่ในส่วนที่ 4 ของแบบสอบถาม และเพิ่มความเป็นรูปธรรมมากขึ้น ด้วยการสัมภาษณ์นายอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในจังหวัดระนองจาก 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระนอง อำเภอกระบุรี อำเภอกะเปอร์ อำเภอละอุ่น และอำเภอสุขสำราญ

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ และการส่งเสริมให้มีนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ ให้มากขึ้น รวมถึงการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผลงานของหน่วยงานต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

5.1.1 การวิเคราะห์สถิติพรรณนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ให้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อพรรณนาเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารวมถึงใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อพรรณนาตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยมีเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

ผู้วิจัยรวบรวมคะแนนทั้งหมด เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยการอ้างอิงเกณฑ์ ซึ่งแบ่งระดับ ออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้วิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของคะแนนแต่ละช่วง} &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนช่วงชั้น} \\ \text{แทนค่า} &= (5-1) / 5 \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 5.00 เท่ากับ ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.40 – 4.19 เท่ากับ ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.60 – 3.39 เท่ากับ ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.80 – 2.59 เท่ากับ ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.79 เท่ากับ ระดับน้อยที่สุด

5.1.2 การวิเคราะห์สถิติอนุมาน นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1) การทดสอบสมมติฐานเรื่องความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองมีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ t-test

2) การทดสอบสมมติฐานเรื่องความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test

3) การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากปัจจัย 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ คือ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความรู้ และคุณธรรม (2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn) และ (3) แรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ที่เรียกว่า ทฤษฎีอีอาร์จี (ERG) มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น

5.2.1 วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT มาใช้กับการสัมภาษณ์นายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมายในจังหวัดระนอง จำนวน 5 อำเภอ

5.2.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางอุปนัย (Inductive Analysis) นำผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของ

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองจากการจดบันทึกมาสังเคราะห์เชิงเนื้อหา พร้อมนำเสนอในรูปแบบการเขียนบรรยายความเรียง โดยแยกแยะออกมาเป็นประเด็น เพื่อหาข้อสรุปร่วมในการเสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพื่อให้สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

6. ระยะเวลาการวิจัย

ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนพฤษภาคม 2557 – ถึงเดือนมิถุนายน 2558

ตารางที่ 3.4 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาการทำวิจัย (เดือน)														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1. ศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	←————→														
2. สร้างเครื่องมือและทดลองใช้						←————→									
3. เก็บรวบรวมข้อมูล						←————→									
4. วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล										←————→					
5. สรุปและจัดทำรายงาน													←————→		

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

4.1 ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

4.2 ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน

4.3 ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค SWOT ที่ได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในจังหวัดระนอง จำนวน 5 อำเภอ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน (4) อาชีพปัจจุบัน (5) รายได้ต่อเดือน (6) จำนวนสมาชิก

ในครอบครัว (7) ระยะเวลาที่ท่านได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และ (8) ภูมิฐานะทะเบียนราษฎรหรือที่พักในอำเภอที่อยู่ในจังหวัดระนอง ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

(n = 398)		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	132	33.2
หญิง	266	66.8
2. อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	12	3.0
21-30 ปี	55	13.8
31-40 ปี	115	28.9
41-50 ปี	115	28.9
มากกว่า 50 ปี	101	25.4
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่า ป.4	46	11.6
ป.4-ม.6 หรือเทียบเท่า	292	73.4
ปวส. หรือเทียบเท่า	26	6.5
ปริญญาตรี	30	7.5
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.0
4. อาชีพปัจจุบัน		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	20	5.0
เกษตรกร	272	68.3
พนักงาน/เจ้าหน้าที่บริษัท	10	2.5
อาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป	46	11.6
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	37	9.3
อื่น ๆ	13	3.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n = 398)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	78	19.6
5,000-10,000 บาท	182	45.7
10,001-15,000 บาท	78	19.6
15,001-20,000 บาท	22	5.5
20,001-25,000 บาท	21	5.3
25,001-30,000 บาท	8	2.0
มากกว่า 30,000 บาท	9	2.3
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-2 คน	73	18.3
3-5 คน	275	69.1
6-10 คน	47	11.8
มากกว่า 10 คนขึ้นไป	3	0.8
7. ระยะเวลาที่ท่านได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ		
น้อยกว่า 5 ปี	150	37.7
5-10 ปี	188	47.2
10 ปีขึ้นไป	60	15.1
8. ภูมิลำเนาทะเบียนราษฎร์ หรือที่พักในอำเภอที่อยู่ในจังหวัดระนอง		
อำเภอเมืองระนอง	69	17.3
อำเภอกระบุรี	138	34.7
อำเภอกะเปอร์	85	21.4
อำเภอละอุ่น	50	12.6
อำเภอสุขสำราญ	56	14.1

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 266 คน (ร้อยละ 66.8) มีอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี อย่างละเท่ากัน จำนวน 115 คน (ร้อยละ 28.9) สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 292 คน (ร้อยละ 73.4) มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 272 คน (ร้อยละ 68.3) มีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท จำนวน 182 คน (ร้อยละ 45.7) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน จำนวน 275 คน (ร้อยละ 69.1) ใช้เวลาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ 5-10 ปี จำนวน 188 คน (ร้อยละ 47.2) และมีภูมิฐานะทะเบียนราษฎร หรือที่พักในอำเภอกระบุรี จำนวน 138 คน (ร้อยละ 34.7)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง (ตัวแปรตาม) ได้แก่ การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน และการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน สามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ความคิดเห็นที่มีต่อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	การจัดลำดับ
1 การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	3.87	0.62	มาก	1
2 การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	3.75	0.63	มาก	3
3 การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	3.70	0.59	มาก	4
4 การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	3.81	0.65	มาก	2
รวม	3.78	0.54	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อจำแนก

เป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 รองลงมา ได้แก่ การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และการมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ตามลำดับ

เมื่อนำระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติแล้วช่วยทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีและมั่นคงโดยคำนึงถึงหลักเหตุและผล และมีความสุขจากการดำรงชีวิตแบบพอเพียง ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

ความคิดเห็นที่มีต่อการมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	การจัดลำดับ
1 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ท่านสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ดีมากน้อยเพียงใด	3.77	0.81	มาก	5
2 ท่านคิดว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านสามารถพึ่งตนเองได้มากน้อยเพียงใด	3.88	0.74	มาก	2
3 ท่านคิดว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและมั่นคงขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.86	0.75	มาก	4
4 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านใช้ชีวิตโดยคำนึงถึงหลักเหตุและผลขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.87	0.81	มาก	3
5 ท่านคิดว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านมีความสุขจากการดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากน้อยเพียงใด	4.01	0.77	มาก	1

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวมีความสุขจากการดำรงชีวิตแบบพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 รองลงมา ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวใช้ชีวิตโดยคำนึงถึงหลักเหตุและผลในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและมั่นคงขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ตามลำดับ

เมื่อนำระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติทำให้ครอบครัวประหยัดค่าใช้จ่าย มีรายได้เสริม ใช้เงินอย่างมีเหตุมีผลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ จนทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

ความคิดเห็นที่มีต่อ การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านมีการประหยัดค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.91	0.81	มาก	1
2 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.62	0.79	มาก	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	ความคิดเห็นที่มีต่อ การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
3	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านมีความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจได้ดีมากขึ้นเพียงใด	3.79	0.78	มาก	3
4	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านใช้เงินอย่างมีเหตุผลตามสมควรมากขึ้นในระดับใด	3.81	0.82	มาก	2
5	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านมีการออมเงินเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.63	0.82	มาก	4

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวมีการประหยัดค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 รองลงมา ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวใช้เงินอย่างมีเหตุผลตามสมควรมากขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวมีความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวมีการออมเงินเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ตามลำดับ

เมื่อนำระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติทำให้ชุมชนปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและมีความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น คนในชุมชนมีสัมพันธภาพและความผูกพันที่ดีต่อกัน

มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้น และเป็นชุมชนที่มีระเบียบเรียบร้อยและมั่นคงมากขึ้น ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

ความคิดเห็นที่มีต่อการมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	การจัดลำดับ
1 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนของท่านสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดีขึ้นเล็กน้อยเพียงใด	3.67	0.73	มาก	4
2 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนของท่านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันขึ้นเล็กน้อยเพียงใด	3.75	0.79	มาก	2
3 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนของท่านมีความผูกพันกันเพิ่มขึ้นเพียงใด	3.76	0.78	มาก	1
4 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนของท่านมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้นในระดับใด	3.73	0.79	มาก	3
5 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนของท่านมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ดีเล็กน้อยเพียงใด	3.62	0.78	มาก	6
6 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนของท่านเป็นชุมชนที่มีระเบียบเรียบร้อยและมั่นคงมากขึ้นในระดับใด	3.67	0.81	มาก	5

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนมีความผูกพันกันเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 รองลงมาได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดีขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนเป็นชุมชนที่มีระเบียบเรียบร้อยและมั่นคงมากขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ตามลำดับ

เมื่อนำระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติทำให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม จึงทำให้สามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุลและยั่งยืน อีกทั้งช่วยให้ชุมชนพร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติได้มากขึ้น ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

ความคิดเห็นที่มีต่อ การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนของท่านสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุลในระดับใด	3.86	0.81	มาก	2
2 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนของท่านร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมมากขึ้นเพียงใด	3.92	0.83	มาก	1
3 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้สภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านสามารถอยู่อย่างยั่งยืนขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.85	0.78	มาก	3
4 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้ชุมชนของท่านเป็นชุมชนที่มีพร้อมรับผลกระทบที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติมากขึ้นเพียงใด	3.65	0.85	มาก	4

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ด้านการมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 รองลงมา ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้คนในชุมชนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุลในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้สภาพแวดล้อมในชุมชนสามารถอยู่อย่างยั่งยืนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติช่วยให้

ชุมชนเป็นชุมชนที่มีพร้อมรับผลกระทบที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง (ตัวแปรอิสระ) ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ การนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นรายปัจจัยได้ดังต่อไปนี้

3.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ดังตารางที่ 4.7-4.12 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

	ความคิดเห็นที่มีต่อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	การจัดลำดับ
1	ความพอประมาณ	3.47	0.66	มาก	4
2	ความมีเหตุผล	3.75	0.68	มาก	2
3	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	3.41	0.72	มาก	5
4	เงื่อนไขความรู้	3.65	0.71	มาก	3
5	เงื่อนไขคุณธรรม	4.04	0.73	มาก	1
	รวม	3.66	0.59	มาก	-

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตาม

ค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ เงื่อนไขคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 รองลงมา ได้แก่ ความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เงื่อนไขความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความพอประมาณ มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการรู้จักจ่ายใช้สอยตามความจำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน มีการบริโภคและการผลิตในระดับพอดี รวมไปถึงการรู้จักนำวัสดุที่มีอยู่มาทำเครื่องอุปโภค-บริโภคไว้ใช้เองในครัวเรือนด้วย ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความพอประมาณ

ความคิดเห็นที่มีต่อ ความพอประมาณ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1 ท่านมีการจ่ายใช้สอยตามความจำเป็น เป็นมากน้อยเพียงใด	3.68	0.79	มาก	2
2 ท่านมีความเป็นอยู่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ มากน้อยเพียงใด	3.80	0.82	มาก	1
3 ครอบครัวของท่านมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับ รายได้ที่หามาเพียงใด	3.46	0.87	มาก	3
4 ครอบครัวของท่านมีการนำวัสดุเหลือใช้มา ทำเครื่องใช้ เช่น สบู่ ยาสระผม น้ำยาซักผ้า เป็นต้น เพื่ออุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน	3.00	1.15	ปานกลาง	5
5 จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการเกษตรทำให้ท่านมี การลงทุนทำการเกษตรตามกำลังและฐานะ มากน้อยเพียงใด	3.41	0.84	มาก	4

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความพอประมาณ เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ มีความเป็นอยู่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 รองลงมา ได้แก่

มีการจับจ่ายใช้สอยตามความจำเป็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ครอบครัวมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ที่หามาได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการเกษตรทำให้มีการลงทุนทำการเกษตรตามกำลังและฐานะในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และครอบครัวมีการนำวัสดุเหลือใช้มาทำเครื่องใช้ เช่น สบู่ ยาสระผม น้ำยาซักผ้า เป็นต้น เพื่ออุปโภคบริโภคภายในครัวเรือนในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความมีเหตุผล มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ เช่น มีการจัดแบ่งรายได้ออกเป็น ส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค เงินออม และเงินฉุกเฉิน มีการตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยความรอบคอบ และมีเหตุผลเสมอ มีการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพและคุ้มค่ามากกว่ามีชื่อเสียง ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความมีเหตุผล

	ความคิดเห็นที่มีต่อ ความมีเหตุผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1	ท่านใช้จ่ายด้วยความรอบคอบ และมีเหตุผล มากน้อยเพียงใด	3.81	0.83	มาก	2
2	ท่านดำรงชีวิตโดยการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น อย่างรอบคอบมากน้อยเพียงใด	3.82	0.82	มาก	1
3	ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของท่านมักมี การพิจารณาโดยอาศัยเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องมา ประกอบการตัดสินใจมากน้อยเพียงใด	3.80	0.84	มาก	3
4	ท่านมีการจัดแบ่งรายได้ออกเป็น ส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค เงินออม และ เงินฉุกเฉิน เป็นต้น	3.59	0.91	มาก	5
5	สมาชิกในครอบครัวของท่านมีการเลือกซื้อ สินค้าที่คุณภาพและความคุ้มค่ามากกว่าชื่อเสียง และความนิยมมากน้อยเพียงใด	3.72	0.88	มาก	4

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความมีเหตุผล เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ดำรงชีวิตโดยการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมา ได้แก่ ใช้จ่ายด้วยความรอบคอบ และมีเหตุผลในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มักมีการพิจารณาโดยอาศัยเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการตัดสินใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 สมาชิกในครอบครัวมีการเลือกซื้อสินค้าที่คุณภาพและความคุ้มค่ามากกว่าชื่อเสียงและความนิยมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 และมีการจัดแบ่งรายได้ออกเป็น ส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค เงินออม และเงินฉุกเฉินในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เช่น มีการเก็บออมเงินไว้ส่วนหนึ่งจากรายรับทั้งหมด มีการแบ่งเงินไว้ใช้ยามเจ็บป่วยหรือใช้ยามฉุกเฉิน มีการแบ่งเงินไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตน มีการเตรียมตัวเพื่อสร้างความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

	ความคิดเห็นที่มีต่อ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1	ท่านมีการเก็บออมเงินไว้มากน้อยเพียงใดจากรายรับทั้งหมด	3.37	0.87	ปานกลาง	2
2	ท่านมีการแบ่งเงินไว้ใช้ยามเจ็บป่วยหรือใช้ยามฉุกเฉินมากน้อยเพียงใด	3.37	0.88	ปานกลาง	3
3	ท่านมีการแบ่งเงินไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนมากน้อยเพียงใด	3.36	0.84	ปานกลาง	4
4	ท่านมีการเตรียมตัวเพื่อสร้างความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	3.55	0.91	มาก	1

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้ คือ มีการเตรียมตัวเพื่อสร้างความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 รองลงมา ได้แก่ มีการเก็บออมเงินไว้จากรายรับทั้งหมดในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 มีการแบ่งเงินไว้ใช้ยามเจ็บป่วยหรือใช้ยามฉุกเฉินในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และมีการแบ่งเงินไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขความรู้ มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อใช้ความรู้ที่ได้มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันกับการวางแผนอย่างระมัดระวังในชั้นปฏิบัติ เช่น มีการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านหนังสือ มีความรู้ความเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขความรู้

ความคิดเห็นที่มีต่อ เงื่อนไขความรู้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1 ท่านคิดว่าสมาชิกในครัวเรือนของท่านมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.60	0.90	มาก	4
2 ท่านมีความตื่นตัวในการหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ	3.76	0.86	มาก	1
3 ท่านมีการนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ มาประกอบการทำงานในอาชีพของท่าน	3.67	0.87	มาก	3
4 ท่านมีการผสมผสานความรู้แขนงต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายเข้ากับอาชีพและการดำรงชีวิตของท่าน	3.58	0.84	มาก	5
5 เมื่อพบปัญหาท่านมักค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านหนังสือ หรือถามไถ่ผู้รู้เสมอ	3.69	0.90	มาก	2

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขความรู้ เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ มีความตื่นตัวในการหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 รองลงมา ได้แก่ เมื่อพบปัญหามีการค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านหนังสือ หรือถามไถ่ผู้รู้เสมอในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 มีการนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ มาประกอบการวางแผนการทำงานในอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 คิดว่าสมาชิกในครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และมีการผสมผสานความรู้แขนงต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายเข้ากับอาชีพและการดำรงชีวิตของท่านในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการมีความตระหนักในคุณธรรม ความอดทน ความมานะ ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตบนความซื่อตรงและซื่อสัตย์ต่อตนเอง สังคม และอาชีพ และตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยหลักศาสนา ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

ความคิดเห็นที่มีต่อ เงื่อนไขคุณธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1 ท่านมีการดำเนินชีวิตอยู่บนซื่อสัตย์ต่อตนเอง สังคม และอาชีพมากนักน้อยเพียงใด	4.07	0.85	มาก	2
2 ท่านมีหลักการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัย หลักศาสนามากน้อยเพียงใด	3.94	0.88	มาก	4
3 ท่านมีความมานะบากบั่นทำงานในอาชีพมาก น้อยเพียงใด	4.06	0.86	มาก	3
4 ท่านใช้สติและปัญญาในการดำเนินชีวิตเสมอ	4.09	0.81	มาก	1

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ใช้สติและปัญญาในการดำเนินชีวิตเสมอในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 รองลงมา ได้แก่

มีการดำเนินชีวิตอยู่บนเชื้อสัจธรรมต่อตนเอง สังคม และอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 มีความมานะบากบั่นทำงานในอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และมีหลักการตัดสินใจ ปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยหลักศาสนาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ตามลำดับ

3.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ดังตารางที่ 4.13-4.19 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ความคิดเห็นที่มีต่อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	การจัดลำดับ
1 มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	3.75	0.72	มาก	1
2 ทรัพยากร	3.39	0.74	ปานกลาง	6
3 การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย	3.45	0.81	มาก	5
4 ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	3.56	0.79	มาก	4
5 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	3.66	0.71	มาก	2
6 ท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	3.66	0.79	มาก	3
รวม	3.58	0.66	มาก	-

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 รองลงมา ได้แก่ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของส่วนท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับนโยบายส่วนกลาง ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมีมาตรการในการกระตุ้นเพื่อส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีการประเมินผลที่รัดกุมและมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ความคิดเห็นที่มีต่อ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1 ท่านคิดว่าหลักความพอประมาณของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด	3.85	0.85	มาก	1
2 ท่านคิดว่าหลักความมีเหตุผลของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด	3.81	0.91	มาก	3
3 ท่านคิดว่าหลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด	3.81	0.84	มาก	2
4 ท่านคิดว่าหลักความรู้ของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด	3.73	0.88	มาก	5
5 ท่านคิดว่าหลักคุณธรรมของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด	3.80	0.89	มาก	4
6 ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมีการแปลงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด	3.51	0.91	มาก	6

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ หลักความพอประมาณของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมา ได้แก่ หลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 หลักความมีเหตุผลของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 หลักคุณธรรมของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 หลักความรู้ของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมีการแปลงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร มาวิเคราะห์หาละเอียดเกี่ยวกับการที่หน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรร และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ และมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาข่อมเยาให้แก่ประชาชนไว้ซื้อเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือนที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร

	ความคิดเห็นที่มีต่อ ทรัพยากร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1	หน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรรและสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่นำมาใช้ ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.32	0.96	ปานกลาง	4
2	หน่วยงานภาครัฐมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคา ข่อมเยาให้แก่ประชาชนไว้ซื้อเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือน	3.15	0.99	ปานกลาง	5

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ความคิดเห็นที่มีต่อ ทรัพยากร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
3 ชุมชนของท่านมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.43	0.89	มาก	3
4 ท่านใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างพอเหมาะพอดีและเกิดประโยชน์สูงสุดมากน้อยเพียงใด	3.60	0.86	มาก	1
5 ท่านสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผสมผสานกับภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.49	0.89	มาก	2

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างพอเหมาะพอดีและเกิดประโยชน์สูงสุดในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 รองลงมา ได้แก่ สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผสมผสานกับภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ชุมชนของมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 หน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรรและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 และหน่วยงานภาครัฐมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาข่อมมาให้แก่ประชาชนไว้ซื้อเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือนในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการที่หน่วยงานภาครัฐมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน มีโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและน่าสนใจ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย

	ความคิดเห็นที่มีต่อ การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1	หน่วยงานภาครัฐมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนมากน้อยเพียงใด	3.43	0.96	มาก	3
2	หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นของท่านมีโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.39	0.95	ปานกลาง	4
3	ในชุมชนของท่านมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด	3.52	0.95	มาก	1
4	ในชุมชนของท่านมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.49	0.92	มาก	2

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ในชุมชนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 รองลงมา ได้แก่ ในชุมชนมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 หน่วยงานภาครัฐมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 และหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นมีโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับ โครงสร้างและวิธีการบริหารของหน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีความเข้มแข็ง และศักยภาพของบุคลากร รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กรมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบในการสนับสนุนให้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบผลสำเร็จ ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

	ความคิดเห็นที่มีต่อ ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1	ผู้นำชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งและความกระตือรือร้นในการผลักดัน/ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.67	0.93	มาก	1
2	ผู้นำชุมชนของท่านมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.59	0.93	มาก	2
3	กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่ดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเข้มแข็งมากน้อยเพียงใด	3.51	0.87	มาก	3
4	กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนมีศักยภาพในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.50	0.89	มาก	4

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและความกระตือรือร้นในการผลักดัน/ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมา ได้แก่ ผู้นำชุมชนมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่ดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเข้มแข็งในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนมีศักยภาพในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการที่หน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีแผนรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างดี ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ความคิดเห็นที่มีต่อ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1 สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ครอบครัวของท่านสนใจที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด	3.73	0.86	มาก	1
2 สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านมีส่วนช่วยให้ท่านตัดสินใจปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.66	0.81	มาก	3
3 ผู้นำท้องถิ่นของท่านให้ความสำคัญและสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติมากน้อยเพียงใด	3.59	0.94	มาก	4
4 ท่านคิดว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของภาครัฐเป็นหลักที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม และสังคมของท่าน มากน้อยเพียงใด	3.67	0.87	มาก	2

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ครอบครัวสนใจที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 รองลงมา ได้แก่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของภาครัฐเป็นหลักที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม และสังคมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านมีส่วนช่วยให้ตัดสินใจปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญและสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการที่ผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ซึ่งรวมไปถึงผู้นำในชุมชนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเป็นอย่างดี ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ความคิดเห็นที่มีต่อ ทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1 ผู้นำในชุมชนของท่านมีทักษะและความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	3.70	0.86	มาก	3
2 ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนของท่านมีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจังมากน้อยเพียงใด	3.72	0.95	มาก	2
3 ผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในชุมชนของท่านให้การสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเป็นอย่างดี	3.51	0.94	มาก	4
4 ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนของท่านสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีมากน้อยเพียงใด	3.72	0.94	มาก	1

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมา ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนมีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างเอาจริงเอาจังในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ผู้นำในชุมชนมีทักษะและความเข้าใจในการนำหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในชุมชนให้การสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเป็นอย่างดีในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ตามลำดับ

3.3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต ดังตารางที่ 4.20-4.23 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

	ความคิดเห็นที่มีต่อ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	การจัดลำดับ
1	ความต้องการดำรงชีพ	3.65	0.71	มาก	3
2	ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น	3.75	0.64	มาก	2
3	ความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต	3.77	0.68	มาก	1
	รวม	3.72	0.61	มาก	-

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 รองลงมา ได้แก่ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และความต้องการดำรงชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการดำรงชีพ มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการที่จังหวัดระนองมีสิ่งกระตุ้นให้ประชาชนเห็นว่า มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อดำรงชีวิตที่ดี ได้แก่ การมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมหลากหลาย มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ดี สามารถส่งเสริมให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประสบผลสำเร็จ ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการดำรงชีพ

	ความคิดเห็นที่มีต่อ ความต้องการดำรงชีพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1	เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้ท่านมีการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมและสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เพียงใด	3.81	0.82	มาก	1
2	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้น มากน้อยเพียงใด	3.70	0.84	มาก	2
3	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติทำให้ท่านลดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนได้ มากน้อยเพียงใด	3.69	0.84	มาก	3
4	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียง ใด	3.55	0.84	มาก	4
5	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้ท่านมีเงินออมเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียง ใด	3.50	0.87	มาก	5

จากตารางที่ 4.21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการดำรงชีพ เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมาได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติทำให้ลดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีเงินออมเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการที่ประชาชนเห็นว่า จังหวัดระนองมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีมีการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง มีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติจนเป็นที่ยอมรับโดยประชาชนทั่วไป ในที่นี้หมายถึง การที่ประชาชนเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ได้สามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกสภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ เพราะเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป และเป็นหลักของการพึ่งพาอาศัยกันของคนในสังคมชั้นที่พี่น้อง ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ ด้านความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

	ความคิดเห็นที่มีต่อ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1	เมื่อท่านเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ท่านปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นเพียงใด	3.79	0.74	มาก	2
2	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนของท่านอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและอบอุ่นมากขึ้นเพียงใด	3.74	0.76	มาก	3
3	ท่านคิดว่าเมื่อท่านได้ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านเกิดความภูมิใจมากขึ้นเพียงใด	3.93	0.82	มาก	1
4	จากการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนของท่านเป็นชุมชนที่เอื้อเพื่อพ่อแม่และเอื้ออาทรกันระหว่างสมาชิกในชุมชนมากขึ้นเพียงใด	3.70	0.82	มาก	4
5	ท่านมีการแลกเปลี่ยนทางความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างสมาชิกในชุมชนมากขึ้นเพียงใด	3.60	0.83	มาก	5

จากตารางที่ 4.22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ ด้านความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เมื่อจำแนกเป็น

รายชื่อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ เมื่อได้ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดความภูมิใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 รองลงมา ได้แก่ เมื่อเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและอบอุ่นมากขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 จากการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนเป็นชุมชนที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทรกันระหว่างสมาชิกในชุมชนมากขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และมีการแลกเปลี่ยนทางความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างสมาชิกในชุมชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ตามลำดับ

เมื่อนำปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต มาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการที่ประชาชนในจังหวัดระนองมีความเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่เริ่มจากความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของตนเอง และนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมที่ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าสู่ระดับชุมชนและเป็นแนวคิดที่เป็นทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องเหมาะสมที่ทำให้ชีวิตมีความสุข และพึ่งพาตนเองได้อยู่ร่วมกันกับธรรมชาติที่สามารถสร้างความมั่นคงแก่ชีวิตได้อย่างยั่งยืน ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต

	ความคิดเห็นที่มีต่อ ความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
1	เมื่อท่านนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้ชีวิตท่านมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.78	0.79	มาก	2
2	เมื่อท่านนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้ท่านมีฐานะที่มั่นคงมากขึ้นเพียงใด	3.72	0.78	มาก	4
3	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งเจริญก้าวหน้าและมั่นคงมากขึ้นเพียงใด	3.76	0.81	มาก	3

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ความคิดเห็นที่มีต่อ ความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	การจัด ลำดับ
4 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนของท่านอยู่สภาพแวดล้อมที่ดีและยั่งยืนมากขึ้น เพียงใด	3.82	0.80	มาก	1

จากตารางที่ 4.23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ด้านความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีและยั่งยืนมากขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมา ได้แก่ เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเจริญก้าวหน้าและมั่นคงมากขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และเมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีฐานะที่มั่นคงมากขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

4.1 ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ของประชาชนในจังหวัดระนอง มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบ t (t-test) อธิบายได้ถึงระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง ได้ดังนี้

H_0 : ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนองน้อยกว่าร้อยละ 80

H_1 : ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ซึ่งการจะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 จะต้องเข้าเงื่อนไข 2 ประการ คือ

1) $\text{Sig. (2-tailed)} < 0.05$ และ

2

2) $t > 0$

ในการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์หาค่าความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t (t-test) โดยสามารถแสดงได้ตามตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 การทดสอบระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง

ระดับความสำเร็จ	— X	S.D.	Mean Difference	Df	t	Sig. (2 tailed)	Sig. (1 tailed)
รวม	3.78	0.54	0.58	397	21.68	.000*	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t (t-test) ดังตารางที่ 4.24 ได้ค่า Sig.(1-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่าสถิติ t เท่ากับ 21.68 ซึ่งมากกว่า 0 ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยืนยันสมมติฐาน H_1 ที่กล่าวไว้ว่า ค่าเฉลี่ยความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวยืนยันให้เห็นว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนองมีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

4.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน

ซึ่งจากผลการทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติทดสอบ One-Way ANOVA สามารถอธิบายถึงความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง ได้ดังนี้

H_0 : ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองไม่แตกต่างกัน

H_1 : ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความแตกต่างของความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเมืองระนอง (2) อำเภอกระบุรี (3) อำเภอกะเปอร์ (4) อำเภอละอุ่น และ (5) อำเภอสุขสำราญ โดยนำค่าเฉลี่ยของความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอมาร่วมการวิเคราะห์ด้วยวิธี One-Way ANOVA ด้วยสถิติ F-test โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ผลการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง ในภาพรวม ด้วยวิธี One-Way ANOVA

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig..
ระหว่างกลุ่ม	4.355	4	1.089	3.800	0.005*
ภายในกลุ่ม	113.766	393	0.287	-	-
รวม	118.122	397	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 เมื่อทดสอบสมมติฐานแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 อำเภอ อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเมืองระนอง (2) อำเภอกระบุรี (3) อำเภอกะเปอร์ (4) อำเภอละอุ่น และ (5) อำเภอสุขสำราญ โดยนำค่าเฉลี่ยของความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอมาร่วมการวิเคราะห์ด้วยวิธี One-Way ANOVA ด้วยสถิติ F-test ได้ค่า F เท่ากับ 3.811

และค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทดสอบสมมติฐานของ 5 อำเภอ ดังนั้น จึงปฏิเสธ H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยอมรับ H_1 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

เมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์จำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ทำให้ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อยู่ 1 คู่ โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง โดยจำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

อำเภอ	ค่าเฉลี่ย	เมืองระนอง	กระบุรี	กะเปอร์	ละอุ่น	สุขสำราญ
เมืองระนอง	3.59	-	0.296	0.009*	0.096	0.362
กระบุรี	3.76	-	-	0.427	0.845	0.999
กะเปอร์	3.91	-	-	-	0.996	0.800
ละอุ่น	3.87	-	-	-	-	0.968
สุขสำราญ	3.79	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง พบว่า มีความแตกต่างกัน 1 คู่ ได้แก่ อำเภอเมืองระนองกับอำเภอกะเปอร์ โดยค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองของอำเภอกะเปอร์ เท่ากับ 3.91 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของอำเภอเมืองระนอง เท่ากับ 3.59 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองของอำเภอกะเปอร์เป็นค่าเฉลี่ยที่สูงสุดและค่าเฉลี่ยของอำเภอเมืองระนองเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด และผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวยืนยันให้เห็นว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน

4.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัย

มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังนี้

4.3.1 ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อย 1 ตัวแปร ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

4.3.2 ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ อย่างน้อย 1 ตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

4.3.3 ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ อย่างน้อย 1 ตัวแปร ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

สำหรับการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 นี้ ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติทดสอบด้วยถดถอยเชิงพหุคูณ ซึ่งสามารถอธิบายถึงปัจจัยทั้ง 3 ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ ดังนี้

4.3.1 ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อย 1 ตัวแปร ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

H_0 : ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

H_1 : ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อย 1 ตัวแปรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ผู้วิจัยนำการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการเพิ่มตัวแปรที่อธิบายหรือทำนายความแปรผันเพิ่มได้มากที่สุดมาใช้ โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 3 ตัวแปร

(n=398)

ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)	ลำดับตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอย		
	1	2	3
1. เงื่อนไขความรู้*	0.513	0.310	0.254
2. ความพอประมาณ*	-	0.324	0.277
3. ความมีเหตุผล*	-	-	0.126
Constant	1.910	1.526	1.425
R	0.673	0.736	0.743
R ²	0.452	0.541	0.552
R ² Change	-	0.089	0.011
Std. Error of the Estimate	0.401	0.368	0.364
F	331.767	236.044	163.826
Sig. (P)	0.000	0.000	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 5 ตัวแปร แสดงให้เห็นว่า มีเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังนี้

1) ตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ร้อยละ 45.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.452$, Sig. (P) < 0.05)

2) ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรความพอประมาณ ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติใน

จังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 8.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =0.089, Sig. (P) < 0.05)

3) ตัวแปรลำดับที่สามที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรความมีเหตุผล ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 1.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =0.011, Sig. (P) < 0.05)

4) เมื่อนำตัวแปรทั้ง 3 ได้แก่ ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ ตัวแปรความพอประมาณ และตัวแปรความมีเหตุผลมารวมกันแล้ว พบว่า สามารถอธิบายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้ร้อยละ 55.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 =0.552, Sig. (P) < 0.05)

ในขณะที่ตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และตัวแปรเงื่อนไขคุณธรรม

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักในการอธิบายตัวแปรอิสระในเรื่องความผันแปรของความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ทั้ง 3 ตัวแปรพบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพล และอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้จากมากไปหาน้อย เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ (1) ตัวแปรความพอประมาณ (Beta=0.277) (2) ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ (Beta=0.254) และ (3) ตัวแปรความมีเหตุผล (Beta=0.126) โดยพบว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัว คือ ตัวแปรความพอประมาณ ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ และตัวแปรความมีเหตุผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง หรือกล่าวได้ว่า หากอำเภอทั้ง 5 อำเภอได้นำตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองตามไปด้วย

ทั้งนี้ สามารถนำมาแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตามที่เป็นปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ ดังนี้

$$Y = 1.425 + 0.341X_1 + 0.332X_2 + 0.159X_3$$

เมื่อกำหนดให้

Y คือ ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ในจังหวัดระนอง

X_1 คือ ตัวแปรความพอประมาณ

X_2 คือ ตัวแปรเงื่อนไขความรู้

X_3 คือ ตัวแปรความมีเหตุผล

จึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ได้ว่า ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า มีตัวแปรเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้นที่ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ส่วนที่เหลืออีก 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรความพอประมาณ ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ และตัวแปรความมีเหตุผล ล้วนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

4.3.2 ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ อย่างน้อย 1 ตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

H_0 : ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

H_1 : ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ อย่างน้อย 1 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการเพิ่มตัวแปรที่อธิบายหรือทำนายความแปรผันเพิ่มได้มากที่สุดมาใช้ โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 5 ตัวแปร

(n=398)

ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ)	ลำดับที่ของสมการถดถอย				
	1	2	3	4	5
1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย*	0.441	0.259	0.225	0.229	0.228
2. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง*	-	0.261	0.196	0.263	0.233
3. ทรัพยากร*	-	-	0.119	0.176	0.176
4. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ*	-	-	-	0.134	0.180
5. ทำทึของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ*	-	-	-	-	0.087
Constant	2.131	1.857	1.816	1.843	1.797
R	0.591	0.640	0.649	0.656	0.664
R ²	0.350	0.409	0.421	0.434	0.441
R ² Change	-	0.059	0.012	0.013	0.007
Std. Error of the Estimate	0.439	0.419	0.416	0.411	0.410
F	212.831	136.739	95.422	74.397	61.759
Sig. (P)	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 6 ตัวแปร แสดงให้เห็นว่ามี 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังนี้

1) ตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้ร้อยละ 35.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.350$, Sig. (P) < 0.05)

2) ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 5.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change}=0.059$, Sig. (P) < 0.05)

3) ตัวแปรลำดับที่สามที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรทรัพยากร ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 1.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change}=0.012$, Sig. (P) < 0.05)

4) ตัวแปรลำดับที่สี่ที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 1.3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change}=0.013$, Sig. (P) < 0.05)

5) ตัวแปรลำดับที่ห้าที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 0.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2 \text{ Change}=0.007$, Sig. (P) < 0.05)

6) เมื่อนำตัวแปรทั้ง 5 ได้แก่ ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตัวแปรทรัพยากร ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมารวมกันแล้ว พบว่า สามารถอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้ร้อยละ 44.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.441$, Sig. (P) < 0.05)

ในขณะที่ตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายหรือทำนายความผันแปรของความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง มีจำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักในการอธิบายตัวแปรอิสระในเรื่องความผันแปรของความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ทั้ง 5 ตัวแปร

พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพล และอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้จากมากไปหาน้อย เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ (1) ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (Beta=0.233) (2) ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Beta=0.228) (3) ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (Beta=0.180) (4) ตัวแปรทรัพยากร (Beta=0.176) และ (5) ตัวแปรด้านท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Beta=0.087) โดยพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัว คือ ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรทรัพยากร และตัวแปรด้านท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง หรือกล่าวได้ว่า หากอำเภอทั้ง 5 อำเภอได้นำตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองตามไปด้วย

ทั้งนี้ สามารถนำมาแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตามที่เป็นปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้ ดังนี้

$$Y = 1.797 + 0.308X_1 + 0.307X_2 + 0.263X_3 + 0.241X_4 + 0.128X_5$$

เมื่อกำหนดให้

Y คือ ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ในจังหวัดระนอง

X₁ คือ ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

X₂ คือ ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

X₃ คือ ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

X₄ คือ ตัวแปรทรัพยากร

X₅ คือ ตัวแปรด้านท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

จึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ได้ว่า ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมีตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตัวแปรทรัพยากร ตัวแปรการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

และตัวแปรทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า มีตัวแปรเพียง 1 ตัวแปรเท่านั้นที่ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ส่วนที่เหลืออีก 5 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรทรัพยากร และตัวแปรด้านทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ล้วนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

4.3.3 ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ อย่างน้อย 1 ตัวแปร ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

H_0 : ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

H_1 : ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ อย่างน้อย 1 ตัวแปรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ผู้วิจัยนำการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการเพิ่มตัวแปรที่อธิบายหรือทำนายความแปรผันเพิ่มได้มากที่สุดมาใช้ โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 3 ตัวแปร

(n=398)

ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจ พอเพียงไปปฏิบัติ)	ลำดับตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอย		
	1	2	3
1. การดำรงชีพ*	0.501	0.306	0.263
2. ความเจริญก้าวหน้าในชีวิต*	-	0.289	0.213
3. การยอมรับจากผู้อื่น*	-	-	0.145
Constant	1.955	1.579	1.481
R	0.658	0.708	0.715
R ²	0.433	0.502	0.511
R ² Change	-	0.069	0.009
Std. Error of the Estimate	0.410	0.385	0.382
F	302.587	198.800	137.438
Sig. (P)	0.000	0.000	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จำนวน 3 ตัวแปร แสดงให้เห็นว่ามี 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังนี้

1) ตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรการดำรงชีพ ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ร้อยละ 43.3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.433$, Sig. (P) < 0.05)

2) ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป

ปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 6.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(R^2 Change =0.069, Sig. (P) < 0.05)

3) ตัวแปรลำดับที่สามที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่น ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปรความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 0.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =0.009, Sig. (P) < 0.05)

4) เมื่อนำตัวแปรทั้ง 3 ได้แก่ ตัวแปรการดำรงชีพ ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่นมารวมกันแล้ว พบว่า สามารถอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ร้อยละ 51.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.511$, Sig. (P) < 0.05)

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักในการอธิบายตัวแปรอิสระในเรื่องความผันแปรของความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ทั้ง 3 ตัวแปรพบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพล และอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้จากมากไปหาน้อย เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ (1) ตัวแปรการดำรงชีพ (Beta=0.263) (2) ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต (Beta=0.213) และ (3) ตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่น (Beta=0.145) โดยพบว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัว คือ ตัวแปรการดำรงชีพ ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง หรือกล่าวได้ว่า หากอำเภอทั้ง 5 อำเภอได้นำตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองตามไปด้วย

ทั้งนี้ สามารถนำมาแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตามที่เป็นปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้ ดังนี้

$$Y = 1.481 + 0.345X_1 + 0.270X_2 + 0.173X_3$$

เมื่อกำหนดให้

Y คือ ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ในจังหวัดระนอง

X_1 คือ ตัวแปรการดำรงชีพ

X_2 คือ ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

X_3 คือ ตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่น

จึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ได้ว่า ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการดำรงชีพ ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่นล้วนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

จากผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปร จากทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และ (3) ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ พบว่ามีตัวแปรทั้งหมด 11 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นตัวแบบจากสมมติฐานได้ดังภาพที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค SWOT ที่ได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในจังหวัดระนอง จำนวน 5 อำเภอ

การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT มาใช้เป็นแนวทางกำหนดกรอบในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง โดยข้อมูลนั้นได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอ หรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมายซึ่งเป็นผู้ปกครองประชาชนในเขตอำเภอของจังหวัดระนองทั้ง 5 อำเภอ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย (1) นายอำเภอเกาะเปอร์ (2) ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น (3) ปลัดอำเภอเมืองระนอง (4) ปลัดอำเภอสุขสำราญ และ (5) ปลัดอำเภอกระบุรี แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกมาสังเคราะห์เชิงเนื้อหา พร้อมนำเสนอในรูปแบบการเขียนบรรยายความเรียงโดยแยกแยะออกมาเป็นประเด็น ๆ ดังต่อไปนี้

5.1 จุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ผลการสัมภาษณ์นายอำเภอเกาะเปอร์ ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ปลัดอำเภอเมืองระนอง ปลัดอำเภอสุขสำราญ และปลัดอำเภอกระบุรี ทั้ง 5 ท่านเกี่ยวกับจุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และสรุปความออกมาเป็นประเด็นได้ 3 ประเด็น ดังนี้

5.1.1 ประเด็นที่หนึ่ง จังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ทาง

ธรรมชาติ และประชาชนนิยมใช้ชีวิตแบบภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ปลัดอำเภอสุขสำราญ และปลัดอำเภอเมืองระนอง มีความคิดเห็นตรงกันว่าจุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง คือ การที่จังหวัดระนองเป็นจังหวัดในพื้นที่ป่าเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติค่อนข้างสูง ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดระนองทำอาชีพเกษตรกรรม กอปรกับสภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบทและมีสภาพความเป็นสังคมเมืองเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งสังคมเมืองและสังคมชนบทมีความแตกต่างกันอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านวิถีชีวิตหรือสภาพทางภูมิศาสตร์และสังคม โดยที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอที่เป็นสังคมชนบทนั้นจะใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักเก็บออม ผู้คนใช้จ่ายหรืออยู่อย่างประหยัด และการเอื้ออาทรต่อกัน ดังนั้นการดำรงชีวิตของประชาชนจังหวัดระนองส่วนใหญ่จึงเป็นวิถีชีวิตสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว

นอกจากนี้ผู้รักษาการแทนนายอำเภอกระบือ ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมที่คล้ายคลึงกันอีกว่าจังหวัดระนองนั้นเป็นจังหวัดที่มีสภาพพื้นที่ที่เอื้ออำนวยและเป็นจังหวัดที่มีอุดมไปด้วยน้ำ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุดในประเทศ จึงถือได้ว่าเป็นจุดแข็งในด้านพื้นที่ด้วยเช่นกัน

5.1.2 ประเด็นที่สอง ประชาชนในจังหวัดระนองมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งเพื่อสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงาม ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ และปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น มีความคิดเห็นในประเด็นนี้ตรงกันว่าจุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง คือ ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ อันเนื่องมาจากการที่ประชาชนจังหวัดอื่นเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยในจังหวัดระนอง จึงทำให้จังหวัดระนองมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีการผสมผสานภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นเข้าด้วยกัน โดยปราศจากข้อขัดแย้ง จนกลายเป็นความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ร่วมกันสืบทอดประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่ดีงามให้คงอยู่ในท้องถิ่นของตน

5.1.3 ประเด็นที่สาม จังหวัดระนองมีผู้นำชุมชนที่มีความมุ่งมั่นและมีหน่วยงานที่ความเข้มแข็งในขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ และปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องกันอีกหนึ่งประเด็น โดยนายอำเภอเกาะเปอร์ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า จุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองอีกข้อหนึ่งนั่นก็คือ จังหวัดระนองมีผู้นำชุมชนที่รักและการเทิดทูนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้นำชุมชนของจังหวัดระนองจึงได้มีความมุ่งมั่นและมีความเข้มแข็งในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้กลายเป็นชุมชนต้นแบบ นอกจากนี้ผู้รักษาการแทนนายอำเภอละอุ่นได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า จังหวัดระนองนั้นมีหน่วยงานที่ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติที่เข้มแข็งจริงจัง โดยทำหน้าที่ให้การสนับสนุนและคอยจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งจัดให้มีการขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบทุกปีเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชนในชุมชนนั้น ๆ

5.2 จุดอ่อนของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ผลการสัมภาษณ์นายอำเภอเกาะเปอร์ ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ปลัดอำเภอเมืองระนอง ปลัดอำเภอสุขสำราญ และปลัดอำเภอกระบือ ทั้ง 5 ท่านเกี่ยวกับจุดอ่อนและแนวทางการพัฒนาของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และสรุปความออกมาเป็นประเด็นได้ 4 ประเด็น ดังนี้

5.2.1 ประเด็นที่หนึ่ง ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียงจึงขาดความสนใจที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ ดำรงชีวิต ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ปลัดอำเภอสุขสำราญ และปลัดอำเภอเมืองระนอง มีความคิดเห็นตรงกันว่าจุดอ่อนของการนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง คือ ประชาชนในจังหวัดระนองนั้นยังไม่เข้าใจ ว่าการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีนั้นจะอย่างไร หรือต้องสร้างความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง แบบไหน ยังขาดความรู้และไม่ทราบความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเกิดการตีความผิด ๆ ว่า หากใช้เศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะต้องใช้ชีวิตแบบลำบากยากจน ๆ ต้องไม่มีความทันสมัย ทำให้ขาด ความก้าวหน้าทางวิทยาการ และเป็นเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับเกษตรกรเท่านั้น ดังนั้นคำว่าเศรษฐกิจ พอเพียงนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนใน จังหวัดระนองขาดความสนใจที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต ประจำวัน

5.2.2 ประเด็นที่สอง ประชาชนขาดคุณธรรมในด้านความเพียร ความขยัน ความ อดทน และไม่มีวินัยในการทำงาน ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ปลัดอำเภอสุขสำราญ และ ปลัดอำเภอกระบุรี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าจุดอ่อนของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติในจังหวัดระนอง คือ ประชาชนในจังหวัดระนองขาดความเพียร ความขยัน ความอดทน มี และขาดระเบียบวินัยในการทำงาน ถือว่าขาดคุณธรรมในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง

5.2.3 ประเด็นที่สาม ประชาชนจังหวัดระนองมีค่านิยมพึ่งพาแรงงานต่างด้าว ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ปลัดอำเภอสุขสำราญ และปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น มีความ คิดเห็นสอดคล้องกันว่า ประชาชนในจังหวัดระนองมีค่านิยมในการพึ่งพาและขอจ้างแรงงานต่าง ด้าว เนื่องจากจังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับชายแดนพม่าจึงมีแรงงานต่างด้าวชาวพม่า มากมายที่อพยพเข้ามาทำงานในจังหวัดระนอง กอปรกับค่าแรงชาวพม่ามีราคาค่อนข้างถูก จึงเป็น สาเหตุให้ประชาชนในจังหวัดระนองมีค่านิยมในการจ้างงาน และพึ่งพิงแรงงานต่างด้าวแทนการ พึ่งพาตนเองอย่างในอดีต และด้วยเหตุนี้เองทำให้ชุมชนในอดีตเคยที่มีการตามแรงกันทำงาน มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเผื่อแผ่เอื้ออารีต่อกันนั้นเริ่มหายไป สาเหตุนี้เองคือจุดอ่อนของการนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในจังหวัดระนอง

5.2.4 ประเด็นที่สี่ ความขาดแคลนทางด้านที่ดินทำกินและปัญหาความยากจน ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ปลัดอำเภอสุขสำราญ และปลัดอำเภอกระบุรี มีความคิดเห็นใน ประเด็นนี้สอดคล้องกัน โดยผู้รักษาการแทนนายอำเภอกระบุรีได้กล่าวถึงการขาดที่ดินทำกินและ

ปัญหาความยากจนของประชาชนบางกลุ่มในจังหวัดระนองที่มีความยากจนมาก ถึงแม้ว่าประชาชนกลุ่มนั้นจะปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็ไม่สามารถสร้างความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่างได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับทัศนะของผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญในเรื่องต้นทุนในด้านการดำเนินการ เนื่องจากการที่จะสร้างความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมนั้นจำเป็นต้องใช้ต้นทุนในการดำเนินการ เพื่อให้กลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้ เช่น ศูนย์เรียนรู้ สถานที่ศึกษาดูงาน ปรากฏชาวบ้าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมต้องอาศัยต้นทุนในการดำเนินการและการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือ เมื่อมีปรากฏชาวบ้านหรือประชาชนที่ประสบความสำเร็จของการนำหลักปรัชญามาปฏิบัติในการดำรงชีพให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่ยอมรับแล้ว จะสร้างความสนใจและความภาคภูมิใจให้กับชุมชนละแวกใกล้เคียงให้หันมามองนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในชีวิตอย่างมั่นคงต่อไป

5.3 โอกาสและแนวทางการพัฒนาในอนาคตของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผลการสัมภาษณ์นายอำเภอเกาะเปอร์ ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ปลัดอำเภอเมืองระนอง ปลัดอำเภอสุขสำราญ และปลัดอำเภอกระบุรี ทั้ง 5 ท่านเกี่ยวกับโอกาสและแนวทางการพัฒนาของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และสรุปความได้ 7 ประเด็น ดังนี้

5.3.1 ประเด็นที่หนึ่ง แนวทางการพัฒนาโดยการปลูกฝังและถ่ายทอดองค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เด็ก เยาวชนและประชาชนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามอย่างแท้จริง ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ และปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น มีความคิดเห็นสอดคล้องกันถึงแนวทางการพัฒนาของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองว่า ควรให้ความสำคัญและปลูกฝังวิถีชีวิตแบบพอเพียงให้แก่เด็กและเยาวชนให้กลับสู่วิถีชีวิตที่มีความเป็นไทย มีการกินอยู่อย่างพอประมาณ มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดคำสอนพุทธศาสนาตามสุภายิตไทยพร้อมทั้งให้มีความรู้จนเกิดความเข้าใจและตระหนักที่จะใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามคำสอนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งสามารถปลูกฝังได้โดยครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา และภาครัฐยังได้ส่งเสริมให้มีการสร้างตัวอย่างที่ดีให้เป็นต้นแบบ มีการจัดกิจกรรมและศูนย์เรียนรู้ให้ประชาชนได้มีแบบอย่างในการปฏิบัติตาม นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่ง (ผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญ) อีกท่านหนึ่งได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นนี้เพิ่มอีกว่า หน่วยงานของรัฐควรส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาอย่างแท้จริง จนนำสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง สามารถนำพาชีวิตไปสู่ความสมดุล และมั่นคงได้

5.3.2 ประเด็นที่สอง โอกาสที่เกิดจากการที่ภาครัฐให้ความสนใจในหลักปรัชญา และให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติมาก ผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภอสุขสำราญ ได้มีความเห็นว่าโอกาสของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง คือ ภาครัฐได้ให้ความสนใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติมาก เนื่องจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ได้ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้นำเสนอแนวพระราชดำริบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิตอันจะนำมาสู่ความอยู่ดีกินดีของคนในชาติ ดังนั้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้รับความสนใจและให้ความสำคัญจากภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

5.3.3 ประเด็นที่สาม โอกาสในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย ผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภอเมืองระนอง ได้มีความเห็นว่าโอกาสของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านช่องทางที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

5.3.4 ประเด็นที่สี่ โอกาสเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและความนิยมในการท่องเที่ยวจากชาวต่างชาติ ผู้เชี่ยวชาญ นายอำเภอกะเปอร์ ได้แสดงความเห็นว่าโอกาสของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง คือ การที่รัฐบาลได้มีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นอย่างมาก อีกทั้งชาวต่างชาติได้ให้ความนิยมในการท่องเที่ยวเมืองไทย เนื่องจากมีความประทับใจในชื่อเสียงของสยามเมืองยิ้ม และชื่นชอบทะเลและธรรมชาติที่สวยงาม และจังหวัดระนองก็เป็นจังหวัดที่เป็นพื้นที่อยู่ติดชายฝั่งทะเล และมีทรัพยากรธรรมชาติสวยงามมากมาย เช่น เกาะค้างคาว เกาะกำ หาดบางเบน เป็นต้น จึงเป็นโอกาสของจังหวัดระนองในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นนำเสนอวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของประชาชนจังหวัดระนองภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือเป็นโอกาสในการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดระนองได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

5.3.5 ประเด็นที่ห้า แนวทางการพัฒนาโดยอาศัยความความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการประชาสัมพันธ์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน ผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภอเมืองระนอง ได้มีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง คือ การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ใ้ได้ง่าย

ขึ้นของยุคปัจจุบัน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงเป็นโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดระนองสามารถใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนได้รับทราบถึงวิธีการดำเนินชีวิตและคุณประโยชน์ของปรัชญาดังกล่าว และในส่วนของภาคประชาชนก็มีความสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการเข้าข้อมูลการประชาสัมพันธ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำไว้ให้ด้วยช่องทางอินเทอร์เน็ตด้วยเช่นกัน

5.3.6 ประเด็นที่หก แนวทางการพัฒนาโดยการสร้างแบบอย่างความสำเร็จให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตาม ผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภอกระบุรี ได้แสดงทัศนะถึงแนวทางการพัฒนาของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้ว่า ควรมีการสร้างแบบอย่างความสำเร็จในการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อให้ประชาชนได้เกิดรับรู้ถึงประโยชน์ของการเพิ่มรายได้ และการลดค่าใช้จ่าย จนกลายเป็นความอยู่ดีกินดี มีความมั่นคงและเกิดความเจริญก้าวหน้าในชีวิตอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำเร็จนั้น ๆ ออกไปให้ประชาชนได้รับรู้และการยอมรับอย่างกว้างขวาง ต่อยอดด้วยการรวมกลุ่มอาชีพกลุ่มต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชุมชน

5.3.7 ประเด็นที่เจ็ด แนวทางการพัฒนาจังหวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ได้เสนอแนะถึงแนวทางการพัฒนาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้ว่า ควรอาศัยความสวยงามและความสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ กอปรกับพื้นฐานของการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่มีความเข้มแข็งในหลาย ๆ หมู่บ้านของจังหวัดระนองที่ผ่านมา นำมาสร้างเป็นจุดขายทางด้านการท่องเที่ยวที่น่าเสนอวิถีชีวิตและจุดเด่นของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ พัฒนาเป็นครัวเรือนโฮมสเตย์ ที่เชิดชู ศิลปะพื้นบ้าน อาหารประจำท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมไปถึงนำเสนอกลุ่มอาชีพหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP พัฒนา และส่งเสริมชุมชนให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเชิงเกษตร เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและเพื่อสืบสานรักษาไว้ในสิ่งที่ดีงามอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไปในอนาคต ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่ง คือ นายอำเภอเกาะเปอร์ ที่มีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดระนองที่มีอยู่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันตนเอง พร้อมทั้งสร้างคุณค่าให้กับวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และเชิดชูศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น สร้างเทศกาลประจำปีของตนเองโดยใช้ชื่อว่า Family Camping โดยตั้งเป้าผู้เข้าร่วมงานกว่า

3,000 ครอบครัว โดยมีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักการท่องเที่ยว และเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน เช่น กิจกรรมการดำน้ำ ตกปลา เก็บขยะใต้ทะเล สร้างแนวปะการังเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและวางไข่ของปลา เป็นต้น (โครงการวันที่ 14 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558)

5.4 ข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ผลการสัมภาษณ์นายอำเภอเกาะเปอรันตา ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ปลัดอำเภอเมืองระนอง ปลัดอำเภอสุขสำราญ และปลัดอำเภอกระบุรี ทั้ง 5 ท่านเกี่ยวกับข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และสรุปความได้ 3 ประเด็น ดังนี้

5.4.1 ประเด็นที่หนึ่ง ข้อจำกัดเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามกระแสของวัตถุนิยมในเขตสังคมเมือง ผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น มีความเห็นว่าข้อจำกัดในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้คือ การรับเอากระแสวัตถุนิยมและการบริโภคนิยมมาใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนในเขตสังคมเมืองและผู้ที่อยู่ใกล้ความเจริญของจังหวัดระนอง ทำให้ผู้คนมีความพึงเพื่อ ขาดประหยัด เคยชินกับความสะดวกสบายจนลืมวิถีชีวิตแบบพึ่งตนเองตามสังคมชนบท จนห่างหายจากสังคมที่เอื้ออาทรไปมากที่สุด

5.4.2 ประเด็นที่สอง ข้อจำกัดในการยึดต่อค่านิยมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว โดยการใช้สารเคมีเพื่อทำการเกษตร และค่านิยมในการพึ่งพิงแรงงานต่างด้าว ผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภอกระบุรี ได้แสดงความคิดเห็นถึงประเด็นข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองว่า การที่ประชาชนได้รับความรู้ผิด ๆ และมีค่านิยมผิด ๆ ในการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น โดยการใช้สารเคมีเพื่อทำการเกษตร เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและการหวังผลเลิศทางธุรกิจ รวมไปถึงค่านิยมการพึ่งพิงแรงงานต่างด้าวแทนการพึ่งตนเอง ทำให้ผู้คนขาดประหยัดนั้นก็ถือเป็นอุปสรรค และข้อจำกัดในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของจังหวัดระนองมากเช่นกัน

5.4.3 ประเด็นที่สาม ข้อจำกัดเกี่ยวกับประชาชนขาดระเบียบวินัย มีการเรียนรู้ช้า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดกระบวนการให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้เชี่ยวชาญ นายอำเภอเกาะเปอรันตา ได้แสดงทัศนคติถึงประเด็นข้อจำกัดในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้ว่า ประชาชนในจังหวัดระนองเคยชินกับการใช้ชีวิตแบบเรื่อย ๆ ไม่แก่งแย่ง รับการเปลี่ยนแปลงได้ช้า จึงส่งผลให้ประชาชนมีการเรียนรู้ทฤษฎีและหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ช้า รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการสร้างกระบวนการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเพื่อสื่อสารเกี่ยวกับความหมายและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนให้ความสนใจในหลักปรัชญาน้อยกว่าที่ควร นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญ

ปลัดอำเภอสุขสำราญ ได้แสดงทัศนะที่สนับสนุนข้อความข้างต้นว่า การขาดระเบียบวินัยในการใช้ชีวิตของประชาชนก็ถือเป็นอีกหนึ่งอุปสรรคและข้อจำกัดในการการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเช่นกัน

5.4.4 ประเด็นที่สี่ ข้อจำกัดในด้านเวลา ผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น ได้แสดงทัศนะถึงประเด็นข้อจำกัดในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้ว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จจนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยเวลาค่อนข้างยาวนาน เนื่องจากการพัฒนานั้นจะต้องเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยค่อย ๆ สร้างความมั่นคงอย่างมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ดังนั้นจึงใช้เวลานานจึงจะพัฒนาได้อย่างเต็มรูปแบบ แต่ในการแข่งขันในปัจจุบันนั้นจำเป็นต้องแข่งขันกับเวลา ดังนั้นข้อจำกัดด้านเวลาจึงเป็นสาเหตุให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับความสนใจน้อย

5.4.5 ประเด็นที่ห้า ข้อจำกัดในด้านความแตกต่างของประชากร ในประเด็นสุดท้ายเกี่ยวกับข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองนี้ มีผู้เชี่ยวชาญ ปลัดอำเภอเมืองระนอง ได้แสดงทัศนะไว้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่คนทุกระดับควรถือปฏิบัติ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านความแตกต่างของประชากร เช่น เพศ การศึกษา อายุ อาชีพ สภาพภูมิประเทศ เป็นต้น ส่งผลให้ภาครัฐยากที่จะสื่อสารหรือถ่ายทอดนโยบายให้ความรู้และแรงจูงใจส่งเสริมให้ประชาชนในทุกระดับได้รับความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างหลากหลาย ทั้งถึง และเท่าเทียมกัน

จากการทบทวนข้อมูลสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองที่ได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมายแล้ว ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่สัมภาษณ์มาจัดลำดับความสำคัญโดยการถ่วงน้ำหนักจากจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในประเด็นนั้น ๆ และนำมาสรุปเป็นตารางหมวดหมู่ตามสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อใช้ในการกำหนดเป็นมุมมองของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง โดยใช้เทคนิค ทาวส์ แมทริก (TOWS Matrix) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ อันนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ และข้อเสนอแนะสำหรับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.30 การประเมินสภาพแวดล้อมของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ในจังหวัดระนอง

สภาพแวดล้อมภายใน		สภาพแวดล้อมภายนอก	
S (Strength) จุดแข็ง	W (Weakness) จุดอ่อน	O (Opportunity) โอกาส	T (Threat) ข้อจำกัด
1. จังหวัดระนองเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และประชาชนนิยมใช้ชีวิตแบบภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. ประชาชนขาดความเข้าใจในความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงจึงขาดความสนใจที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต	1. ภาครัฐให้ความสนใจในหลักปรัชญา และให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ	1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดกระบวนการที่ดีในการให้ความรู้แก่ประชาชน
2. จังหวัดระนองมีผู้นำชุมชนที่มีความมุ่งมั่นและมีหน่วยงานที่มีความเข้มแข็งในขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ	2. ประชาชนขาดความเพียร ความขยัน ความอดทน และไม่มีวินัยในการทำงาน มีค่านิยมพึ่งพาแรงงานต่างด้าว	2. จังหวัดระนองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2. การดำรงชีวิตตามกระแสของวัตถุนิยมในเขตสังคมเมือง
3. ประชาชนในจังหวัดระนองมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งเพื่อสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงาม	3. ประชาชนขาดที่ดินทำกินและปัญหาความยากจน	3. การสร้างต้นแบบของความสำเร็จให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตาม	3. ค่านิยมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว โดยการใช้สารเคมีเพื่อทำการเกษตร
		4. การเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต	4. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จจนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยเวลาค่อนข้างยาวนาน

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมภายใน		สภาพแวดล้อมภายนอก	
S (Strength)	W (Weakness)	O (Opportunity)	T (Threat)
จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	ข้อจำกัด
		5. การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวของภาครัฐและ ความนิยมในการ ท่องเที่ยวจากชาวต่างชาติ	5. ความแตกต่างของ ประชากร เช่น การศึกษา อายุ สภาพภูมิประเทศ เป็นต้น จึงเป็นการยากที่ ภาครัฐจะให้ความรู้และ รณรงค์ส่งเสริมให้ ประชาชนในทุกระดับ ได้รับความรู้ทั่วถึง และ เท่าเทียมกัน

จากตารางที่ 4.30 การประเมินสภาพแวดล้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง พบว่า (1) จุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง เกิดจากจังหวัดระนองมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และการมีผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่มุ่งมั่น และเข้มแข็งในขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งประชาชนนิยมใช้ชีวิตวิถีชีวิตแบบภูมิปัญญาดั้งเดิม รวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาวัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงามที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) จุดอ่อนของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง เป็นเพราะประชาชนส่วนหนึ่งยังขาดความเข้าใจในความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ขาดความสนใจที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต จึงทำให้ขาดความเพียร ความขยัน ความอดทน และไม่มีวินัยในการทำงาน ทำให้เกิดค่านิยมพึ่งพาแรงงานต่างด้าว และยังขาดที่ดินทำกินและมีปัญหาความยากจน (3) โอกาสของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง มีเหตุผลมาจากภาครัฐให้ความสนใจในหลักปรัชญา และให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ อีกทั้งจังหวัดระนองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงอนุรักษ์ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสร้างต้นแบบของความสำเร็จให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตาม โดยประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ

ภาครัฐและความนิยมในการท่องเที่ยวจากชาวต่างชาติ และ (4) ข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง พบว่า เกิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดกระบวนการที่ดีในการให้ความรู้แก่ประชาชน และการดำรงชีวิตตามกระแสของวัตถุนิยมในเขตสังคมเมือง ค่านิยมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว โดยการใช้สารเคมีเพื่อทำการเกษตร การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จจนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยเวลาค่อนข้างยาวนาน และความแตกต่างของประชากร เช่น การศึกษา อายุ สภาพภูมิประเทศ เป็นต้น จึงเป็นการยากที่ภาครัฐจะให้ความรู้และรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนในทุกระดับได้รับความรู้ทั่วถึง และเท่าเทียมกัน

จากข้อค้นพบในข้างต้น ผู้วิจัยได้นำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง มาวิเคราะห์โดยใช้ ทาวส์ แมททริก (TOWS Matrix) เพื่อใช้วิเคราะห์เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งจะนำไปแสดงไว้ในส่วนของข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยจัดแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 แผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามในการวิจัยไว้ 4 ประการ ได้แก่

(1) ประชาชนจังหวัดระนองประสบความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอยู่ในระดับใด (2) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในอำเภอของจังหวัดระนองมีความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไร (3) ปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองประสบผลสำเร็จ และ (4) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในจังหวัดระนอง ควรมีการดำเนินการอย่างไร และจากปัญหาการวิจัยทั้ง 4 ประการ ผู้วิจัยได้นำมากำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยที่สอดคล้องกัน เพื่อหาคำตอบและข้อค้นพบจากการวิจัยได้ดังนี้ คือ (1) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง (2) เพื่อศึกษาความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง และ (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพื่อให้สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

สำหรับกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ได้แก่ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สำหรับ หลัก 3 ห่วง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง สำหรับ 2

เงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (2) การนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตามแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn) ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และ (3) แรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ที่เรียกว่า ทฤษฎีอีอาร์จี (ERG) ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต และตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ (1) การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน (2) การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน (3) การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน และ (4) การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน

จากกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมากำหนดสมมติฐานการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ จำนวน 3 ข้อ คือ (1) ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (2) ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน และ (3) ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ส่วนวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการเพื่อให้สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นเหตุที่ไม่ได้นำมากำหนดสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

รูปแบบการวิจัยผู้วิจัยใช้แบบการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-experimental Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบตัดขวาง ประชากรประกอบด้วยประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระนอง ซึ่งประกอบไปด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระนอง อำเภอละอุ่น อำเภอกะเปอร์ อำเภอกระบุรี อำเภอสุขสำราญ รวมเป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 86,838 คน (สำนักบริหารการทะเบียนภาค 8 (สาขาจังหวัดระนอง) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2554 : ออนไลน์) สำหรับวิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการ 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ได้นำประชากรจาก 5 อำเภอ จำนวน 86,838 คน มากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ ทาโรยามานะ (Taro Yamane's, 1967: 398) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน (2) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยเลือกสุ่มโดยการแยกประชากร

ออกเป็นแต่ละอำเภอ และในแต่ละชั้นภูมิจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) แล้วคำนวณหาจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ จะได้กลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละอำเภอ และ (3) เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามต้องการในแต่ละอำเภอแล้วก็ดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีการทำฉลากรายชื่อประชากรแต่ละอำเภอ ซึ่งตรวจสอบรายชื่อจากการสำมะโนประชากร แล้วดำเนินการจับฉลากรายชื่อให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ หลังนำแบบสอบถามไปแจกตามรายชื่อดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (checklists) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และภูมิถิ่นนาทะเบียนราษฎร หรือที่พักในอำเภอที่อยู่ในจังหวัดระนอง ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน และการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน ส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ (1) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ คือ หลัก 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (2) การนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn) ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และ (3) แรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ที่เรียกว่า ทฤษฎีอีอาร์จี (ERG) ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต โดยในส่วนของสองและสามเป็นการสอบถามโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามแบบของ Likert's Scale ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ แบบสอบถามที่สร้าง

ขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้มีการนำไปทดสอบหาความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ โดยในการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ได้มีการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ให้แบบสอบถาม มีความเที่ยงตรงและสมบูรณ์ คำถามแต่ละข้อให้ตรงตามแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง แก้ไขและดำเนินการในขั้นต่อไป ส่วนการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย จำนวน 30 ราย หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) หาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient Method) โดยวิธีของ Cronbach ซึ่งผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เท่ากับ 0.90 ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เท่ากับ 0.94 และปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เท่ากับ 0.94 และสำหรับตัวแปรตามคือ ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง เท่ากับ 0.94 นอกจากนี้มีการใช้การสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ตามกรอบของ SWOT เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและแนวทางพัฒนา และข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้ คือ เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิด้วยการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผลงานของหน่วยงานต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง การนำนโยบายไปปฏิบัติ และแรงจูงใจสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นใช้ทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งออกได้เป็น 2 วิธี คือ (1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อพรรณนาเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา รวมถึงการใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพรรณนาตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม กำหนดเกณฑ์การแปรผลช่วงค่าเฉลี่ย คือ 4.20 – 5.00 เท่ากับ มากที่สุด 3.40 – 4.19 เท่ากับ มาก 2.60 – 3.39 เท่ากับ ปานกลาง 1.80 – 2.59 เท่ากับ ระดับน้อย และ 1.00 – 1.79 เท่ากับ น้อยที่สุด (2) การวิเคราะห์สถิติอนุมาน นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้ การทดสอบสมมติฐานข้อที่หนึ่งเรื่องความสำเร็จนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองมีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ t-test การทดสอบสมมติฐานข้อที่สองเรื่องความสำเร็จนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบสมมติฐานข้อที่สามเรื่องตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์นายอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอ หรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมายจำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ (1) นายอำเภอกะเปอร์ (2) ปลัดอำเภออาวุโสอำเภอละอุ่น (3) ปลัดอำเภอเมืองระนอง (4) ปลัดอำเภอสุขสำราญ และ (5) ปลัดอำเภอกระบุรี แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกมาสังเคราะห์เชิงเนื้อหา พร้อมนำเสนอในรูปแบบการเขียนบรรยายความเรียง

1.2 ข้อค้นพบจากการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ผลตามสมมติฐาน และตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค SWOT (SWOT) ที่ได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในจังหวัดระนอง จำนวน 5 อำเภอ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 266 คน (ร้อยละ 66.8) มีอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี อย่างละเท่ากัน จำนวน 115 คน (ร้อยละ 28.9) สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 – มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 292 คน (ร้อยละ 73.4) มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 272 คน (ร้อยละ 68.3) มีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท จำนวน 182 คน (ร้อยละ 45.7) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน จำนวน 275 คน (ร้อยละ 69.1) ใช้เวลาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ 5-10 ปี จำนวน 188 คน (ร้อยละ 47.2) และมีภูมิลำเนาทะเบียนราษฎร หรือที่พักในอำเภอกระบุรี จำนวน 138 คน (ร้อยละ 34.7)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง หรือตัวแปรตาม ได้แก่ การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน และการมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืนพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การนำหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองมีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 รองลงมา ได้แก่ การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และการมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำนโยบายไปปฏิบัติ และแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นรายปัจจัยได้ดังต่อไปนี้

3.1 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เงื่อนไขคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 โดยพบว่า ในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนองใช้สติและปัญญาในการดำเนินชีวิตเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนองมีการจัดแบ่งรายได้ออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค เงินออม และเงินฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 โดยพบว่า ในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนองดำรงชีวิตโดยการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนองมีหลักการตัดสินใจต่าง ๆ โดยอาศัยหลักตามพุทธศาสนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เงื่อนไขความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 โดยพบว่า ในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนองมีความตื่นตัวในการหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนอง มีการผสมผสานความรู้แขนงต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายเข้ากับอาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ในเกณฑ์ระดับมากคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 โดยพบว่า ในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนองมีความเป็นอยู่ที่สามารถพึ่งตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนองมีการนำวัสดุเหลือใช้มาทำเครื่องใช้ เช่น สบู่ ยาสระผม น้ำยาซักผ้า เป็นต้น เพื่ออุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 โดยพบว่า ในภาพรวมประชาชนในจังหวัดระนองมีการเตรียมตัวเพื่อสร้างความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และในภาพรวมประชาชนในจังหวัดมีการแบ่งเงินไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.36 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

3.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 โดยพบว่า หลักความพอประมาณของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวม ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมีการแปลงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยพบว่า สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนในจังหวัดระนองสนใจที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวม ผู้นำท้องถิ่นให้ความสำคัญและสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยพบว่า ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวมผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในชุมชนให้การสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ลักษณะของหน่วยงานที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 โดยพบว่า ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและความกระตือรือร้นในการผลักดัน/ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวม กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนมีศักยภาพในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 โดยพบว่า ในชุมชนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวม หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นมีโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 โดยพบว่า ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างพอเหมาะพอดีและเกิดประโยชน์สูงสุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวม หน่วยงานภาครัฐมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาย่อมเยาให้ประชาชนไว้ซื้อสำหรับผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3.3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 โดยพบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีและยั่งยืนมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวม เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีฐานะที่มั่นคงมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 โดยพบว่า เมื่อได้ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดความภูมิใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวมมีการแลกเปลี่ยนทางความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างสมาชิกในชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ความต้องการดำรงชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 โดยพบว่า เมื่อนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมและสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในภาพรวมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผลให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ 3 ข้อ คือ (1) ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (2) ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน และ (3) ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 “ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80” พบว่าเมื่อวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ t (t-test) ดังนี้ ค่า Sig.(1-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่าสถิติ t เท่ากับ 21.68 ซึ่งมากกว่า 0 ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยืนยันสมมติฐาน H_1 ที่กล่าวไว้ว่า ค่าเฉลี่ยความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวยืนยันให้เห็นว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 “ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน” ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 อำเภอ ได้แก่ (1) อำเภอเมืองระนอง (2) อำเภอกระบุรี (3) อำเภอกะเปอร์ (4) อำเภอละอุ่น และ (5) อำเภอสุขสำราญ โดยนำค่าเฉลี่ยของความสำเร็จของการนำหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธี One-Way ANOVA ด้วยสถิติ F-test พบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทดสอบสมมติฐานของ 5 อำเภอ ได้ค่าสถิติ F-test เท่ากับ 3.800 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธ H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยอมรับ H_1 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และเมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนอง โดยจำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe แล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ อำเภอเมืองระนองกับอำเภอกะเปอร์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนองของอำเภอกะเปอร์ เป็นค่าเฉลี่ยที่สูงสุดและค่าเฉลี่ยของอำเภอเมืองระนองเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด และผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวยืนยันให้เห็นว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 “ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัย ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ และ (3) ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง” ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติทดสอบด้วยถดถอยเชิงพหุคูณ ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งสามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ปัจจัยทั้ง 3 ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ ซึ่งผู้วิจัยใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) พบว่า มีตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรของแต่ละปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง พบว่า

มีเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังนี้

1.1 ตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ร้อยละ 45.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.452$, Sig. (P) < 0.05)

1.2 ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรความพอประมาณ ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =0.089, Sig. (P) < 0.05)

1.3 ตัวแปรลำดับที่สามที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรมีเหตุผล ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =0.011, Sig. (P) < 0.05)

เมื่อนำตัวแปรทั้ง 3 ได้แก่ ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ ตัวแปรความพอประมาณ และตัวแปรความมีเหตุผลมารวมกันแล้ว พบว่า สามารถอธิบายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ร้อยละ 55.2 ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.552$, Sig. (P) < 0.05)

ในขณะที่ตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และตัวแปรเงื่อนไขคุณธรรม

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักทั้ง 3 ตัวแปร พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพล และอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้จากมากไปหาน้อย เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ (1) ตัวแปรความพอประมาณ (Beta=0.277) (2) ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ (Beta=0.254) และ (3) ตัวแปรความมีเหตุผล (Beta=0.126) โดยพบว่า หากอำเภอทั้ง 5 อำเภอได้นำตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองตามไปด้วย

2. ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

และทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง พบว่า มีจำนวน 5 ตัวแปรเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังนี้

2.1 ตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้ร้อยละ 35.0 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.350$, Sig. (P) < 0.05)

2.2 ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ที่อธิบายหรือทำนายความผัน เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 5.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change=0.059, Sig. (P) < 0.05)

2.3 ตัวแปรลำดับที่สามที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรทรัพยากร ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 1.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change=0.012, Sig. (P) < 0.05)

2.4 ตัวแปรลำดับที่สี่ที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 1.3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change=0.013, Sig. (P) < 0.05)

2.5 ตัวแปรลำดับห้าที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 0.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change=0.007, Sig. (P) < 0.05)

เมื่อนำตัวแปรทั้ง 5 ได้แก่ ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตัวแปรทรัพยากร ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมารวมกันแล้ว พบว่าสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ร้อยละ 44.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.441$, Sig. (P) < 0.05)

ในขณะที่ตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่อง ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง มีจำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพล และอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้จากมากไปหาน้อย เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ (1) ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (Beta=0.233) (2) ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Beta=0.228) (3) ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (Beta=0.180) (4) ตัวแปรทรัพยากร (Beta=0.176) และ (5) ตัวแปรด้านท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Beta=0.087) โดยพบว่า โดยหากอำเภอทั้ง 5 อำเภอได้นำตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองตามไปด้วย

3. ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง พบว่า ทั้ง 3 ตัวแปรเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังนี้

3.1 ตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรการดำรงชีพที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ร้อยละ 43.3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.433$, Sig. (P) < 0.05)

3.2 ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 6.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =0.069, Sig. (P) < 0.05)

3.3 ตัวแปรลำดับที่สามที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่น ที่อธิบายหรือทำนายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 0.9 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =0.009, Sig. (P) < 0.05)

เมื่อนำตัวแปรทั้ง 3 ได้แก่ ตัวแปรการดำรงชีพ ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่นมารวมกันแล้ว พบว่า สามารถอธิบายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองได้ร้อยละ 51.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=0.511$, Sig. (P) < 0.05)

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักทั้ง 3 ตัวแปร พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพล และอธิบายความผันแปร เรื่องความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้จากมากไปหาน้อย เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ (1) ตัวแปรการดำรงชีพ (Beta=0.263) (2) ตัวแปรความเจริญก้าวหน้าในชีวิต (Beta=0.213) และ (3) ตัวแปรการยอมรับจากผู้อื่น (Beta=0.145) โดยพบว่า หากอำเภอทั้ง 5 อำเภอได้นำตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองตามไปด้วย

จากผลข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่า มีตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอยทั้งหมด 11 ตัวแปร ได้แก่ (1) ความพอประมาณ (2) เงื่อนไขความรู้ (3) ความมีเหตุผล (4) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (6) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบาย (7) ทรัพยากร (8) ท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไปปฏิบัติ (9) ความต้องการดำรงชีพ (10) ความต้องการความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และ (11) ความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น จากทั้งหมด 14 ตัวแปร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 และผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวยืนยันให้เห็นว่า ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และ (3) ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง และพบว่า 3 ตัวแปรที่ไม่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ (1) มิถุนิคุ้มกันในตัวที่ดี (2) คุณธรรม และ (3) การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิค SWOT ที่ได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในจังหวัดระนอง จำนวน 5 อำเภอ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิค SWOT มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบในการสัมภาษณ์ จากนั้นนำมาสังเคราะห์เรียบเรียง พร้อมทั้งได้จัดลำดับความสำคัญเชิงเนื้อหา โดยยึดสาระสำคัญจากจำนวนของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหลัก และทำตารางสรุปสาระสำคัญการประเมินสภาพแวดล้อมของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองจากบทสัมภาษณ์ในประเด็นจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เป็นประเด็น

ยุทธศาสตร์ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง โดยอาศัยตาราง ทาวส์ แมทริก (TOWS Matrix) ในการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงรับ/เชิง ป้องกัน (ST Strategy) กลยุทธ์เชิงปรับ/เชิงพัฒนา (WO Strategy) กลยุทธ์เชิงเปลี่ยน/เชิงประคองตัว (WT Strategy) และผู้วิจัยได้นำจุดอ่อนวิเคราะห์ในเชิงประเด็นปัญหาและจัดระบบโดยใช้แผนภูมิ ก้างปลา ซึ่งทำให้เห็นประเด็นปัญหาจากเล็กไปหาใหญ่ เพื่อใช้ประกอบในการสังเคราะห์จนได้ ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนา ซึ่งจะกล่าวไว้ในข้อเสนอแนะต่อไป

2. อภิปรายผล

2.1 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 “ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80” พบว่า เมื่อ วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ t (t-test) ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่าสถิติ t เท่ากับ 21.68 ซึ่งมากกว่า 0 ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ยืนยัน สมมติฐาน H_1 ที่กล่าวไว้ว่า ค่าเฉลี่ยความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ของประชาชนในจังหวัดระนอง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวยืนยันให้เห็นว่า ความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนในจังหวัดระนอง อยู่ในระดับสูง คือ เกินกว่าร้อยละ 80 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในจังหวัดระนองประสบความสำเร็จ ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งเป็นผลมาจากจังหวัด ระนองเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติมาก อุดมไปด้วยต้นไม้ ป่า เขา และดินที่สมบูรณ์ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงส่งผลให้ประชาชนในจังหวัดระนองดำเนินชีวิต โดยใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สอดคล้องวิถีชีวิตที่มีความพอประมาณ ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย พึ่งพา ตนเอง มีการประกอบอาชีพเสริมและมีการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงเหตุผลเป็นสำคัญจึงทำให้ ประชาชนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ มีความเป็นสังคมชนบทจึงมี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทรต่อกันรวมไปถึงประชาชนในจังหวัดระนองนั้นมีการรวมกันเพื่อ ทำกิจกรรมของชุมชนที่เข้มแข็ง โดยมีวัฒนธรรมที่หลากหลายส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน ภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตแบบพึ่งตนเอง อีกทั้งผู้นำชุมชนมีความศรัทธาใน แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนนโยบายหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จเพราะเป็นวิธีที่จะช่วยเหลือประชาชนให้สามารถช่วยเหลือ

ตนเองและมีความอยู่ดีกินอย่างแท้จริงและเป็นไปอย่างยั่งยืน ทั้งนี้สอดคล้องกับทัศนะของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ ผู้รักษาการแทนนายอำเภอละอุ่น ผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญ และผู้ซึ่งนายอำเภอเมืองระนองมอบหมาย (สัมภาษณ์, 2557) ที่มีความคิดเห็นตรงกันว่า “จุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง คือ การที่จังหวัดระนองเป็นจังหวัดในเขตพื้นที่ป่าเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติค่อนข้างสูง ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดระนองทำอาชีพเกษตรกรรม กอปรกับสภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท มีสภาพความเป็นสังคมเมืองเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งสังคมเมืองและสังคมชนบทเป็นสังคมที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านวิถีการใช้ชีวิตหรือสภาพทางภูมิศาสตร์และสังคม โดยที่ประชาชนที่อาศัยในเขตอำเภอที่มีสภาพสังคมชนบทนั้นจะใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักเก็บออม ผู้คนใช้จ่ายหรืออยู่อย่างประหยัด และการเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งพื้นฐานในการดำรงชีวิตดังกล่าวของประชาชนจังหวัดระนองนั้นเป็นวิถีชีวิตสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว” และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูษิตา วงศ์ธรรมวัฒน์ (2552) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิผลของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบจังหวัดปทุมธานี แล้วพบว่า ประสิทธิผลของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขของจังหวัดปทุมธานีมีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 “ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน” พบว่า เมื่อวิเคราะห์โดยใช้สถิติได้ค่า Sig เท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทดสอบระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองมีระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองแตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยอมรับ H_1 ที่กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของแต่ละอำเภอในจังหวัดระนองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และเมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์จำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe แล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.009 มีความแตกต่างกัน 1 คู่ คือ อำเภอเมืองระนองกับอำเภอเกาะเปอร์ จากผลข้างต้นผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของอำเภอเมืองระนองกับอำเภอเกาะเปอร์ในจังหวัดระนองมีความแตกต่างกันนั้น เนื่องมาจากทั้งสองอำเภอนั้นมีสภาพสังคมที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือสภาพสังคมในอำเภอเมืองระนองนั้นมีสภาพเป็นสังคมเมือง ประชาชนในอำเภอเมืองระนองจึงมีวิถีชีวิตที่

ฟุ้งเฟ้อและห่างไกลจากฟุ้งตนเองโดยการซื้อทุกอย่างทุกอย่างมาเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต แต่มีแหล่งรายได้มาจากการทำงานประจำเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ดิถุกระแสบริโภคนิยม เน้นในความสวยหรูและทันสมัย มีการตัดสินใจซื้อสินค้าตามกระแสแฟชั่นมากกว่าการใช้เหตุผล ส่วนอำเภอเกาะเปอร์ประชาชนมีวิถีชีวิตที่ตรงกันข้าม กล่าวคือ อำเภอเกาะเปอร์มีสภาพเป็นสังคมชนบท ประชาชนเน้นการประกอบอาชีพโดยพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ มีการปลูกผักและสมุนไพรเพื่อบริโภค มีการทำผลิตภัณฑ์ที่จำเป็น เช่น น้ำยาซักผ้า น้ำยาล้างจาน สบู่ ยาสระผม เพื่อใช้ในครัวเรือน และที่สำคัญอย่างยิ่งอำเภอเกาะเปอร์มีนายอำเภอและผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้นำที่มีความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเอาจริงเอาจัง ทั้งนี้สอดคล้องกับทัศนะของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ ผู้รักษาการแทนนายอำเภอละอุ่น ผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญ และผู้ซึ่งนายอำเภอเมืองระนองมอบหมาย (สัมภาษณ์, 2557) มีความคิดเห็นตรงกันว่า “...ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดระนองทำอาชีพเกษตรกรรม กอปรกับสภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบทและมีสภาพความเป็นสังคมเมืองเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งสังคมเมืองและสังคมชนบทมีความแตกต่างกันอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านวิถีชีวิตหรือสภาพทางภูมิศาสตร์และสังคม โดยที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอที่เป็นสังคมชนบทนั้นจะใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักเก็บออม ผู้คนใช้จ่ายหรืออยู่อย่างประหยัด และการเอื้ออาทรต่อกัน...” และสอดคล้องกับทัศนะของผู้เชี่ยวชาญอีกหนึ่งท่าน คือ ผู้รักษาการแทนนายอำเภอละอุ่นที่ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมในส่วนของจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองว่า “...การรับเอากระแสวัฒนธรรมและการบริโภคนิยมมาใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนในเขตสังคมเมืองและผู้ที่อยู่ใกล้ความเจริญของจังหวัดระนอง ทำให้ผู้คนมีความฟุ้งเฟ้อ ขาดประหยัด เคยชินกับความสะดวกสบายจนลืมวิถีชีวิตแบบพึ่งตนเองตามสังคมชนบท จนห่างหายจากสังคมที่เอื้ออาทรไปในที่สุด” (สัมภาษณ์, 2557) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของภูษิตา วงศ์ธรรมวัฒน์ ที่ได้ศึกษา เรื่องประสิทธิผลของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบจังหวัดปทุมธานี แล้วพบว่า ประสิทธิผลของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขของจังหวัดปทุมธานีมีความแตกต่างกันระหว่างหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบระดับจังหวัดกับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบระดับอำเภอ อีกทั้งยังสอดคล้องกับบทสรุปของ สุรพล เศรษฐบุตร (2555 : 20-21) ที่ได้สรุปให้เห็นสภาพความแตกต่างของสังคมเมืองและสังคมชนบทไว้อย่างชัดเจนว่า ความแตกต่างด้านอาชีพของสังคมชนบท คือ เป็นชุมชนที่ประกอบด้วยประชากรและครอบครัวที่ประกอบอาชีพการเกษตร คนกลุ่มอื่น ๆ มีอยู่น้อย ส่วนด้านอาชีพของสังคมเมือง คือ เป็นประชากรที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับเครื่องจักรกล

อุตสาหกรรม การค้า พาณิชยกรรม การปกครอง และอาชีพอื่น ๆ ที่มีใช้เกษตรกรรม และความแตกต่างด้านสิ่งแวดล้อมของสังคมชนบท คือ คนในชนบทอยู่กับธรรมชาติ มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ และมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมของสังคมเมือง คือ คนในเมืองห่างเหินจากธรรมชาติสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาได้จะมีอิทธิพลและมีความสำคัญกว่าธรรมชาติ อากาศในเมืองไม่บริสุทธิ์ จึงมีส่วนสำคัญทำให้ระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของอำเภอเมืองระนองที่มีลักษณะเป็นสังคมเมืองกับอำเภอกะเปอร์ที่มีลักษณะเป็นสังคมชนบทของจังหวัดระนองมีความแตกต่างกัน

2.3 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 “ตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรจากทั้ง 3 ปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง” ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ รวมทั้งหมดจำนวน 14 ตัวแปร พบว่า มีตัวแปรจำนวน 11 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ ความพอประมาณ เงื่อนไขความรู้ ความมีเหตุผล มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากร ทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต และความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจไปปฏิบัติในจังหวัดพอเพียงไประนอง ส่วนตัวแปรที่ไม่เข้าสู่สมการถดถอยหรือไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดไประนองมีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขคุณธรรม และการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ซึ่งอาจกล่าวสรุปได้ว่า ตัวแปรส่วนใหญ่จากทั้ง 3 ปัจจัยนั้นมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ดังนั้นผู้วิจัยขออภิปรายผลจำแนกตามปัจจัยได้ ดังนี้

2.3.1 ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรของปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ (1) ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ (2) ตัวแปรความพอประมาณ และ (3) ตัวแปรความมีเหตุผล อันหมายความว่า ตัวแปรทั้ง 3 นี้ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง เป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างได้เห็นถึงความสำคัญของการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจะต้องอาศัยความพอดีที่ไม่มากเกินไปไม่น้อยจนเกินไป ยึดทางสายกลางตามหลักพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ หรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในระดับ

พอประมาณ มีการประเมินตัวเองโดยใช้หลักเหตุผลมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง กล่าวคือความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ความรอบรู้ในวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และการที่ภาครัฐได้มีการจัดกิจกรรมและศูนย์เรียนรู้ให้ประชาชนได้มีแบบอย่างในการปฏิบัติตาม รวมทั้งจัดให้มีการมอบรางวัลแก่ผู้ที่เป็นต้นแบบตัวอย่างที่ดีในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีแก่ประชาชนเพื่อให้เกิดการนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันและนำมาประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ส่วนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงตรัสถึงความพอประมาณในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “...คำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอดังนั้นเอง คนเรารู้พอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คืออยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ...” (กรวรรณ สังขกร, 2552: 13) และยังตรัสเกี่ยวกับการใช้ความรู้และหลักวิชาการในการพัฒนาประเทศตามลำดับขั้นไว้ว่า “... ในการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” (jumพล วิเชียรศิลป์, 2550: 4) รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชาติ พันธ์เสน (2546: 64) ที่เห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ พุทธเศรษฐศาสตร์ที่เน้นทางสายกลางคือทางที่ไม่ข้องแวะกับกิเลสและความทุกข์ทรมานซึ่งไม่ช่วยให้เกิดสติปัญญา ในแง่มุมของพุทธเศรษฐศาสตร์ ปัญญาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดเพราะจะทำให้มนุษย์สามารถพ้นจากทุกข์ได้ โดยที่กระบวนการสะสมปัญญาไม่สามารถดำเนินไปด้วยตนเองได้อย่างเป็นเอกเทศ แต่จะต้องก้าวไปพร้อมกับศีลและสมาธิ หรือที่รู้จักกันในนามของไตรสิกขา โดยพุทธเศรษฐศาสตร์มุ่งให้คนพ้นจากความทุกข์ และมุ่งให้เศรษฐกิจของสังคมและของโลกเป็นระบบที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน การผลิตและการบริโภคเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการเจริญทางสติและปัญญา ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความพอประมาณ ชัดตรง ไม่โลภจนเกินไป และไม่เบียดเบียนผู้อื่นโดยเนื้อแท้ก็คือ พุทธเศรษฐศาสตร์ที่อธิบายอย่างง่าย เพื่อให้ประชาชนชาวไทยสามารถเข้าใจได้ เนื่องจากส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มีรากฐานจากพุทธศาสนานั้นเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับทัศนะของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ได้แก่

นายอำเภอเกาะเปอร์ ผู้รักษาการแทนนายอำเภอละอุ่น ผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญ และผู้ซึ่งนายอำเภอเมืองระนองมอบหมาย (สัมภาษณ์, 2557) ที่ได้มีความคิดเห็นตรงกันในจุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองว่า “...ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดระนองทำอาชีพเกษตรกรรม กอปรกับสภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบทและมีสภาพความเป็นสังคมเมืองเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ...ใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักเก็บออม ผู้คนใช้จ่ายหรืออยู่อย่างประหยัด และการเอื้ออาทรต่อกัน ดังนั้นการดำรงชีวิตของประชาชนจังหวัดระนองส่วนใหญ่จึงเป็นวิถีชีวิตสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ และผู้รักษาราชการแทนนายอำเภอละอุ่น (สัมภาษณ์, 2557) ที่มีความคิดเห็นตรงกันถึงแนวทางการพัฒนาของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองว่า “...ภาครัฐยังได้ส่งเสริมให้มีการสร้างตัวอย่างที่ดีให้เป็นต้นแบบ มีการจัดกิจกรรมและศูนย์เรียนรู้ให้ประชาชนได้มีแบบอย่างในการปฏิบัติตาม”

สำหรับการที่ตัวแปรของปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ (1) ตัวแปรมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ (2) ตัวแปรเงื่อนไขคุณธรรม อันหมายความว่า ตัวแปรทั้ง 2 นี้ ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองนั้น อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในจังหวัดระนองนั้นอาจไม่ตระหนักในความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และไม่เข้าใจว่าจะสามารถนำมาใช้ได้ ในทางปฏิบัติได้อย่างไร หรือต้องสร้างความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างไร อีกทั้งพื้นที่จังหวัดระนองเป็นสังคมชนบทเป็นส่วนมาก จึงแทบไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมหรือวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนแต่ประการใด ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นเกษตรกรมีรายได้น้อย คิดเพียงหาเช้ากินค่ำ ไม่เห็นความสำคัญของการออม ไม่นิยมทำบัญชีครัวเรือน และไม่นิยมการแบ่งเงินไว้ใช้จ่ายยามเจ็บป่วยยามฉุกเฉิน หรือแบ่งไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้ความสามารถ รวมทั้งค่านิยมพึ่งพิงแรงงานต่างด้าว ส่งผลให้ประชาชนจังหวัดระนองขาดความอดทน ขาดหลักอิทธิบาท 4 และขาดการพึ่งตนเอง จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ตัวแปรมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และตัวแปรเงื่อนไขคุณธรรมไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร์ ผู้รักษาการแทนนายอำเภอละอุ่น ผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญ และผู้ซึ่งนายอำเภอเมืองระนอง (ปลัดอำเภอเมืองระนอง) (สัมภาษณ์, 2557) ที่กล่าวถึงจุดอ่อนของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองตรงกันว่า “ประชาชนในจังหวัดระนองนั้นยังไม่เข้าใจว่าการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีนั้นจะอย่างไร หรือต้องสร้างความพร้อมรับ

ต่อการเปลี่ยนแปลงแบบไหน ยังขาดความรู้และไม่ทราบความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเกิดการตีความผิด ๆ ว่า หากใช้เศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะต้องใช้ชีวิตแบบลำบากยากจน ๆ ต้องไม่มีความทันสมัย ทำให้ขาดความก้าวหน้าทางวิชาการ และเป็นเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับเกษตรกรเท่านั้น ดังนั้นคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนในจังหวัดระนองขาดความสนใจที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน” และยังสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ผู้รักษาการแทนนายอำเภอละอุ่น และผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญ (สัมภาษณ์, 2557) ที่ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า “ประชาชนจังหวัดระนองมีค่านิยมพึ่งพาแรงงานต่างด้าว และขาดคุณธรรมด้านความเพียร ความขยัน ความอดทน และไม่มีวินัยในการทำงาน”

2.3.2 ปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ตัวแปรของปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ (1) ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (3) ตัวแปรทรัพยากร (4) ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ (5) ตัวแปรท่าทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหมายถึงการที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดไประนองนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จะดำเนินการแปลงแผนที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้กลายเป็นสิ่งที่ประชาชนสามารถปฏิบัติร่วมกันได้ และเกิดประโยชน์ได้ โดยที่ตัวแปรต่าง ๆ ที่เข้าสมการนั้นเป็นเสมือนขั้นตอนและองค์ประกอบในแปลงแผนหรือนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในจังหวัดระนองที่เป็นรูปธรรมนั่นเอง โดยสามารถแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงได้ดังนี้ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระนองนั้นจะต้องที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของส่วนกลาง โดยที่ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐต้องมีมาตรการในการกระตุ้นเพื่อส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้ามาสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยมีปฏิสัมพันธ์ภายในเครือข่ายอย่างเป็นระบบ เพื่อเปิดช่องทางในการรับฟังปัญหาและให้ข้อเสนอแนะแก่ประชาชนในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งผู้นำชุมชนจังหวัดระนองมีความมุ่งมั่นและมีความเข้มแข็งในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้กลายเป็นชุมชนต้นแบบ จากความตั้งใจจริงนี้จึงทำให้ผู้นำในชุมชนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนั้นภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐต้องสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ทรัพยากร ต่าง ๆ รวมถึงจัดหาแหล่งวัตถุดิบ

ราคาข้อมเยาให้แก่ประชาชนไว้ซื้อเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือนตามวิถีแห่งการพึ่งตนเอง รวมไปถึงมีการประเมินผลมีประสิทธิภาพและมีแผนรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่รัดกุมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โดแนลด์ เอส แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Donald S. Van Meter & Van Horn, 1975: 202, อ้างถึงใน เรื่อง วิทย์ เกษสุวรรณ, 2552: 5) ที่เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นการกระทำโดยคนหรือกลุ่มของภาครัฐและเอกชนที่มุ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามการตัดสินใจของนโยบายก่อนหน้านั้น การกระทำนี้มีทั้งความพยายามครั้งเดียวที่จะแปลงการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ และความพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะทำให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนใหญ่หรือทีละน้อยตามที่กำหนดไว้ในการตัดสินใจของนโยบาย และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ นายอำเภอเกาะเปอร และผู้รักษาการแทนนายอำเภอละอุ่น (สัมภาษณ์, 2557) ที่ได้แสดงความคิดเห็นถึงจุดแข็งของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ ทำทิวของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่า “...จังหวัดระนองมีผู้นำชุมชนที่รักและการเทิดทูนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้นำชุมชนของจังหวัดระนองจึงได้มีความมุ่งมั่นและมีความเข้มแข็งในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้กลายเป็นชุมชนต้นแบบ...” และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่ง คือ ผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญ (สัมภาษณ์, 2557) ที่ได้แสดงความคิดเห็นถึงโอกาสของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองว่า “ภาครัฐได้ให้ความสนใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติมาก เนื่องจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ได้ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้น้อมนำแนวพระราชดำริบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิตอันจะนำมาสู่ความอยู่ดีกินดีของคนในชาติ ดังนั้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้รับความสนใจและให้ความสำคัญจากภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง”

สำหรับการที่ตัวแปรของปัจจัยการนำนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติที่ไม่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ ตัวแปรการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบายนั้น อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า จังหวัดระนองยังขาดหน่วยงานหลักที่จะทำหน้าที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนและให้ความรู้และประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างชัดเจน อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดระนอง (เช่น อำเภอ ศูนย์พัฒนาสังคม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ฯลฯ) นั้น ไม่ได้มีภารกิจหลักเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงส่งผลให้การถ่ายทอดนโยบายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนขาดความต่อเนื่องและขาดประสิทธิผล ในดำเนิน โครงการ ทำให้ประชาชนขาดการสนับสนุนทั้งเรื่องความรู้ ทรัพยากรต่าง ๆ และการอำนวยความสะดวกในการเริ่มต้นที่จะเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการขาดการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและน่าสนใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าตัวแปรการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบายเป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดในระนอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอ็ดเวิร์ดที่สาม (Edward III, 1980: 1-24, อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2552: 7) ที่อธิบายถึงจุดอ่อนของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า เป็นขั้นตอนที่อยู่ระหว่างการกำหนดนโยบายกับผลลัพธ์ของนโยบายที่คนได้รับ ถ้าหากว่านโยบายไม่เหมาะสม และไม่สามารถแก้ปัญหาที่ออกแบบได้ ก็อาจจะล้มเหลวตั้งแต่แรก โดยไม่ต้องไปสนใจว่าการนำไปปฏิบัติจะดีเพียงใด แต่ถ้าเป็นนโยบายที่หลักแหลม หากปฏิบัติไม่ดีก็อาจจะไม่สามารถบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนายอำเภอเกาะเปอร์ (สัมภาษณ์, 2557) ที่ได้แสดงความเห็นในเรื่องข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้ว่า “...หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจในเพื่อสื่อสารเกี่ยวกับความหมายและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนให้ความสนใจในหลักปรัชญาน้อยกว่าที่ควร” อีกทั้งยังสอดคล้องกับทัศนะของผู้เชี่ยวชาญอีกหนึ่งท่านที่เป็นปลัดอำเภอเมืองระนอง (สัมภาษณ์, 2557) ที่เห็นว่าเกี่ยวกับข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้ว่า “...ข้อจำกัดด้านความแตกต่างของประชากร เช่น เพศ การศึกษา อายุ อาชีพ สภาพภูมิประเทศ เป็นต้น ส่งผลให้ภาครัฐยากที่จะสื่อสารหรือถ่ายทอดนโยบายให้ความรู้และรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนในทุกระดับได้รับความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งถึง และเท่าเทียมกัน”

2.3.3 ปัจจัยแรงจูงใจของการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ตัวแปรที่เข้าสู่สมการถดถอย ได้แก่ (1) ตัวแปรความต้องการดำรงชีพ (2) ตัวแปรความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และ (3) ตัวแปรความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต ซึ่งหมายถึงการที่กลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นว่า ความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดไประนองนั้นจำเป็นต้องอาศัยแรงจูงใจที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนให้ประชาชนได้มีความต้องการและมุ่งมั่นที่จะน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในดำรงชีพ ดังนั้นการที่จังหวัดระนองมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมหลากหลาย และมีพื้นฐาน

ทางวัฒนธรรมที่ดีนั้นถือเป็นสิ่งกระตุ้นให้ประชาชนเห็นว่า จังหวัดระนองนั้นเป็นจังหวัดที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตที่ดี เพราะ เป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดไประนองประสบผลสำเร็จได้ อีกทั้งหากประชาชนเห็นว่าการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีมีการอยู่ร่วมกันพึ่งพาอาศัยกันในสังคมอันดีมีคุณ มีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน คือได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ก็จะเป็นสาเหตุที่สร้างแรงจูงใจให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดไประนองประสบผลสำเร็จอีกด้วย และยิ่งไปกว่านั้นหากประชาชนเห็นว่าหลักปฏิบัติของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพึ่งพาตนเองได้อยู่ร่วมกันกับธรรมชาติบนทางสายกลางที่สามารถสร้างความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าแก่ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ก็จะเป็นสิ่งสนับสนุนให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดในระนองประสบผลสำเร็จมากขึ้นอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548: 89) ที่เห็นว่า แรงขับเคลื่อนในการจูงใจมีอยู่ 3 ประการ คือ ความต้องการในการอยู่รอด หรือความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence needs) เป็นความต้องการของบุคคลในระดับต่ำที่สุดที่ต้องการการตอบสนองทางร่างกาย เช่น ต้องการอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านนี้ รวมถึงความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยด้วย ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่ต้องการจะมีมิตรและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่แวดล้อม การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ในการทำงานผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลภายนอกด้วย เช่น จัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและพนักงาน รวมถึงมิตรภาพที่เกิดขึ้นในการทำงานให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคลากรด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีม เพื่อให้สถานภาพเป็นที่ยอมรับทางสังคม และความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth needs) เป็นความต้องการในระดับสูงสุดของบุคคล ได้แก่ ความต้องการได้รับการยกย่องและความต้องการประสบความสำเร็จตามทฤษฎีของมาส โลว์ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้พนักงานพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือให้รางวัลเกียรติยศ และสนับสนุนการเกิดวัฒนธรรมการทำงานที่ทำให้พนักงานหรือบุคคลตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง โดยมอบหมายให้รับผิดชอบงานในระดับที่สูงขึ้น อันจะเป็น โอกาสก้าวหน้าสู่ความสำเร็จของพนักงานหรือบุคคลได้ และสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้รักษาการแทนนายอำเภอสุขสำราญ (สัมภาษณ์, 2557) ที่ได้แสดงความเห็นในเรื่องจุดอ่อนของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้ว่า “...เมื่อมีปราชญ์ชาวบ้านหรือประชาชนที่ประสบความสำเร็จของการนำหลักปรัชญามาปฏิบัติในการดำรงชีพให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่ยอมรับแล้ว จะสร้างความสนใจและความ

ภาคภูมิใจให้กับชุมชนละแวกใกล้เคียงให้หันมาน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในชีวิตอย่างมั่นคงต่อไป” รวมทั้งยังสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้รักษาการแทนนายอำเภอกระบุรี (สัมภาษณ์, 2557) ที่ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองไว้ว่า “...ควรมีการสร้างแบบอย่างความสำเร็จในการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้ประชาชนได้เกิดรับรู้ถึงประโยชน์ของการเพิ่มรายได้ และการลดค่าใช้จ่าย จนกลายเป็นความอยู่ดีกินดี มีความมั่นคงและเกิดความเจริญก้าวหน้าในชีวิตอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความสำเร็จนั้น ๆ ออกไปให้ประชาชนได้รับรู้และการยอมรับอย่างกว้างขวาง ต่อยอดด้วยการรวมกลุ่มอาชีพกลุ่มต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชุมชน”

3. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 4 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะในเชิงยุทธศาสตร์ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขจุดอ่อน ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งจะขอแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในเชิงยุทธศาสตร์

จากข้อค้นพบในบทที่ 4 ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิค SWOT ที่ได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในจังหวัดระนอง ผู้วิจัยได้นำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ในจังหวัดระนอง มาวิเคราะห์โดยใช้ ทาวส์ แมทริก (TOWS Matrix) เพื่อใช้วิเคราะห์เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

<p>กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง</p>	<p>โอกาส (Opportunity)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ภาครัฐให้ความสนใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 2. จังหวัดระนองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงอนุรักษ์ภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง 3. การสร้างต้นแบบของความสำเร็จให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตาม 4. การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีช่องทางที่หลากหลาย 5. การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลและความนิยมในการท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ 	<p>อุปสรรค (Threat)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดกระบวนการที่ดีในการให้ความรู้แก่ประชาชน 2. การดำรงชีวิตตามกระแสวัฒนธรรมในเขตสังคมเมือง 3. ค่านิยมในการปลูกพืชเชิงเดี่ยวโดยใช้สารเคมีในการทำการเกษตร 4. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับแก่สายตาประชาชนต้องอาศัยเวลานาน 5. ความแตกต่างของประชากรที่มีมากทำให้ภาครัฐการให้ความรู้และส่งเสริมอย่างทั่วถึงได้ยาก
<p>จุดแข็ง (Strength)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จังหวัดระนองมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและประชาชนนิยมวิถีชีวิตแบบภูมิปัญญาดั้งเดิมซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2. จังหวัดระนองมีผู้นำที่มุ่งมั่นและมีหน่วยงานที่เข้มแข็งในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 3. ประชาชนในจังหวัดระนองมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งเพื่อสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณีที่สืบมา 	<p>SO Strategy (Strength + Opportunity)</p> <p>กลยุทธ์เชิงรุก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างและขับเคลื่อนวัฒนธรรมภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคปฏิบัติ โดยอาศัยธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ (S1+O1) (โครงการธรรมชาติบำบัดชีวิตภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง) 2. ผนึกกำลังระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐเพื่อสร้างจังหวัดเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ (S2+O3) (โครงการศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงประจำอำเภอ โครงการมัคคุเทศน์เศรษฐกิจพอเพียง) 3. การจัดการความรู้ภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตัวอย่าง (S3+O3+O4) (โครงการปราชญ์ชาวบ้าน Model) 4. การจัดการท่องเที่ยวอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (S3+O2) 	<p>ST Strategy (Strength + Threat)</p> <p>กลยุทธ์เชิงรับ/เชิงป้องกัน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างและปลูกฝังค่านิยมกระแสความพอเพียงตามภูมิปัญญาด้านกระแสวัฒนธรรม (S1+T2) (โครงการปรับวิถีชีวิต) 2. ประสานความร่วมมือระหว่างผู้นำชุมชนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (S2+T1) ปลูกความพอเพียงให้เกิดในหัวใจ 3. ส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรอุดมสมบูรณ์ด้วยระบบเกษตรผสมผสานเศรษฐกิจพอเพียง (S1+T3) (โครงการพื้นที่เกษตรผสมผสานไม่ 5 ระดับ ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง) 4. สร้างทีมและภาคี (หมู่บ้าน วัด โรงเรียน) เพื่อให้ความรู้และขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (S2+S3+T5)
<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนขาดความเข้าใจในความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงขาดความสนใจที่จะน้อมนำมาปฏิบัติ 2. ประชาชนขาดความเพียร ความขยัน ความอดทน และไม่มีวินัยในการทำงาน มีค่านิยมในการพึ่งพิงแรงงานต่างด้าว 3. ประชาชนขาดที่ดินทำกินและมีปัญหาความยากจน 	<p>WO Strategy (Weakness + Opportunity)</p> <p>กลยุทธ์เชิงปรับ/เชิงพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วางระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนสามารถนำมาใช้ดำรงชีวิตได้ (W1 + O4) 2. ปฏิบัติชีวิตด้วยสูตรสำเร็จเคล็ดลับความพอเพียง (W2 + O3) (โครงการจัดหลักสูตรฝึกอบรมชีวิตพัฒนาอย่างมั่นคงบนความพอเพียง) 3. สร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ยากไร้โดยการเพิ่มความรู้ความสามารถด้านการจัดการท่องเที่ยว (W3 + O5) (โครงการจัดหลักสูตรเพิ่มขีดความสามารถเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่) 	<p>WT Strategy (Weakness + Threat)</p> <p>กลยุทธ์เชิงเปลี่ยน/เชิงประคองตัว</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาระบบการถ่ายทอดความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนสู่ภาคประชาชน (W1 + T1) (โครงการระเบิดจากข้างในหัวใจพอเพียง) 2. สร้างสื่อในการจัดเทศกาลใจระเบิดจากข้างในใช้ชีวิตพอเพียง (W2 + T2) (โครงการพร้อมเปิดใจใส่ความพอเพียง) 3. จัดสรร “ที่ดินกึ่งกลาง” สำหรับผู้มีรายได้น้อยร่วมลงแรงปลูกพืชผสมผสานให้ผลผลิตเร็วและร่วมรับเงินปันผลค่าแรง (W3 + T3)

ภาพที่ 5.1 การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง โดยใช้ ทาวส์ เมทริก (TOWS Matrix)

จากภาพที่ 5.1 ผู้วิจัยได้นำกลยุทธ์และปัญหาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง มาผสมผสานเป็นข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงรับ กลยุทธ์เชิงปรับ และกลยุทธ์เชิงเปลี่ยน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะจากกลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

1) ภาครัฐควรขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการสร้างวัฒนธรรมแห่งภูมิปัญญาวิถีชีวิตดั้งเดิม โดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดระนองเป็นฐาน (โครงการธรรมชาติบำบัดชีวิตภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง) (S1+O1))

2) ภาครัฐควรแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชนในจังหวัดและมีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเข้มแข็งจนกลายเป็นจังหวัดเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ) (โครงการศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงประจำอำเภอ โครงการมีคฤหัสถ์เศรษฐกิจพอเพียง) (S2+O3)

3) ภาครัฐควรรวบรวมและจัดการความรู้ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตดั้งเดิมหรือการประกอบอาชีพในอดีตเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อสามารถเป็นตัวแบบให้ประชาชนได้ศึกษาและปฏิบัติตาม (โครงการปราชญ์ชาวบ้าน Model) (S3+O3+O4)

4) ภาครัฐควรแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศภายนอกในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (S3+O2)

3.1.2 ข้อเสนอแนะจากกลยุทธ์เชิงรับหรือกลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

1) ภาครัฐควรสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างผู้นำต้นแบบ หมู่บ้านต้นแบบ และชุมชนต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และควรเพิ่มงบประมาณในการจัดทำโครงการให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ (S1+T2)

2) ภาครัฐควรมีการรณรงค์และมีกิจกรรมในการปรับพฤติกรรมปลูกจิตสำนึกเรื่องความพอเพียงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (โครงการปรับวิถีชีวิตปลูกความพอเพียงให้เกิดในหัวใจ) (S2+T1)

3) จังหวัดควรจัดให้มีโครงการเกษตรผสมผสานตามมาตรฐานความพอเพียงโดยมีจัดประกวดการให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (โครงการพื้นที่เกษตรผสมผสานไม้ 5 ระดับ ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง) (S1+T3)

4) ภาครัฐควรจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจภาคีเครือข่าย หมู่บ้าน วัด โรงเรียน และมิ่งบประมาณการสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยหน้าที่รับผิดชอบและประสานงานกับผู้นำชุมชน ในขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติอย่างใกล้ชิดและเอาจริงเอาจัง (S2+S3+T5)

3.1.3 ข้อเสนอแนะจากกลยุทธ์เชิงปรับหรือกลยุทธ์เชิงพัฒนา (WO Strategy)

1) แต่ละอำเภอควรจัดทำคู่มือ “หลักการใช้ชีวิตและประกอบอาชีพตามวิถีพอเพียง เพื่อใช้ในการสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ศึกษาและปฏิบัติตาม (W1 + O4)

2) ภาครัฐควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้ความรู้และชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ของการดำรงชีวิตบนแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง (โครงการจัดหลักสูตรฝึกอบรมชีวิตพัฒนาอย่างมั่นคงบนความพอเพียง) (W2 + O3)

3) แต่ละอำเภอควรมีมาตรการในการดูแลคุณภาพชีวิตและพัฒนาศักยภาพของคนยากจนที่มีการศึกษาและมีรายได้น้อยให้มีความรู้ความสามารถมีอาชีพที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจและลักษณะภูมิจังหวัดด้านการท่องเที่ยว (โครงการจัดหลักสูตรเพิ่มขีดความสามารถเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่) (W3 + O5)

3.1.4 ข้อเสนอแนะจากกลยุทธ์เชิงเปลี่ยนหรือกลยุทธ์เชิงประคองตัว

(WT Strategy)

1) ผู้ว่าราชการจังหวัดควรมีการประเมินหน่วยงานที่รับผิดชอบในการถ่ายทอดความรู้และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดีสู่การปฏิบัติเพื่อให้กระบวนการถ่ายทอดความรู้และกระบวนการการขับเคลื่อนได้มาตรฐานและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนอย่างแท้จริง รวมทั้งการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดไปด้วย (W1 + T1)

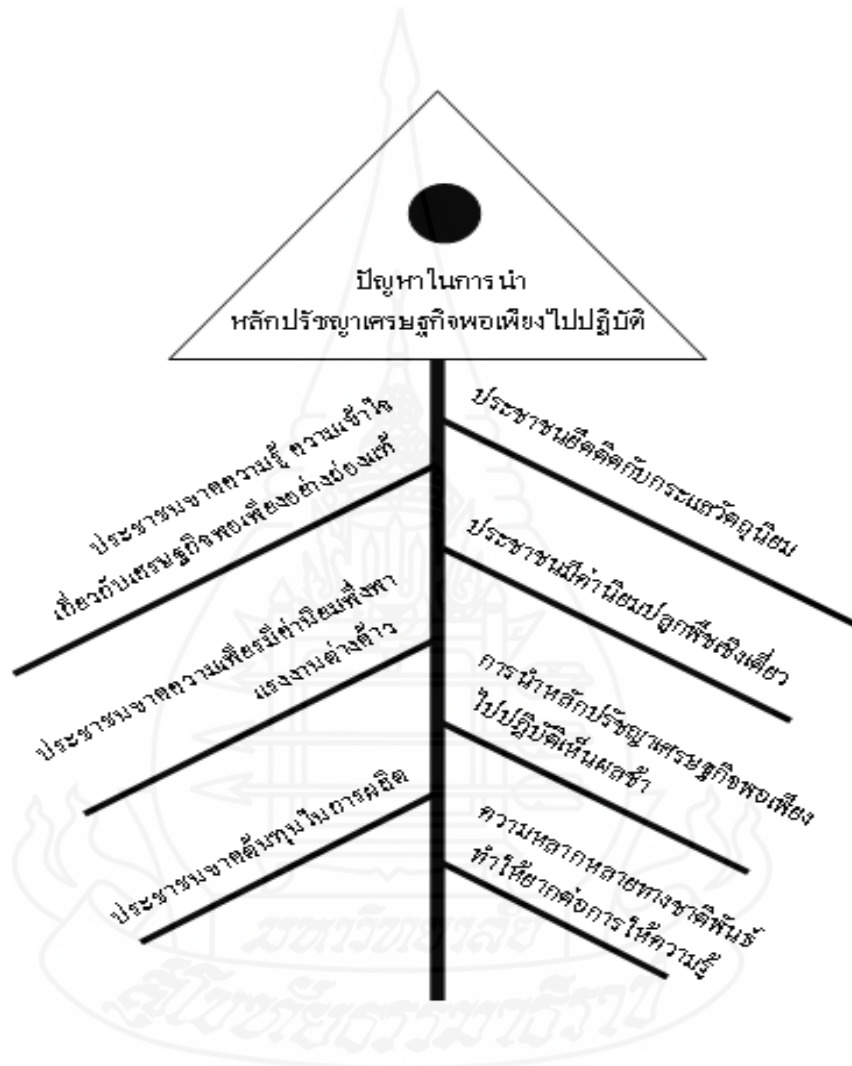
2) ภาครัฐควรสร้างสื่อโฆษณาในการให้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้แก่ประชาชนที่สามารถจูงใจให้ประชาชนตระหนักเห็นความสำคัญและเห็นถึงประโยชน์ตามวิถีชีวิตแบบพอเพียง (โครงการพร้อมเปิดใจใส่ความพอเพียง) (W2 + T2)

3) ภาครัฐควรมีการจัดโครงการอบรมขัดเกลาจิตใจให้เน้นชีวิตตามวิถีพอเพียง (โครงการระเบิดจากข้างในใจพอเพียง) (W2 + T2)

4) ภาครัฐควรร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตรจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลผู้มีรายได้น้อยและขาดแคลนที่ดินทำกินให้สามารถทำการเกษตรแบบพอเพียงได้ โดยจัดสรร “ที่ดินกึ่งกลาง” สำหรับผู้มีรายได้น้อยร่วมลงแรงปลูกพืชผสมผสานให้ผลผลิตเร็วและรับค่าตอบแทนเป็นเงินปันผลค่าแรงจากการขายผลผลิต (W3 + T3)

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขจุดอ่อน

จากภาพที่ 5.1 ผู้วิจัยได้นำจุดอ่อนมาวิเคราะห์เป็นประเด็นปัญหาโดยใช้แผนภูมิ ก้างปลา เพื่อช่วยให้เห็นประเด็นปัญหาจากเล็กไปใหญ่และเพื่อใช้ประกอบการตั้งเคราะห์เป็น ข้อเสนอแนะในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองต่อไป ได้ดังภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2 แผนภูมิ ก้างปลา ปัญหาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ในจังหวัดระนอง

3.2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ไปปฏิบัติ

1) อำเภอทั้ง 5 อำเภอในจังหวัดระนองควรมีการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายกิจกรรมธรรมชาติในจังหวัดชุมพร ทั้ง 2 แห่ง ได้แก่ ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติเฟลิน (ชุมพรคานาน่า รีสอร์ท) และศูนย์กิจกรรมธรรมชาติพะโต๊ะ เพื่อจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ปัญหาประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้)

2) จังหวัดระนองมีมาตรการในการตรวจตราแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศอย่างเคร่งครัด เพื่อปิดโอกาสการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะแรงงานพม่า และเพื่อป้องกันการมีอุปทานแรงงานมากว่าอุปสงค์ (ประชาชนขาดความเพียรมีค่านิยมพึ่งพาแรงงานต่างด้าว)

3) ภาครัฐควรจัดหาทรัพยากรและควรสนับสนุนต้นทุนการผลิตให้ประชาชนได้ริเริ่มการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเป็นพื้นที่ตัวอย่างของความสำเร็จในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ประชาชนขาดต้นทุนในการผลิต)

4) จังหวัดระนองควรจัดทำสื่อโฆษณาเพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ประชาชนยึดติดกับกระแสวัตถุนิยม)

5) จังหวัดระนองและกรมพัฒนาที่ดินที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนปลูกพืชผสมผสาน เพื่อจะได้มีรายได้หมุนเวียนในครอบครัวตลอดทั้งปี (ประชาชนมีค่านิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว)

6) จังหวัดระนองควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างแบบอย่างแห่งความสำเร็จให้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตาม พร้อมอธิบายถึงระยะเวลา รายได้ ความมั่นคง และประโยชน์ของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเห็นผลช้า)

7) ผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านในแต่ละอำเภอควรจัดกิจกรรมสร้างความรักสามัคคี ให้เกิดความกลมเกลียวและรู้สึกเป็นพวกพ้องเดียวกันภายในหมู่บ้านและชุมชน (ความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ทำให้ยากต่อการให้ความรู้)

3.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองจาก 3 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ (3) ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงไปปฏิบัติ ที่มีปัจจัยทั้งหมด 14 ตัวแปร ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทาง เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการ ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต พบว่ามีตัวแปร 11 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กันสามารถทำให้จังหวัดระนองประสบความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติคือ เงื่อนไขความรู้ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทรัพยากร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไป ทำที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ความต้องการดำรงชีพ ความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต โดยแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

3.3.1 ปัจจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1) ตัวแปรเงื่อนไขความรู้ เป็นความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อใช้ความรู้ที่ได้มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันกับการวางแผนอย่างระมัดระวังในชั้นปฏิบัติ เช่น มีการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ค้นคว้าหาความรู้จาก การอ่านหนังสือ มีความรู้ความเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี เป็นต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

(1) จังหวัดระนองควรมีการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและสายงานอาชีพ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับประชาชนและนำความรู้มาเชื่อมโยงการวางแผนปฏิบัติงาน หรือนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

(2) จังหวัดระนองควรมีการจัดกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพการทำการเกษตรเกษตรกร โดยการให้ความรู้ในวิทยาการด้านการเกษตรใหม่ ๆ มาผสมผสานและปรับใช้ตามภูมิปัญญาดั้งเดิม เพื่อลดต้นทุนแต่ทันสมัย

(3) แต่ละอำเภอจังหวัดระนองควรจัดให้มีห้องสมุดประจำอำเภอเพื่อเป็นคลังความรู้ให้กับประชาชนได้ค้นคว้าหาความรู้ เพื่อเป็นการเปิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์จนสามารถสร้างนวัตกรรมในอาชีพของประชาชน

(4) จังหวัดระนองควรการจัดฝึกอบรมประจำเดือนให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนให้เกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง

(5) แต่ละอำเภอในจังหวัดระนองควรมีการประเมินผลการวัดระดับความรู้ความสามารถในอาชีพหลักและอาชีพเสริมของประชาชนอยู่เสมอ เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาระดับความรู้ความสามารถของประชาชนให้ดีขึ้น พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด

2) ตัวแปรความพอประมาณ คือการรู้จักจับจ่ายใช้สอยตามความจำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน มีการบริโภคและการผลิตในระดับพอดี รวมไปถึงการรู้จักนำวัสดุที่มีอยู่มาทำเครื่องอุปโภค-บริโภคไว้ใช้เองในครัวเรือนด้วย ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) จังหวัดระนองควรมีการรณรงค์ปลูกฝังความคิดให้ประชาชนยึดวิถีชีวิตที่เรียบง่าย บริโภคในระดับพอดี ไม่ตามกระแสนิยม

(2) แต่ละอำเภอในจังหวัดระนองควรมีการจัดกิจกรรมสัปดาห์แห่งการพึ่งพาตนเอง โดยมีการรวบรวมวิถีชีวิตและวิธีการพึ่งตนเองในการดำรงชีวิตในแต่ละสาขาอาชีพ และมีการสาธิตการนำวัสดุที่มีอยู่มาทำเครื่องอุปโภค-บริโภคไว้ใช้เองในครัวเรือนมานำเสนอให้ชาวบ้านได้รู้ได้เห็นและประจักษ์ว่าสามารถทำได้จริงจนนำไปสู่การนำไปปฏิบัติตาม

(3) ทางจังหวัดระนองควรมีการจัดประกวด “ครอบครัวพอเพียงตัวอย่าง” เพื่อประกาศเกียรติคุณบุคคลที่จะเป็นตัวอย่างให้ชุมชนในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) ตัวแปรความมีเหตุผล เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ เช่น มีการจัดแบ่งรายได้ออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค เงินออม และเงินฉุกเฉิน มีการตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยความรอบคอบ และมีเหตุผลเสมอ มีการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพและคุ้มค่ามากกว่ามีชื่อเสียง เป็นต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) แต่ละอำเภอในจังหวัดระนองควรมีนโยบายให้ทุกครัวเรือนของทุกหมู่บ้านจัดทำบัญชีครัวเรือน และจัดทำผลประเมินการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลให้ทุกครัวเรือนได้เกิดความตระหนักในค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็นที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งให้รางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ครัวเรือนที่ได้คะแนนประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน

(2) แต่ละหมู่บ้านควรมีการจัดทำโครงการธนาคารเงินออมเพื่อความมั่นคงในชีวิตและความก้าวหน้าในอาชีพ โดยมีดอกเบี้ยเป็นของอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในครัวเรือนหรือจำเป็นในอาชีพ

3.3.2 ปัจจัยการนำนโยบายของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ไปปฏิบัติ

1) ตัวแปรมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย คือ นโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของส่วนท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับนโยบายส่วนกลาง ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมีมาตรการในการกระตุ้นเพื่อส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีการประเมินผลที่รัดกุมและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) จังหวัดระนองควรมีการกำหนดมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงที่มีสอดคล้องกับนโยบายส่วนกลางอย่างชัดเจนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการนำนโยบายไปสู่ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการมีกิจกรรมและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนที่สามารถเชื่อมโยงกับนโยบายของส่วนกลางได้

(2) หน่วยงานภาครัฐในควรมีมาตรฐานที่ชัดเจนในการทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อตรวจสอบความเจริญก้าวหน้าของโครงการ พร้อมตรวจสอบความสอดคล้องนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของส่วนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับนโยบายส่วนกลาง

2) ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง คือ การที่หน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีแผนรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดระนองกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบให้ประชาชนได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอันส่งผลต่อการดำรงชีวิตจนอาจกลายเป็นปัญหาความยากจนได้

(2) จังหวัดระนองควรมีการจัดทำแผนการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของจังหวัด เพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ตลอดจนมีการควบคุม ติดตาม และกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(3) ผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นควรให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในจังหวัดระนอง โดยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านกิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวเห็นถึงประโยชน์และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

3) ตัวแปรทรัพยากร คือการที่หน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรร และสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ และมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาย่อมเยาให้แก่ประชาชนไว้ซื้อเพื่อ ผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือนที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องต่าง ๆ ที่ใช้ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชุมชนและหมู่บ้าน รวมถึง ควรจัดสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนเป็นไปอย่างราบรื่น

(2) หน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาย่อมเยาที่ ใช้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ให้บริการแก่ประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้ประชาชนได้ทำของอุปโภคบริโภคใช้เองและสามารถพึ่งตนเองได้มากยิ่งขึ้น

(3) แต่ละอำเภอควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านนำทรัพยากร ท้องถิ่นหมู่บ้านมาใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวัน

(4) ภายในชุมชนมีการรณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันอนุรักษ์และใช้ ทรัพยากรอย่างรู้ค่าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการรักษาให้ทรัพยากรในชุมชนมีอยู่ อย่างยั่งยืน

4) ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ คือการที่ หน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีช่องทางในการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติ มีการปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กรมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีช่องทางในการรับฟังปัญหา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหานั้น อย่างไม่เพิกเฉย

(2) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรสร้างระบบเครือข่าย การประสานงานกันทั้งภายในและภายนอกองค์กร พร้อมสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้การ ประสานงานและการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(3) จังหวัดระนองต้องสร้างผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเข้มแข็ง มีจิตใจมุ่งมั่นและมีความกระตือรือร้นที่จะผลักดันให้การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบความสำเร็จ

(4) แต่ละอำเภอในจังหวัดระนองต้องสร้างกลุ่มชาวบ้านที่มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนแห่งการพึ่งตนเองที่เข้มแข็ง

5) ตัวแปรทำทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ คือการที่ผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ซึ่งรวมไปถึงผู้นำในชุมชนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) ผู้บริหารของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรเข้ามาสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ไปสู่ปฏิบัติอย่างจริงจัง

(2) ผู้นำในชุมชนควรมีทักษะและมีความสามารถในการสร้างการมีส่วนร่วม รวมถึงการมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

(3) ผู้นำในชุมชนควรความตั้งใจที่สนับสนุนช่วยเหลือให้ชาวบ้านได้ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความอยู่ดีกินดีของชาวบ้านและเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน

3.3.3 ปัจจัยแรงจูงใจของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

1) ตัวแปรความต้องการดำรงชีพ เป็นการที่จังหวัดระนองมีสิ่งกระตุ้นให้ประชาชนเห็นว่า มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตที่ดี ได้แก่ การมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมหลากหลาย มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ดี สามารถส่งเสริมให้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประสบผลสำเร็จ เป็นต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) จังหวัดระนองควรสร้างศูนย์เรียนรู้ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) แต่ละชุมชนควรกระตุ้นให้มีการรวบรวมความรู้ด้านภูมิปัญญาที่หลากหลายที่มีอยู่ในท้องถิ่นแล้วนำมาสร้าง ผสมผสาน และสืบทอดเพื่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมอันดีที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาใช้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดผลสำเร็จได้

(3) จังหวัดระนองควรสร้างสื่อที่ใช้ในการจูงใจให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(4) จังหวัดระนองควรมีการประชาสัมพันธ์มีให้ประชาชนเห็นว่าจังหวัดระนองมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยเป็นอย่างมากต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อันจะส่งผลให้มีชีวิตที่อยู่ดีกินดีและมีความมั่นคงที่ยั่งยืน

2) ตัวแปรความต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น คือการที่ประชาชนเห็นว่า จังหวัดระนองมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีมีการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง มีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติจนเป็นที่ยอมรับโดยประชาชนทั่วไป ในที่นี้หมายถึง การที่ประชาชนเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกสภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ เพราะเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป และเป็นหลักของการพึ่งพาอาศัยกันของคนในสังคมอันเป็นที่น้อมผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

(1) จังหวัดระนองควรสร้างบุคคลตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีฐานะมั่นคงจากการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตและใช้ประกอบอาชีพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจให้ประชาชนจังหวัดระนองได้เห็นประโยชน์และต้องการจะปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และควรจัดประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แพร่หลาย

(2) จังหวัดระนองควรปลูกฝังให้ประชาชนเกิดความศรัทธาในแนวพระราชดำริ พร้อมจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนได้เกิดความเข้าใจและมีแนวทางในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง

3) ตัวแปรความต้องการเจริญก้าวหน้าในชีวิต คือการที่ประชาชนในจังหวัดระนองมีความเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่เริ่มจากความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของตนเอง และนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมที่ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าสู่ระดับชุมชนและเป็นแนวคิดที่เป็นทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องเหมาะสมที่ทำให้ชีวิตมีความสุขและพึ่งพาตนเองได้อยู่ร่วมกันกับธรรมชาติที่สามารถสร้างความมั่นคงแก่ชีวิตได้อย่างยั่งยืน ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า จังหวัดระนองควรให้ประชาชนมีโอกาสได้การศึกษาดูงานบุคคลตัวอย่าง หมู่บ้านต้นแบบ ชุมชนต้นแบบ เพื่อให้ประชาชนได้เห็นว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นแนวคิดที่ทำให้เกิดความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าในชีวิตทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ

3.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.4.1 จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงระดับความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ซึ่งจะสามารถรับรู้ถึงปัญหาของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง จนนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนนำสู่แนวทางในการพัฒนาชุมชนว่าควรจะมีวิธีดำเนินการได้อย่างไร จึงจะเกิดความสำเร็จดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ควรมีการวิจัยต่อไปในเรื่อง การพัฒนาชุมชนสู่การเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาที่แผ่ขยายเป็นวงกว้างมากขึ้นอันจะส่งผลให้เกิดความ สมดุล มั่นคงและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อม ทั้งในระดับตนเอง ระดับชุมชน และระดับประเทศต่อไป

3.4.2 ควรศึกษาแบบเจาะลึกโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยวิธีการสัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่นทุกระดับ ข้าราชการประจำท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนที่ประสบกับปัญหาความยากจนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศให้กลายเป็นประเทศน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติตามทั่วทั้งประเทศในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวรรณ สักขร .(2552). การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน
เชียงใหม่: ล็อกอินดีไซน์เวิร์ค.
- กิริติ เกิดคำ .(2552). ความสำเร็จของนโยบายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านสันติสุขหมู่ที่ 5
ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ .(2546). เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงกับการวิเคราะห์ความหมาย
ของนักเศรษฐศาสตร์ : สังเคราะห์และเรียบเรียงจากการเสวนา เศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ : มุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ กรุงเทพมหานคร:
คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ.
- จุมพล วิเชียรศิลป์ .(2550). เอกสารงานประชุมทางวิชาการเรื่อง “แนวคิดแบบพอเพียง”
ของสมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เทพศักดิ์ บุญรัตน์ .(2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบาย
การให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร.
(คุณนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรคุณูปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- น้ำฝน ผ่องสุวรรณ .(2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในจังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- นุชนภา วัชรมน .(2557). รูปแบบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลมาใช้
ในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนวัดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ
กรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- ปริญญช พิบูลย์สรารุช .(2549). หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์.
_____.(2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการศึกษา กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปิยนุตร หล่อไกรเลิศ .(2547). เศรษฐกิจพอเพียง ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม กรุงเทพฯ: แม็ค.

พิทยา บวรวัฒนา .(2528). รัฐประศาสนศาสตร์ (ทฤษฎีและแนวการศึกษา ค.ศ. 1887-1970)

กรุงเทพฯ: เทพนิมิตการพิมพ์

_____.(2531). ทฤษฎีองค์การสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิทยา บวรวัฒนา .(2542). ทฤษฎีองค์การสาธารณะ กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม .(2549). สำนักไทยที่พึงปรารถนา กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.

ภรณ์ กิรีดิบุตร .(2529). การประเมินประสิทธิผลขององค์การ กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ร่วมกับสำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

_____ .(2552). ประสิทธิภาพของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุข

ต้นแบบจังหวัดประทุมธานี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, นนทบุรี.

_____ .(2552). ประสิทธิภาพของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุข

ต้นแบบจังหวัดประทุมธานี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, นนทบุรี.

มยุรี อนุมานราชชน .(2547). นโยบายสาธารณะ แนวคิด กระบวนการและการวิเคราะห์ เชียงใหม่:

คณะนิเทศการพิมพ์.

มัลลิกา ต้นสอน .(2544). การจัดการยุคใหม่ กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

มูลนิธิชัยพัฒนา .(2556). “เศรษฐกิจพอเพียง” ค้นคืนวันที่ 2 มิถุนายน 2557 จาก www.chaipat.or.th

รงค์ ประพันธ์พงศ์ (2550). เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี .(2548). พฤติกรรมองค์การ กรุงเทพฯ: บริษัท เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อิน โคลไชน่า.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540”.(2540). ราชกิจจานุเบกษา

(วันที่ 11 ตุลาคม 2540). เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก หน้า 15.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ .(2551). การนำนโยบายไปปฏิบัติ กรุงเทพฯ: บพิศการพิมพ์.

_____.(2552). “การวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติในประเทศไทย” ค้นคืนวันที่ 2

พฤษภาคม 2556 จาก <http://www.gspa.ru.ac.th/downloads/doc/d018.doc>

วรเดช จันทรศร .(2532). การศึกษาการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การสำรวจวรรณกรรม.

คณะรัฐประศาสนศาสตร์, กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์.

_____.(2548). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ กรุงเทพฯ: สมาคมนักวิจัย

มหาวิทยาลัยไทย.

วัชรพงศ์ ศรีสำราญ .(2556). รูปแบบการสร้างเกษตรกรต้นแบบ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

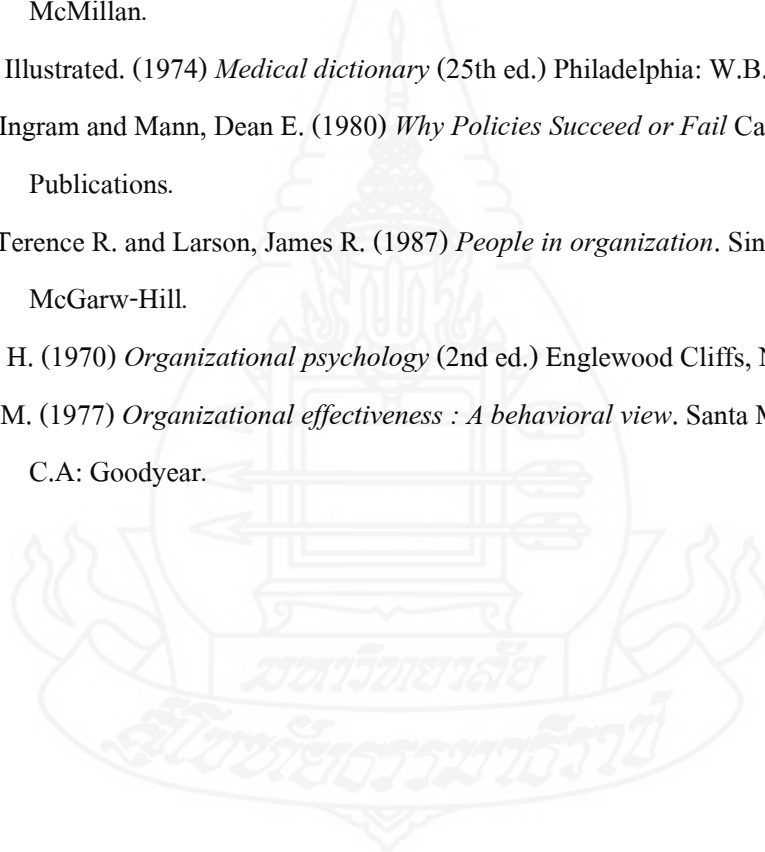
พอเพียงในพื้นที่การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาคณะศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- ศลิษา ศัลยกำธร.(2553). การศึกษากระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ศึกษากรณี เครือข่ายกสิกรรม. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ .(2541). องค์การและการจัดการ กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์มและไอทีเก็ซ.
- _____.(2550). พฤติกรรมผู้บริโภค กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- ศุภชัย ขาวะประภาส.(2540). นโยบายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- สมพร เฟื่องจันทร์ .(2552). นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการปฏิบัติ กรุงเทพฯ: ออน อาร์ต ครีเอชั่น.
- สัมภาษณ์ อรัญเวทย์.(2550). การศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้ำนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์. (การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ .(2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____.(2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- _____.(2556). “แผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาระดับท้องถิ่น” ค้นคืนวันที่ 2 พฤษภาคม 2556 จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.(2547). เศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง .(2555). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง (พ.ศ. 2554-2558) ระนอง: กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง.
- อภิชัย พันธเสน .(2546). การประยุกต์พระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- อรรถพล อุทุมพร .(2552). การศึกษาเรื่องการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อาคม ใจแก้ว .(2533). การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: ศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จ. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- Bareson, Bernard and Steiner, Gary A. (1964) *Human behavior* New York: Harcourt Beace & Work.
- Beach, Dale S. (1965) *Personnel: the management of people at work* (2nd ed.) London: McMillan.
- Dorland's Illustrated. (1974) *Medical dictionary* (25th ed.) Philadelphia: W.B. Saunders.
- Helen M. Ingram and Mann, Dean E. (1980) *Why Policies Succeed or Fail* California: Sage Publications.
- Mitchell, Terence R. and Larson, James R. (1987) *People in organization*. Singapore: McGarw-Hill.
- Schein, E. H. (1970) *Organizational psychology* (2nd ed.) Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Steers, R. M. (1977) *Organizational effectiveness : A behavioral view*. Santa Monica, C.A: Goodyear.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำ
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง**

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามระดับความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง ได้แก่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำนโยบายไปปฏิบัติ และแรงจูงใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

สำหรับการแสดงความคิดเห็นในการสอบถามนี้ ถือเป็นความลับ และผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงไม่มีผลเสียต่อท่านแต่ประการใด เพราะจะถูกใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

(นางสาวธนัญริญญา สิริปณณาธิรัชต์)

นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร

E-mail : idarazest@gmail.com มือถือ 0846266928

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	☐ 21-30 ปี	
☐ 31-40 ปี	☐ 41-50 ปี	☐ มากกว่า 50 ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

☐ ต่ำกว่า ป.4	☐ ป.4 – ม.6 หรือเทียบเท่า
☐ ปวส.หรือเทียบเท่า	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	
4. อาชีพปัจจุบัน

☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ เกษตรกร
☐ พนักงาน/เจ้าหน้าที่บริษัท	☐ อาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป
☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000 – 10,000 บาท
☐ 10,001 – 15,000 บาท	☐ 15,001 – 20,000 บาท
☐ 20,001 – 25,000 บาท	☐ 25,001 – 30,000 บาท
☐ มากกว่า 30,000 บาท	
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

☐ 1-2 คน	☐ 3-5 คน
☐ 6-10 คน	☐ มากกว่า 10 คนขึ้นไป
7. ระยะเวลาที่ท่านได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

☐ น้อยกว่า 5 ปี	☐ 5-10 ปี	☐ 10 ปีขึ้นไป
--	----------------------------------	--------------------------------------
8. ภูมิลำเนาทะเบียนราษฎร หรือที่พักในอำเภอที่อยู่ในจังหวัดระนอง (กรณีทะเบียนราษฎรอยู่จังหวัดอื่น)

☐ อำเภอเมืองระนอง	☐ อำเภอกระบุรี
☐ อำเภอกะเปอร์	☐ อำเภอตะกั่วป่า
☐ อำเภอสุขสำราญ	

9. กิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ครอบครัวของท่านนำมาปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ระดับความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด และ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องด้านขวามือ เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อคำถามที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน (กรุณาตอบคำถามทุกข้อ)

ความหมายของระดับความคิดเห็น

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อที่	ก. ระดับความสำเร็จในการนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ก.1 การมีชีวิตที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน						
ก.1.1	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ท่านสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจใน ปัจจุบันได้ดีมากน้อยเพียงใด					
ก.1.2	ท่านคิดว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านสามารถพึ่งตนเองได้มาก น้อยเพียงใด					
ก.1.3	ท่านคิดว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและ มั่นคงขึ้นมากน้อยเพียงใด					
ก.1.4	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ครอบครัวของท่านใช้ชีวิตโดยคำนึงถึงหลักเหตุและ ผลขึ้นมากน้อยเพียงใด					
ก.1.5	ท่านคิดว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ปฏิบัติช่วยให้ครอบครัวของท่านมีความสุขจากการ ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากน้อยเพียงใด					
ก.2 การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน						
ก.2.1	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ครอบครัวของท่านมีการประหยัดค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น มากน้อยเพียงใด					
ก.2.2	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ครอบครัวของท่านมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นมากน้อย เพียงใด					
ก.2.3	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ครอบครัวของท่านมีความพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจได้ดีมากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ก. ระดับความสำเร็จในการนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ก.2.4	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ครอบครัวของท่านใช้เงินอย่างมีเหตุผลตามสมควร มากขึ้นในระดับใด					
ก.2	การมีเศรษฐกิจที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน					
ก.2.5	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ครอบครัวของท่านมีการออมเงินเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เพียงใด					
ก.3	การมีสังคมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน					
ก.3.1	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ชุมชนของท่านสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไปได้ดีขึ้นเล็กน้อยเพียงใด					
ก.3.2	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้คนในชุมชนของท่านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันขึ้น เล็กน้อยเพียงใด					
ก.3.3	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้คนในชุมชนของท่านมีความผูกพันกันเพิ่มขึ้น เพียงใด					
ก.3.4	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้คนในชุมชนของท่านมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากขึ้นในระดับใด					
ก.3.5	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ชุมชนของท่านมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ดีมากขึ้นเล็กน้อยเพียงใด					
ก.3.6	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ชุมชนของท่านเป็นชุมชนที่มีระเบียบเรียบร้อยและ มั่นคงมากขึ้นในระดับใด					

ข้อที่	ก. ระดับความสำเร็จในการนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ก.4 การมีสภาพแวดล้อมที่สมดุล/มั่นคง/ยั่งยืน						
ก.4.1	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้คนในชุมชนของท่านสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับ ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุลในระดับใด					
ก.4.2	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้คนในชุมชนของท่านร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติและ สภาพแวดล้อมมากขึ้นเพียงใด					
ก.4.3	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้สภาพแวดล้อมในชุมชนของท่านสามารถอยู่อย่าง ยั่งยืนขึ้นมากน้อยเพียงใด					
ก.4.4	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ช่วยให้ชุมชนของท่านเป็นชุมชนที่มีพร้อมรับผลกระทบที่ อาจเกิดจากภัยธรรมชาติมากขึ้นเพียงใด					

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติใน
จังหวัดระนอง

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องด้านขวามือ
เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน (กรุณาตอบคำถามทุกข้อ)

ความหมายของระดับความคิดเห็น

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อที่	ข. ปัจจัยด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (3 หัวง 2 เดือนไข)	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ข.1 ความพอประมาณ						
ข.1.1	ท่านมีการจับจ่ายใช้สอยตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด					
ข.1.2	ท่านมีความเป็นอยู่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้มากน้อยเพียงใด					
ข.1.3	ครอบครัวของท่านมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ที่หามาเพียงใด					
ข.1.4	ครอบครัวของท่านมีการนำวัสดุเหลือใช้มาทำเครื่องใช้ เช่น สบู่ ยาสระผม น้ำยาซักผ้า เป็นต้น เพื่ออุปโภคบริโภคภายในครัวเรือน					
ข.1.5	จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการเกษตรทำให้ท่านมีการลงทุนทำการเกษตรตามกำลังและฐานะมากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ข. ปัจจัยด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (3 หัวง 2 เงื่อนไข)	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ข.2 ความมีเหตุผล						
ข.2.1	ท่านใช้จ่ายด้วยความรอบคอบ และมีเหตุผลมากน้อยเพียงใด					
ข.2.2	ท่านดำรงชีวิตโดยการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบมากน้อยเพียงใด					
ข.2.3	ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของท่านมักมีการพิจารณาโดยอาศัยเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการตัดสินใจมากน้อยเพียงใด					
ข.2.4	ท่านมีการจัดแบ่งรายได้ออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ เงินที่ใช้ในการอุปโภค-บริโภค เงินออม และเงินฉุกเฉิน เป็นต้น					
ข.2.5	สมาชิกในครอบครัวของท่านมีการเลือกซื้อสินค้าที่คุณภาพและความคุ้มค่ามากกว่าชื่อเสียงและความนิยมมากน้อยเพียงใด					
ข.3 ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี						
ข.3.1	ท่านมีการเก็บออมเงินไว้มากน้อยเพียงใดจากรายรับทั้งหมด					
ข.3.2	ท่านมีการแบ่งเงินไว้ใช้ยามเจ็บป่วยหรือใช้ยามฉุกเฉินมากน้อยเพียงใด					
ข.3.3	ท่านมีการแบ่งเงินไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนมากน้อยเพียงใด					
ข.3 ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี						
ข.3.4	ท่านมีการเตรียมตัวเพื่อสร้างความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
ข.4 เงื่อนไขความรู้						
ข.4.1	ท่านคิดว่าสมาชิกในครัวเรือนของท่านมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ข. ปัจจัยด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ (3 หัว 2 เงื่อนไข)	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ข.4.2	ท่านมีความตื่นตัวในการหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ					
ข.4.3	ท่านมีการนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ มาประกอบการวางแผนการทำงานในอาชีพของท่าน					
ข.4.4	ท่านมีการผสมผสานความรู้แขนงต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายเข้ากับอาชีพและการดำรงชีวิตของท่าน					
ข.4.5	เมื่อพบปัญหาท่านมักค้นคว้าหาความรู้จากการอ่านหนังสือ หรือถามไถ่ผู้รู้เสมอ					
ข.5 เงื่อนไขคุณธรรม						
ข.5.1	ท่านมีการดำเนินชีวิตอยู่บนเชื้อสัจธรรมต่อตนเอง สังคม และอาชีพมากนักน้อยเพียงใด					
ข.5.2	ท่านมีหลักการตัดสินใจต่าง ๆ โดยอาศัยหลักศาสนาเป็นหลักน้อยเพียงใด					
ข.5.3	ท่านมีความมานะบากบั่นทำงานในอาชีพมากนักน้อยเพียงใด					
ข.5.4	ท่านใช้สติและปัญญาในการดำเนินชีวิตเสมอ					
ค.1 ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย						
ค.1.1	ท่านคิดว่าหลักความพอประมาณของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากนักน้อยเพียงใด					
ค.1.2	ท่านคิดว่าหลักความมีเหตุผลของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากนักน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ค. การนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ค.1 ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย						
ค.1.3	ท่านคิดว่าหลักภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด					
ค.1.4	ท่านคิดว่าหลักความรู้ของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด					
ค.1.5	ท่านคิดว่าหลักคุณธรรมของนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด					
ค.1.6	ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมีการแปลงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากน้อยเพียงใด					
ค.2 ด้านทรัพยากร						
ค.2.1	หน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรรและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด					
ค.2.2	หน่วยงานภาครัฐมีการจัดหาแหล่งวัตถุดิบราคาข่อมเยาให้แก่ประชาชน ไร่ชื่อเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค-บริโภคใช้เองในครัวเรือน					
ค.2.3	ชุมชนของท่านมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด					
ค.2.4	ท่านใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างพอเหมาะพอดีและเกิดประโยชน์สูงสุดมากน้อยเพียงใด					
ค.2.5	ท่านสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาผสมผสานกับภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนมากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ค. การนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ค.3 ด้านการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย						
ค.3.1	หน่วยงานภาครัฐมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจนมากน้อย เพียงใด					
ค.3.2	หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นของท่านมีโครงการ/ กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก น้อยเพียงใด					
ค.3 ด้านการสื่อสารหรือการถ่ายทอดนโยบาย						
ค.3.3	ในชุมชนของท่านมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด					
ค.3.4	ในชุมชนของท่านมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด					
ค.4 ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ						
ค.4.1	ผู้นำชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งและความ กระตือรือร้นในการผลักดัน/ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มากน้อยเพียงใด					
ค.4.2	ผู้นำชุมชนของท่านมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรม เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด					
ค.4.3	กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่ดำเนินตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมีความเข้มแข็งมากน้อยเพียงใด					
ค.4.4	กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนมีศักยภาพในการขับเคลื่อน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด					
ค.5 ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง						
ค.5.1	สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ ครอบครัวของท่านสนใจที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาปฏิบัติมากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ค. การนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ค.5.2	สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านมีส่วนช่วยให้ท่านตัดสินใจปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นเพียงใด					
ค.5.3	ผู้นำท้องถิ่นของท่านให้ความสำคัญและสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติมากขึ้นเพียงใด					
ค.5.4	ท่านคิดว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของภาครัฐเป็นหลักที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมวัฒนธรรม และสังคมของท่านมากขึ้นเพียงใด					
ค.6 ด้านทำทีของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ						
ค.6.1	ผู้นำในชุมชนของท่านมีทักษะและความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ					
ค.6.2	ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนของท่านมีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังมากขึ้นเพียงใด					
ค.6.3	ผู้บริหารหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในชุมชนของท่านให้การสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติเป็นอย่างดี					
ค.6.4	ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนของท่านสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีมากขึ้นเพียงใด					

ข้อที่	ง. แรงจูงใจในการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ง.1 ด้านการดำรงชีพ						
ง.1.1	เมื่อท่านนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ส่งผลให้ท่านมีการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมและสามารถ พึ่งพาตนเองได้มากขึ้นเพียงใด					
ง.1.2	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติทำ ให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด					
ง.1.3	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติทำ ท่านลดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนได้มากน้อยเพียงใด					
ง.1.4	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผล ให้ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด					
ง.1.5	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติส่งผล ให้ท่านมีเงินออมเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด					
ง.2 ด้านการยอมรับจากผู้อื่น						
ง.2.1	เมื่อท่านเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีส่วนช่วย ส่งเสริมให้ท่านปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อย เพียงใด					
ง.2.2	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนของท่าน อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและอบอุ่นมากขึ้นเพียงใด					
ง.2.3	ท่านคิดว่าเมื่อท่านได้ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียงทำให้ท่านเกิดความรู้สึกภูมิใจมากน้อยเพียงใด					
ง.2.4	จากการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำ ให้ชุมชนของท่านเป็นชุมชนที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทร กันระหว่างสมาชิกในชุมชนมากขึ้นเพียงใด					
ง.2.5	ท่านมีการแลกเปลี่ยนทางความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ พอเพียงระหว่างสมาชิกในชุมชนมากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	จ. แรงจูงใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
จ.3	ด้านความเจริญก้าวหน้าในชีวิต					
จ.3.1	เมื่อท่านนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ส่งผลให้ชีวิตท่านมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นมากน้อยเพียงใด					
จ.3.2	เมื่อท่านนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ส่งผลให้ท่านมีฐานะที่มั่นคงมากขึ้นเพียงใด					
จ.3.3	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งเจริญก้าวหน้าและมั่นคงมากขึ้นเพียงใด					
จ.3.4	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนของท่านอยู่สภาพแวดล้อมที่ดีและยั่งยืนมากขึ้นเพียงใด					

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะ

.....

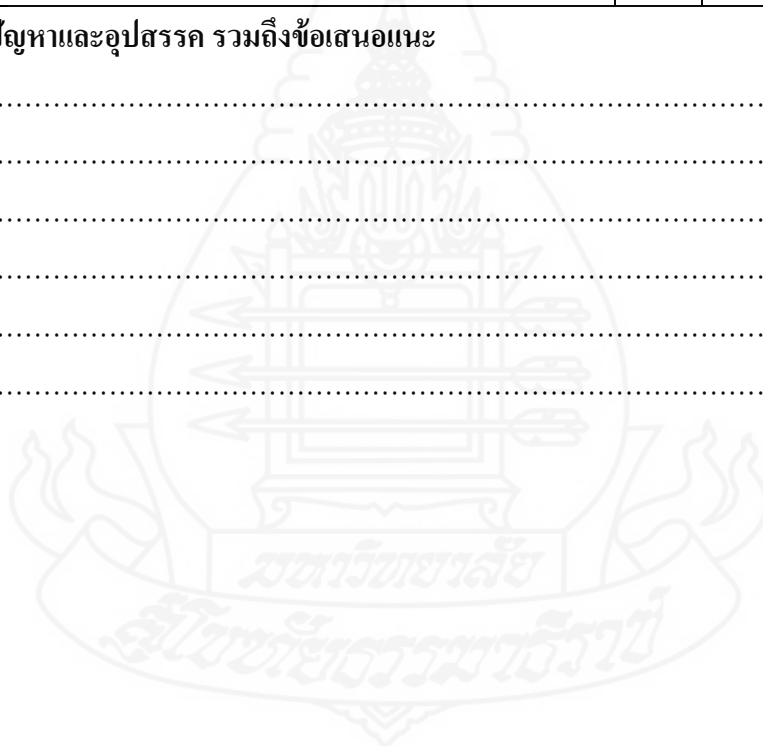
.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

**เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ
ในจังหวัดระนอง**

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและแนวทางพัฒนา และ
ข้อจำกัดของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง มีประเด็นหลักในการ
สัมภาษณ์ ดังนี้

1. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองมีจุดแข็งในเรื่องใดบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในจังหวัดระนองมีจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุง
ในเรื่องใดบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. นายชดา อธิคมอนันต์ ตำแหน่งปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ) ศึกษาราชการแทนนายอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
สัมภาษณ์วันที่ 31 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 เวลา 10.00-12.00 น. รวมเวลาสัมภาษณ์ 2 ชั่วโมง ณ อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
2. นายชยน์นัท สุวรรณรัตน์ ตำแหน่งปลัดอำเภอเมืองระนอง ศึกษาราชการแทนนายอำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
สัมภาษณ์วันที่ 11 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 เวลา 13.00-16.00 น. รวมเวลาสัมภาษณ์ 3 ชั่วโมง ณ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
3. นายชนกร ทิพย์ประเสริฐสุข ตำแหน่ง นายอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
สัมภาษณ์วันที่ 29 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 เวลา 13.00-17.00 น. รวมเวลาสัมภาษณ์ 4 ชั่วโมง ณ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง
4. นายวัชรินทร์ อินทจักร ตำแหน่ง ปลัดอำเภอสุขสำราญ ศึกษาราชการแทนนายอำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง
สัมภาษณ์วันที่ 29 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 เวลา 9.30-12.00 น. รวมเวลาสัมภาษณ์ 2 ชั่วโมง 30 นาที ณ อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง
5. นายชัยวุฒิ บุตรศรี ตำแหน่ง ปลัดอาวุโสอำเภอละอุ่น ศึกษาราชการแทนนายอำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง
สัมภาษณ์วันที่ 5 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 เวลา 13.00-16.00 น. รวมเวลาสัมภาษณ์ 3 ชั่วโมง ณ อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวธนัญริชญ์ สิริปณณาริรัชต์
วัน เดือน ปีเกิด	25 ธันวาคม 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2549
อาชีพ	เกษตรกรและงานอิสระ

